

Regionálna stratégia prevencie sociálno-patologických javov na roky 2010 – 2013

„Zdravá škola – zdravý žiak“

Obsah

6.1	Úvod	195
6.2	Koncepčné a strategické dokumenty	197
6.3	SWOT analýza	198
6.4	Prevenčia sociálno-patologických javov	200
6.5	Kriminalita detí a mládeže	205
6.5.1	Prevenčia šikanovania	208
6.5.2	Prevenčia drogových závislostí	209
6.5.3	Predchádzanie formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a intolerancie	210
6.6	Preventívny program školy a školského zariadenia	212
6.7	Stratégia v oblasti prevencie sociálno-patologických javov	214
6.8	Záver	216

6.1 Úvod

Za posledné obdobie prešla naša spoločnosť mnohými zmenami, ktoré veľmi ovplyvnili aj spôsob života mladej generácie. Výsledky výskumov realizovaných v posledných rokoch potvrdzujú, že v súčasnosti sú deti a mládež vo vyššej miere ohrozené rôznymi sociálno-patologickými javmi, ako sú drogová závislosť, vzrastajúce prejavy násilia, hry na hracích automatoch, vznik marginálnych skupín mládeže, rozširovanie náboženských siekt, prejavy záškoláctva, šikanovanie, problémové správanie a ďalšie. Za zvlášť závažné problémy považujeme predovšetkým fajčenie, konzumovanie alkoholu a nelegálnych drog, pretože ohrozujú zdravie mladých ľudí.

Zdravý životný štýl – založený na prosociálnych hodnotách, aktívnom trávení voľného času, ochrane pred negatívnymi javmi spoločnosti a na záujme o vlastné zdravie – je jednou z kľúčových stratégií Žilinského samosprávneho kraja. Prevencia sociálno-patologických javov detí a mládeže v školách a školských zariadeniach sa realizuje v zmysle uplatňovania Medzinárodného dohovoru o právach dieťaťa a Deklarácie práv dieťaťa. Ministerstvo školstva Slovenskej republiky určilo strategické smery a organizačné formy prevencie v rezorte školstva, ktorých poslaním je vytváranie komplexných podmienok pre znižovanie výskytu sociálno-patologických fenoménov v správaní detí a mládeže.

Cieľom aktivít Žilinského samosprávneho kraja v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže bude:

- a) formovať vzťah mladých ľudí k zdravému spôsobu života a ich záujem o ochranu vlastného zdravia,
- b) realizovať preventívne aktivity v školách a školských zariadeniach s dôrazom na poskytovanie služieb pedagogicko-psychologického poradenstva a predlekárskej prvej pomoci,
- c) podporovať prevenciu šírenia xenofóbneho, diskriminačného a intolerantného správania sa detí a mládeže v školskom a mimoškolskom prostredí.

V oblasti preventívneho pôsobenia je potrebné zdôrazniť, že neexistuje účinná stratégia v podobe návodu. Môžeme však konštatovať, že jednorazové a kampaňovité aktivity nemôžu nahradiť sústavnú a cielenú systematickú prácu v oblasti prevencie sociálno-patologických javov. Keď sa hovorí o prevencii sociálno-patologických javov, myslí sa automaticky iba na deti a mládež, prípadne na školské prostredie, kde by sa mala prevencia realizovať. Treba si však uvedomiť, že deti, mládež a školy predstavujú len časť spoločnosti a nie spoločnosť celú. Za všeobecne účinnú stratégiu prevencie považujeme tzv. model „celospoločenského nasadenia“. Ide o stratégiu prevencie vychádzajúcej zo spoločnosti, ktorú rozpracoval belgický preventista E. Servais:

- a) spojenie všetkých síl (inštitúcií aj osôb) do aktivít a riešení špecifických miestnych potrieb,
- b) zameranie aktivít na predchádzanie a miernenie rizík,
- c) spolupráca laikov i profesionálov,
- d) zabezpečenie dostupnosti preventívnych opatrení všetkým ľuďom,
- e) spojenie kontaktov a podpory na lokálnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni.

V príprave žiakov škôl do života v oblasti prevencie sociálno-patologických javov je potrebné zamerať výchovno-preventívnu starostlivosť detí a mládeže na formovanie ich pozitívneho prístupu k sebe a svojmu okoliu, rozvíjanie tolerancie a rešpektu, otvorenú komunikáciu a empatické správanie. Na základe uvedeného bol stanovený i hlavný cieľ Žilinského samosprávneho kraja pre stratégiu „**Zdravá škola – zdravý žiak**“, ktorým je vychovať zdravého jedinca, efektívne využívajúceho voľný čas.

K uvedenému cieľu boli zadefinované čiastkové ciele:

- 1) Tvorivo využívať voľný čas s dôrazom na podporu kvality života.
- 2) Rozvíjať zásady efektívnej prevencie prostredníctvom preventívnych programov pre deti, mládež a širokú verejnosť.
- 3) Zlepšiť dostupnosť a kvalitu informácií o prevencii sociálno-patologických javov.

6.2 Konceptné a strategické dokumenty

Východiskom pri spracovaní stratégie prevencie sociálno-patologických javov v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2010 – 2013 „**Zdravá škola – zdravý žiak**“ sú uvedené konceptné a strategické dokumenty:

● programové dokumenty Európskej únie:

- a) Medzinárodný dohovor OSN o odstránení všetkých foriem diskriminácie, 1965;
- b) Dohovor o právach dieťaťa, 1989;
- c) Lisabonská stratégia, 2000;
- d) Biela kniha o mládeži, 2002;

● programové dokumenty vlády Slovenskej republiky:

- a) Programové vyhlásenie vlády SR, 2006;
- b) Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014, 2005;
- c) Stratégia prevencie kriminality na roky 2007 – 2010, 2007;
- d) Národná protidrogová stratégia 2009 – 2012, 2009;

● konceptné dokumenty Ministerstva školstva SR:

- a) Koncepcia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži do roku 2007, 2001;
- b) Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013, 2008;
- c) Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov, 2002;
- d) Koncepcia pedagogicko-poradenského systému a jeho implementácie do praxe, 2007;
- e) Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva, 2007;

● všeobecne platná legislatíva v rezorte školstva:

- a) zákon NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- b) zákon NR SR č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- c) zákon NR SR č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou (antidiskriminačný zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- d) zákon NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov;
- e) zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky;
- f) zákon NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

6.3 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">dostatočná sieť škôl a školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie,zastúpenie všetkých typov akreditovaných vzdelávacích inštitúcií v oblasti prevencie sociálno-patologických javov,kvalifikovanosť pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení a odborných zamestnancov zariadení výchovného poradenstva a prevencie,aktívne zapojenie sa žiakov do záujmovej činnosti a voľnočasových aktivít,organizovanie voľnočasových a záujmovo-vzdelávacích aktivít pre deti a mládež,skúsenosti s tvorbou projektov a aktívna zapojenosť žiakov škôl a školských zariadení do preventívnych programov,spolupráca stredných škôl so zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie a občianskymi združeniami v oblasti prevencie sociálno-patologických javov,spolupráca štátnej správy a územnej samosprávy v oblasti realizácie preventívnych aktivít pre deti, mládež a širokú verejnosť,priestory škôl a školských zariadení pre realizáciu voľnočasových aktivít detí a mládeže,vytvorená funkcia výchovného poradcu a koordinátora prevencie v školskom systéme pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie,činnosť zariadení pedagogicko-psychologického poradenstva a špeciálno-pedagogického poradenstva,finančná podpora Úradu Žilinského samosprávneho kraja pre realizáciu preventívnych aktivít – grantový program Humanizácia výchovy a vzdelávania a grantový program Škola bez tabaku, alkoholu a drog.	<ul style="list-style-type: none">neucelený systém poskytovania informácií o možnostiach prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,nízka úroveň motivácie, mobility a flexibility detí a mládeže,neefektívna realizácia preventívnych aktivít v stredných školách a školských zariadeniach (monitoring a evalvácia preventívnych programov),neinformovanosť pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení o možnostiach realizácie preventívnych aktivít pre deti a mládež,možnosti realizácie preventívnych aktivít v oblasti neformálne vzdelávania,nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu preventívnych aktivít,fluktuácia pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení, ktorí vykonávajú funkciu výchovného poradcu a koordinátora prevencie,nedostatočná motivácia žiakov stredných škôl zapájať sa do preventívnych aktivít.

Príležitosti	Ohrozenia a riziká
<ul style="list-style-type: none">• spolupráca zriaďovateľov škôl a školských zariadení v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• využívanie finančných prostriedkov z Európskej únie a iných zdrojov pre oblasť prevencie látkových a nelátkových závislostí,• priaznivé podmienky pre realizáciu preventívnych aktivít rovesníckych skupín,• dostupný informačný systém o možnostiach prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• využívanie existujúcej siete podporných inštitúcií a neziskových mimovládnych organizácií vo výchovno-vzdelávacom procese,• zapojenie škôl, školských zariadení a občianskych združení detí a mládeže do procesu trvalo udržateľného rozvoja miest a regiónov,• aktivizácia orgánov školskej samosprávy pre zefektívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných školách a školských zariadeniach v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• možnosti inovácie školských vzdelávacích programov škôl a výchovných programov školských zariadení v oblasti predchádzania všetkým formám diskriminácie, antisemitizmu, rasizmu a xenofóbie,• podpora programov pre marginalizované skupiny obyvateľov,• využitie moderných informačných technológií v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• rozvíjanie pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v stredných školách a školských zariadeniach,• medzirezortná spolupráca v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže.	<ul style="list-style-type: none">• nezáujem detí a mládeže o realizáciu preventívnych, voľnočasových a záujmovo-vzdelávacích aktivít,• zníženie kvality poskytovania služieb v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva,• zlá ekonomická situácia v rodinách,• problémové správanie sa detí a mládeže v školskom a mimoškolskom prostredí,• nezáujem o spoluprácu organizácií štátnej správy a samosprávy so školami a školskými zariadeniami v oblasti prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže,• nezáujem orgánov štátnej správy a neziskového sektora o akceptovanie priorít a strategických cieľov koncepcie.

6.4 Prevencia sociálno-patologických javov detí a mládeže

Prevencia sociálno-patologických javov je proces tvorby sústavy a realizácie opatrení štátu a spoločnosti, ktoré smerujú k znižovaniu ich výskytu, resp. k neutralizácii príčin a podmienok ich vzniku. Všeobecne možno rozlíšiť tri základné úrovne jej uskutočňovania – univerzálna, selektívna a indikovaná prevencia.

Primárna (univerzálna) prevencia – je zameraná na udržanie a podporu zdravia jedinca a spoločnosti, vytváranie vhodných podmienok pre telesný, psychický a sociálny vývin jedinca a motivácie k plnohodnotnému životu. V rámci primárnej prevencie sociálno-patologických javov ide o poskytovanie informácií, výchovu k zdravému životnému štýlu, ponuku možností trávenia voľného času a humanizáciu podmienok života. Realizátormi primárnej prevencie sú rodina, škola, mimoškolské zariadenia, občianske združenia, masmédiá a iné inštitúcie.

Sekundárna (selektívna) prevencia – má zabrániť vzniku porúch sociálneho a psychického vývinu, zachytiť ich v počiatočnom štádiu a zabezpečiť potrebné opatrenia pre ohrozených jedincov. Na tejto úrovni by sa mali najviac angažovať psychologické, zdravotnícke a sociálne služby a výchovné inštitúcie, vrátane školy a rodiny. Sekundárna prevencia je adresná a týka sa ohrozených skupín obyvateľstva. Jej cieľom je prerušiť, minimalizovať alebo chrániť pred vplyvmi rizikových faktorov.

Terciárna (indikovaná) prevencia – má predchádzať zhoršovaniu stavu, recidívam a znižovať následky sociálno-patologických javov. Na tejto úrovni by sa mali uplatňovať predovšetkým úzko špecializovaní odborníci. Tvorja ju opatrenia, ktorých cieľom je zabrániť návratu akútneho štádia závislosti a recidívam po liečbe. Ide o podporu vytvárania nového hodnotového systému, vytvorenie aktívneho spôsobu života a sociálnej zodpovednosti.

Školský systém pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie vykonáva preventívnu činnosť zameranú najmä na predchádzanie porúch výchovného, vzdelávacieho, psychického, sociálneho a kariérového vývinu detí a mladistvých a na podporu duševného zdravia a rozvoj kľúčových kompetencií zamestnancov škôl a školských zariadení.

Ciele prevencie v stredných školách a školských zariadeniach:

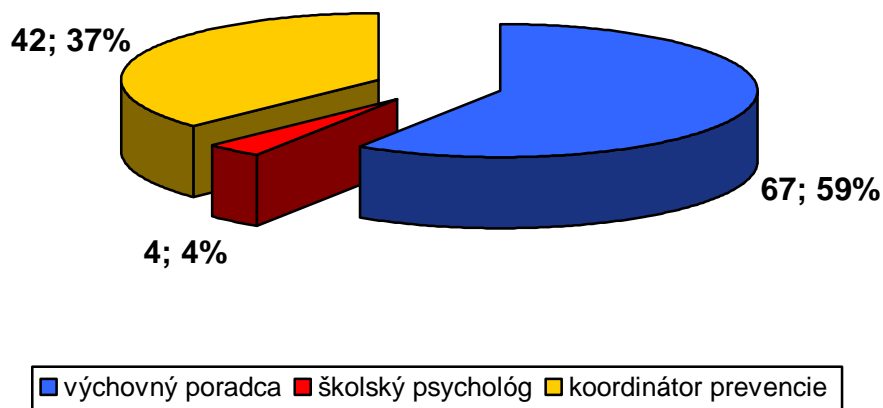
- a) zmeniť interakčné vzťahy v škole – autoritatívnu atmosféru nahradiť tvorivo-humanistickou výchovou,
- b) podporovať harmonický vývin osobnosti žiaka,
- c) preferovať zdravý životný štýl v školských a mimoškolských aktivitách,
- d) vytvárať podmienky na formovanie zdravej osobnosti žiaka a jeho odolnosť voči sociálno-patologickým vplyvom a tlakom,
- e) vychovávať žiakov k osobnej zodpovednosti za svoje rozhodnutia,
- f) vytvárať v škole priestor na pomoc pri riešení problémov žiakov,
- g) podporovať rozvoj pozitívnych vzťahov v sociálnom kontexte,
- h) systematicky a komplexne informovať žiakov o problematike prevencie sociálno-patologických javov,

- i) rozvíjať prosociálne správanie detí z hľadiska prevencie vzniku patologických foriem správania,
- j) realizovať preventívne aktivity v spolupráci so školskými poradenskými zariadeniami, špeciálnymi výchovnými zariadeniami a Policajným zborom SR.

V modernom školskom systéme výchovy a vzdelávania majú podporné a nápomocné orgány a inštitúcie svoje špecifické a nezastupiteľné miesto. Týka sa to i výchovného a psychologického poradenstva, súčasti výchovno-vzdelávacej sústavy, ktoré poskytujú odbornú pedagogickú, psychologickú a preventívnu starostlivosť deťom, metodickú a informačnú pomoc pedagogickým zamestnancom škôl, zákonným zástupcom detí, zamestnancom školskej správy, a to v oblastiach výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach počas školskej dochádzky a prípravy na povolanie.

Odborné poradenské služby v oblasti výchovného poradenstva a prevencie v stredných školách vykonávajú výchovný poradca, školský psychológ a koordinátor prevencie (graf 6.1).

Graf 6.1: Zastúpenie zložiek výchovného poradenstva a prevencie v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Výchovný poradca je pedagogickým zamestnancom školy (s výchovno-vzdelávacou činnosťou). Vykonáva prieskumnú, identifikačnú, vyhodnocovaciu, diagnostickú, depistážnu, konzultačnú, metodickú, informačnú, osvetovo-preventívnu, koncepčno-plánovaciu, organizačnú a administratívnu činnosť. Plní úlohy výchovného poradenstva spravidla v spolupráci s triednymi učiteľmi. Osobitnú pozornosť venuje žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia, so zdravotným postihnutím, ako aj intelektovo nadaným a talentovaným žiakom.

Školský psychológ ako súčasť systému výchovného a psychologického poradenstva sa priamo zúčastňuje na práci školy a školského zariadenia, poskytuje odborné pedagogicko-psychologické služby deťom, rodičom a pedagógom. Pomocou psychologických metód sa

snaží optimalizovať psychický vývin žiakov v podmienkach škôl a školských zariadení, poskytuje psychologické poradenstvo pri voľbe štúdia, resp. povolania, pomoc pri riešení problémov kariérového vývinu. Predkladá návrhy na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu v záujme harmonického osobnostného, najmä poznávacieho, citového a sociálneho rozvoja mladých ľudí. Svojimi opatreniami a zásahmi zároveň pozitívne ovplyvňuje psychické zdravie pedagógov a ostatných zamestnancov školy.

Osobitné postavenie v rámci prevencie protispoločenskej činnosti v stredných školách a školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach má **koordinátor prevencie**, ktorý koordinuje, zastrešuje a usmerňuje preventívne aktivity nielen z oblasti prevencie drogových závislostí, ale aj ostatných oblastí sociálno-patologických javov ako je oblasť šikanovania, zvýšenej agresivity, sexuálne prenosných chorôb a pod. V rámci nich sa snaží o posilnenie pozitívnych postojov k zdravému životnému štýlu a vytváranie pozitívnej atmosféry v škole. Koordinátor prevencie je pedagogický zamestnanec školy, ktorý v spolupráci s celým pedagogickým kolektívom a zamestnancami školy koordinuje preventívne aktivity v školskom a mimoškolskom prostredí, ktoré predchádzajú sociálno-patologickým javom alebo ich eliminujú.

Ambulantným ovplyvňovaním problémov v rodinnej výchove a porúch správania detí a mládeže (v najširšom slova zmysle) sa v súčasnosti zaoberajú najmä tri zložky štátnej starostlivosti:

- a) pedagogicko-psychologickú starostlivosť zabezpečujú školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, centrum špeciálno-pedagogického poradenstva) a špeciálne výchovné zariadenia (diagnostické centrum, reedukačné centrum, liečebno-výchovné sanatórium),
- b) zdravotnícku starostlivosť tvoria najmä pedopsychiatrické služby,
- c) sociálnu starostlivosť realizujú orgány sociálnej kurately a sociálno-právnej ochrany.

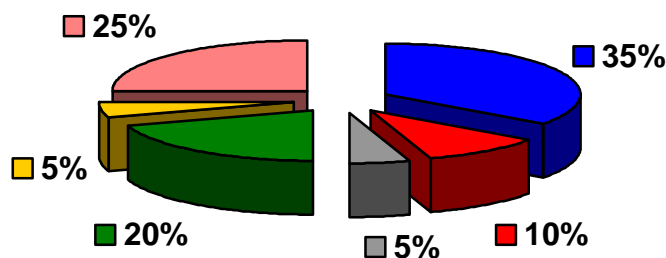
Centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu v Žiline) plnia úlohy odbornej a psychologickkej diagnostiky, odbornej pedagogickej a psychologickej starostlivosti o deti a úlohy v otázkach poradenstva v oblasti výchovy, vzdelávania a osobnostného profesijného vývinu. Medzi najčastejšie aktivity patria vyšetrenia školskej zrelosti, pomoc pri profesijnej orientácii, v ťažkostiach s učením a správaním, v krízových situáciách a preventívne aktivity.

Centrá špeciálnopedagogického poradenstva a prevencie (v zriaďovateľskej pôsobnosti Krajského školského úradu v Žiline) poskytujú diagnostické, psychologické, psychoterapeutické, špeciálno-pedagogické a rehabilitačné služby, intervencie a starostlivosť zdravotne postihnutým deťom, súčasne aj poradenské a metodické služby a intervencie zákonným zástupcom, pedagogickým a nepedagogickým zamestnancom formou ambulantnej starostlivosti, krátkodobých pobytov a návštev v prostredí, v ktorom dieťa žije.

V stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja dominujú tradičné preventívne aktivity - besedy s kvalifikovanými odborníkmi (35 %), športové aktivity (25 %), výtvarné a literárne súťaže (20 %). Uvedené formy prevencie postupne nahrádzajú účinnejšie preventívne aktivity so zameraním na

realizáciu sociálno-psychologických výcvikov (10 %) a rovesnícke programy – peer aktivity (5 %) (graf 6.2).

Graf 6.2: Formy prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže v stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009

besedy s kvalifikovanými odborníkmi	sociálno-psychologické výcviky
peer programy	výtvarné a literárne súťaže
projektové aktivity	športové aktivity

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Medzi najúčinnšie preventívne stratégie považujeme výchovu k emocionalizácii, výchovu k tolerancii a ľudským právam, výchovu vo voľnom čase a mimoškolskú výchovu a vzdelávanie.

Cieľom výchovy k emocionalizácii je formovať vzťah dieťaťa k poznávaniu seba, svojich citov a prežívania. Ak dieťa získa úprimnosť vo vyjadrovaní citov k sebe a pozitívny postoj a vzťah k ľuďom vo svojom okolí, je schopné vcítiť sa do prežívania druhého človeka.

Výchova k tolerancii a ľudským právam je zameraná na orientáciu na osobnosť človeka, maximalizovanie dobra a minimalizovanie zla v spoločnosti. Zámerom pri zabezpečení výchovy k tolerancii a ľudským právam je, aby k stanoveným cieľom mierila celá škola, to znamená, aby fungovala na princípoch rovnosti, úcty, vzájomnej tolerancie a rešpektu k ľudským právam. Princípy tolerancie a rešpektovania ľudských práv sa musia prelínať všetkými vyučovacími predmetmi, najmä na vyučovacích hodinách občianskej výchovy, etickej výchovy a pri vhodných témach na hodinách slovenského jazyka a literatúry a hodinách cudzích jazykov.

Mimoškolské vzdelávanie má v preventívno-výchovnom pôsobení nezastupiteľnú úlohu. Výchova mimo vyučovania zabezpečuje prevenciu pred negatívnymi javmi, získavanie základných spoločenských návykov a budovanie spoločenských hodnôt, je posilnená javom dobrovoľnosti a motivácie. Zmysluplné využívanie voľného času v školskom i mimoškolskom prostredí je jednou zo základných podmienok úspešného

preventívneho pôsobenia. Keď je dieťa zaujaté niečím užitočným a zaujímavým, nemá čas na aktivity, ktoré môžu ohroziť ostatných rovesníkov. Výchova vo voľnom čase má možnosť užitočne konkurovať nevhodným výchovným vplyvom každodennej reality, ktorá pričasto zvyrazňuje agresivitu a nezáujem.

Cieľom prevencie sociálno-patologických javov v školách a školských zariadeniach je vytvárať optimálne podmienky pre zdravý telesný, psychický a sociálny vývin žiakov formou optimalizácie podmienok vo výchove a vzdelávaní a zabezpečenie personálnych, materiálno-technických a priestorových podmienok. V stredných školách sa do popredia dostávajú programy, ktoré sa uskutočňujú v rámci hodín etickej výchovy, občianskej výchovy a triednických hodín. Programy primárnej prevencie realizujú najmä koordinátori prevencie, výchovní poradcovia, školskí psychológovia a sociálni pracovníci. Sú zamerané na rozvoj sociálnych spôsobilostí (vytváranie sebaúcty, rozvoj sebavedomia, sebapoznávania, sebauvedomovania, budovanie sebadôvery), konštruktívne riešenie konfliktov a zvládanie záťažových situácií, adekvátne prispôsobenie sa školským podmienkam, mimoriadnym udalostiam a problémom, relaxáciu, redukciu nepozornosti a zvýšenie koncentrácie a redukciu prejavov hyperaktivity. Preventívne programy musia byť určené nielen žiakom, ale aj pedagógom a rodičom.

V spolupráci s odbornými zamestnancami výchovných a preventívnych zariadení možno okrem preventívnych programov zaradiť do práce s deťmi a mládežou s prejavmi problémového správania i terapeutické individuálne a skupinové programy, doučovacie programy alebo prázdninové akcie pre deti a mládež.

6.5 Kriminalita detí a mládeže

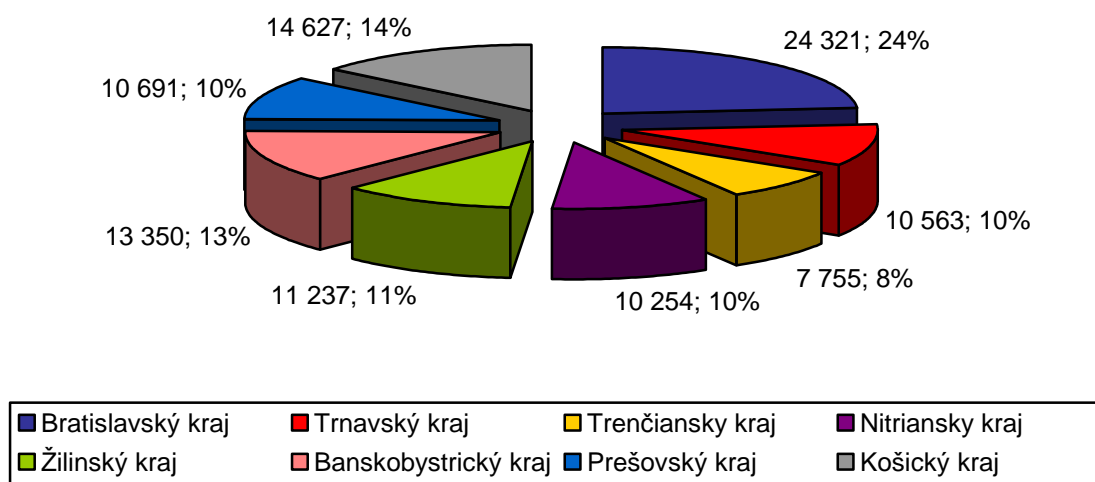
Kriminalita označuje výskyt trestného správania ako sociálneho javu. Je vyjadrením súhrnu trestných činov spáchaných v príslušnej spoločnosti, štáte a regióne.

Pojem kriminality vychádza z trestného činu, ktorý je vymedzený v platnom trestnom práve - zákone. Kriminalita je taká forma správania, ktorá je v rozpore s normami, uvedenými v trestnom zákone. Rozlišuje sa kriminalita zjavná, ktorá je vždy určitým spôsobom registrovaná (evidovaná) a kriminalita latentná (skrytá).

Základom zjavnej kriminality je skutočnosť, že väčšina trestných činov vychádza najavo a stáva sa predmetom stíhania inštitúcií, ktoré spoločnosť vytvára práve na tento účel. Sú to orgány činné v trestnom konaní. O latentnej kriminalite hovoríme, ak ide o trestné činy, o ktorých sa orgány štátnej moci nedozvedia. Pomerne veľká latencia je v oblasti kriminality mládeže, často aj preto, že trestné činy mládeže sa bagatelizujú. Ako uvádza kriminologická literatúra, takmer 25 % všetkých trestných činov páchajú mladí ľudia, ktorí dosahujú v priemere menej ako 21 rokov, a takmer 14 % z celkového počtu trestných činov páchajú mladí ľudia vo veku od 21 do 25 rokov (graf 6.3, graf 6.4 a graf 6.5).

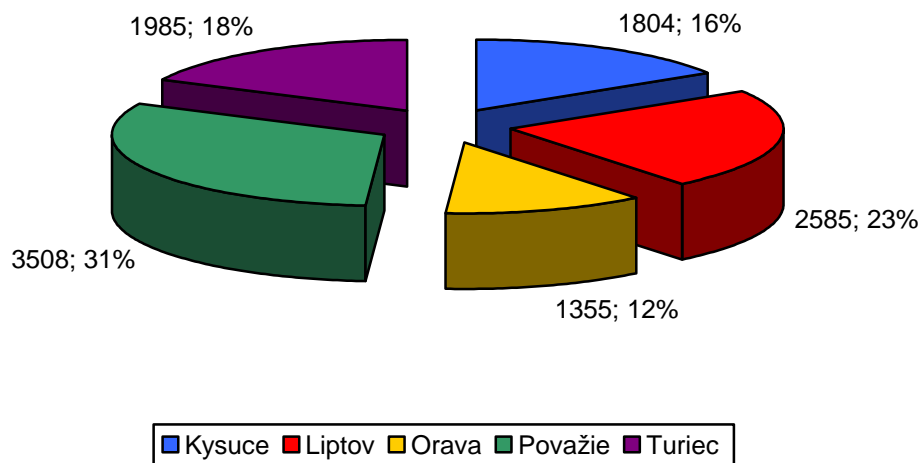
Podiel mládeže na páchaní trestnej činnosti pozorujeme vo všetkých druhoch kriminality, t. j. majetkovej, násilnej, mravnostnej i tej, ktorá sa pácha v súvislosti s drogovými závislosťami. Výnimku tvorí ekonomická kriminalita a niektoré druhy násilnej kriminality (graf 6.6 a graf 6.7).

Graf 6.3: Celková kriminalita detí a mládeže v Slovenskej republike podľa počtu trestných činov k 31. 12. 2008

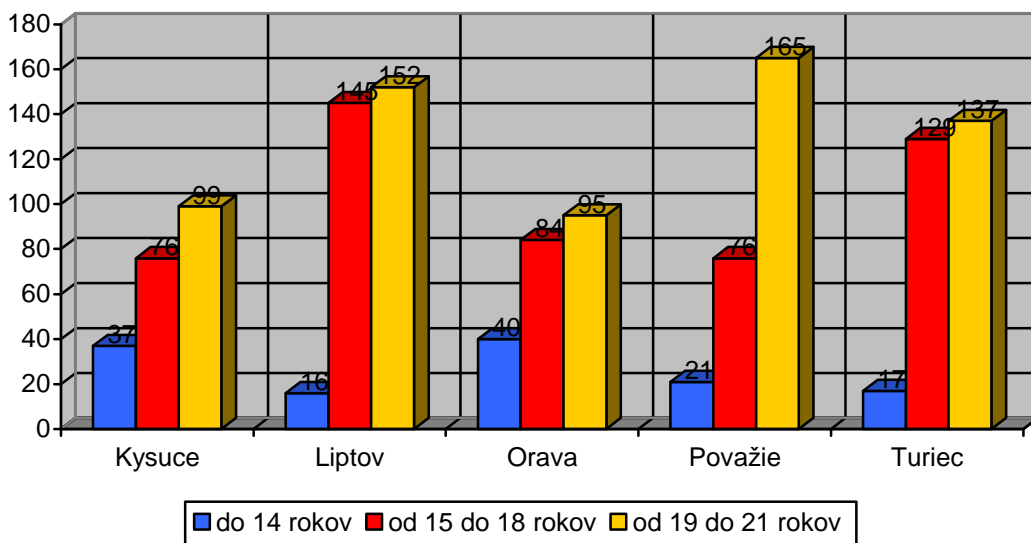
Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 6.4: Celková kriminalita detí a mládeže v Žilinskom samosprávnom kraji podľa počtu trestných činov k 31. 12. 2008

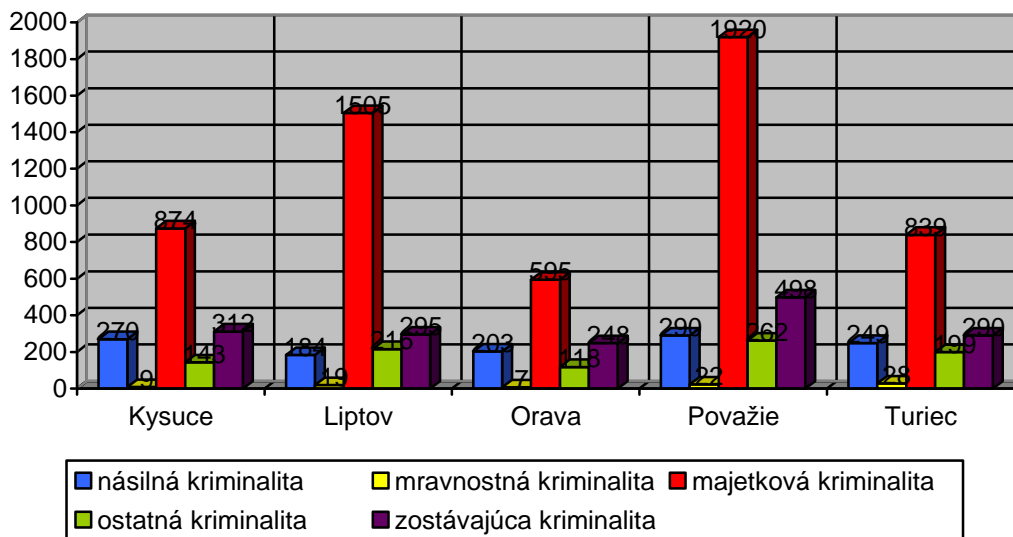
Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 6.5: Veková štruktúra páchatel'ov trestných činov podľa regiónov Žilinského samosprávneho kraja k 31. 12. 2008

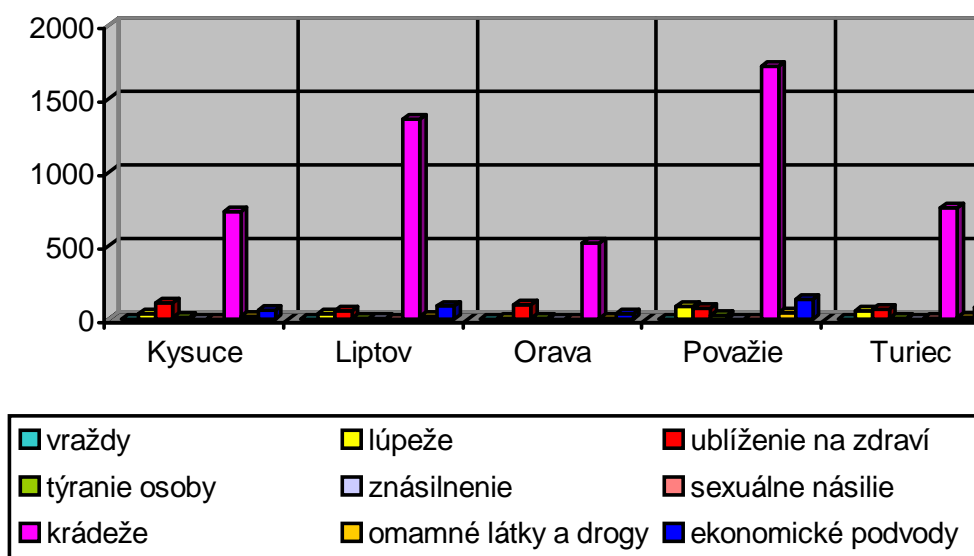
Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 6.6: Druhy kriminality detí a mládeže v regiónoch Žilinského samosprávneho kraja k 31. 12. 2008

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 6.7: Vybrané prejavy kriminality detí a mládeže v regiónoch Žilinského samosprávneho kraja k 31. 12. 2008

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Prevenencia kriminality v Slovenskej republike sa zabezpečuje v rámci trojstupňového systému riadenia. Jednotlivé stupne riadenia sú odvodené od územnosprávneho členenia Slovenskej republiky. Ide o celospoločenskú (Slovenská republika), regionálnu (kraje) a miestnu úroveň (obce, mestá alebo ich časti).

Celospoločenskú úroveň reprezentuje Rada vlády SR pre prevenciu kriminality (orgán prevencie), ktorá je poradným, iniciatívnym a koordinačným orgánom vlády Slovenskej republiky pre oblasť prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Jej hlavnými úlohami sú koordinácia preventívnych projektov a programov na centrálnej, prípadne aj regionálnej úrovni a koordinácia spolupráce Slovenskej republiky s Komisiou OSN pre prevenciu kriminality a trestnú justíciu, s európskymi inštitúciami pre prevenciu kriminality a s inými medzinárodnými a zahraničnými inštitúciami v danej oblasti. Členmi Rady vlády SR pre prevenciu kriminality sú zástupcovia ústredných orgánov štátnej správy, samosprávy, neziskového sektora a odborníci z oblasti prevencie. Výkonným orgánom (subjekt prevencie) Rady je sekretariát Rady vlády SR pre prevenciu kriminality.

Regionálna úroveň je zabezpečovaná na úrovni jednotlivých krajov prostredníctvom Krajských komisií prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti (orgán prevencie). Ich hlavnými úlohami sú koordinácia a realizácia regionálnych a miestnych preventívnych aktivít, poskytovanie metodической pomoci subjektom prevencie na miestnej úrovni a vytváranie efektívnych partnerstiev. Členmi krajských komisií sú zástupcovia miestnej štátnej správy (obvodné úrady), samospráva, neziskový sektor, vzdelávacie inštitúcie a odborníci z danej oblasti pôsobiaci na úrovni kraja. Subjektom prevencie na regionálnej úrovni je pracovisko prevencie na príslušnom obvodnom úrade v sídle kraja.

Miestna úroveň je zabezpečovaná na úrovni jednotlivých obcí, miest alebo ich častí. Ako orgány prevencie ju reprezentujú Komisie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na miestnej úrovni. Zriaďovanie týchto komisií na miestnej úrovni nie je stanovené zákonom ani iným legislatívnym predpisom, a preto je na zvážení samosprávy, či takéto komisie zriaďuje. V prípade ich vzniku sa odporúča, aby ich členmi boli okrem zástupcov samosprávy a mestskej alebo obecnej polície aj najvýznamnejší aktéri, najviac ovplyvňujúci oblasť prevencie (napr. vzdelávacie inštitúcie, podnikatelia, neziskové organizácie a pod.). Miestna úroveň, viac ako ostatné úrovne, sa vyznačuje adresnosťou realizovaných preventívnych aktivít, t. j. aktivity sa realizujú pre určitú konkrétnu skupinu, v určitom konkrétnom čase a priestore. Vyžaduje si zároveň komplexnosť, t. j. efektívnosť aktivít sa môže dosiahnuť iba vtedy, ak sa aktivity zameriavajú na situačnú, sociálnu a viktimálnu prevenciu.

6.5.1 Prevencia šikanovania

Riešenie problému šikanovania v školskom prostredí rieši metodické usmernenie Ministerstva školstva SR č. 7/2006-R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, v ktorom sú zosumarizované návrhy, spôsoby a opatrenia (legislatívne odkazy) na prevenciu a riešenie šikanovania v školskom prostredí.

Slovo **šikanovanie** pochádza z francúzskeho „chicane“, čo znamená opakované zámerné obťažovanie, prenasledovanie, týranie, manipulovanie, ponižovanie niekoho, kto

sa nemôže alebo nedokáže brániť. Hlavným znakom šikanovania je nerovnováha moci a sily, pričom zahŕňa všetky formy psychického a fyzického násilia páchaného jedincom alebo skupinou voči obeti.

Za šikanovanie označujeme také správanie, keď jeden alebo viac žiakov úmyselne a opakovane ubližuje vybranému žiakovi, robí (hovorí) niečo, čo je mu nepríjemné. Môže sa prejavovať ako:

- a) slovná agresia – nadávky, posmievanie, urážky, vyhrážanie, výsmech, nevhodné vtipkovanie a zosmiešňovanie obete;
- b) fyzická agresia – strkanie, facky, kopance, bitie, navádzanie iných na bitku, vyhrážanie sa nožom, palicou, škrtenie, ťahanie za vlasy, pichanie kružidlom či ceruzkou;
- c) iná agresia – poškodzovanie alebo skrývanie vecí obete, trhanie, ničenie pomôcok, či oblečenia, počarbanie zošita, učebnice, úloh, privlastňovaním si vecí obete;
- d) psychické manipulovanie a týranie – zadávanie nezmyselných príkazov, nútenie k posluhovaniu a k noseniu rôznych vecí (desiata, cigarety, peniaze, šminky).

Šikanovanie okrem toho, že ohrozuje duševné a fyzické zdravie žiaka, znižuje aj jeho výkon, má zásadný vplyv na jeho výchovno-vzdelávacie výsledky. Príčin šikanovania je viac - od tradičného tlaku spoločnosti (správať sa ako silný muž), motívu krutosti, ktorý spôsobuje potešenie pri utrpení inej osoby až po zvedavosť a nudu, spojenú s túžbou po vzrušujúcich zážitkoch. Výskumy odborníkov potvrdzujú, že táto forma agresie je v našich školách jedným z najrozšírenejších sociálno-patologických javov.

Výskyt fenoménu šikanovania má svoje korene v rodine, napr. domáce násilie v partnerských vzťahoch rodičov a vzťahoch rodičia – deti s následnými závažnými psychologickými dôsledkami.

Negatívnu úlohu zohráva i nedostatok vrelosti, záujmu a lásky zo strany rodičov (niekedy len jedného rodiča, najčastejšie otca), celkovo tvrdá nekonzistentná výchova (s telesnými trestami) býva zdrojom vzniku „šikanujúceho správania“, formovania budúceho agresora. Opačná, príliš protektívna výchova, má významu zásluhu na formovaní tzv. obete šikanovania.

Vyvážená výchova v rodine, založená na vzájomnej láske, dôvere, podpore a nevyhnutných pravidlách, ktoré členovia rodiny dodržiavajú a kde má dieťa zároveň dostatok priestoru na rozvoj svojej osobnosti (zdravého sebavedomia), je najdôležitejšou preventívnou bázou šikanovania v rodine.

6.5.2 Prevencia drogových závislostí

Prevencia drogových závislostí v rezorte školstva je zameraná na monitorovanie situácie v oblasti užívania drog u detí a mládeže, zabezpečovanie primárnej prevencie drogových závislostí v školách a školských zariadeniach v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu, ktorý sa zameriava na podporu kvality života, prosociálnu orientáciu jednotlivca a zdravý životný štýl, podporu duševného zdravia a význam prevencie ochrany vlastného zdravia.

K ďalším úlohám v prevencii drogových závislostí v školstve patrí odborné vzdelávanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov, zabezpečovanie podpory a rozvoja voľno-časových a športových aktivít, podpora a preferovanie dlhodobých, kontinuálnych aktivít prevencie na úkor neefektívnych jednorazových aktivít, zabezpečovanie výchovno-vzdelávacej a odbornej starostlivosti pre problémové deti, deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a pre deti s poruchami správania.

V prevencii drogových závislostí je dôležité zabezpečiť prepojenie rezortných inštitúcií a spoluprácu s inštitúciami iných rezortov, zabezpečenie činnosti preventívnych a poradenských zariadení rezortu školstva a realizovanie preventívnych projektov.

Prevencia drogových závislostí v rezorte školstva vychádza z obsahu článku 33 Dohovoru o právach dieťaťa a Európskej protidrogovej stratégie. Je zameraná na realizáciu preventívnych opatrení na úrovni škôl a školských zariadení, priorit školstva, výchovno-vzdelávacích projektov a programov.

6.5.3 Predchádzanie formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a intolerancie

Predchádzanie prejavom diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným formám intolerancie je komplexná problematika, ktorej dopady sa odrážajú v širokom rámci spoločenského života. Dopady diskriminácie a intolerantných postojov výrazne zasahujú aj do oblastí bývania, zdravotnej starostlivosti, vzdelania, kultúry, trhu práce a pod.

Osobitné postavenie v oblasti ochrany pred diskrimináciou a dodržiavania základných práv a slobôd v SR majú dve nezávislé inštitúcie – Slovenské národné stredisko pre ľudské práva a Verejný ochranca práv.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva je nezávislá inštitúcia, ktorá vznikla na základe zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Právomoci a kompetencie strediska sa v ďalších rokoch ďalej rozširovali až na súčasnú úroveň ochrany ľudských práv a základných slobôd (vrátane práv dieťaťa).

Verejný ochranca práv je podľa čl. 151a ods. 1 Ústavy SR nezávislý orgán Slovenskej republiky, ktorý v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom chráni základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a ďalšími orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom. Všetky orgány verejnej moci musia verejnému ochrancovi práv poskytovať potrebnú súčinnosť. Vo svojej činnosti sa Verejný ochranca práv v medziach svojich právomocí a kompetencií zameriava aj na zvyšovanie právneho povedomia verejnosti rôznymi formami vrátane šírenia informácií prostredníctvom médií a spoluprácou s mimovládными organizáciami. Vyvíja iniciatívu vo vzťahu k legislatívnemu procesu a ďalej rozvíja medzinárodnú spoluprácu s obdobnými inštitúciami na európskej i svetovej úrovni.

V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa sú školy a školské zariadenia povinné monitorovať správanie sa detí a ich zmeny. V prípadoch oprávneného podozrenia na

porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu je potrebné bezodkladne zabezpečiť ich aktívnu ochranu a využívať účinné nástroje na predchádzanie, resp. riešenie prvých príznakov problémového alebo agresívneho správania.

Multikultúrna výchova predstavuje výchovné pôsobenie zamerané na rozvoj chápania iných kultúr, estetického vkusu voči iným kultúram a v konečnom dôsledku na rozvoj medziľudskej tolerancie. Multikultúrna výchova chápe rôzne kultúry ako rovnocenné, berie však do úvahy ich historické a sociálne súvislosti, ich rôzne spôsoby sebavyjadrenia.

Multikultúrna výchova je dnes dôležitým prostriedkom odstraňovania xenofóbie, rasizmu a predchádzania etnickým napätiam. Pomáha prekonávať vlastné kultúrne obmedzenia, pomáha prekročiť tieň majoritnej kultúry a pozrieť sa na menšinové kultúry ako na právoplatnú súčasť systému a naopak. Ciele multikultúrnej výchovy smerujú od rozvoja pasívnych postojov k aktívnej participácii, multikultúrne chápanie začína toleranciou a empatiou.

6.6 Preventívny program školy a školského zariadenia

Preventívny program školy a školského zariadenia je strategický plán realizácie preventívnych aktivít počas školského roka, ktoré sú určené pre žiakov a pedagogických zamestnancov školy a školského zariadenia. Jeho zostavenie vychádza z monitoringu a pedagogickej diagnostiky správania žiakov v školskom prostredí za predchádzajúce obdobie. Preventívny program definuje význam preventívnych aktivít, ciele preventívnej intervencie a cieľovú skupinu pre ktorú je určený.

Preventívna aktivita

Preventívna aktivita – pedagogicky vhodná forma intervencie, rešpektujúca cieľovú skupinu z hľadiska veku, mentálnych schopností a okolností pôsobenia (napr. výchovno-vzdelávacie programy zamerané na prevenciu drogových závislostí, predchádzanie všetkých foriem násilia, diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a intolerancie, podporené preventívne projekty v oblasti zdravého spôsobu života a optimalizácie sociálno-psychologickej klímy v školskom prostredí, projekty záujmovej a mimoškolskej činnosti detí a mládeže, školské športové podujatia, vzdelávanie pedagogických zamestnancov školy a školského zariadenia v oblasti prevencie sociálno-patologických javov a pod.).

Cieľ preventívnej aktivity – výchovno-vzdelávací cieľ formulovaný ako postup proti zneužívaniu návykových látok, zameraný na rozvíjanie osobnostných kvalít, vytvorenie priestoru pre zmysluplné využívanie voľného času, výchovu k zodpovednosti za svoje zdravie a zdravý životný štýl a zníženie výskytu sociálno-patologických javov v školskom prostredí.

Cieľová skupina – skupina žiakov, resp. zamestnancov školy a školského zariadenia, na ktorú sú zamerané preventívne aktivity a intervenčné stratégie (napr. počet účastníkov preventívnej aktivity, skupina žiakov so zvýšenými tendenciami k užívaniu návykových látok, žiaci z problémových rodín).

Štruktúra preventívneho programu

Preventívny program zostavuje koordinátor prevencie drogových závislostí s výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a riaditeľom školy alebo školského zariadenia najneskôr do začiatku školského roka. Každá preventívna aktivita obsahuje stručnú charakteristiku, výchovno-vzdelávací cieľ, výchovno-vzdelávacie metódy, organizačné formy, pomenovanie cieľovej skupiny a termín realizácie. Autoevalvácia preventívnych aktivít sa realizuje priebežne počas celého školského roka a na záver školského roka, kedy sa preventívny program školy a školského zariadenia vyhodnotí. Štruktúru a realizáciu preventívnych aktivít odporúčame konzultovať s odbornými zamestnancami školských poradenských zariadení alebo školských špeciálnych výchovných zariadení v kraji.

Obsah preventívneho programu

Preventívny program školy a školského zariadenia má obsahovať:

- a) aktivity zamerané na poskytovanie informácií pre žiakov v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu,
- b) ponuku voľnočasových aktivít, ktoré sú realizované v školách a školských zariadeniach i v mimoškolskom prostredí,
- c) programy aktívneho sociálneho učenia, ktoré využívajú skupinové formy práce (ak väčšina výchovných problémov je interpersonálnej povahy),
- d) poradenské činnosti poskytované priamo v škole a školskom zariadení v spolupráci so školskými poradenskými zariadeniami a zariadeniami z rezortu zdravotníctva a sociálnych vecí.

Autoevalvácia preventívneho programu

Väčšina preventívnych stratégií uplatňovaných v školskom prostredí je cielená na zmenu správania detí a mládeže. Priebeh autoevalvácie a efektivity výsledkov preventívneho programu školy a školského zariadenia možno zhrnúť do základných bodov:

- a) vymedzenie indikátorov, ktoré súvisia s priebehom preventívnej intervencie (napr. vek, pohlavie, osobnostné charakteristiky a pod.),
- b) určenie spôsobov zhromažďovania kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov,
- c) popis realizácie preventívnej intervencie,
- d) zhodnotenie reálneho vplyvu preventívnej intervencie na cieľovú skupinu,
- e) posúdenie kvality uplatnenej preventívnej intervencie a rozbor výsledkov preventívnych aktivít,
- f) interpretácia výsledkov a vyhodnotenie efektivity preventívneho programu.

Relevantné hodnotiteľné výstupy:

- a) prospech žiakov,
- b) prejavy správania (výchovné opatrenia, záškoláctvo, šikanovanie),
- c) zmeny v správaní (ústup problémov v sociálnej interakcii, zníženie asociálnych prejavov a agresivity),
- d) postoje a hodnoty (pozitívna sebarealizácia a motivácia),
- e) výskyt sociálno-patologických javov v širšom spoločenstve,
- f) postoje cieľovej skupiny k preventívnym aktivitám.

Prevencia a učebné osnovy

Témy prevencie sociálno-patologických javov mládeže možno uplatniť v každom vyučovacom predmete. Medzi kľúčové vyučovacie oblasti patria:

- a) oblasť zdravého životného štýlu – výchova ku zdraviu, osobná a duševná hygiena, výživa, pohybové aktivity, poskytovanie predlekárskej prvej pomoci,
- b) oblasť spoločenskovedná – komunikácia, sociálne zručnosti a kompetencie,
- c) oblasť prírodovedná – biológia a fyziológia človeka,
- d) oblasť rodinnej a občianskej výchovy,
- e) oblasť sociálno-právna – právne aspekty sociálno-patologických javov, práva dieťaťa, drogové závislosti a šikanovanie.

6.7 Stratégia v oblasti prevencie sociálno-patologických javov

Strategický cieľ: Vychovať zdravého jedinca, efektívne využívajúceho voľný čas.

Čiastkové ciele:

1) Tvorivo využívať voľný čas s dôrazom na podporu kvality života.

Aktivity:

- 1) podporovať realizáciu spoločensko-vedných, kultúrnych a športových aktivít venovaných problematike dodržiavania ľudských práv a predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie,
- 2) vytvárať personálne a materiálno-technické podmienky pre realizáciu voľno-časových aktivít detí a mládeže v stredných školách a školských zariadeniach,
- 3) podporovať uplatňovanie prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže v stredných školách a školských zariadeniach prostredníctvom grantových programov „Škola bez tabaku, alkoholu a drog“ a „Vráťme šport do škôl“.

2) Rozvíjať zásady efektívnej prevencie prostredníctvom preventívnych programov pre deti, mládež a širokú verejnosť.

Aktivity:

- 1) zapojiť žiakov stredných škôl do rozvojového programu Ministerstva školstva SR „Zdravie v školách“ a do aktivít so zameraním na poskytovanie predlekárskej prvej pomoci,
- 2) podieľať sa na realizácii a hodnotení preventívnych programov stredných škôl a školských zariadení,
- 3) monitorovať žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja s poruchami správania,
- 4) realizovať metodicko-informačné semináre a doplňujúce formy vzdelávania pre výchovných poradcov, školských psychológov a koordinátorov prevencie v oblasti efektívnej prevencie sociálno-patologických javov detí a mládeže v stredných školách a školských zariadeniach,
- 5) zabezpečiť účasť príslušníkov Policajného zboru, Mestskej a Železničnej polície na seminároch a konferenciách zameraných na problematiku rasovej diskriminácie, rasovo motivovanej trestnej činnosti a extrémizmu,
- 6) prepojiť spoluprácu Žilinského samosprávneho kraja so školskými zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie (centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, centrá špeciálno-pedagogického poradenstva) a špeciálnymi výchovnými zariadeniami (diagnostické centrá, reedukačné centrá a liečebno-výchovné sanatóriá),
- 7) monitorovať spoluprácu stredných škôl a školských zariadení so školskými zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie.

3) Zlepšiť dostupnosť a kvalitu informácií o prevencii sociálno-patologických javov.

Aktivity:

- 1) distribuovať informačné materiály o prevencii sociálno-patologických javov, kriminality a drogových závislostí do stredných škôl a školských zariadení,
- 2) prepojiť spoluprácu Žilinského samosprávneho kraja s orgánmi štátnej správy na úseku trestno-právnej zodpovednosti mládeže a sociálno-právnej ochrany detí a mládeže,
- 3) zaradiť multikultúrnú výchovu a poskytovanie predlekárskej prvej pomoci do školských vzdelávacích programov stredných škôl a výchovných programov školských zariadení,
- 4) zvýšiť povedomie a informovanosť verejnosti o problematike nediskriminácie a zásadách rovnakého zaobchádzania za účelom odbúravania predsudkov a stereotypov.

6.8 Záver

V súčasnosti sme svedkami narastajúceho násilia, kriminality mládeže a iných nežiadúcich javov. Stretávame sa s prejavmi skrytého súhlasu k formám správania, ktoré sú všeobecne považované za spoločensky nežiadúce a porušujúce normy. Hoci prvé nevhodné disocálne prejavy správania detí a mládeže možno badať už v predškolskom veku, poruchy správania v mladšom školskom veku sú málo rozšíreným javom, začínajú sa objavovať až v strednom školskom veku (9 – 12 rokov), staršom školskom veku (12 – 15 rokov) a naplno sa prejavujú v adolescencii, kedy sa posilňuje význam rovesníckych skupín na jednotlivca a zároveň klesá výchovný vplyv a dosah autorít na deti a mládež.

Rodinné prostredie, médiá, osobnosť žiaka a školský kolektív – to sú hlavné atribúty, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu v prevencii násilia a úrazovosti detí a mládeže v školách a školských zariadeniach. Bez ich dôkladného poznania a vzájomnej interakcie nie je možné realizovať výchovno-preventívne aktivity a pripraviť žiakov stredných škôl na plnohodnotný a bezpečný život.

Prevencia sociálno-patologických javov by mala prebiehať od predškolského veku po celý čas školskej dochádzky tak, aby sa poznatky rozširovali a s nimi upevňovali aj žiadúce postoje. Prevencia by sa mala uskutočňovať v rodine, škole, sociálnych zariadeniach a kultúrno-osvetových zariadeniach.

Ak chceme prispieť k zníženiu výskytu sociálno-patologických prejavov správania medzi deťmi v školách a školských zariadeniach, je potrebné rozvíjať ich sebavedomie a sebaúctu, ktoré sú predpokladom pozitívneho rozvoja ľudských schopností, zdravých sociálnych vzťahov a zodpovedného správania sa. Sebavedomý človek je schopný vnímať a rešpektovať svoje i cudzie práva. Dokáže povedať druhým svoje potreby a prania a sám prijímať i nepríjemné veci.

Škola má vychovať a vzdelávať absolventov, ktorí nezískajú iba poznatky a vedomosti, ale naučia sa i pozitívne cítiť, získajú spôsobilosti pre spoločenský život a progresívne medziľudské vzťahy, osvoja si progresívne hodnoty ochrany zdravia a tvorby ľudských práv a naučia sa byť zodpovední a tvoriví. Výchovno-vzdelávací proces by mal poskytnúť deťom a mládeži také kľúčové kompetencie, ktoré budú cielene zamerané na formovanie pozitívneho vzťahu a zodpovednosti ku sebe a svojmu okoliu.

Regionálna stratégia starostlivosti o deti a mládež na roky 2010 – 2013

„Vzdelaný žiak – aktívny občan“

Obsah

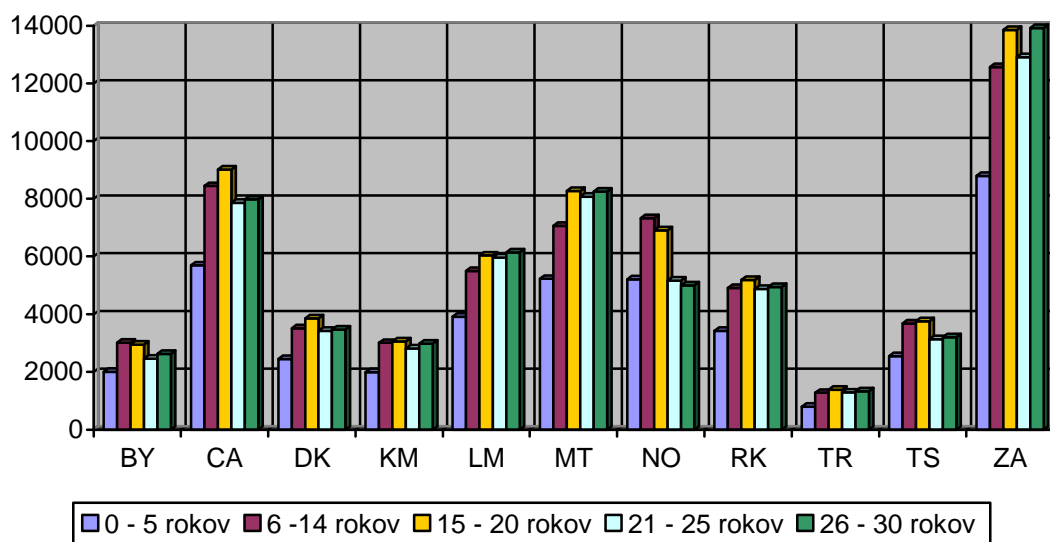
7.1	Úvod	219
7.2	Koncepčné a strategické dokumenty	220
7.3	SWOT analýza	223
7.4	Participácia mládeže na živote spoločnosti	225
7.4.1	Výchova k demokracii v podmienkach stredných škôl a školských zariadení	225
7.4.2	Úrovne participácie mládeže na živote spoločnosti	228
7.4.3	Občianske združenia detí a mládeže	229
7.4.4	Žiacke školské rady	231
7.5	Životný štýl mládeže	234
7.5.1	Záujmová činnosť žiakov stredných škôl a školských zariadení	237
7.6	Mobilita mládeže	241
7.7	Stratégia v oblasti starostlivosti o deti a mládež	244
7.8	Záver	246

7.1 Úvod

Na prelome 20. a 21. storočia sa stala mládež významným a reálnym subjektom spoločenských zmien – mnohí mladí ľudia, aktivisti i politici stoja pri zrode významných spoločenských, kultúrnych, hospodárskych i politických zmien. Mladí ľudia v etape svojho dospievania nachádzajú svoju spoločnosť v istom stave politického, ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja, na ktorý sa musia adaptovať, spoznávať jej systém a fungovanie, aby mohli postupne participovať na jeho premene. Starostlivosť o deti a mládež (v najširšom zmysle slova) má dôležité miesto i v našej spoločnosti a problematika aktívnej politiky mládeže je v súčasnosti výzvou i cieľom politiky Európskej únie.

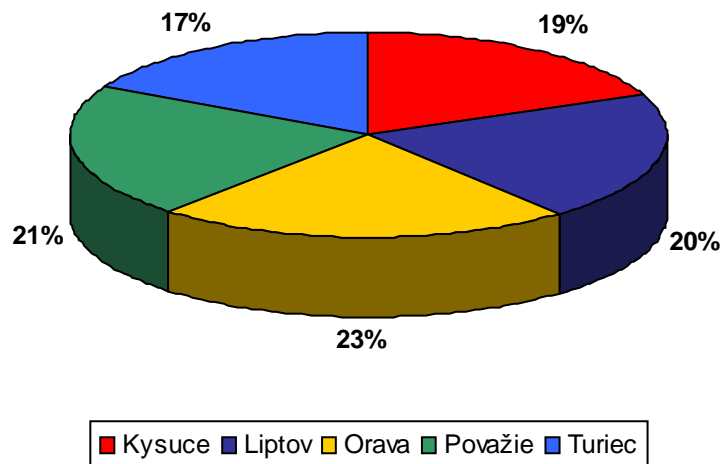
V odbornej literatúre sa mládež charakterizuje ako sociálna skupina vekovo vymedzená do 30 rokov, charakterizovaná určitými spoločnými znakmi, ktoré vytvárajú jej všeobecné biologicko-psychologické, sociálno-ekonomické a ideovo-politické osobitosti. Z hľadiska uvedených spoločných znakov má kategória „mládež“ mnoho spoločného s deťmi – potrebuje ochranu, starostlivosť a podporu dospelaj populácie. Táto charakteristika je potrebná najmä preto, aby bolo možné posúdiť mladého človeka ako osobnosť a člena spoločnosti. Zloženie obyvateľstva Žilinského samosprávneho kraja podľa veku detí a mládeže a zastúpenia v regiónoch znázorňujú grafy 7.1 a 7.2.

Graf 7.1: Vekové zloženie obyvateľstva Žilinského samosprávneho kraja podľa okresov a podľa vekových skupín k 31. 12. 2008

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 7.2: Zastúpenie detí a mládeže do 30 rokov v regiónoch Žilinského samosprávneho kraja k 31. 12. 2008

Zdroj: Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži). Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Koncepčný materiál Ministerstva školstva SR pre prácu s deťmi a mládežou „Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013“ (ďalej len „kľúčové oblasti“) bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 184 zo dňa 26. marca 2008. Kľúčové oblasti definujú ciele, princípy, prioritné oblasti pôsobnosti štátu, samosprávy a iných subjektov vo vybraných oblastiach života detí a mládeže, pomenúvajú základné úlohy štruktúr, podieľajúcich sa na ich vykonávaní a popisujú kroky, ktoré zabezpečia ich efektívne napĺňanie. V uznesení sa odporúča predsedom samosprávnych krajov podieľať sa na realizácii kľúčových oblastí do roku 2013.

Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013 definujú prioritné oblasti a opatrenia realizované štátom, samosprávou a inými subjektmi vo všetkých sférach života detí a mládeže. Cieľom štátnej politiky voči deťom a mládeži je zlepšovať životnú situáciu mladých ľudí – vzdelávanie, prístup k informáciám, bývanie, zamestnanosť, podpora zdravia, využívanie voľného času a podpora participácie mladých ľudí v spoločnosti a ich výchova k aktívnemu občianstvu. Uvedený materiál má medzirezortný charakter a nadväzuje na skúsenosti z plnenia úloh, zadaných v Koncepcii štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike do roku 2007.

Ciele štátnej politiky voči deťom a mládeži:

- vytvoriť podmienky pre zvyšovanie kvality života,
- zaistiť sociálnu spravodlivosť, dostatok príležitostí a rovnosť šancí,
- priznať práva na svoju vlastnú identitu, rôznorodosť a autonómiu,
- poskytovať príležitosti na zamestnanie, aktívne občianstvo a účasť zástupcov mládeže na spoločenskom a politickom živote,
- venovať pozornosť prevencii ako základnej podmienke a princípu výchovy.

Medzi štruktúry, ktoré implementujú koncepciu štátnej politiky voči deťom a mládeži patrí aj regionálna samospráva. Podľa obsahu koncepcie plní samosprávny kraj uvedené úlohy:

- a) koordinuje, komunikuje, pripravuje a realizuje opatrenia, smerujúce k napĺňaniu koncepcie na úrovni samosprávneho kraja, pričom realizáciou konkrétnych úloh poveruje aj inštitúcie vo svojej pôsobnosti, napríklad regionálne centrum mládeže,
- b) pri príprave vlastnej koncepcie politiky voči deťom a mládeži, rešpektujúcej špecifiká kraja, spolupracuje so školami, školskými zariadeniami, mimovládnyimi organizáciami a ďalšími subjektmi pôsobiace v oblasti práce s deťmi a mládežou a mládežníckej politiky na území samosprávneho kraja,
- c) pri vykonávaní regionálnej samosprávnej politiky vo vzťahu k mládeži spolupracuje s inými orgánmi štátnej správy na území kraja, obcami, mestami a mimovládnyimi organizáciami na území kraja,
- d) zväží zriadenie poradného orgánu pre problematiku mládeže, práce s mládežou a mládežníckej politiky.

Hlavným cieľom Žilinského samosprávneho kraja v oblasti stratégie starostlivosti o deti a mládež s názvom „**Vzdelaný žiak – aktívny občan**“ je vychovať samostatného a tolerantného jedinca, pozitívne ovplyvňujúceho svoje okolie.

K uvedenému cieľu boli zadefinované čiastkové ciele:

- 1) Rozvíjať kľúčové kompetencie detí a mládeže so zameraním na aktívnu účasť na dianí v spoločnosti.
- 2) Zefektívniť činnosť žiackej samosprávy pri stredných školách a školských zariadeniach.
- 3) Podporovať a rozvíjať vzťah mladých ľudí a občanov kraja ku poznávaniu kultúr a reálií iných národov a národností.

Zámerom stratégie je definovať potreby a optimálne podmienky pre kvalitnú výchovno-vzdelávaciu prácu s mládežou a podporovať rozvoj osobnostných vlastností a talentu mládeže v zariadeniach formálneho a neformálneho vzdelávania.

7.2 Konceptné a strategické dokumenty

Východiskom pri spracovaní stratégie starostlivosti o deti a mládež v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2010 – 2013 „**Vzdelaný žiak – aktívny občan**“ sú uvedené konceptné a strategické dokumenty:

● programové dokumenty Európskej únie:

- a) Dohovor o právach dieťaťa, 1989;
- b) Lisabonská stratégia, 2000;
- c) Biela kniha o mládeži, 2002;

● programové dokumenty vlády Slovenskej republiky:

- a) Stratégia konkurencieschopnosti SR do roku 2010: Národná lisabonská stratégia, 2001;
- b) Programové vyhlásenie vlády SR, 2006;
- c) Návrh dlhodobého zámeru štátnej vednej a technickej politiky do roku 2015, 2007;

● konceptné dokumenty Ministerstva školstva SR:

- a) Konceptia štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži do roku 2007, 2001;
- b) Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013, 2008;
- c) Milénium – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov, 2002;
- d) Konceptia rozvoja domovov mládeže a zariadení školského stravovania, 2007;
- e) Konceptia pedagogicko-poradenského systému a jeho implementácie do praxe, 2007;
- f) Národný program pre učiace sa regióny, 2007;
- g) Stratégia celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva, 2007;

● všeobecne platná legislatíva v rezorte školstva:

- a) zákon NR SR č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- b) zákon NR SR č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- c) zákon NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov;
- d) zákon NR SR č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky;
- e) zákon NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- f) vyhláška MŠ SR č. 306/2009 Z. z. o školskom klube detí, školskom stredisku záujmovej činnosti, centre voľného času, školskom hospodárstve a stredisku odbornej praxe.

7.3 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">dostatočný počet druhov školských zariadení, občianskych združení detí a mládeže a občianskych združení pracujúcimi s deťmi a mládežou,zastúpenie všetkých typov akreditovaných vzdelávacích inštitúcií pre prácu s deťmi a mládežou,kvalifikovanosť zamestnancov v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania,aktívne zapojenie sa žiakov do záujmovej činnosti a voľnočasových aktivít,záujem žiakov škôl a školských zariadení o súťaže, Stredoškolskú odbornú činnosť a predmetové olympiády,organizovanie voľnočasových a záujmovo-vzdelávacích aktivít pre deti a mládež,skúsenosti s tvorbou projektov a aktívna zapojenosť škôl a školských zariadení do komunitárnych programov Európskej únie v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania,spolupráca stredných škôl so základnými školami, občianskymi združeniami detí a mládeže a občianskymi združeniami pracujúcimi s deťmi a mládežou,možnosti ubytovania a stravovania žiakov v školských internátoch,medzinárodná spolupráca škôl a školských zariadení,priestory škôl a školských zariadení pre realizáciu voľnočasových aktivít detí a mládeže,vytvorená funkcia výchovného poradcu v školskom systéme pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie,činnosť zariadení pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie,aktívna činnosť Rady mládeže Žilinského kraja v oblasti neformálneho vzdelávania a zabezpečenia voľno-časových aktivít mládeže,činnosť žiackych školských rád pri školách a školských zariadeniach a parlamentov detí a mládeže pri obecných zastupiteľstvách,finančná podpora Úradu Žilinského samosprávneho kraja pre rozvoj práce s deťmi a mládežou – Všeobecne záväzné nariadenie Žilinského samosprávneho kraja o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja.	<ul style="list-style-type: none">neucelený systém poskytovania informácií o možnostiach práce s deťmi a mládežou,slabá propagácia niektorých občianskych združení detí a mládeže na verejnosti,nesystematická práca občianskych združení detí a mládeže a občianskych združení detí a mládeže,nízka úroveň motivácie, mobility a flexibility detí a mládeže,neefektívna spolupráca detí a mládeže so zástupcami verejnej správy a samosprávy,neinformovanosť pedagogických pracovníkov škôl a školských zariadení o možnostiach grantových programov Európskej únie v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania,neefektívna činnosť centra voľného času v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v oblasti realizácie pravidelnej záujmovej činnosti detí a mládeže,nedostatočná vzájomná spolupráca medzi strednými školami v oblasti práce s deťmi a mládežou.

Príležitosti	Ohrozenia a riziká
<ul style="list-style-type: none">• spolupráca medzi zriaďovateľmi škôl a školských zariadení v oblasti neformálneho vzdelávania detí a mládeže,• využívanie finančných prostriedkov z Európskej únie a iných zdrojov na prácu s deťmi a mládežou,• priaznivé podmienky pre mobilitu detí a mládeže,• dostupný informačný systém o možnostiach ďalšieho vzdelávania a celoživotného vzdelávania,• využívanie existujúcej siete podporných inštitúcií a neziskových mimovládnych organizácií vo výchovno-vzdelávacom procese,• zapojenie škôl, školských zariadení a občianskych združení detí a mládeže do procesu trvalo udržateľného rozvoja miest a regiónov,• aktivizácia orgánov školskej samosprávy pre zefektívnenie výchovno-vzdelávacieho procesu v stredných školách a školských zariadeniach,• podpora programov pre marginalizované skupiny obyvateľov,• využitie moderných informačných technológií pri práci s deťmi a mládežou,• rozvíjanie kariérového poradenstva v stredných školách a školských zariadeniach,• priaznivé podmienky pre rozvoj talentu a nadania študentov stredných škôl a školských zariadení,• medzirezortná spolupráca v oblasti práce s deťmi a mládežou.	<ul style="list-style-type: none">• nezáujem neorganizovanej mládeže o ponuku voľnočasových a záujmovo-vzdelávacích aktivít,• zníženie kvality poskytovania služieb pre deti a mládež,• nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva,• zlá ekonomická situácia v rodinách,• nezáujem o spoluprácu podnikateľskej sféry so strednými školami,• nezáujem žiakov základných škôl o stredoškolské odborné vzdelávanie,• nezáujem orgánov štátnej správy a občianskych združení detí a mládeže o akceptovanie priorít a strategických cieľov koncepcie,• nedostatok času na realizáciu voľnočasových aktivít po skončení výchovno-vzdelávacieho procesu.

7.4 Participácia mládeže na živote spoločnosti

Biela kniha o mládeži považuje za hlavné piliere mládežníckej politiky v Európskej únii najmä podporu mládežníckeho dobrovoľníctva, poskytovanie informácií pre mládež, porozumenie problémov mládeže a podporu rozvíjania participácie mladých ľudí.

Participácia vychádza zo skutočnosti, že každý jednotlivec ako občan má v spoločnosti svoje miesto a prispieva k jej rozvoju na určitej úrovni, napr. v školskom prostredí, v obci, v samosprávnom kraji alebo v republike. Participácia je „moc občana“ a základný element trvalej udržateľnosti demokracie prostredníctvom práva jednotlivca zúčastňovať sa verejného rozhodovacieho procesu.

Všeobecne možno rozlíšiť dva typy participácie mládeže:

- a) politická participácia – spája sa s formálne inštitucionalizovanou činnosťou a účasťou mladých ľudí na dianí v spoločnosti,
- b) občianska participácia – zahŕňa rozmanité formy participácie, v ktorých sa mladí ľudia angažujú v komunálnych záležitostiach prostredníctvom občianskych združení, občianskych hnutí a iniciatív, krátkodobých projektov a rozličných kampaní.

7.4.1 Výchova k demokracii v podmienkach stredných škôl a školských zariadení

Výchova mladých ľudí k demokracii sa rozvíja v podmienkach škôl a školských zariadení iba v súčinnosti s aktuálnymi procesmi v spoločnosti – nadobúdanie občianskych práv (napr. právo na osobné a súkromné vlastníctvo, uzatváranie dohôd, sloboda prejavu a zhromažďovania), získanie politických práv (napr. aktívne a pasívne volebné právo) a sociálnych práv (napr. právo na sociálny štandard zodpovedajúci krajine a pod.). Prístup k demokracii determinujú nielen právne normy, ale aj schopnosti jednotlivcov zmobilizovať vlastné zdroje a možnosti.

Ak sa má proces prechodu dospievajúcich žiakov do dospelosti úspešne zavrieť, nestačí získať iba základné kvalifikácie, ktoré vzbudzujú nádej na ich úspešné pracovné uplatnenie (napr. znalosť cudzích jazykov, zručnosť využívať informačné technológie, sociálno-komunikačné schopnosti), ale aj znalosti o demokratickom zriadení a schopnosti uplatňovať svoje práva a povinnosti, t. j. rozvíjať „občiansku“ gramotnosť. V modernej koncepcii výchovy k demokracii sa rovnocenne uplatňujú dve oblasti:

- a) výchova k demokracii v školách a školských zariadeniach – základné vyučovacie predmety (napr. dejepis, slovenský jazyk a literatúra), špecializované vyučovacie predmety (napr. etická výchova, náuka o spoločnosti), orgány školskej samosprávy (žiacke školské rady),
- b) participácia mládeže v mimoškolskom čase – združenia dospelých občanov s účasťou detí a mládeže, občianske združenia detí a mládeže, neformálne občianske hnutia a iniciatívy, mestské a obecné parlamenty detí a mládeže.

Koncepcia výchovy a vzdelávania mládeže k demokracii v školách a školských zariadeniach umožňuje prepojenie vplyvov informálneho, neformálneho a formálneho vzdelávania. Rozvíjaniu princípov participácie na živote spoločnosti sa žiaci neučia iba v školskom prostredí. Sprievodným prvkom participácie sú prvky, ktoré sú typické pre

neformálne vzdelávanie (napr. pripomienkovanie a príprava materiálov na hlasovanie, artikulácia záujmov žiakov na verejných zhromaždeniach, spísanie petície, pochopenie zodpovednosti za rozvoj školy alebo školského zariadenia, dobrovoľnícka práca a pod.). Súčasné formálne a neformálne vzdelávanie musí rešpektovať skutočnosť, že mladí ľudia sa učia o spoločenskom živote, o jeho reálnych hodnotách, normách a pravidlách.

Proces participácie dospelávajúceho mladého človeka sa začína v rodine. Snahou mladého človeka by malo byť aj preverenie teoretických poznatkov o podstate a fungovaní spoločnosti získaním vlastných zážitkov a skúseností zo života. Rodina je prvým prostredím, v ktorom sa dieťa stretáva s možnosťou povedať svoj názor tak, aby bol akceptovaný. Ďalším prostredím, ktoré formuje vzťah mladého človeka ku spoločnosti je škola. Žiak má možnosť formulovať svoj názor, argumentovať a diskutovať o veciach, ktoré sú z jeho hľadiska dôležité. Pokiaľ je školské prostredie schopné pristupovať k žiakom s prvkami demokracie, stáva sa prvým predpokladom pre získavanie vedomostí a poznatkov o participácii, demokracii, občianskych právach a povinnostiach.

V školskom prostredí možnosť začať proces premeny mladého človeka z obyvateľa na občana. Škola je sprostredkovateľom vedomostí, ktoré využije žiak v budúcnosti. Rovnako má naučiť aj spôsobom komunikácie a harmonického spolužitia s ostatnými. Všetci žiaci v škole by mali mať rovnaké právo vysloviť svoj názor, ako aj rešpektovať názory iných. S prihliadnutím na rešpektovanie pravidiel spoločenského života, je to prvý krok k vedomému participatívnemu správaniu.

Mladí ľudia ako členovia spoločnosti by mali byť schopní prispievať svojimi postojmi a názormi k riešeniu problémov ovplyvňujúcich prostredie, v ktorom žijú. Je to prejav demokracie vyskytujúcej sa v spoločnosti na viacerých úrovniach, od parlamentnej až po miestnu komunitu akou je napríklad obec alebo škola.

Participácia mládeže predstavuje aktívnu účasť mladých ľudí na rozvoji spoločnosti, t.j. účasť mladých ľudí a ich zoskupení (iniciatív, organizácií a sietí) na verejnom rozhodovaní v oblastiach podpory, ochrany alebo starostlivosti o deti a mládež a v oblasti širšieho rámca spoločnosti (činnosť obce, mesta a regiónu) a vyjadruje mieru aktivity mladých ľudí, ktorú vykonávajú v prospech ostatných členov svojej komunity na miestnej alebo regionálnej úrovni.

Zapojenie mládeže do rozhodovacích procesov vedie ku kvalitnejším rozhodnutiam z hľadiska obsahu, k ovplyvňovaniu a zmene rozhodovacích procesov a k formovaniu osobnostného rozvoja mládeže.

Všeobecne možno rozlíšiť tri úrovne, na ktorých sa vytvorili participačné štruktúry mládeže:

- a) centrálna (štátna),
- b) regionálna,
- c) lokálna (miestna).

V rámci centrálnej úrovne zohráva významnú úlohu **Rada mládeže Slovenska**, ktorá združuje mimovládne detské a mládežnícke organizácie. Rada mládeže Slovenska je zároveň oficiálnym partnerom Ministerstva školstva Slovenskej republiky, zástupcom mládeže v medzinárodných mládežníckych organizáciách a spolupracuje pri realizácii mládežníckej politiky v rámci naplňovania bilaterálnych dohôd s vybranými krajinami.

Aktívne spolupracuje s partnerskými organizáciami v zahraničí, vedie rokovania o zahraničnej politike a bilaterálnej spolupráci s Radami iných európskych štátov. Rada mládeže Slovenska je členom niekoľkých medzinárodných organizácií a sietí, napr. Európske fórum mládeže (European Youth Forum – EYF) – medzinárodná organizácia národných rád mládeže a mimovládnych organizácií zastupujúca záujmy mládeže v Európe, Komisia pre záležitosti Európskej únie (European Union Affairs Commission – EUACOM) – medzinárodná organizácia, ktorej hlavnou úlohou je rozvoj mládežníckej práce a iniciatív mládežníckej politiky v kontexte Európskej únie a ovplyvňovanie mládežníckej politiky na úrovni Európskej únie, Komisia Rady Európy (Council of Europe Commission – CoECOM) – medzinárodná organizácia zameraná na rozvoj mládežníckej práce a iniciatív mládežníckych politík v rámci Rady Európy (najmä oblasť sociálnych vecí, solidarity, rovnocennosti, ľudských práv a vzdelávania) a pod.

Informačné centrá mladých sú mládežnícke organizácie, ktoré pôsobia v oblasti poradenstva a poskytovania mládežníckych informácií. Ich strešnou organizáciou je Združenie Informačných a poradenských centier mladých v Slovenskej republike, ktorého cieľom je spolupráca s informačnými centrami, ich metodické usmerňovanie, poskytovanie informácií a poradenstva. Združenie je členom ERYICA – European Information and Counselling Agency – medzinárodná nezisková organizácia, ktorá koordinuje činnosť centier a zvyšuje úroveň kooperácie medzi subjektami, ktoré sa zaoberajú informačnými a poradenskými službami pre mladých ľudí v celoeurópskom meradle. V Žilinskom kraji pôsobia štyri informačné centrá mladých (Martin, Námestovo, Tvrdošín, Čadca).

Osobitnú subkategóriu mládeže zastupuje v participačných štruktúrach **Študentská rada vysokých škôl**, ktorá je najvyšším zastupiteľským orgánom študentov vysokých škôl. Združuje zástupcov zo všetkých verejných, štátnych a súkromných vysokých škôl na Slovensku, zastupuje ich záujmy vo vzťahu k Ministerstvu školstva Slovenskej republiky, zahraničným partnerom a k ostatným partnerom z akademickej obce na Slovensku, vyjadruje sa k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam v oblasti vysokoškolského štúdia.

Na regionálnej (krajskej) úrovni sú súčasťou participačných štruktúr regionálne rady mládeže, regionálne centrá mládeže a komisie pre prácu s mládežou pri samosprávnych krajoch. **Regionálne rady mládeže** združujú miestne a regionálne detské a mládežnícke organizácie, resp. miestne a regionálne zložky celoslovenských organizácií, majú za cieľ obhajovať záujmy detí a mládeže na regionálnej úrovni, tvorbu a ovplyvňovanie podmienok pre prácu s deťmi a mládežou a komunikáciu s regionálnou a miestnou verejnou správou.

V Žilinskom samosprávnom kraji pôsobí **Rada mládeže Žilinského kraja**, ktorá vznikla v roku 2001 na podnet detských a mládežníckych organizácií, pôsobiach na území Žilinského kraja. Je členskou organizáciou Rady mládeže Slovenska, čo jej umožňuje aktívne sa zapájať do realizácie úloh štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži a zároveň aktívne pôsobiť na území Žilinského samosprávneho kraja. Hlavnou úlohou regionálnej rady mládeže je rozvíjať spoluprácu so štátnou správou a orgánmi miestnej a regionálnej samosprávy na území Žilinského kraja, hájiť záujmy detí a mládeže a napomáhať k vzájomnej spolupráci detských a mládežníckych organizácií.

Novým prvkom v štruktúrach regionálnych politík mládeže sú **regionálne centrá mládeže**, pracujúce pri krajských centrách voľného času v Košiciach, Banskej Bystrici a Trenčíne, ich zriaďovateľmi sú úrady samosprávnych krajov. Regionálne centrá mládeže sú špecializované pracoviská uvedených centier voľného času na úrovni samostatných oddelení, ktorých základným cieľom je napomáhať rozvoju krajských a miestnych plánov práce s deťmi a mládežou. Orientujú sa na vzdelávacie aktivity, realizáciu prieskumných a analytických prác. Sú aktívnymi členmi medzinárodnej siete regionálnych centier mládeže v rámci Rady Európy.

Na miestnej úrovni môžu mladí ľudia získavať informácie, zručnosti a skúsenosti z participatívneho správania aj v školách a školských zariadeniach (**žiacke školské rady, akademické senáty, mládežnícke a detské parlamenty**). Žiacka školská rada je štruktúra, ktorá poskytuje mladým ľuďom možnosti ako získať praktické skúsenosti o participácii na živote spoločnosti v konfrontácii s deklarovanou výchovou a vzdelávaním v školách. Reprezentuje žiakov školy a zastupuje ich záujmy vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy.

7.4.2 Úrovně participácie mládeže na živote spoločnosti

Mladí ľudia môžu využiť nástroje a metódy uvedených úrovní participácie, ktoré im umožnia požadovanú mieru podieľania sa na verejnom živote:

- pasívne informovanie – prístup k informáciám,
- aktívne informovanie – adekvátne zverejňovanie informácií,
- konzultovanie – posudzovanie pripomienok,
- spolourozhodovanie – zdieľanie rozhodovacej právomoci,
- kontrola rozhodovania.

Prístup k informáciám upravuje zákon NR SR č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2001. Prístup k informáciám, označovaný aj ako pasívne informovanie, je prvou úrovňou participácie, ktorá umožňuje väčšiu transparentnosť v rozhodovaní. Občan má možnosť vyhľadať si príslušné informácie na internetovej stránke, alebo ich priamo žiadať na úrade obce alebo samosprávneho kraja. Mladí ľudia majú právo žiadať od zástupcov samosprávy informácie o uplatňovaní uvedených kompetencií v oblasti starostlivosti o mládež:

- a) pripravené a prijaté materiály a koncepčné dokumenty,
- b) zriadenie a činnosť komisie, ktorá sa zaoberá mládežou,
- c) výška rozpočtu vyčlenená na starostlivosť o mládež,
- d) grantové programy samosprávy, v ktorých sa môžu mladí ľudia uchádzať o finančnú podporu,
- e) aktivity verejného života pre mládež.

Adekvátne zverejňovanie informácií je základom priameho kontaktu zástupcov samosprávy s mladými ľuďmi. Vo všeobecnosti existuje slabá úroveň aktívneho zverejňovania informácií. V dôsledku toho sa závažné informácie nedostávajú k mladým ľuďom. Mladí ľudia môžu žiadať, aby samospráva vytvorila adresár detských a mládežníckych organizácií, šírila informácie dostupným spôsobom (napr. internet, vývesky s fotografiami, živé diskusné stretnutia a pod.) a pravidelne plánovala spoluprácu s mladými ľuďmi.

Posudzovanie pripomienok predstavuje ďalšiu úroveň zapojenia mladých ľudí do rozhodovacích procesov. Prvým krokom k vyjadrovaniu sa činnosti samosprávy a k jej ovplyvňovaniu je zapájanie sa mládeže do činnosti žiackych školských rád a študentských parlamentov na úrovni školy, obce alebo mesta a ovplyvňovanie riadenia školy a výchovno-vzdelávacieho procesu. Mladí ľudia môžu žiadať organizovanie aktivít, ktoré využívajú pri aktívnej informovanosti:

- a) otvorené verejné fóra zamerané na diskusiu o konkrétnych témach,
- b) netradičné výstavy a workshopy pre mladých ľudí,
- c) participačné plánovacie procesy (napr. spracovanie územnoplánovacích dokumentov ihrísk, parkov, cyklistických chodníkov, peších zón a pod.),
- d) účasť na zasadnutiach odborných komisií obecných a mestských zastupiteľstiev,
- e) účasť na spracovaní koncepčných dokumentov a všeobecne záväzných nariadení týkajúcich sa mládeže a jej potrieb.

Zdieľanie rozhodovacej právomoci predstavuje odovzdanie moci iným ľudom, aby došlo k ich splnomocneniu. Jedným z menej rozšírených prístupov, ako vytvoriť priestor pre spolurozhodovanie mladých ľudí, je vytváranie a činnosť žiackych školských rád a študentských parlamentov. Vznik týchto združení mladých ľudí nemôže byť formálnou iniciatívou „zhora“. Činnosť žiackych školských rád a študentských parlamentov by mala viesť k definovaniu oblastí, v ktorých môžu mladí ľudia spolurozhodovať. V súčasnosti sú zástupcovia mladých ľudí len šíriteľmi informácií pochádzajúcich zo samosprávy bez jasne zadefinovaných právomocí a bez možnosti niečo zmeniť.

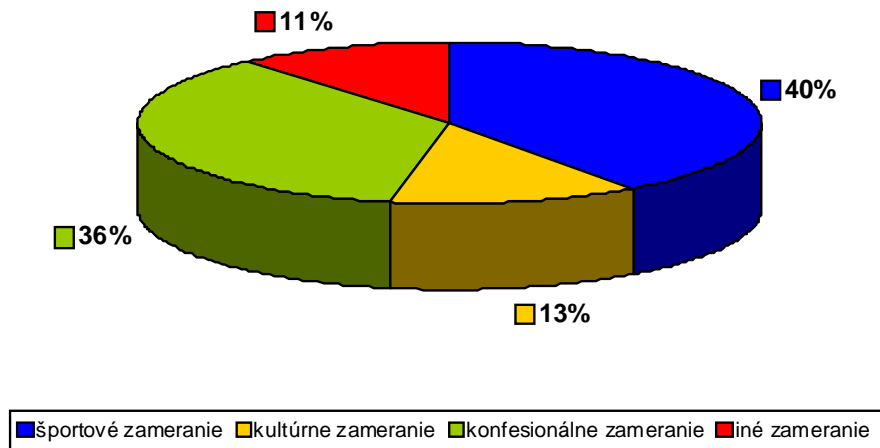
Kontrola rozhodovania predstavuje vrcholnú úroveň zapojenia sa mladých ľudí do rozhodovacích procesov samosprávy. Možno ju považovať za prejav dôvery zástupcov samosprávy mladým ľudom.

7.4.3 Občianske združenia detí a mládeže

V Slovenskej republike je podľa údajov Ministerstva vnútra SR zaregistrovaných viac ako 330 občianskych združení s celoslovenskou a regionálnou pôsobnosťou, ktoré majú v predmetnej činnosti prácu s deťmi a mládežou. Ich pôsobeniu sa pripisuje veľký význam – prispievajú k rozvoju osobnosti mladých ľudí a ovplyvňujú ich životný štýl. Existencia detských a mládežníckych organizácií nie je v súčasnosti stabilná. Niektoré menia svoj program, zanikajú alebo vznikajú iné. Formovanie štruktúry občianskych združení detí a mládeže, resp. mimovládnych organizácií nie je ukončené. V Žilinskom samosprávnom kraji dominujú združenia športového, kultúrneho a konfesijného zamerania (graf 7.3).

Poslaním občianskych združení detí a mládeže a mládežníckych hnutí je zabezpečiť prístup k sociálnym vymoženostiam v oblasti záujmových aktivít vo voľnom čase a posilňovať občianske a politické práva mládeže prostredníctvom rôznych foriem jej participácie na občianskom a politickom živote spoločnosti.

Graf 7.3: Občianske združenia detí a mládeže v Žilinskom samosprávnom kraji podľa zamerania činnosti v roku 2008

Zdroj: Deti a mládež v číslach za rok 2008 (ročenka o deťoch a mládeži). Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Medzi najvýznamnejšie slovenské mimovládne organizácie, ktoré zastrešujú a koordinujú časť mládežníckych organizácií v Slovenskej republike a spolupracujú s ústrednými štátnymi orgánmi pri smerovaní mládežníckej politiky patria Rada mládeže Slovenska a Združenie Informačných a poradenských centier mladých v Slovenskej republike.

Charakteristika vybraných (celoštatných a nadregionálnych) občianskych združení detí a mládeže, ktoré pôsobia v Žilinskom samosprávnom kraji:

- 1) AMAVET – Asociácia pre mládež, vedu a techniku – neziskové občianske združenie detí a mládeže. Vytvára podmienky na klubovú činnosť pre deti a mládež s orientáciou na vedu, techniku a ekológiu. Organizuje tábory, domáce a zahraničné exkurzie, poznávacie zájazdy, medzinárodné výmeny, školenia, semináre a výstavy s orientáciou na vedu, techniku a ekológiu pre deti a mládež.
- 2) Domka – Združenie saleziánskej mládeže – dobrovoľnícka mládežnícka organizácia, úzko spolupracujúca so saleziánmi don Bosca. Činnosť združenia je postavená na kresťanských princípoch. Pri aktivitách mládeže využíva preventívny výchovný systém.
- 3) eRko – Hnutie kresťanských spoločenstiev detí – organizácia spája aktivity detí a dospelých. Cieľom je formovanie detí na zrelé osobnosti, schopné kvalitným životom prispievať k rozvoju cirkvi a spoločnosti. Hnutie spolupracuje so všetkými kresťanskými prúdmi v duchu ekumenizmu.
- 4) Fénix – samostatná dobrovoľná organizácia detí, mládeže a dospelých. Jej programy sa realizujú formou súťaží a hier. Základnou činnosťou je práca v športových oddieloch, turistických družinách a záujmových útvaroch, v ktorých sa pre deti a mládež organizujú výlety do prírody.

- 5) Slovenský skauting – dobrovoľné nezávislé, neziskové hnutie, ktoré formuje mladých ľudí. Cieľom združenia je pomôcť mladým ľuďom naplno rozvinúť potenciál ich fyzickej, intelektuálnej, duchovnej, sociálnej a emocionálnej oblasti.

7.4.4 Žiacke školské rady

Reálna participácia mladých ľudí na živote spoločnosti sa rozvíja uznaním oprávnenosti ich nárokov a uspokojením ich potrieb a záujmov. Možnosť pre žiakov demokraticky ovplyvňovať dianie v škole a participovať na ňom je legislatívne upravená v zákone NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V školách sa proces učenia o demokracii realizuje aj prostredníctvom samosprávnych inštitúcií, v ktorých sa uskutočňujú dôležité rozhodovania o fungovaní a rozvoji školy (detské parlamenty, žiacke školské rady, študentské rady).

Žiacka školská rada reprezentuje žiakov strednej školy a zastupuje ich záujmy vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy (§ 26 ods. 1 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Žiacka školská rada ako orgán školskej samosprávy:

- a) vyjadruje sa k podstatným otázkam, návrhom a opatreniam školy v oblasti výchovy a vzdelávania,
- b) podieľa sa na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku,
- c) zastupuje žiakov vo vzťahu k riaditeľovi a vedeniu školy, predkladá im svoje stanoviská a návrhy, zastupuje žiakov aj navonok,
- d) volí a odvoláva zástupcu žiakov do rady školy.

Žiacka samospráva je demokratickou formou organizácie žiakov v škole a prípravou na život v pluralitnej a demokratickej spoločnosti. Žiaci si na školách vytvárajú spravidla vlastné samosprávne orgány na úrovni triedy, školy, prípadne na regionálnej a celoštátnej úrovni. Ich postavenie sa odvíja od princípu, že aj žiak má právo ako aktívny subjekt procesu výchovy a vzdelávania spolurozhodovať o ceste, ktorou sa bude uberať. Nezanedbateľný je pedagogický aspekt žiackej samosprávy – učí žiakov samostatne myslieť a konať, formovať a prejavovať vlastné názory, argumentovať a obhajovať ich v komunikácii s rovesníkmi i dospelými.

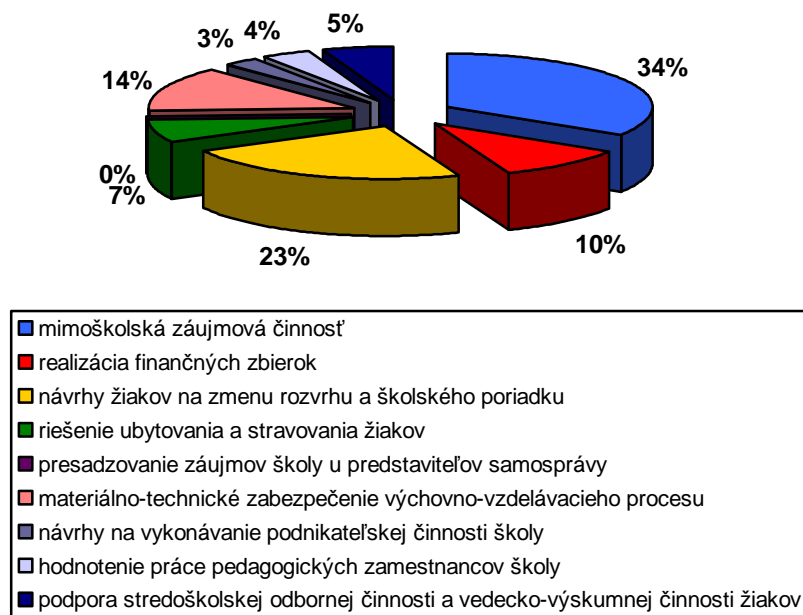
Pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja je zriadených 56 žiackych školských rád (80 % z celkového počtu stredných škôl a školských zariadení), ktorých činnosť je realizovaná v súlade so zákonom NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (graf 7.4).

Rozšírené oblasti činnosti žiackej školskej rady:

- a) organizácia mimovyučovacích záujmových aktivít,
- b) spolupráca pri tvorbe vnútorného poriadku školy,
- c) spolupráca pri organizovaní žiackych športových súťaží,

- d) riešenie problémov šikanovania a agresivity žiakov v škole,
- e) predkladanie návrhov do plánu práce školy,
- f) hodnotenie práce učiteľov a vychovávateľov,
- g) aktivity rovesníckych skupín,
- h) riešenie podmienok ubytovania v školskom internáte a stravovania v školskej jedálni,
- i) spolupráca so zástupcami miestnej a regionálnej samosprávy,
- j) spolupráca so zástupcami občianskych združení detí a mládeže.

Graf 7.4: Najčastejšie oblasti činnosti žiackych školských pri stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v rokoch 2004 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Zástupcovia žiackych školských rád pri stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja najčastejšie spolupracujú s riaditeľmi škôl v uvedených oblastiach: realizácia mimoškolskej záujmovej činnosti (34 %), predloženie návrhov žiakov na zmenu rozvrhu a školského poriadku (23 %), materiálno-technické zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu (14 %), realizácia finančných zbierok (10 %) a riešenie ubytovania a stravovania žiakov (7 %). Zástupcovia orgánov žiackej samosprávy pri stredných školách vôbec nespupracujú so zástupcami miestnej a regionálnej samosprávy pri presadzovaní vlastných záujmov a záujmov školy.

Aby sa participácia mladých ľudí v Žilinskom kraji výraznejšie presadila a stala sa účinným nástrojom rozvoja spoločnosti, je možné využiť uvedené stratégie zvýšenia participácie mládeže na živote spoločnosti:

- 1) **posilnenie kompetencií mladých ľudí** – rozvíjať potenciál mládeže cez vzdelávanie (spoločne s predstaviteľmi samosprávy), osvojiť si postupy a zručnosti, ktoré umožnia

spoluprácu s verejným sektorom, vzdelávať sa na úrovni vedomostí, postojov a zručností, medializovať všetky úspechy;

- 2) **zefektívnenie komunikácie** – vytvárať cesty komunikácie medzi mládežou a predstaviteľmi samosprávy, vytvárať vzájomne prepojené siete s ostatnými mladými ľuďmi ako predpoklad pre výmenu skúseností, využívať nové formy pasívnej a aktívnej informovanosti, využívať prístup do miestnych a regionálnych médií a komunikačných kanálov;
- 3) **učenie sa vedeniu a riadeniu** – aktivizovať seba a ďalších mladých ľudí, podieľať sa na živote mesta alebo obce prostredníctvom nástrojov (žiacky parlament, študentský parlament, žiacke školské rady a pod.), zapájať sa do tvorby stratégií a rozvojových plánov obce, mesta a regiónu;
- 4) **zabezpečenie zdrojov a posilnenie nezávislosti** – hľadať a žiadať finančné zdroje, využívať dobrovoľnícku prácu, rozvíjať spoluprácu a partnerstvá s inými subjektmi.

7.5 Životný štýl mládeže

Životný štýl predstavuje súhrn životných foriem, ktoré jedinec aktívne presadzuje; prejavuje sa v hodnotovej orientácii, správaní, v spôsobe využívania a ovplyvňovania materiálnych a sociálnych životných podmienok. Najvýraznejšie sa osobitosť životného štýlu u detí a mládeže prejavuje v aktivitách vykonávajúcich vo voľnom čase, v motivácii a prístupe ku vzdelávaniu, k vlastnému zdraviu a svojmu širšiemu spoločenskému prostrediu.

Voľný čas sa vníma ako súbor činností, ktoré sú vykonávané podľa vlastnej záľuby a súvisia s odpočinkom, zábavou a osobnou realizáciou v rôznych činnostiach. Voľný čas, ktorý by mal byť priestorom na rozvoj a kultiváciu osobnosti, u značnej časti mladej populácie sa stáva priestorom podmieňujúcim vznik rôznych sociálno-patologických javov. Aktivity detí a mládeže vo voľnom čase majú svoje špecifiká, ktoré sa reflektujú v zdravotno-hygienickej, výchovnej, seberealizačnej, socializačnej, relaxačnej a preventívnej funkcii.

Orientácia a voľba spôsobu využívania voľného času sú limitované podmienkami prostredia i jednotlivca. Na voľný čas detí a mládeže majú okrem objektívnych celospoločenských faktorov vplyv predovšetkým štát, rodina, škola, školské a mimoškolské zariadenia, spektrum kultúrnych a osvetových zariadení (hvezdárne, múzeá, galérie, knižnice, divadlá), občianske združenia detí a mládeže a neformálne rovesnícke skupiny. Na ovplyvňovaní voľného času detí a mládeže sa významne podieľajú náboženské spoločnosti, reholi a jednotlivé cirkvi. Svoju činnosť uskutočňujú rôznorodými formami práce, ktorá má pravidelný i príležitostný charakter. Je zameraná na spájanie aktívneho využívania voľného času so šírením náboženských ideí, humanity, výchovy a vzdelávania v náboženskom duchu, na charitatívnu činnosť, zábavné a rekreačné aktivity. Graf 7.5 znázorňuje najčastejšie miesta trávenia voľného času detí a mládeže v Žilinskom samosprávnom kraji.

Graf 7.5: Miesta trávenia voľného času detí a mládeže v Žilinskom samosprávnom kraji v roku 2007

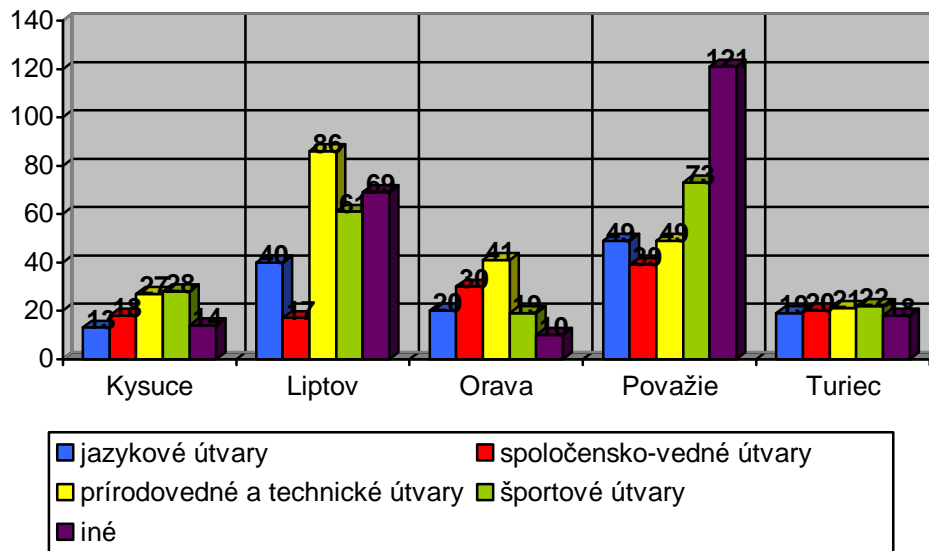

Zdroj: *Deti a mládež v číslach za rok 2007 (ročenka o deťoch a mládeži)*. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2008.

Činnosti vo voľnom čase nie sú izolované prejavy ľudskej aktivity, ale predstavujú subjektívnu stránku osobnosti, jeho potreby a záujmy, nadväzujú na hodnotovú orientáciu, kultúru a spôsob života rodiny. Aktivity vo voľnom čase sú výrazom formovania osobnosti mladého človeka.

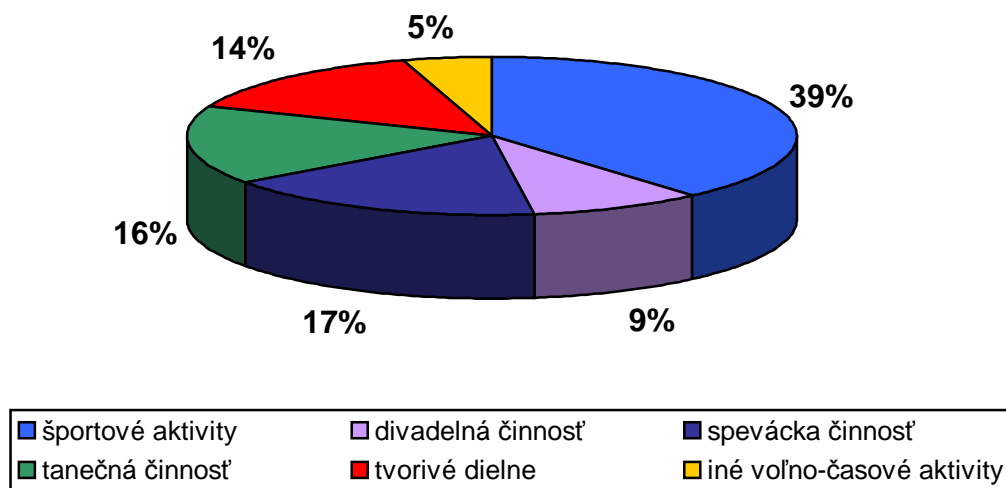
V štruktúre voľno-časových aktivít mladých ľudí majú dominantné postavenie činnosti pasívneho charakteru. Aktivity náročnejšieho kultúrneho a spoločenského charakteru majú malé zastúpenie. Mladí ľudia preferujú zábavnú a relaxačnú funkciu voľného času (počúvanie hudby, sledovanie televízie, čítanie novín a časopisov), nasledovanú sociálnymi kontaktmi (stretnutia v rodine, rovesnícke skupiny). Významným faktorom, ktorý v hlavnej miere určuje kvalitu trávenia voľného času sú záujmy mladých ľudí – záujmová činnosť. Aktívne trávenie voľného času (v školskom i mimoškolskom prostredí) je zdrojom poučenia, zážitkov, podnetov a rozvojom vytvárania hodnotového systému (graf 7.6, graf 7.7).

Graf 7.6: Charakter záujmovej činnosti žiakov stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 7.7: Formy využitia voľného času detí a mládeže (mimo vyučovacieho procesu) vo vidieckych a mestských sídlach Žilinského kraja

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

U mladých ľudí prevláda nízka organizovanosť v detských a mládežníckych organizáciách, čo je mnohokrát spôsobené nevyhovujúcou činnosťou organizácií, nedostatočnými materiálno-technickými a priestorovými podmienkami, relatívne slabou informovanosťou mladých ľudí a obsahom činnosti mládežníckych organizácií.

Spôsob využívania voľného času je subjektívnou záležitosťou. Určuje ho jedinec, na základe vlastných potrieb a záujmov. Voľný čas zohráva v živote človeka stále dôležitejšiu úlohu. Vzrastá kompenzačná funkcia (vyrovnávanie pracovnej a školskej záťaže) a preventívna funkcia (voľno-časové aktivity s možnosťami využitia hodnotových orientácií ako súčasti ochrany pred negatívnymi spoločenskými javmi). Ak spoločnosť zabezpečí kvalitné trávenie voľného času detí a mládeže, urýchli tým rozvoj všeobecných a špecifických schopností mladej generácie - vo sfére voľného času sa rozhoduje o rozvoji talentu mladého človeka.

7.5.1 Záujmová činnosť žiakov stredných škôl a školských zariadení

Súťaže študentov stredných škôl a školských zariadení sú neoddeliteľnou súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Celosťátne súťaže vyhlasuje Ministerstvo školstva SR. Sú realizované formou predmetových olympiád, postupových súťaží a prehliadok tvorivosti. Sprievodným programom súťaží môžu byť prednášky, semináre, prehliadky prác a iné aktivity pre pedagogických zamestnancov a študentov. Organizáciu celoslovenských súťaží usmerňuje zákon MŠ SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a smernica MŠ SR č. 13/2009-R zo dňa 25. augusta 2009 o organizovaní, riadení a finančnom zabezpečení súťaží žiakov škôl.

Poslaním súťaží je prispievať k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov v školách, rozvíjať tvorivé odborné-teoretické vedomosti a odborné-praktické schopnosti žiakov a vytvárať trvalý vzťah k príslušnému odboru, viesť žiakov k samostatnej tvorivej činnosti, upevňovať ich záujem o seba vzdelávanie, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času žiakov, umožniť pedagogickým zamestnancom škôl spätne využívať poznatky (získané na súťažiach) na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu, vytvárať podmienky pre úspešnú reprezentáciu Slovenskej republiky na medzinárodných súťažiach.

Súťaže sú dobrovoľnou záujmovou činnosťou žiakov na školách. Sú založené na systematickej práci s talentovanou mládežou, podporujú jej súťaživosť, napomáhajú rozvíjať talent, nadanie a odbornosť mladých ľudí. Organizujú sa v čase vyučovacieho procesu a mimo vyučovacieho procesu. Môžu byť organizované ako predmetové olympiády a stredoškolská odborná činnosť, športové súťaže, súťaže pre zdravotne postihnutých, prehliadky, turnaje, korešpondenčné semináre a súťaže zamerané na humánne vedy, prírodné vedy, techniku, informatiku a iné.

Prehľad súťaží žiakov stredných škôl a školských zariadení:

1. predmetové olympiády a postupové súťaže:

- a) súťaže zabezpečované Iuventou - Matematická olympiáda a informatika, Fyzikálna olympiáda, Chemická olympiáda, Biologická olympiáda, Geografická olympiáda, Olympiáda v anglickom jazyku, Olympiáda vo francúzskom jazyku, Olympiáda v nemeckom jazyku, Olympiáda v ruskom jazyku, Olympiáda v španielskom jazyku, Olympiáda ľudských práv, Turnaj mladých fyzikov, Pytagoriáda,
- b) súťaže zabezpečované Štátnym inštitútom odborného vzdelávania - Zenit v programovaní, Zenit v elektrotechnike, Zenit v strojárstve, Stredoškolská odborná činnosť,

- c) súťaže zabezpečované Štátnym pedagogickým ústavom - Prečo mám rád slovenčinu, prečo mám rád Slovensko, Európa v škole,
d) korešpondenčné semináre - Korešpondenčný seminár z fyziky, Korešpondenčný seminár z chémie, Korešpondenčný seminár z matematiky, Korešpondenčný seminár z programovania;

2. súťaže zamerané na umenie, literatúru, hudbu a pod. - Mládež a odkaz Alexandra Dubčeka, Štúrov a Dubčekov Uhrovec, Historická súťaž zo slovenských dejín, Štúrov Zvolen, Štúrovo pero, Kukučínova literárna Revúca, Olympiáda v slovenskom jazyku, Spotrebiteľská výchova žiakov, Hviezdoslavov Kubín, Literárny Kežmarok, Súťaž študentov konzervatórií, Súťaž o mlieku, Súťaž odborných zručností - doprava, pošty, telekomunikácie, Junior Achievement - aplikovaná ekonómia, Pro/Desktop award - grafické systémy, Spevácka súťaž Imricha Godina, Biblická olympiáda;

3. súťaže odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja - Priateľské kraje v zjednotenej Európe – medzinárodná vedomostná súťaž pre žiakov stredných škôl, Mladý Slovák – vedomostná súťaž pre žiakov stredných škôl, Školský časopis – súťaž školských časopisov stredných škôl a školských zariadení, Stopy skazy v prírode – výtvarná súťaž pre žiakov osemročných gymnázií, Ako prežiť školu...? – literárna súťaž žiakov prvých ročníkov stredných škôl. Tabuľka 7.1 znázorňuje záujem žiakov stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja o súťaže odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja v školských rokoch 2006/2007 až 2008/2009.

Tabuľka 7.1: Záujem žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja o súťaže odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja

P.č.	Názov súťaže	Počet žiakov zapojených do súťaže		
		2006/2007	2007/2008	2008/2009
1.	Priateľské kraje v zjednotenej Európe	840	1120	1320
2.	Mladý Slovák	-	960	933
3.	Školský časopis	16	22	14
4.	Stopy skazy v prírode	18	22	12
5.	Ako prežiť školu...?	65	54	105

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Stredoškolská odborná činnosť ako forma systematickej práce s mládežou

Stredoškolská odborná činnosť žiakov stredných škôl je dobrovoľná, záujmová činnosť v oblasti vedy a techniky. Je prehliadkou tvorivého myslenia, odborných vedomostí, skúseností a talentu mládeže. Stredoškolská odborná činnosť je založená na systematickej práci s talentovanou mládežou, podporuje súťaživosť, napomáha rozvíjať nadanie a odbornosť. Jej cieľom je prispievať k vyhľadávaniu nadaných žiakov stredných škôl, podporovať cieľavedomú prácu s nimi, rozvíjať tvorivé odborné-teoretické a odborné-praktické schopnosti žiakov, vytvárať trvalý vzťah k príslušnému vednému alebo technickému odboru, viesť žiakov k samostatnému tvorivému mysleniu a aktívnemu riešeniu úloh, prispievať k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času žiakov.

Vyhlasovateľom súťaže je Ministerstvo školstva SR. V zmysle § 11 zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov realizáciu Stredoškolskej odbornej činnosti koordinuje krajský školský úrad v spolupráci so zriaďovateľom škôl.

Súťaž Stredoškolskej odbornej činnosti sa uskutočňuje formou súťažných prehliadok najlepších projektov – v riešení teoretických a praktických úloh z oblasti prírodných vied, zdravotníctva, techniky, informatiky a spoločenských vied. Súťažné prehliadky sa konajú v školských, oblastných, krajských kolách a v celoštátnej prehliadke. Jednotlivé kolá sa organizujú v školských objektoch.

Účasť žiakov v súťaži je dobrovoľná. Súťažnej prehliadky sa môžu zúčastniť žiaci denného štúdia strednej školy (nie pomaturitného štúdia) v ktoromkoľvek z odborov, na základe vlastného záujmu s individuálnou alebo kolektívnou prácou, ktorá sa zaoberá riešením prírodovedných, technických, spoločenských a iných problémov. Problematika a výber témy, ktorú sa žiaci rozhodli riešiť je individuálna, podľa vlastných záľub a záujmov. Na školskú súťažnú prehliadku sa môže prihlásiť jednotlivec alebo kolektív s riešením problému alebo úlohy, návrhom technického zariadenia, resp. časťou funkčného modelu alebo zariadenia a návrhom učebnej pomôcky s didaktickým využitím.

Prehľad odborov Stredoškolskej odbornej činnosti: Informatika, Matematika, Fyzika, Chémia, Potravinárstvo, Biológia, Geológia, Geografia, Zdravotníctvo, Poľnohospodárstvo, Lesné hospodárstvo, Vodné hospodárstvo, Ekológia a tvorba krajiny, Strojárstvo a hutníctvo, Doprava, Odevná a textilná tvorba, Elektrotechnika a energetika, Mikroprocesorová a výpočtová technika, Telekomunikačná technika, Elektronika, Učebné pomôcky, Ekonomika a riadenie, Architektúra a stavebníctvo, Priemyselný dizajn, Pedagogika a psychológia, Sociológia, politológia a právne vedy, Problematika voľného času, Kultúra a umenie, História.

Záujem žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja o súťažnú prehliadku Stredoškolskej odbornej činnosti je vyrovnaný. Žiaci sa každoročne zapájajú do súťaže podľa zamerania svojho štúdia na strednej škole. Najväčší záujem je o skupiny odborov informatika, matematika, fyzika, chémia a potravinárstvo, biológia, geografia, ekológia a tvorba krajiny, ekonomika a riadenie, pedagogika, psychológia a sociológia.

Celoslovenská prehliadka XXXI. ročníka súťaže Stredoškolskej odbornej činnosti sa uskutočnila v Strednej odbornej škole elektrotechnickej, Celiny 536, Liptovský Hrádok. Umiestnenie žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v celoslovenskom kole súťažnej prehliadky Stredoškolskej odbornej činnosti v školskom roku 2008/2009 znázorňuje tabuľka 7.2.

Tabuľka 7.2: Umiestnenie žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v celoslovenskej prehliadke XXXI. ročníka súťaže Stredoškolskej odbornej činnosti

P.č.	Meno a priezvisko	Stredná škola	Odbor	Umiestnenie
1.	Helena Brisudová	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	pedagogika, psychológia a sociológia	1. miesto
2.	Tomáš Puchel a Šimon Šinál	Spojená škola, Námestovo	chémia a potravinárstvo	3. miesto
3.	Maroš Marejka	Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu, Čadca	pedagogika, psychológia a sociológia	4. miesto
4.	Marek Fupšo	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	poľnohospodárstvo, lesné a vodné hospodárstvo	4. miesto
5.	Branislav Lulek a Tomáš Jančařík	Spojená škola, Kysucké Nové Mesto	tvorba učebných pomôcok a didaktické technológie	4. miesto
6.	Václav Králik	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	tvorba učebných pomôcok a didaktické technológie	5. miesto
7.	Erika Čajdová a Eva Svrčková	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	ekonomika a riadenie	5. miesto

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

7.6 Mobilita mládeže

Vstup Slovenska do európskych štruktúr podnecuje tvorivý prístup k riešeniu európskej dimenzie vo vzdelávaní a ponúka pedagogickým zamestnancom a pracovníkom s deťmi a mládežou viacspektrálne možnosti ako pripraviť mladého človeka s globálnym myslením a interkultúrnym porozumením. Výchova k európanstvu a zavedenie európskej dimenzie do vzdelávania sa stáva perspektívne silnejúcim trendom, ktorý reflektuje a podporuje integračné procesy v súčasnej Európe.

Všeobecne môžeme vymedziť európsku dimenziu vo vzdelávaní ako proces kultivácie vzťahu k Európe a odhaľovania jej hodnôt, ktorý sa realizuje osvojovaním vedomostí a zručností, dôležitých pre pochopenie európskych procesov, rozdielností a zhody pre vzájomné pochopenie a porozumenie, tolerancie a ústretovosti, ako aj prípravou na úlohu zodpovedného občana. Ideové východisko predstavuje ideál politicko-ekonomického spoločenstva, ktoré smeruje k integrácii do Európskej únie, ako aj ideál humanitný, podporujúci myšlienku o spoločnosti založenej na medzinárodnom porozumení, mieru, demokracii a solidarite, perspektívach internacionality založenej na rozvoji multikultúrnej Európy – charakterizovanej mobilitou obyvateľov a interkultúrnou civilizáciou. Humanistická výchova rozvíja prosociálne ciele, v ktorých sú zakomponované i požiadavky na zlepšenie jazykových zručností, vzájomné poznávanie národných kultúr, schopnosť pracovať s príslušníkmi iných národov a vytváranie povedomia európskeho občianstva.

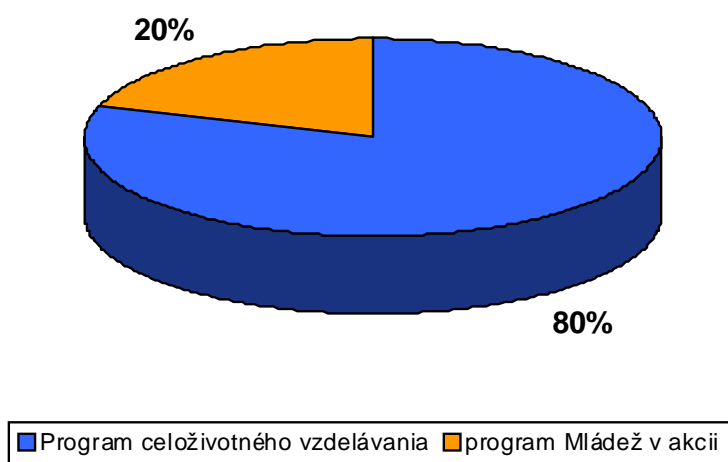
Medzinárodná spolupráca predstavuje jeden z nových rozmerov práce s deťmi a mládežou, ponúka príležitosť na aktívnu účasť malých ľudí pri budovaní „novej“ spoločnosti a otvára priestor pre rozvoj jednotlivca cez kolektívne činnosti vo všetkých oblastiach spoločenského života. Situáciu v Slovenskej republike vo vzťahu k mobilita mládeže komplikuje niekoľko faktorov (informovanosť, postoj verejnosti, prenos kompetencií na regionálnu a miestnu úroveň, pripravenosť profesionálnych a dobrovoľných pracovníkov, tradície). Stále viac je vítaná medzinárodná spolupráca v oblasti jazykového vzdelávania, štúdiá, pracovných stáží a projektov na zvyšovanie potenciálu v zamestnanosti mladých ľudí.

Medzinárodná spolupráca zohráva v oblasti výchovy a vzdelávania mládeže dôležitú úlohu a vytvára jej ďalšiu dimenziu, ktorá má viacero aspektov – umožňuje výmenu skúseností a informácií, podporuje tvorivosť a aktivitu, transfer vedomostí, postupov a metód, vedie mladých ľudí k samostatnosti a zodpovednosti a vytváraniu nových návykov a zručností, prispieva k poznávaniu kultúr, tradícií a reálií, prispieva k budovaniu tolerancie a porozumenia, poskytuje globálny pohľad na svet, posilňuje národné povedomie, uľahčuje nadväzovanie nových kontaktov a priateľstiev, prispieva k aktívnemu používaniu cudzích jazykov, podporuje využívanie nových informačných a komunikačných technológií, podporuje aktívnu prácu s informáciami a prispieva k rozvoju formálneho a neformálneho vzdelávania. Význam medzinárodného rozmeru regionálnej práce s mládežou sa odzrkadľuje i v možnosti plánovania a realizácie projektov.

Komunitárne programy Európskej únie v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania (zamerané na medzinárodnú spoluprácu) – Program celoživotného

vzdelávania a Mládež v akcii – podporujú mobilitu pedagogických zamestnancov a žiakov, zintenzívňujú spoluprácu medzi vzdelávacími inštitúciami, vytvárajú platformu na výmenu skúseností a vedomostí, poskytujú priestor na riešenie problémov v oblasti výchovy a vzdelávania, podporujú iniciatívy využívania nových informačných technológií a zvyšujú záujem o medzinárodnú spoluprácu medzi školami a školskými zariadeniami (graf 7.8).

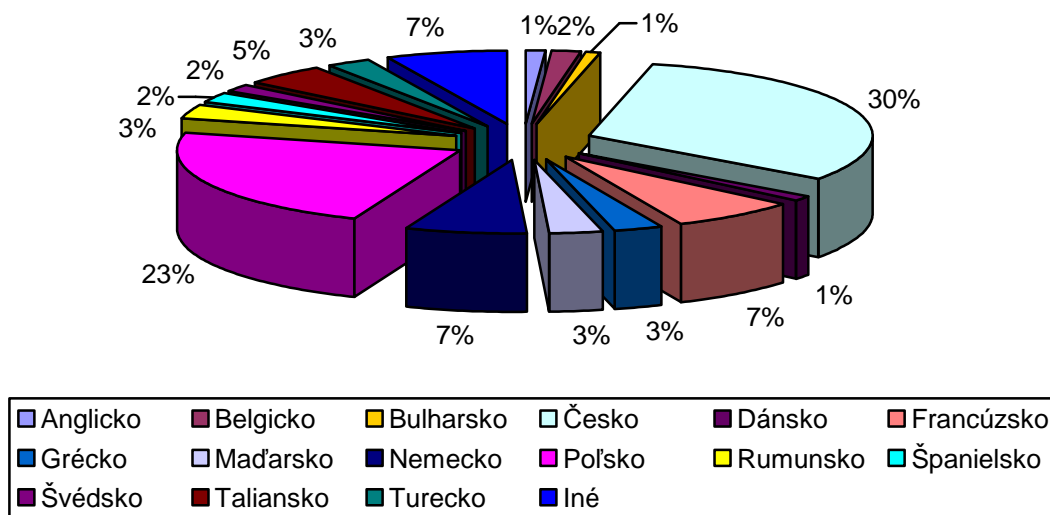
Graf 7.8: Zapojenie škôl žiakov škôl a školských zariadení v Žilinskom kraji do realizácie komunitárnych programov Európskej únie v oblasti formálneho a neformálneho vzdelávania za obdobie rokov 2007 – 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Medzinárodná spolupráca stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja je zameraná najmä na výmenu odborných vedomostí žiakov v podnikaní, participácia na projektoch v rámci informačno-komunikačných technológií, vzájomné poznávanie stredných škôl a regiónov, overovanie vedomostí a zručností žiakov v študijných a učebných odboroch a na prezentáciu cestovného ruchu regiónov Žilinského kraja. Medzinárodná spolupráca stredných škôl sa uskutočňuje vo viac ako 20-tich partnerských štátoch (graf 7.9).

Graf 7.9: Partnerské krajiny stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja za obdobie rokov 2007 - 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Slabá mobilita mládeže podporuje vytváranie predsudkov o príslušníkoch iných národov a kultúr, šírenie nacionalistických, xenofóbnych a rasistických prejavov. Medzinárodná výmena poskytuje priestor na kreatívne riešenie otázok a problémov nielen mladých ľudí, ale i celej spoločnosti. Mládež dostáva priestor rozvíjať svoju tvorivosť, iniciatívu a schopnosti na základe vlastnej a cudzej skúsenosti.

7.7 Stratégia v oblasti starostlivosti o deti a mládež

Strategický cieľ: Vychovať samostatného a tolerantného jedinca, pozitívne ovplyvňujúceho svoje okolie.

Čiastkové ciele:

1) Rozvíjať kľúčové kompetencie detí a mládeže so zameraním na aktívnu účasť na dianie v spoločnosti.

Aktivity:

- 1) rozšíriť obsah vzdelávania v stredných školách a školských zariadeniach o problematiku aktívnej mládežníckej politiky a spoluprácu žiakov školy so zástupcami miestnej a regionálnej samosprávy,
- 2) zriadiť Regionálne centrum mládeže ako súčasť Centra voľného času pri Spojenej škole, Hlavná 2, Žilina,
- 3) prepojiť spoluprácu Žilinského samosprávneho kraja s Radou mládeže Žilinského kraja pri rozvíjaní neformálneho vzdelávania detí a mládeže v Žilinskom kraji,
- 4) podporovať spoluprácu mladých ľudí so zástupcami miestnej a regionálnej samosprávy.

2) Zefektívniť činnosť žiackej samosprávy pri stredných školách a školských zariadeniach.

Aktivity:

- 1) vytvoriť podmienky pre činnosť žiackych školských rád pri stredných školách a školských zariadeniach,
- 2) realizovať pravidelné vzdelávacie kurzy pre zástupcov žiackych školských rád k činnosti orgánov samosprávy na miestnej a regionálnej úrovni,
- 3) vytvoriť podmienky pre vzdelávanie pedagogických zamestnancov (koordinátorov činnosti žiackych školských rád) v oblasti mládežníckej politiky a aktívneho demokratického občianstva,
- 4) podporovať činnosť žiackych školských rád prostredníctvom grantového programu odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Humanizácia výchovy a vzdelávania“.

3) Podporovať a rozvíjať vzťah mladých ľudí a občanov kraja ku poznávaniu kultúr a reálií iných národov a národností.

Aktivity:

- 1) organizovať vedomostné súťaže pre žiakov škôl a školských zariadení s problematikou vlastenectva, tolerance a poznávania kultúr národov a národností,
- 2) podporovať záujem detí a mládeže o záujmové vzdelávanie v stredných školách a školských zariadeniach,
- 3) rozšíriť využívanie škôl a školských zariadení pre projektovú činnosť detí a mládeže v čase mimo vyučovacieho procesu,

- 4) podporovať školy a školské zariadenia v realizácii projektových aktivít v oblasti práce s deťmi a mládežou (program Mládež v akcii, program ADAM, Program celoživotného vzdelávania).

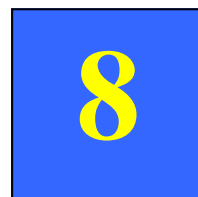
7.8 Záver

Východiskom pre spracovanie regionálnej stratégie starostlivosti o deti a mládež v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2010 – 2013 s názvom „**Vzdelaný žiak – aktívny občan**“ sa stala koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2007 – 2009 „Učiaci sa región“, ktorej obsah priniesol analýzu situácie v oblasti práce s deťmi a mládežou a určil jej smerovanie pre nasledujúce obdobie.

Prijatím zákona NR SR č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa upravili i kompetencie samosprávnych krajov v uvedenej oblasti, napr. vykonávanie regionálnej samosprávnej politiky vo vzťahu k mládeži, spolupráca so subjektmi neformálneho vzdelávania, podpora rozvíjania aktívneho občianstva a pod.

Štátna politika vo vzťahu k deťom a mládeži integrovaným spôsobom podporuje a zlepšuje život mladých ľudí, ich vzdelávanie, prístup k informáciám, bývanie, zamestnanosť, zdravie či aktívne využívanie voľného času. Žilinský samosprávny kraj považuje za najdôležitejší prvok – spoluúčasť mládeže na riadení spoločnosti a jej výchovu k aktívnemu občianstvu a vlasteneckému cíteniu.

Je dôležité ukázať mladým ľuďom, že ich názory a problémy sú pre nás dospelých dôležité. Zároveň môžeme od nich požadovať zodpovedný prístup a spoločné hľadanie odpovedí na otázky, ktoré trápia vedenie školy, pedagógov, spolupracovníkov a širšiu komunitu. Aktívnou účasťou mladých ľudí na živote spoločnosti podporíme ich aktívne trávenie voľného času a rozvoj kľúčových kompetencií potrebných pre život v demokratickej spoločnosti.

Regionálna stratégia športu a telesnej výchovy na roky 2010 – 2013

**„Šport a telesná výchova – pozitívny
vplyv na kvalitu života človeka“**

Obsah

8.1	Úvod	249
8.2	Koncepcné a strategické dokumenty	251
8.3	SWOT analýza	253
8.4	Analýza súčasného stavu v telesnej výchove a športe v Žilinskom samosprávnom kraji	254
8.4.1	Krajská rada pre šport v Žilinskom samosprávnom kraji	257
8.4.2	Školská telesná výchova a školský šport	258
8.4.2.1	Priestorové možnosti a materiálno-technické zabezpečenie športovísk v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja	260
8.4.2.2	Región Kysuce	267
8.4.2.3	Región Liptov	270
8.4.2.4	Región Orava	274
8.4.2.5	Región Horné Považie	277
8.4.2.6	Región Turiec	281
8.4.3	Športové aktivity a možnosti financovania športových aktivít	284
8.4.3.1	Športové súťaže	284
8.4.3.2	Projekty	285
8.4.4	Športovo-talentovaná mládež	287
8.4.4.1	Centrum olympijskej prípravy	289
8.4.5	Voľnočasové športové aktivity - záujmová činnosť	291
8.4.6	Šport pre všetkých	293
8.5	Stratégia v oblasti športu a telesnej výchovy	296
8.6	Záver	297

8.1 Úvod

Život človeka, v ponímaní obyvateľa obce, veľkomesta, regiónu alebo vlastnej krajiny bol za posledné dve desaťročia poznamenaný výraznými celosvetovými spoločenskými zmenami. Zmenami, ktoré do všetkých oblastí spoločenského života vniesli niekoľkonásobne viac problémov v celom európskom priestore, našu krajinu nevynímajúc.

Ľudská činnosť, ktorá je prezentovaná vlastnými výsledkami v oblasti výchovy, vzdelávania, vedy, umenia, tvorby, rozširovania a uplatňovania duchovných a materiálnych hodnôt, je kultúrou. Kultúra, ako významná oblasť spoločenského života, ktorá taktiež neustále zaznamenáva mnohé zmeny a problémy s tým súvisiace, ale je zároveň aj prostriedkom k ich riešeniu a eliminácii.

Reflexiou na spomínané spoločenské zmeny je aj telesná kultúra. Telesná kultúra, ktorá je všeobecne významnou súčasťou kultúry človeka a spoločnosti, zahŕňa všetky činnosti, prostriedky, podmienky a výsledky podieľajúce sa na cieľavedomom telesnom a pohybovom zdokonaľovaní sa človeka.

Účasť na zodpovedajúcom, zdraviu prospešnom telesnom pohybe patrí k právam, ktoré podľa Konvencie o zachovaní ľudských práv a základných slobôd náleží každému jedincovi bez akéhokoľvek rozlišovania pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, náboženstva, politických či akýchkoľvek iných názorov, národnosti či sociálneho pôvodu, príslušnosti k nejakej národnostnej menšine, majetku, rodu či akejkoľvek inej okolnosti.

Primeraná pohybová aktivita patrí k základným a určujúcim faktorom ovplyvňujúcim zdravie a dĺžku života, ktoré nie je možné iným spôsobom kompenzovať. Vzhľadom k stálemu znižovaniu prirodzenej fyzickej záťaže u všetkých vekových skupín občanov je preto funkcia telovýchovy a športu, ako základných prvkov telesnej kultúry, v súčasnej dobe v ich živote nezastupiteľná.

Ako najrozšírenejšia zo všetkých sociálnych aktivít prispieva telovýchova a šport k vzniku demokratických združení občanov, vedie ich k aktivite, tolerancii, rešpektu a spolupráci. Aktívny spôsob života hlavne v telovýchovnej a športovej oblasti patrí medzi najdôležitejšie a najefektívnejšie súčasti prevencie drogovej závislosti, kriminality a ďalších negatívnych sociálnych javov. Mnohým občanom so zdravotným postihnutím pomáha v ich snahe úspešne sa vyrovnáť s ich hendikepom a integrovať do spoločnosti.

Šport a telovýchova sú prínosom aj pre ekonomiku regiónu, bez významu nie je ani vplyv športového priemyslu, služieb a organizácií na počet pracovných príležitostí.

Šport a telovýchova, obzvlášť vrcholový šport, sú vo svete v posledných rokoch výrazne ovplyvňované komercializáciou, ktorá súvisí s odmeňovaním účasti a výkonov špičkových športovcov, ich mediálnou prezentáciou a následnou popularitou zlučovanou s propagáciou a reklamou najrôznejšieho tovaru. Príklady vrcholových svetovo populárnych športovcov sa stávajú vzorom pre mládež a ostatných obyvateľov k aktívnemu telesnému pohybu.

To je tiež jeden z dôvodov, ktorý vedie vlády vyspelých krajín k vypracovaniu športovej politiky, ktorá je zameraná na zvyšovanie účasti obyvateľov na najrôznejších pohybových a športových aktivitách. Ponuky k aktívnej účasti sú zabezpečované nielen prostredníctvom športových klubov, ale aj na regionálnej a komunálnej úrovni, pričom sa nižšie orgány verejnej správy stávajú koordinátormi týchto aktivít v rámci svojho regiónu.

V súlade s týmito prístupmi je formulovaná aj Európska charta športu a Kódex športovej etiky, ktorých princípy rešpektuje väčšina vlád európskych krajín. Ich obsah tvorí doporučenie vládam členských krajín Rady Európy v rozhodujúcich smeroch organizácie a podpory športu.

Národný program rozvoja športu, schválený vládou SR v septembri 2001, definuje hlavné oblasti, ciele a opatrenia pre rozvoj športu v SR. Je základným, stále jediným platným programovým dokumentom v oblasti telovýchovy a športu, ktorý predpokladá realizáciu v rokoch 2001 až 2010 a ktorého plnenie garantuje vláda.

Súčasnú dobu je charakterizované uponáhľaným, často až psychickým stresovým spôsobom života. Človek je odtrhnutý od prírody, psychicky unavený a obmedzovaný v prirodzených pohybových činnostiach. V protiklade k práci, ktorá zaťažuje nervový systém a zvyšuje psychickú únavu, vystupujú do popredia športové aktivity, ako prostriedok regenerácie a aktívneho odpočinku.

8.2 Konceptné a strategické dokumenty

Vymedzenie vzájomných vzťahov pri výkone štátnej správy a športovej samosprávy nevytvára normatívny základ pre transparentnú štátnu podporu športu ako celku. Uvedené sa prejavuje na jednej strane nejasnými kritériami pre prerozdeľovanie finančných prostriedkov z verejných zdrojov určených na podporu športu a na druhej strane neprehľadnou sieťou občianskych združení, snažiacich sa o zjednotenie rôznych záujmov jednotlivých druhov športu. Chýba tiež jasná inštitucionálno-organizačná báza výkonu športovej činnosti. Jej prenechávanie na existujúce športové inštitúcie ešte viac zneprehľadnilo systém využívania podpory športu z verejných zdrojov. Značným nedostatkom je aj absencia právneho základu koncepcie regionálnej decentralizácie podpory športu pre všetkých.

Súčasná právna úprava nerieši komplexne ani oblasť priamej a nepriamej podpory športu, a osobitne športu pre všetkých. Nevytvára ani reálne zákonné predpoklady pre viac-zdrojové financovanie, čo sa negatívne prejavuje v absencii právnej úpravy sponzorstva (Slovensko tu patrí k malému počtu krajín, ktorým takáto právna úprava chýba).

• Programové dokumenty vlády Slovenskej republiky:

- Programové vyhlásenie vlády;
- Kľúčové oblasti a akčné plány štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži v Slovenskej republike na roky 2008 – 2013;

• Konceptné dokumenty Ministerstva školstva SR:

- Národný program rozvoja športu v SR (2001 – 2010);
- Koncepcia vzdelávania odborníkov v športe;
- Systém starostlivosti o športovo talentovanú mládež;
- Návrh zmien financovania a poskytovania dotácií vyplývajúcich zo schváleného zákona č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Harmonogram oponentúr a hodnotenia výkonnostných cieľov vybraných športových odvetví v súvislosti s dotáciami – bežnými a kapitálovými transfermi;

• Konceptné dokumenty Európskej únie:

- Biela kniha o športe;
- Európska charta o športe;
- Medzinárodný dohovor proti dopingui UNESCO;

• Legislatíva v rezorte školstva:

- zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou 1. septembra 2008;
- Zákon č. 28/2009, úplné znenie zákona č. 288/1997 Z. z. o telesnej kultúre a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom č. 416/2001 Z. z., zákonom č. 553/2001 Z. z., zákonom č. 5/2005 Z. z., zákonom č. 300/2008 Z. z. a zákonom č. 479/2008 Z. z.,

V § 6 vymedzuje pre samosprávny kraj tieto úlohy:

- a) rozpracúva koncepciu a program rozvoja telesnej kultúry na podmienky kraja;
 - b) podporuje organizovanie športových podujatí a iných aktivít telesnej kultúry regionálneho, celoštátneho alebo medzinárodného významu v kraji;
 - c) podporuje výstavbu a prevádzkovanie športových zariadení v školách, ktorých je zriaďovateľom, a v spolupráci s obcami, s občianskymi združeniami a s národnými športovými zväzmi aj športovej infraštruktúry v kraji;
 - d) rozvíja starostlivosť o telesnú kultúru v školách, ktorých je zriaďovateľom, a podporuje školské športové súťaže a využívanie športových zariadení na telesnú kultúru obyvateľstva mimo času vyučovania;
-
- Zákon č. 479/2008 Z. z. o organizovaní verejných telovýchovných podujatí, športových podujatí a turistických podujatí a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
 - Zákon Slovenskej národnej rady č. 315/1992 Zb. o verejných telovýchovných, športových a turistických podujatiach;
 - Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
 - Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 444/2008 Z. z. o akreditačnej komisii pre oblasť telesnej kultúry a o Jednotnom vzdelávacom systéme odborníkov v športe Slovenskej republiky;
 - Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 306/2009 Z. z. o školskom klube detí, školskom stredisku záujmovej činnosti, centre voľného času, školskom hospodárstve a stredisku odbornej praxe.

8.3 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• existujúce športoviská,• budovanie ďalších športovísk,• veľký počet športových klubov,• grantové programy a projekty,• prevencia kriminality, závislostí a inej protispoločenskej činnosti prostredníctvom športu,• dobrá podpora médií v oblasti propagácie športu,• podpora výchovy pozitívnych vôľových a morálnych vlastností prostredníctvom športu,• podpora rodičov športujúcej mládeže,• aktívna činnosť olympijských klubov,• činnosť Slovenskej asociácie športu na školách,• existencia zahraničných partnerstiev medzi športovými oddielmi,• rozvinutý rekreačný šport,• možnosť využitia vzdelávacích poukazov pre športové krúžky v škole.	<ul style="list-style-type: none">• nedostatok financií na šport,• tarifné odmeňovanie pedagogických zamestnancov škôl a nezohľadňovanie aktivít realizovaných mimo vyučovacieho procesu,• zlá komunikácia medzi majiteľmi športových zariadení,• nekoordinovanosť a nezáujem medzi školami o spoluprácu,• duplicitné organizovanie športových podujatí stredných škôl,• účasť tých istých žiakov na väčšine športových súťaží,• nedostatočná informovanosť o športových zariadeniach a aktivitách,• nezáujem riadiacich pracovníkov škôl o zriadenie školských klubov detí a školských stredísk záujmovej činnosti so zameraním na voľnočasové aktivity a šport,• klesajúci záujem študentov a školských zariadení o športové súťaže,• veľké množstvo necvičiacich, najmä dievčat zo „zdravotných dôvodov“.
Príležitosti	Ohrozenia (riziká)
<ul style="list-style-type: none">• priaznivé podmienky pre rozvoj talentu a nadania študentov stredných škôl a školských zariadení,• zníženie výskytu sociálno-patologických javov u detí a mládeže,• možnosť získať finančné prostriedky z grantového programu „Vráťme šport do škôl“,• finančná podpora projektových zámerov škôl v rámci výziev Ministerstva školstva SR „Otvorená škola – oblasť športu“,• možnosť využívať športoviská pri stredných školách širokou verejnosťou,• ľahšia medzinárodná spolupráca,• zmena školy a školského zariadenia na centrum vzdelávania, rozvoja športu a telesnej kultúry,• zmena systému financovania záujmovej vzdelávania žiakov stredných škôl a školských zariadení formou vzdelávacích poukazov,• spolupráca so športovými zväzmi, športovými klubmi a občianskymi združeniami detí a mládeže.	<ul style="list-style-type: none">• nepriaznivý demografický vývoj,• zvýšenie výdavkov na šport,• klesajúci trend počtu športovcov,• nedostatok finančných prostriedkov na prevádzku škôl a školských výchovno-vzdelávacích zariadení, ich vybavenosť a odmeňovanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov,• preťaženosť žiakov vo všeobecnosti + široká ponuka iných aktivít, menej náročných, ako sú tie športové,• nezáujem vyučujúcich telesnej výchovy o aktivity mimo vyučovania.

8.4 Analýza súčasného stavu v telesnej výchove a športe v Žilinskom samosprávnom kraji

Naša spoločnosť prechádza od novembra 1989 hlbokými štrukturálnymi zmenami, ktoré sa týkajú všetkých oblastí spoločenského života. Ich podstatu tvorí budovanie demokratickej spoločnosti, prechod od centrálne riadeného hospodárstva na trhovú ekonomiku. Súčasťou tohto pohybu je aj transformácia sociálnej sféry, hlboké zmeny v duchovnej oblasti spoločnosti a v hodnotovej orientácii jednotlivých sociálnych skupín. V dôsledku sociálnej transformácie sa mení aj hodnotový systém spoločnosti, vrátane záujmu o telesnú výchovu a šport. Je podmienený ekonomickým postavením, majetkovými pomermi, sociálnou prestížou, vzdelaním a ďalšími faktormi, ktoré bezprostredne ovplyvňujú hodnotovú orientáciu občanov. Toto všetko bezprostredne ovplyvňuje záujem obyvateľstva o vykonávanie športových a telovýchovných činností. Sprievodným javom tohto pohybu sú výrazný nárast kriminality, rastúca tendencia drogových závislostí mladých ľudí v mladom a strednom veku. Ak zoberieme do úvahy skutočnosť, že zhoršovanie sociálnych podmienok sa týka najviac mladých ľudí, mladých rodín a dôchodcov, je jasné, že práve tieto skupiny obmedzujú svoje výdavky na telovýchovu a šport. Pritom však športová aktivita je najhodnotnejšou náplňou voľného času, formovania pozitívnych vôľových a osobnostných vlastností, ktoré chránia najmä mladých ľudí pred negatívnymi javmi. Vypestovanie pozitívnych návykov vykonávania pravidelnej športovej činnosti u detí a mladých ľudí pretrváva spravidla aj v ďalšom období a zohráva pozitívnu úlohu počas celého života človeka. Preto nedostupnosť športových aktivít a služieb pre tieto vrstvy obyvateľstva môže mať ďalekosiahle negatívne dôsledky na sociálnu atmosféru, zdravotný a fyzický stav obyvateľstva.

Hospodárska oblasť podmieňuje vo veľkej miere vývoj celej spoločnosti. Utváranie nového ekonomického prostredia podmieňuje aj sféru telesnej výchovy a športu. Zmenil sa systém organizácie, riadenia a financovania športu. Telovýchovné a športové subjekty majú možnosť, a často aj nutnosť, podnikat' a z príjmov z podnikateľskej činnosti pokrývať časť svojich výdavkov.

Vzhľadom na sociálne postavenie väčšiny populácie sa výrazne prejavuje pokles záujmu o platené športové a telovýchovné aktivity a služby, respektíve presun záujmu na finančne menej náročné aktivity.

Práve z týchto dôvodov je cieľom Žilinského samosprávneho kraja podporiť rozvoj vrcholového, výkonnostného a mládežníckeho športu na celom území Žilinského kraja, zastaviť pokles záujmu obyvateľov o šport a telesnú kultúru a zlepšiť technický stav športovísk a telovýchovných zariadení. Uplatnenie stanovených cieľov a aktivít je prostriedkom pre zabezpečenie propagácie a zviditeľnenia celého regiónu i jednotlivých miest a obcí. Naďalej podporovať, zabezpečovať a rozvíjať športové aktivity v rámci kraja a vniesť ich do života stredných škôl, školských zariadení, mimoškolských aktivít a celej športovej populácie.

V predchádzajúcom koncepčnom dokumente „Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji na roky 2007 – 2009“ bolo snahou a cieľom Žilinského samosprávneho kraja:

a) vytvárať vhodné podmienky na aktívne formovanie zdravého životného štýlu,

- b) podporovať realizácie projektov, zameraných na rozvoj pohybových aktivít v čase mimo vyučovania,
- c) vrátiť šport do škôl – vytvoriť zo školy centrum športu a aktivizovať organizovanie športových súťaží.

Všetky uvedené oblasti Žilinský samosprávny kraj plnil. Ciele boli určené na dlhšie časové obdobie, a preto nie všetky aktivity, ktoré si Žilinský samosprávny kraj dal za cieľ, sú dokončené. Realizácia a budovanie športovej infraštruktúry prebieha v tomto období a je rozčlenená postupne do viacerých rokov.

V rámci vytvárania vhodných podmienok na aktívne formovanie zdravého životného štýlu vyvíjal odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja nasledovné aktivity:

- organizácia športových súťaží,
- oceňovanie výnimočných a príkladných činov športovcov v duchu fair play a oceňovanie prínosu pre šport z radov pedagogických zamestnancov a trénerov,
- podporovanie rozvoja športu na stredných školách a v školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK prostredníctvom grantových projektov,
- revitalizácia a budovanie športovej infraštruktúry stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK.

Športové aktivity organizované Žilinským samosprávnym krajom sú financované z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja. Na realizáciu športových súťaží bolo z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja v období od 2007 do 2009 vyčlenených **11 452 € (345 003 Sk)**. Do súťaží sa v uvedenom období zapojilo 2100 súťažiacich.

1. **Župná kalokagatia** – športovo-vedomostná súťaž pre žiakov stredných škôl. V roku 2009 bol usporiadaný 3. ročník súťaže. Cieľom súťaže je spojiť krásu tela i ducha, využiť teoretické vedomosti z oblasti zdravotnej výchovy, geografie, prírodovedy, histórie, športu, turistiky v prepojení s fyzickou zdatnosťou“. Súťaž má celoslovenský charakter. Na organizačné zabezpečenie súťaže a nákup cien pre zúčastnené družstvá sa vyčerpalo v období od 01. 01. 2007 do 30. 09. 2009 celkovo 23 733 € (714 980,-Sk) z toho finančné prostriedky ŽSK 7 136 € (214 979,- Sk).
2. **Šachový turnaj o cenu riaditeľa Úradu ŽSK** - športová súťaž pre študentov stredných škôl a seniorov domovov dôchodcov. Cieľom súťaže je prelomiť generačné bariéry medzi juniormi a seniormi a poukázať na význam šachu pri rozvoji myslenia v každom veku. V marci 2009 bol usporiadaný prvý ročník súťaže za účasti 66 žiakov a 11 seniorov z domovov dôchodcov a domovov sociálnych služieb. Finančný rozpočet na súťaž: 996 € (30 005,- Sk).
3. **Župná liga predsedu Žilinského samosprávneho kraja** – športová súťaž vo futbale žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Organizácia súťaže je nasledovná: regionálne kolo, krajské kolo. Finančný rozpočet na súťaž od 2008 do 2009: 2 324 € (70 013,- Sk).
4. **Môj slovenský športový idol** - literárno-výtvarná súťaž so športovou tematikou pre študentov stredných škôl. Cieľom súťaže je zvýrazniť význam športu v regióne a prezentovať najlepších športovcov z pohľadu mladých ľudí. Úlohou žiakov škôl je

nakresliť svoj športový vzor a zdôvodniť svoj výber formou ľubovoľného literárneho útvaru (napr. esej, báseň, rozprávanie). Finančný rozpočet na súťaž od 2007 do 2009: **498 € (15 003,- Sk).**

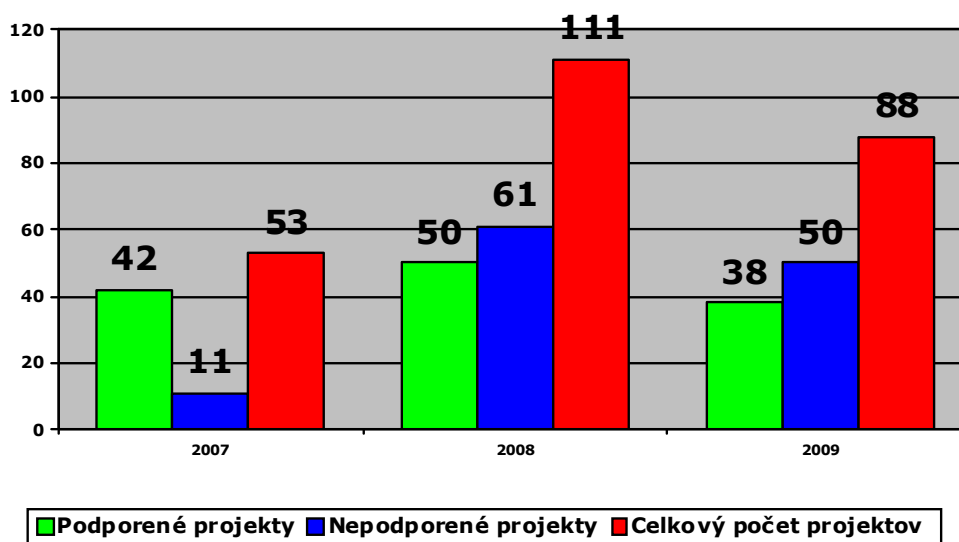
5. **Cena Fair play** – cieľom ankety je prezentácia návrhov riaditeľov stredných škôl a verejnosti v dvoch kategóriách: 1. Anketa o najférovejší čin študenta strednej školy pri realizácii športových súťaží, 2. Anketa o najférovejší prínos v oblasti športu pedagogickým zamestnancom. Ocenení nominanti sú traja v každej kategórii. Ceny odovzdáva predseda Žilinského samosprávneho a športové osobnosť z nášho kraja. Celková suma od 2008 - 2009: **664 € (20 007,- Sk).**

Vzhľadom na to, že záujmom Žilinského samosprávneho kraja je budovanie zdravého životného štýlu a aktívneho rodinného života vidíme naše rezervy pri rozvoji pohybových aktivít a organizovaní pohybových aktivít v čase mimo vyučovania. Spoločné aktivity rodič + žiak, tzv. úspešné formovanie rodinných vzťahov.

Budovaním a revitalizovaním športových areálov bol vytváraný priestor, vhodný na športové aktivity rôznych druhov. Finančne boli podporované školy v rámci **grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“**, kedy si školy mohli zlepšiť vybavenosť telocviční, posilňovní v rámci zakúpenia materiálno-technického vybavenia školy, finančne sme prispievali na organizovanie športových súťaží. V grantovom programe Žilinského samosprávneho kraja „Vráťme šport do škôl“ bolo za obdobie 2007 – 2009 vyčerpaných celkovo **149 372,60 € (4,5 mil. Sk).**

V podprograme „Škola ako centrum športu“ sme prispeli k vytvoreniu centier športu a bolo umožnené otvárať školu pre rodičov a pre celú verejnosť.

Graf 8.1: Prehľad podporených a nepodporených projektov v grantovom programe „Vráťme šport do škôl“ v období od 2007 do 2009

Zdroj: Sumárne správy odboru školstva ŽSK v období od 01.09.2007 do 30.11.2009

Prehľad podporených projektov v grantovom programe „Vráťme šport do škôl“ – podprogram „Škola ako centrum športu“

Rok 2008 (podpora ŽSK vo výške 200 000,- Sk/ na 1 projekt)

1. **Gymnázium, Liptovský Hrádok** - vybudovanie lezeckej steny v telocvični,
2. **Obchodná akadémia, Dolný Kubín** – zakúpenie florbalových mantinelov do telocvične,
3. **Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš** – modernizácia športového areálu – výstavba multifunkčného ihriska s asfaltovým povrchom,
4. **Spojená škola - Stredná odborná škola obchodu a služieb, Liptovský Mikuláš** – modernizácia priestorov telocvične a zakúpenie basketbalových košov,
5. **Spojená škola - Stredná odborná škola stavebná, Žilina – Bôrik** – výstavba plážového ihriska.

Rok 2009 (podpora ŽSK vo výške 6 640 €/ na 1 projekt)

1. **Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš** – názov projektu „Dobrá telocvična – miesto pre spoločné stretnutia“ – revitalizácia palubovky telocvične a zakúpenie novej volejbalovej konštrukcie,
2. **Spojená škola, Turany** – názov projektu „Beach-volejbalové ihrisko“ – výstavba plážového ihriska,
3. **Spojená škola – Športové gymnázium, Žilina** – názov projektu „Športová hala – oblasť záujmu verejnosti“ – zakúpenie basketbalových košov a elektronickej svetelnej tabule,
4. **Gymnázium Michala Miloslava Hodžu, Liptovský Mikuláš** – názov projektu „Skok vpred – rekonštrukcia diaľkového sektora atletického ihriska“ – revitalizácia diaľkového sektora.

Školy sa majú možnosť zapojiť aj do **projektu Ministerstva školstva Slovenskej republiky „Otvorená škola – oblasť športu“**. V kalendárnych rokoch 2008 – 2009 bolo v projekte pre školy a školské zariadenia vyčlenených 145 213 € a podporených bolo 72 materských, základných, stredných škôl a školských zariadení.

8.4.1 Krajská rada pre šport v Žilinskom samosprávnom kraji

V decembri 2009 bola založená Krajská rada pre šport v Žilinskom samosprávnom kraji. Sídлом krajskej rady je Úrad Žilinského samosprávneho kraja. Krajská rada je poradným orgánom predsedu Žilinského samosprávneho kraja v oblasti rozvoja športu v kraji.

Úlohy krajskej rady:

- a) pripomienkuje legislatívne návrhy predpisov, týkajúcich sa problematiky telesnej výchovy a športu,
- b) pripomienkuje tvorbu koncepčných dokumentov samosprávneho kraja, miest a obcí v oblasti športu,
- c) rieši problémy v oblasti telesnej kultúry a športu,
- d) podporuje rozvoj starostlivosti o telesnú kultúru v školách,
- e) zvyšuje povedomie obyvateľov Žilinského samosprávneho kraja o telesnú kultúru a šport,
- f) zvyšuje záujem o športové aktivity s cieľom predchádzať civilizačným chorobám,

- g) vytvára vhodné podmienky na aktívne formovanie zdravého životného štýlu,
- h) prepája spoluprácu v oblasti telesnej kultúry a športu medzi samosprávnym krajom – obcou – športovou inštitúciou (športovým klubom).

Krajská rada sa pri príprave stanovísk a návrhov opatrení opiera o:

- a) odborné poznatky a skúsenosti zástupcov samosprávneho kraja, zástupcu stredných škôl, zástupcov miest a obcí, zástupcu olympijských klubov, zástupcu športových zväzov a zástupcu slovenskej asociácie športu na školách,
- b) odborné stanoviská športových klubov a iných športových inštitúcií.

Krajská rada má najmenej 17 členov, tvoria ju predseda, podpredseda, tajomník a ďalší členovia. Funkciu predsedu krajskej rady vykonáva predseda Žilinského samosprávneho kraja. Podpredsedníčkou krajskej rady je riaditeľka odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja. Tajomníkom krajskej rady je odborný referent – metodik pre šport odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja. Členmi krajskej rady sú zástupcovia: stredných škôl – 1 zástupca, olympijských klubov – 1 zástupca, miest a obcí Žilinského samosprávneho kraja – 11 zástupcov, športových zväzov – 1 zástupca, Slovenskej asociácie športu na školách – 1 zástupca.

Zasadnutia krajskej rady sa konajú spravidla raz za tri mesiace. V naliehavých prípadoch môže predseda krajskej rady zvolať aj mimoriadne zasadnutie krajskej rady. Na rokovaní krajskej rady sa môžu zúčastniť podľa potreby aj prizvaní odborníci.

8.4.2 Školská telesná výchova a školský šport

Z historického hľadiska môžeme termín šport odvodiť od latinského slova disportáre – baviť sa, stráviť príjemne voľný čas.

S ktorou vekovou kategóriou a s ktorou oblasťou športu je najprirodzenejšie si spájať význam uvedeného slovenského ekvivalentu, ak nie s deťmi a mládežou a školskou povinnou a záujmovou telesnou výchovou a športovou činnosťou.

Zdravie, odolnosť a zdatnosť človeka je jednou z priorít každej spoločnosti. Zdravotný stav populácie súvisí s mnohými faktormi, medzi ktoré patrí aj životný štýl ľudí a jeho dôležitá zložka – pohybová aktivita. Kľúčovým obdobím na získanie dobrej východiskovej úrovne telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti je školský vek a školská telesná výchova. Školská telesná výchova je vzhľadom na jej odborné vedenie, pravidelnosť, sústavnosť i vzhľadom na jej všeobecné zavedenie formou povinných hodín v rozsahu 2 – 3 hodiny týždenne, najúčinnnejšou formou pohybovej činnosti. Pri vytváraní pohybového režimu detí a mládeže a pri získavaní vzťahu k pravidelnej pohybovej činnosti plní nezastupiteľnú funkciu. Je základnou a najúčinnnejšou formou výchovného pôsobenia na celú populáciu detí a mládeže.

Na základe analýzy Ministerstva školstva Slovenskej republiky o súčasnom stave vyučovania povinnej telesnej výchovy a v súlade s pripravovanou koncepciou rozvoja výchovy a vzdelávania je potrebné sústrediť pozornosť štátu, ale aj regionálnej štátnej správy a postupne po presune kompetencií aj vyšších samosprávnych celkov a obcí a miest na tieto hlavné úlohy:

- a) Vyučovací predmet telesná výchova považovať za integrálnu súčasť vzdelávania, výchovy a zabezpečovania harmonického a zdravého vývinu detí a mládeže, vrátane zdravotne oslabených.
- b) Vytvárať personálne a materiálne podmienky vyučovania telesnej výchovy tak, aby bolo možné plniť stanovené štandardy a učebné plány a osnovy v rozsahu dvoch až troch hodín povinnej telesnej výchovy týždenne a v rozsahu jednej až dvoch hodín záujmovej, nep povinnej telesnej výchovy. Postupne vytvárať podmienky aj pre organizovanie kurzových foriem vyučovania, najmä lyžovania, snoubordingu, plávania a pobytu v prírode. Pripraviť efektívny systém školských športových súťaží.
- c) Realizovať systém ďalšieho vzdelávania učiteľov a vytvárať podmienky na zlepšenie ich postavenia, morálneho i finančného ohodnotenia, s cieľom stabilizovať kvalifikovanosť a odbornosť vyučovania telesnej výchovy na školách a skvalitnenia záujmovej telovýchovnej činnosti.
- d) Spolupracovať s odborom zdravotníctva Žilinského samosprávneho kraja v problematike vysokého počtu žiakov oslobodených od telesnej výchovy.

8.4.2.1. Priestorové možnosti a materiálno-technické zabezpečenie športovísk v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 69 stredných škôl a školských zariadení. Tieto školy a školské zariadenia disponujú nasledovnými športoviskami:

Vnútorňý areál:

2 športové haly, 63 telocviční, 2 plavárne, 4 gymnastické telocvične, 55 posilňovní a pohybových štúdií.

Vonkajší areál:

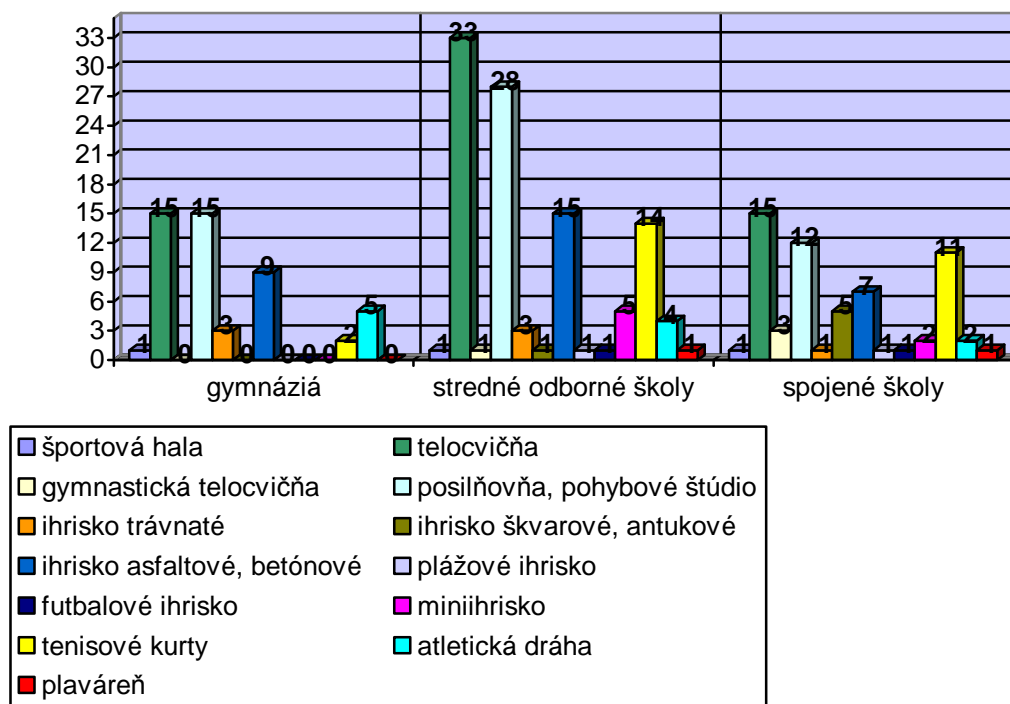
11 atletických dráh, 27 tenisových kurtov, 7 miniihrísk, 2 futbalové ihriská, 2 plážové ihriská, 31 ihrísk – asfaltové, betónové, 6 ihrísk – antukové, škvarové, 7 trávnatých ihrísk.

Tabuľka 8.1: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	1	1	1	3
2.	telocvična	15	33	15	63
3.	gymnastická telocvična	0	1	3	4
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	15	28	12	55
5.	ihrisko – trávnaté	3	3	1	7
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	1	5	6
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	9	15	7	31
8.	plážové ihrisko	0	2	1	3
9.	futbalové ihrisko	0	1	1	2
10.	miniihrisko	0	5	2	7
11.	tenisové kurty	2	14	11	27
12.	atletická dráha	5	4	2	11
13.	plaváreň	0	1	1	2
spolu		50	109	62	221

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

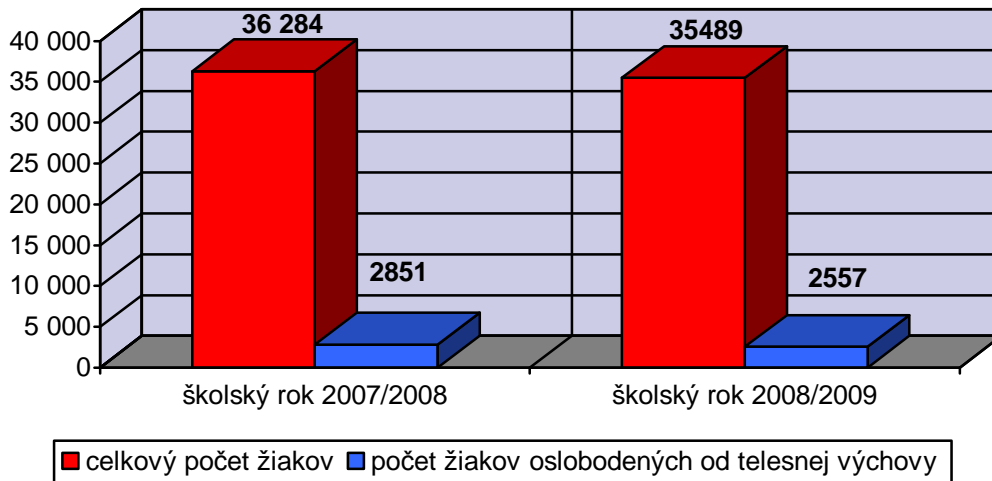
Graf 8.2: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja podľa druhov škôl k 30. 07. 2008

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

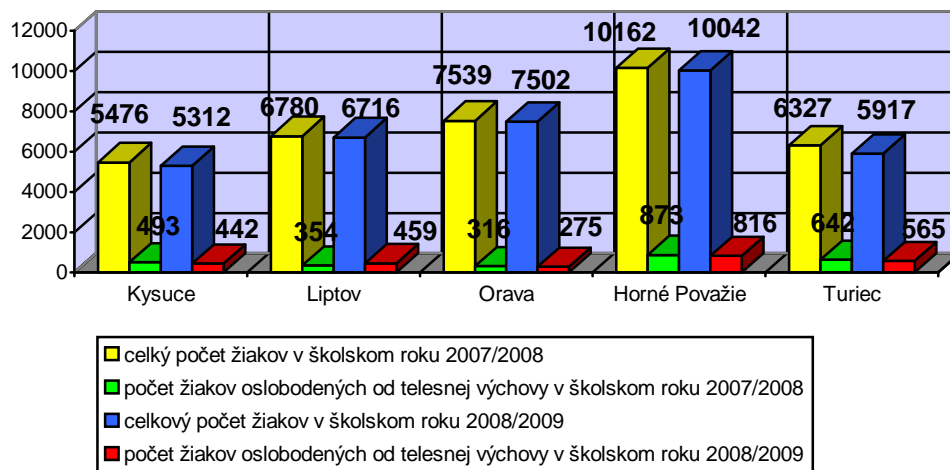
Prehľad športovísk bol vypracovaný na základe pasportizácie, ktorá bola vykonaná v júli 2008. Stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja disponujú dostatočným množstvom športovísk, avšak uvedené počty neodzrkadľujú ich kvalitu. Väčšina zo športovísk potrebuje rozsiahlu rekonštrukciu. Medzi športoviskami dominujú ihriská s asfaltovým (betónovým) alebo škvarovým (antukovým) povrchom. Ihriská s asfaltovým povrchom sú menej využívané, pretože ich povrchy sú popraskané a vypuklé a z hľadiska bezpečnosti nevyhovujúce pre vyučovanie telesnej výchovy a realizáciu športových aktivít detí a mládeže.

Graf 8.3: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009

Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Graf 8.4: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 podľa regiónov

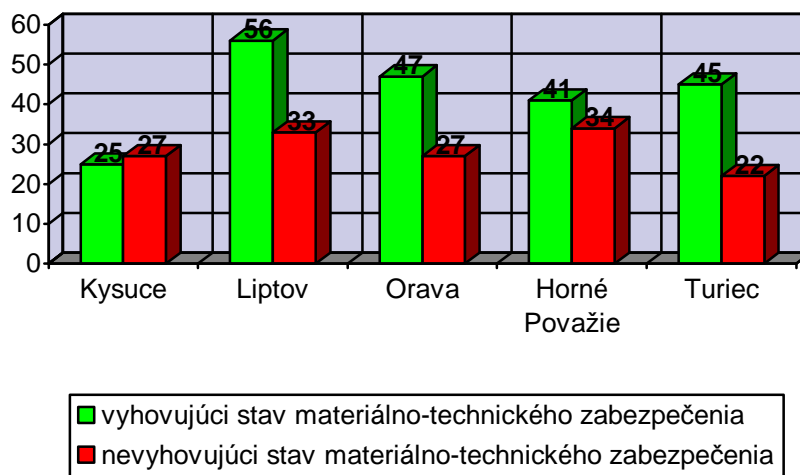
Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Z grafov č. 8.3 a 8.4 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bol počet žiakov oslobodených od vyučovania telesnej výchovy 7,86 %, v školskom roku 2008/2009 predstavoval 7,21 %, počet žiakov oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 má klesajúci charakter,
- vo všetkých regiónoch Žilinského samosprávneho kraja má počet oslobodených žiakov od vyučovania telesnej výchovy klesajúcu tendenciu okrem regiónu Liptov, kde stúpol počet oslobodených žiakov o 1,6 %,

- najvyššie zastúpenie žiakov oslobodených od vyučovania telesnej výchovy je v regióne Turiec 9,5 %.

Graf 8.5: Stav materiálno-technického zabezpečenia vyučovania telesnej výchovy v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009 podľa regiónov

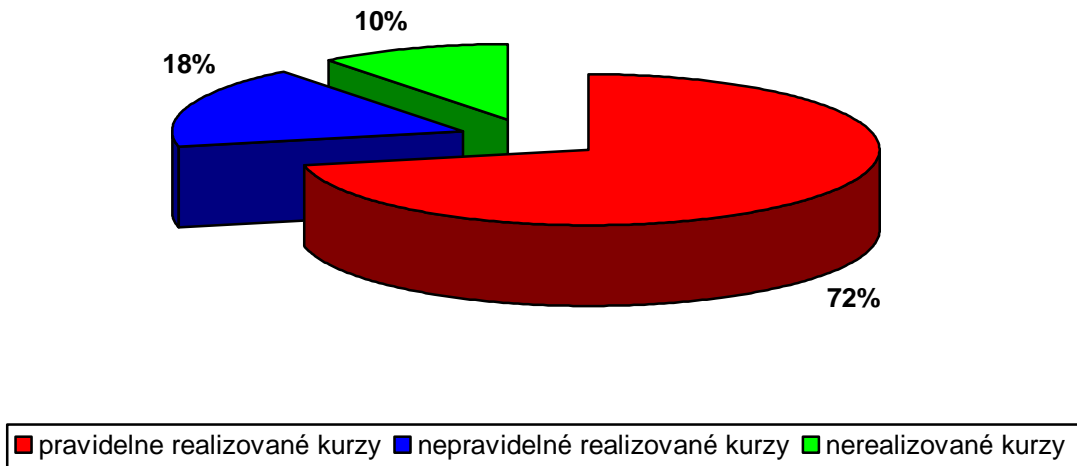
Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Poznámka: V grafe č. 8.5 je zahrnuté materiálno-technické zabezpečenie stredných škôl a školských zariadení v odvetviach atletika, plávanie športové hry, gymnastika a posilňovňa.

Z grafu č. 8.5 vyplývajú uvedené závery:

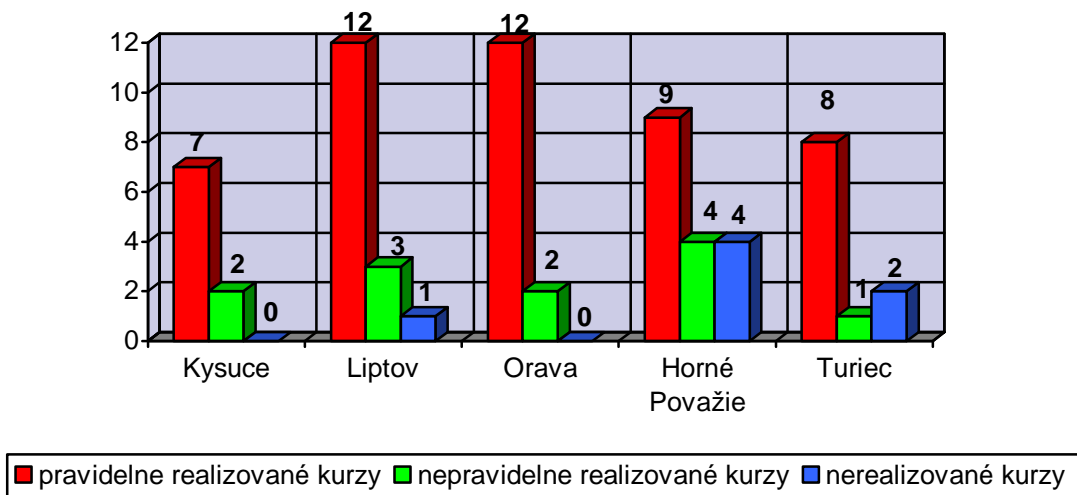
- v regióne Kysuce nemajú stredné školy a školské zariadenia dostatočne vybavené športoviská materiálno-technickým zabezpečením,
- najlepšie vybavené materiálno-technickým zabezpečením sú stredné školy a školské zariadenia v regiónoch Liptov, Turiec a Orava.

Graf 8.6: Prehľad realizovaných lyžiarskych kurzov strednými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009

Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Graf 8.7: Prehľad realizovaných lyžiarskych kurzov strednými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja podľa regiónov v školskom roku 2008/2009

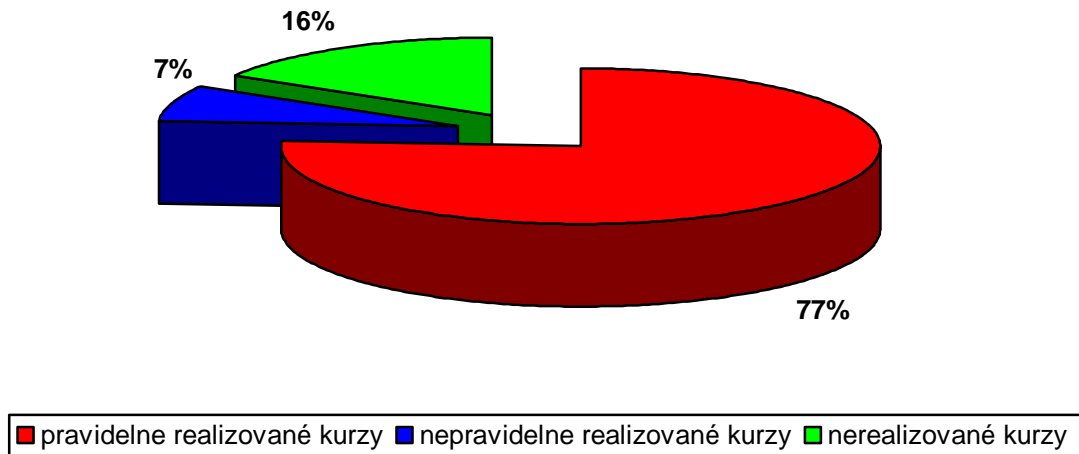

Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Z grafov č. 8.6 a 8.7 vyplývajú uvedené závery:

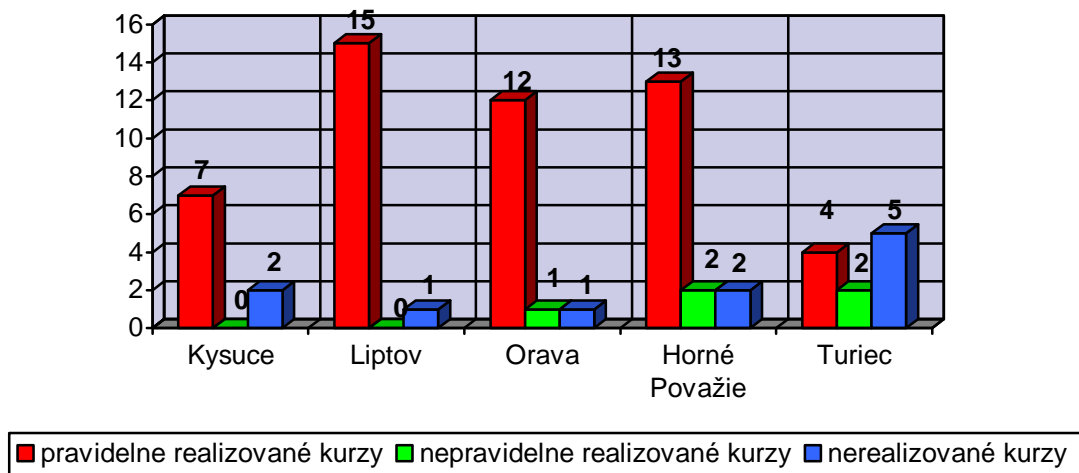
- 72 % stredných škôl pravidelne realizuje lyžiarske kurzy,
- predpokladáme nárast pravidelne organizovaných lyžiarskych kurzov z dôvodu zaradenia snoubordingu do lyžiarskych kurzov,
- najmenej sa realizujú lyžiarske kurzy v regióne Horné Považie, kde len 53 % škôl pravidelne realizuje lyžiarske kurzy,
- najčastejšie sa realizujú lyžiarske kurzy v regióne Orava, kde 86 % škôl pravidelne realizuje lyžiarske kurzy.

Graf 8.8: Prehľad realizovaných letných výcvikových kurzov strednými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009

Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Graf 8.9: Prehľad realizovaných letných výcvikových kurzov strednými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja podľa regiónov v školskom roku 2008/2009

Zdroj: Štatistický materiál odboru školstva.

Z grafov č. 8.8 a 8.9 vyplývajú uvedené závery:

- 77 % stredných škôl pravidelne realizuje letné výcvikové kurzy,
- najmenej sa realizujú letné výcvikové kurzy v regióne Turiec, kde len 36 % stredných škôl pravidelne realizuje lyžiarske kurzy,
- najčastejšie sa realizujú lyžiarske kurzy v regióne Liptov, kde 94 % stredných škôl pravidelne realizuje lyžiarske kurzy.

Hlavné aktuálne problémy:

- rozdielna úroveň vyučovacieho procesu telesnej výchovy a nedostatočný počet hodín povinnej telesnej výchovy na základných a stredných školách,
- z hľadiska efektivity upadajúci systém školských športových súťaží,
- nedostatočné možnosti aktívneho zapojenia zdravotne oslabených žiakov do povinnej školskej telesnej výchovy a súťaží,
- možnosť slobodnej voľby lekára dramaticky zvýšila počet detí oslobodených od povinnej telesnej výchovy,
- výrazné zníženie počtu hodín zdravotnej telesnej výchovy,
- v mnohých prípadoch nedostatočná spolupráca medzi školami, športovými subjektami územnou a miestnou samosprávou,
- nedocenenie možnosti širšieho využitia školských športových zariadení pre mimoškolskú športovú činnosť školskými športovými klubmi a ostatnými občianskymi združeniami,
- nedostatočné ohodnotenie kvalifikovaných pedagogických pracovníkov za prácu v školskej mimoškolskej záujmovej telesnej výchove a športe, čo je rozhodujúci faktor pre zabezpečenie pravidelných pohybových aktivít žiakov.

8.4.2.2 Región Kysuce

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 9 stredných škôl a školských zariadení v regióne Kysuce. Školy a školské zariadenia v regióne Kysuce disponujú nasledovnými športoviskami (tabuľka č. 8.2 a graf č. 8.10):

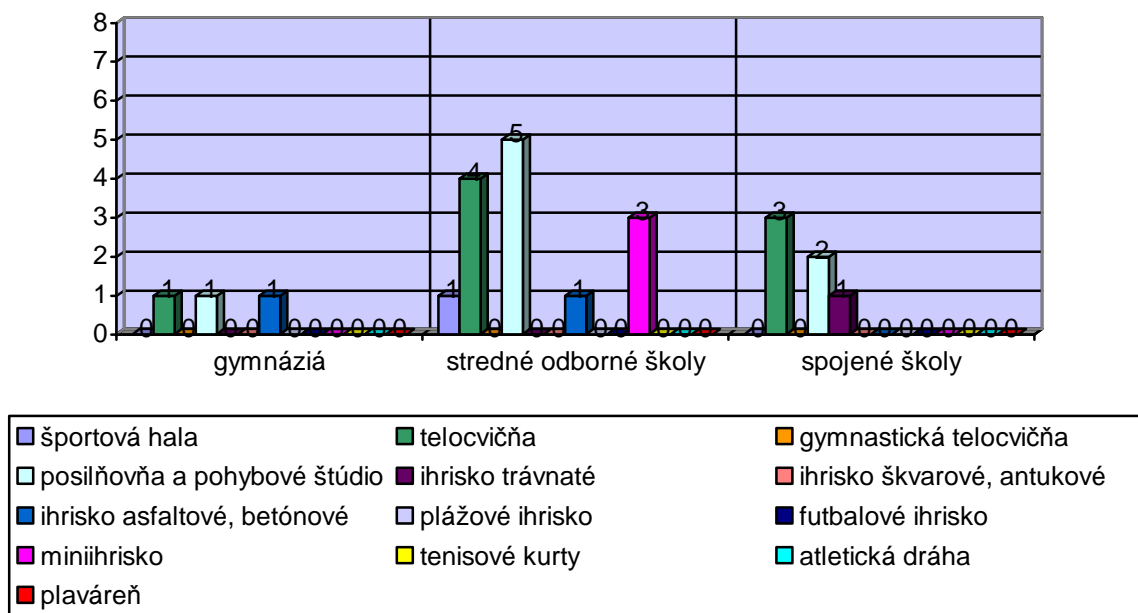
- a) vnútorný areál - 1 športová hala, 8 telocviční, 8 posilňovní a pohybových štúdií,
- b) vonkajší areál - 3 miniihriská, 2 asfaltové a betónové ihriská, 1 trávnaté ihrisko

Tabuľka 8.2: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	0	1	0	1
2.	telocvičňa	1	4	3	8
3.	gymnastická telocvičňa	0	0	0	0
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	1	5	2	8
5.	ihrisko – trávnaté	0	0	1	1
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	0	0	0
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	1	1	0	2
8.	plážové ihrisko	0	0	0	0
9.	futbalové ihrisko	0	0	0	0
10.	miniihrisko	0	3	0	3
11.	tenisové kurty	0	0	0	0
12.	atletická dráha	0	0	0	0
13.	plaváreň	0	0	0	0
spolu		3	14	6	23

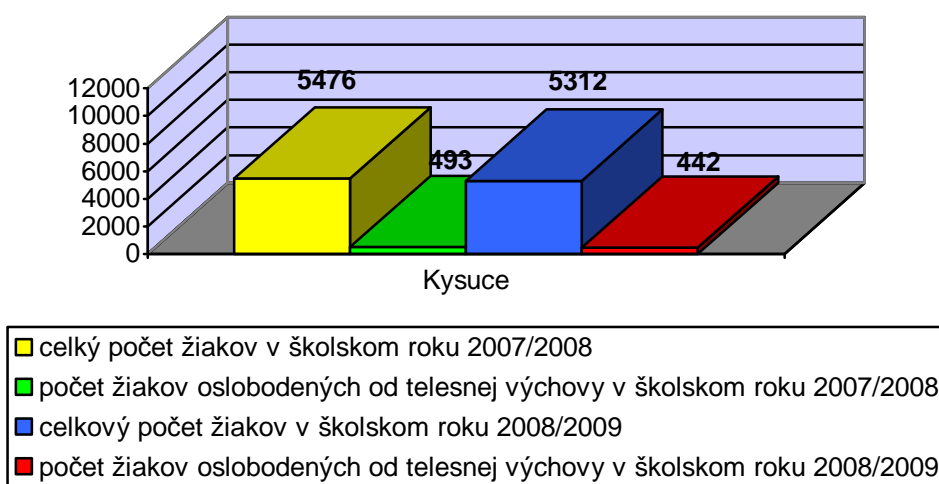
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.10: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.11: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 v regióne Kysuce

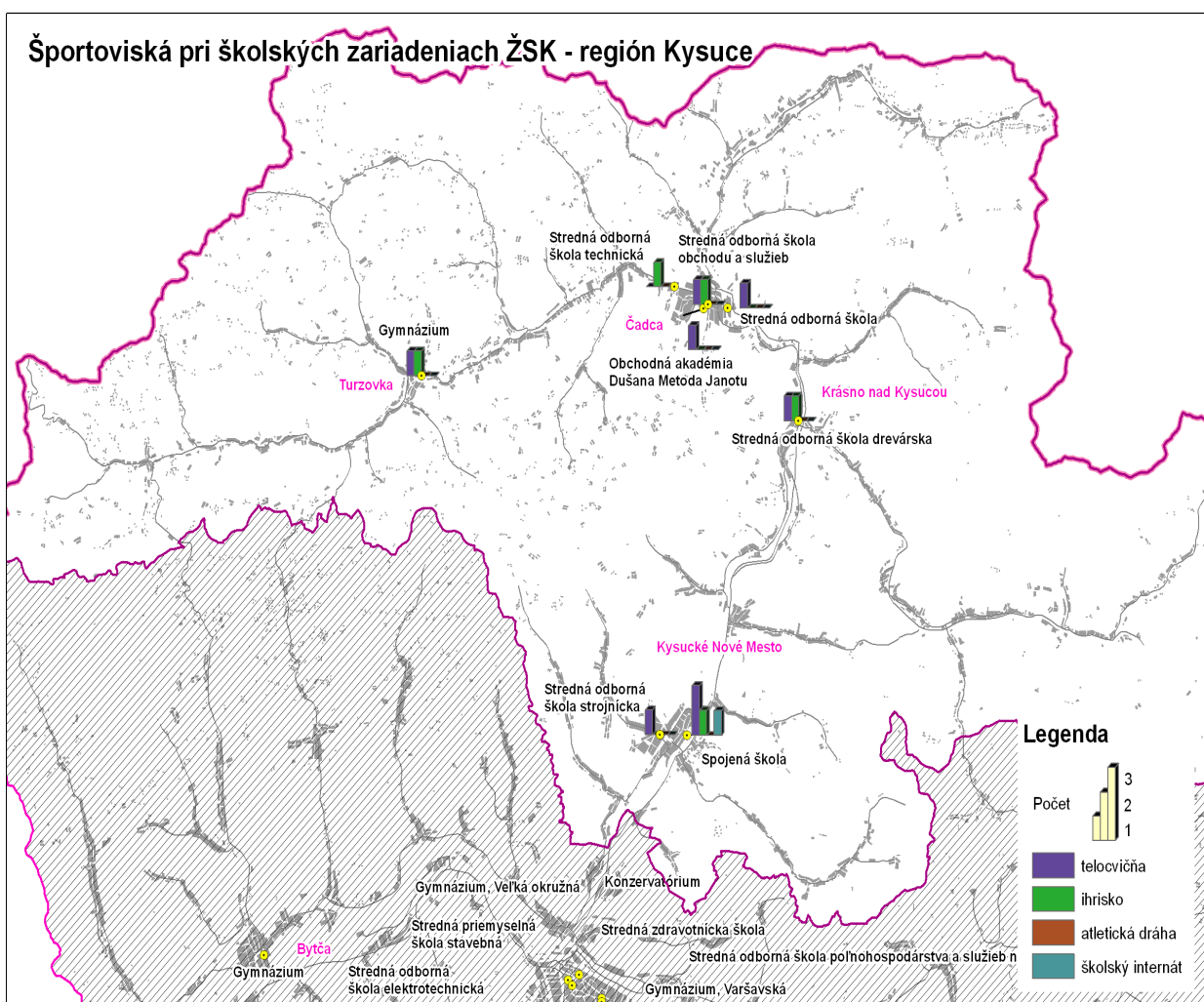

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Z grafu č. 8.11 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bolo 9 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- v školskom roku 2008/2009 bolo 8,3 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- pri porovnaní dvoch školských rokov počet oslobodených žiakov od telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 klesol o 0,7 %.

Mapa 8.1: Prehľad športovísk pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Investičné akcie ukončené v roku 2007:

- 1) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Strednej odbornej škole technickej, Okružná 693, Čadca (vrchná stavba bola financovaná z finančných prostriedkov Slovenského futbalového zväzu) – 912 000,- Sk.

Investičné akcie naplánované na realizáciu v roku 2009:

- 1) Výstavba podlažia multifunkčného miniihriska pri Spojenej škole, Nábrežná 1325, Kysucké Nové Mesto (vrchná stavba bola financovaná z finančných prostriedkov Úradu vlády SR) – 50 000 €.

Investičné zámery na roky 2010 - 2013:

- 1) Dobudovať športový komplex (atletickú rovinku, hokejbalové ihrisko) pri Spojenej škole, Nábrežná 1325, Kysucké Nové Mesto.
- 2) Vybudovať multifunkčné ihrisko s nafukovacou halou pri Strednej odbornej škole technickej, Okružná 693, Čadca.
- 3) Revitalizovať športový areál pri Gymnáziu, Ľ. Štúra 35, Turzovka.
- 4) Revitalizovať oplatenie multifunkčného ihriska pri Strednej odbornej škole obchodu a služieb, 17. novembra 2579, Čadca.
- 5) Revitalizovať palubovku telocvične Gymnázia, Ľ. Štúra 35, Turzovka.

8.4.2.3 Región Liptov

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 17 stredných škôl a školských zariadení v regióne Liptov. Školy a školské zariadenia v regióne Liptov disponujú nasledovnými športoviskami (tabuľka 8.3, graf 8.12):

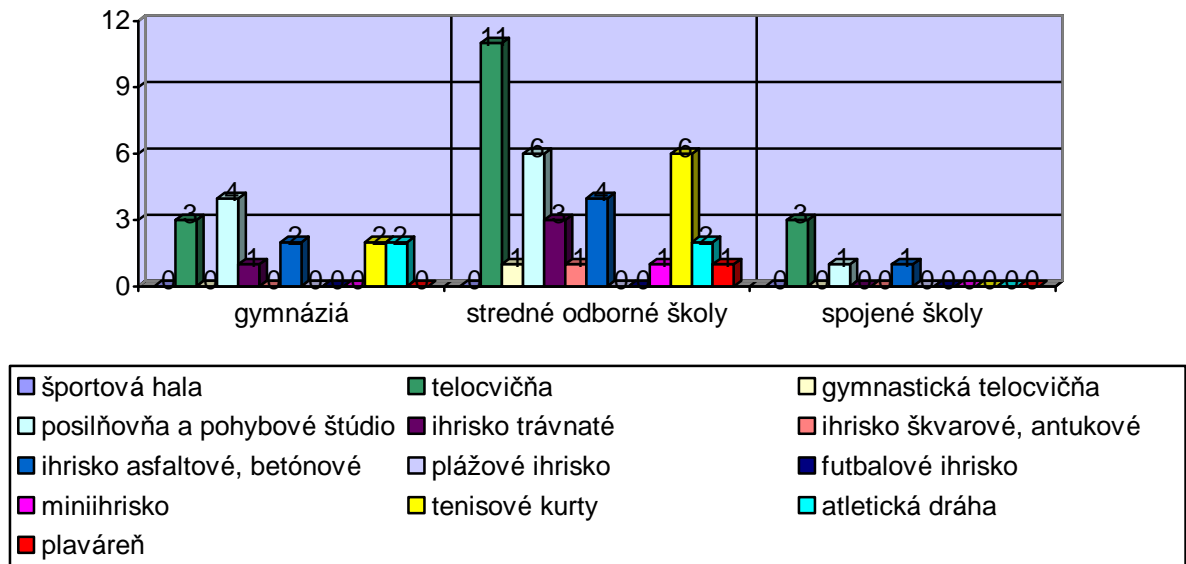
- a) vnútorný areál - 17 telocviční, 1 plaváreň, 1 gymnastická telocvična, 11 posilňovni a pohybových štúdií,
- b) vonkajší areál - 4 atletické dráhy, 8 tenisových kurtov, 1 miniihrisko, 7 ihrísk – asfaltové, betónové, 1 ihrisko – antukové, škvarové, 4 trávnaté ihriská.

Tabuľka 8.3: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	0	0	0	0
2.	telocvična	3	11	3	17
3.	gymnastická telocvična	0	1	0	1
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	4	6	1	11
5.	ihrisko – trávnaté	1	3	0	4
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	1	0	1
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	2	4	1	7
8.	plážové ihrisko	0	0	0	0
9.	futbalové ihrisko	0	0	0	0
10.	miniihrisko	0	1	0	1
11.	tenisové kurty	2	6	0	8
12.	atletická dráha	2	2	0	4
13.	plaváreň	0	1	0	1
spolu		14	36	5	55

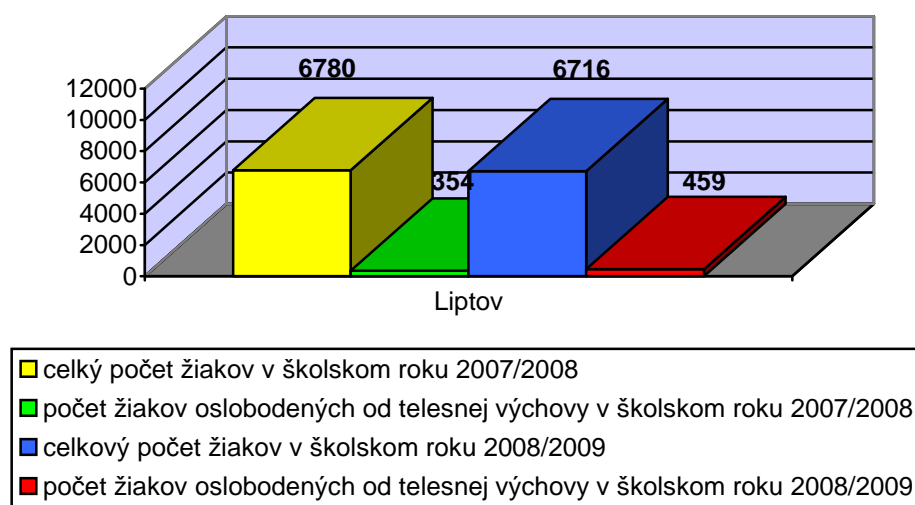
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.12: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Graf 8.13: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 v regióne Liptov

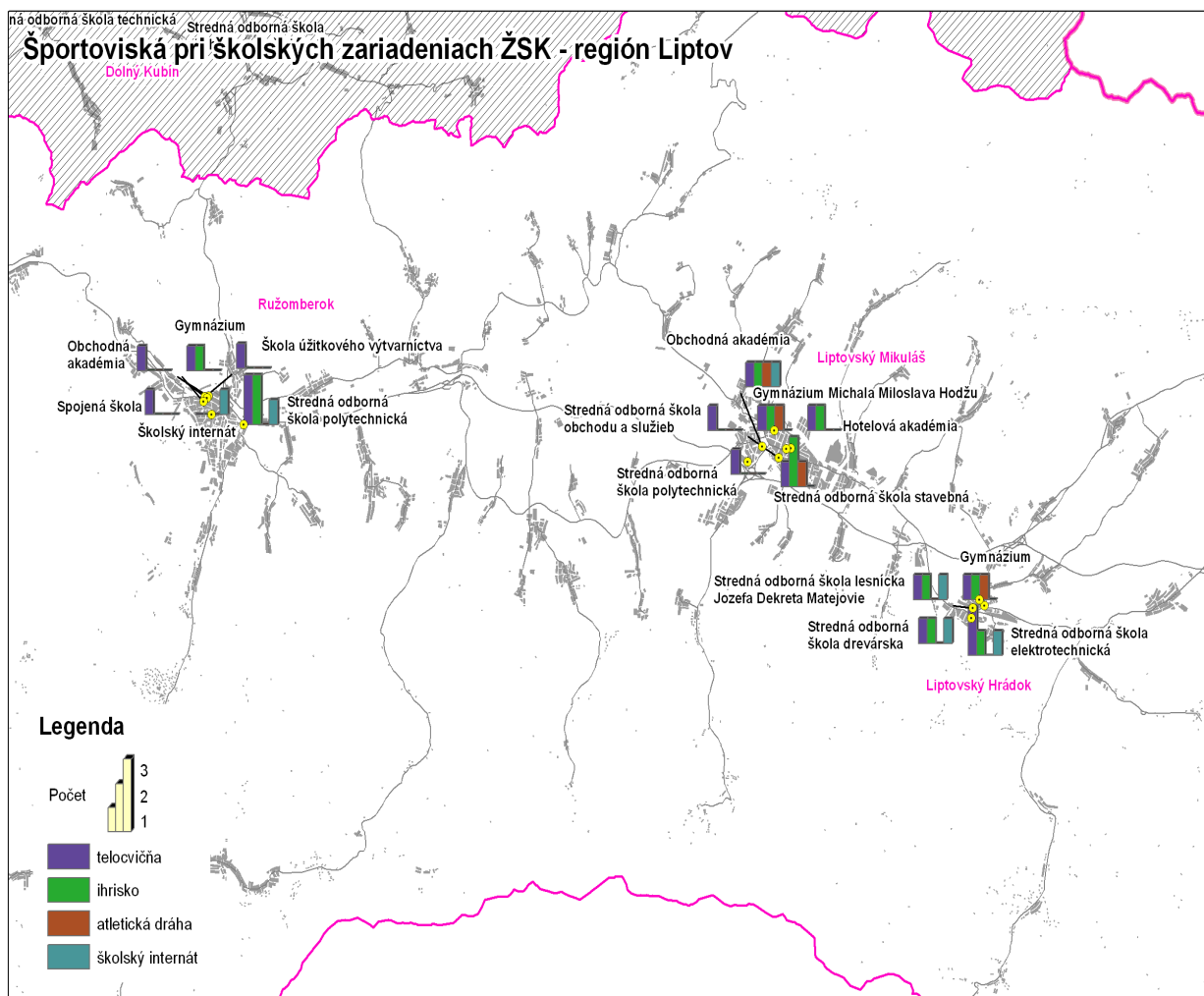

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Z grafu 8.13 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bolo 5,2 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- v školskom roku 2008/2009 bolo 6,8 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- pri porovnaní dvoch školských rokov počet oslobodených žiakov od telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 stúpol o 1,6 %.

Mapa 8.2: Prehľad športovísk pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Investičné akcie ukončené v roku 2008:

- 1) Výstavba lezeckej steny v telocvični Gymnázia, Hradná 23, Liptovský Hrádok – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 200 000,- Sk.
- 2) Modernizácia športového areálu pri Obchodnej akadémii, Nábrežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 200 000,- Sk.

- 3) Rekonštrukcia priestorov telocvične pri Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 200 000,- Sk.

Investičné akcie naplánované na realizáciu v roku 2009:

- 1) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Gymnáziu Michala Miloslava Hodžu, Hodžova 23, Liptovský Mikuláš – 100 000 €.
- 2) Rekonštrukcia priestorov telocvične pri Hotelovej akadémii, Čs. Brigády 1804, Liptovský Mikuláš – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 6 640 €.
- 3) Rekonštrukcia diaľkového sektoru pri Gymnáziu Michala Miloslava Hodžu, Hodžova 23, Liptovský Mikuláš - finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 6 640 €.

Investičné zámery na roky 2010 - 2013:

- 1) Revitalizovať asfaltové ihrisko pri Strednej odbornej škole elektrotechnickej, Celiny 536, Liptovský Hrádok.
- 2) Revitalizovať trávnaté ihrisko a revitalizovať oplotenie športového areálu pri Strednej odbornej škole drevárskej, Pod lipami 77, Liptovský Hrádok.
- 3) Revitalizovať atletický ovál pri Gymnáziu Michala Miloslava Hodžu, Hodžova 13, Liptovský Mikuláš.
- 4) Revitalizovať škvarové ihrisko pri Strednej odbornej škole polytechnickej, Bystrická cesta 2, Ružomberok.
- 5) Vymeniť povrch miniihriska pri Strednej odbornej škole lesníckej Jozefa Dekreta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok.
- 6) Revitalizovať trávnaté ihrisko a atletický ovál pri Strednej odbornej škole stavebnej, Školská 8, Liptovský Mikuláš.
- 7) Revitalizovať športový areál pri Obchodnej akadémii, Nábrežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš

8.4.2.4 Región Orava

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 14 stredných škôl a školských zariadení v regióne Orava. Školy a školské zariadenia v regióne Orava disponujú nasledovnými športoviskami (tabuľka 8.4, graf 8.14):

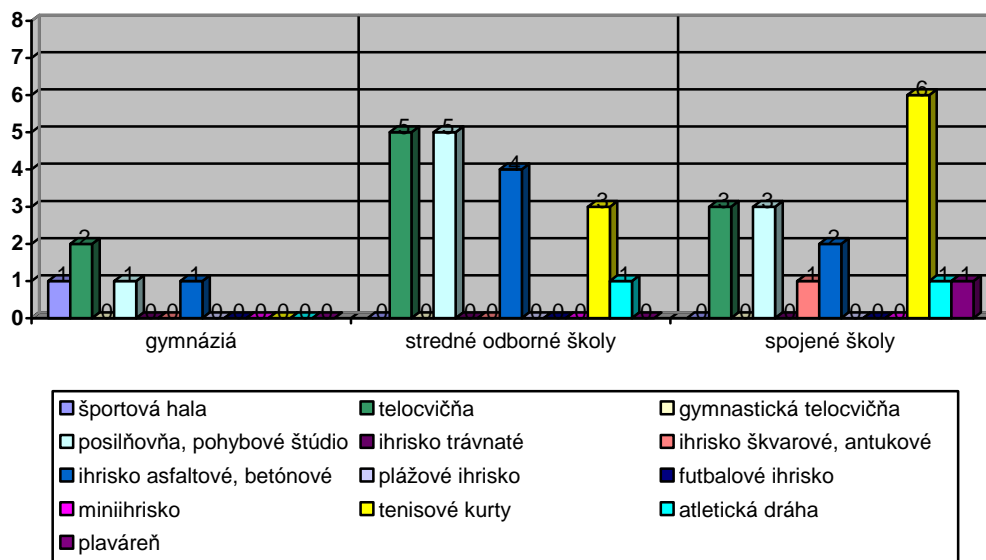
- a) vnútorný areál - 1 športová hala, 10 telocviční, 1 plaváreň, 9 posilňovní a pohybových štúdií,
- b) vonkajší areál - 2 atletické dráhy, 9 tenisových kurtov, 7 ihrísk – asfaltové, betónové, 1 ihrisko – antukové, škvarové.

Tabuľka 8.4: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	1	0	0	1
2.	telocvična	2	5	3	10
3.	gymnastická telocvična	0	0	0	0
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	1	5	3	9
5.	ihrisko – trávnaté	0	0	0	0
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	0	1	1
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	1	4	2	7
8.	plážové ihrisko	0	0	0	0
9.	futbalové ihrisko	0	0	0	0
10.	minihrisko	0	0	0	0
11.	tenisové kurty	0	3	6	9
12.	atletická dráha	0	1	1	2
13.	plaváreň	0	0	1	1
spolu		6	18	17	31

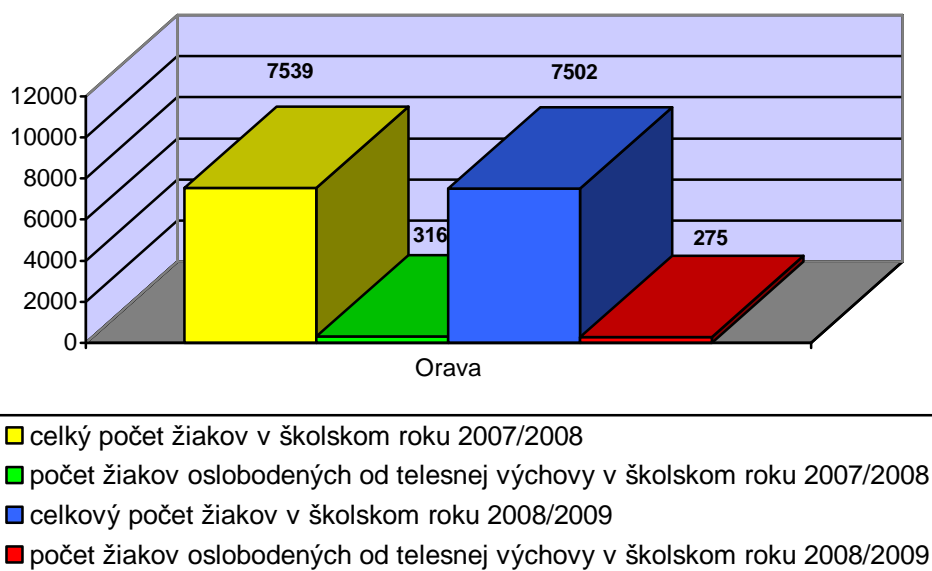
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Graf 8.14: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.15: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 v regióne Orava

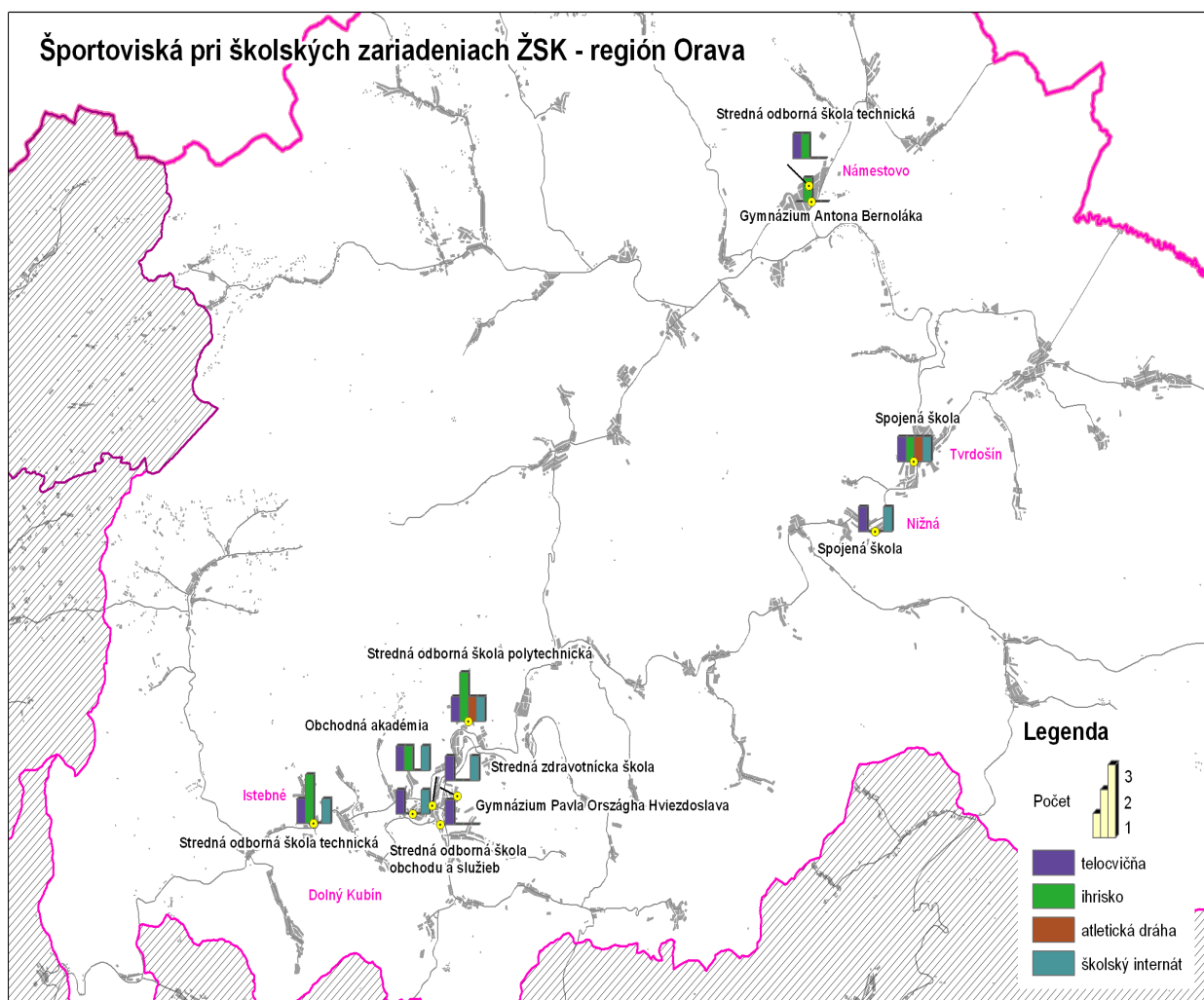
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Z grafu 8.15 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bolo 5,2 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,

- v školskom roku 2008/2009 bolo 6,8 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- pri porovnaní dvoch školských rokov počet oslobodených žiakov od telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 stúpol o 1,6 %.

Mapa 8.3: Prehľad športovísk pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Investičné akcie ukončené v roku 2008:

- 1) Zakúpenie florbalových mantinelov do telocvične Obchodnej akadémie, Radlinského 1725/55, Dolný Kubín – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 200 000,- Sk.

Investičné akcie naplánované na realizáciu v roku 2009:

- 1) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Spojenej škole, Medvedzie 133/1, Tvrdošín – 100 000 €.

Investičné zámery na roky 2010 - 2013:

- 1) Revitalizovať asfaltové ihrisko pri Strednej odbornej škole technickej, Komenského 496/37, Námestovo.
- 2) Revitalizovať palubovku telocvične Spojenej školy, Hattalova 471, Nižná.
- 3) Revitalizovať palubovku telocvične a atletický ovál Strednej odbornej školy polytechnickej, Jelšavská 404, Dolný Kubín - Kňažia.
- 4) Revitalizovať palubovku telocvične Strednej odbornej školy technickej, Hrádok 226, Istebné.
- 5) Revitalizovať športový areál pri Strednej odbornej škole technickej, Hrádok 226, Istebné.

8.4.2.5 Región Horné Považie

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 18 stredných škôl a školských zariadení v regióne Horné Považie. Školy a školské zariadenia v regióne Horné Považie disponujú nasledovnými športoviskami (tabuľka 8.5, graf 8.16):

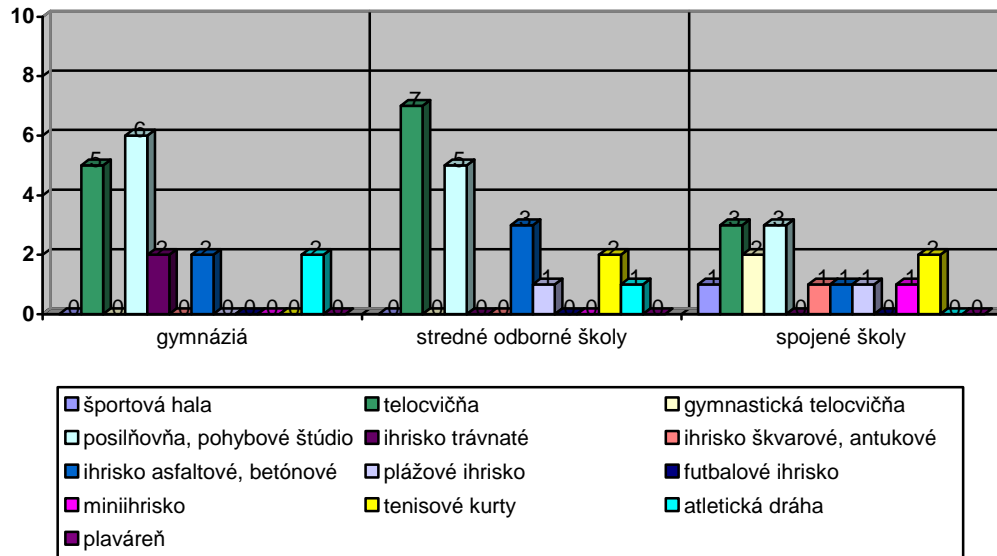
- a) vnútorný areál - 1 športová hala, 15 telocviční, 2 gymnastické telocvične, 14 posilňovní a pohybových štúdií,
- b) vonkajší areál - 2 atletické dráhy, 4 tenisové kurty, 1 miniihrisko, 2 plážové ihriská, 6 ihrísk – asfaltové, betónové, 1 ihrisko – antukové, škvarové, 2 trávnaté ihriská.

Tabuľka 8.5: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	0	0	1	1
2.	telocvična	5	7	3	15
3.	gymnastická telocvična	0	0	2	2
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	6	5	3	14
5.	ihrisko – trávnaté	2	0	0	2
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	0	1	1
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	2	3	1	6
8.	plážové ihrisko	0	2	0	2
9.	futbalové ihrisko	0	0	0	0
10.	miniihrisko	0	0	1	1
11.	tenisové kurty	0	2	2	4
12.	atletická dráha	2	1	0	3
13.	plaváreň	0	0	0	1
spolu		17	19	15	51

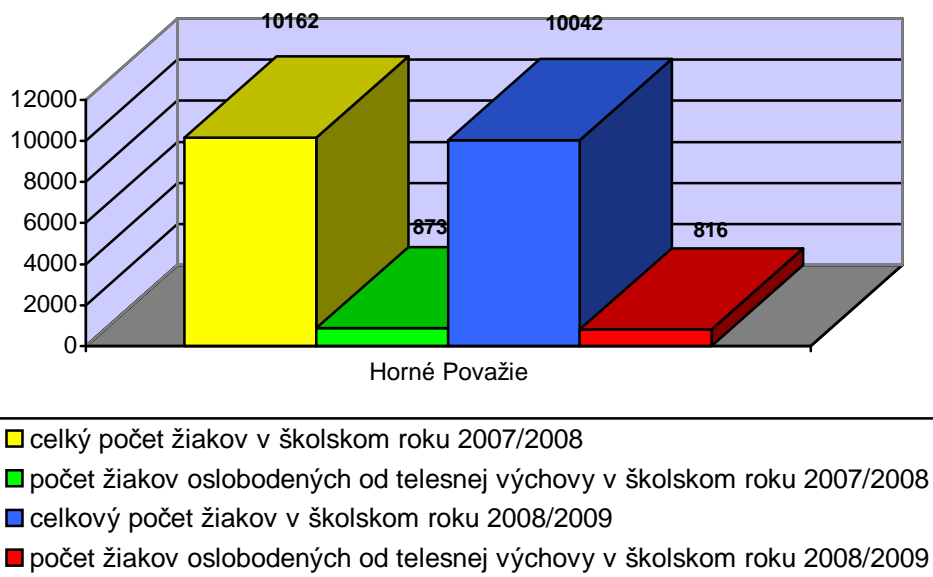
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Graf 8.16: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.17: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 v regióne Horné Považie

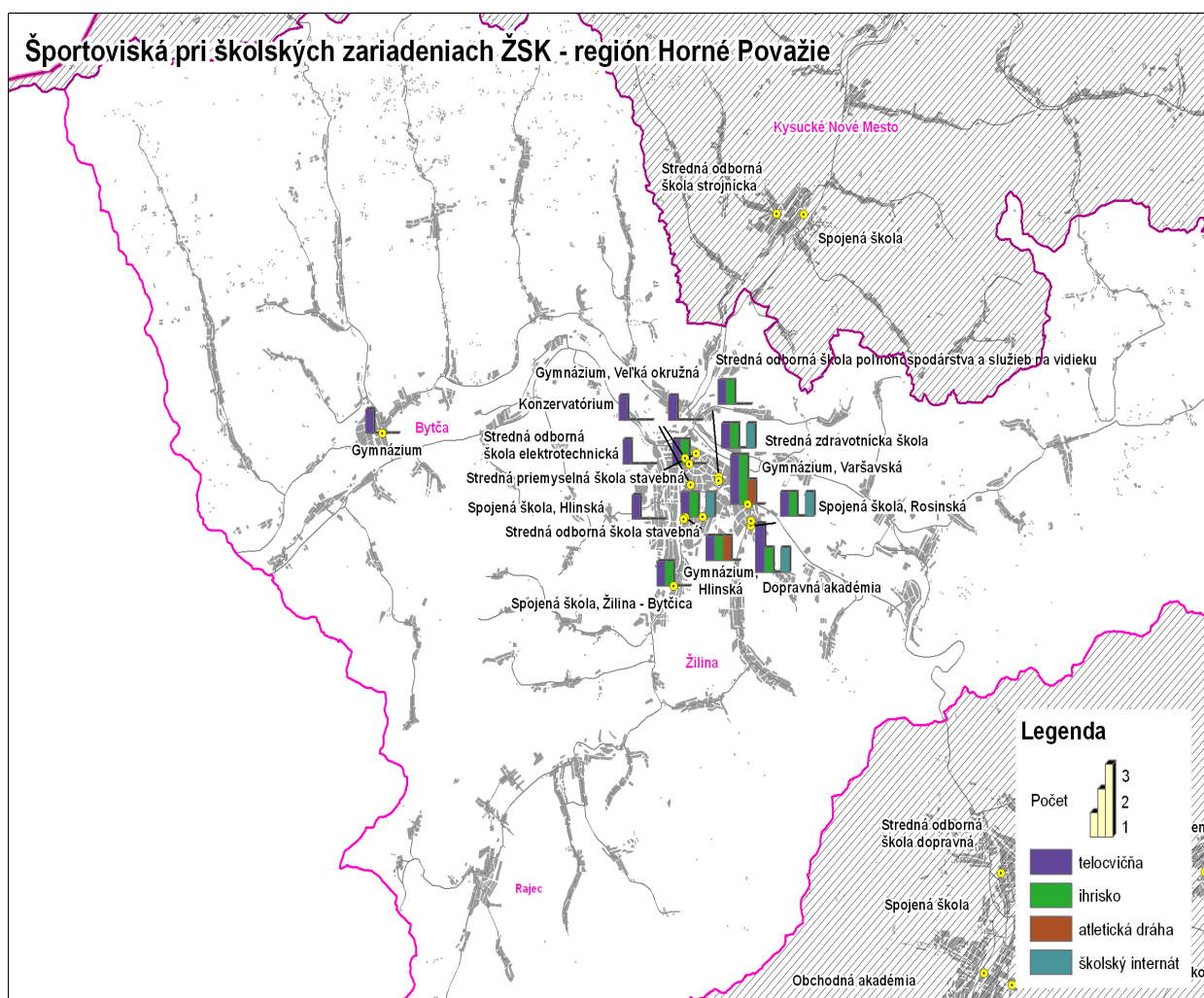

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Z grafu č. 8.17 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bolo 8,6 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- v školskom roku 2008/2009 bolo 8,1 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- pri porovnaní dvoch školských rokov počet oslobodených žiakov od telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 klesol o 0,5 %.

Mapa 8.4: Prehľad športovísk pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Investičné akcie ukončené v roku 2007:

- 1) Rekonštrukcia palubovky v telocvični Strednej priemyselnej školy stavebnej, Veľká okružná 25, Žilina – 1 506 000,- Sk.

Investičné akcie ukončené v roku 2008:

- 1) Rekonštrukcia a zateplenie telocvične Strednej odbornej školy stavebnej, Tulipánová 2, Žilina – 7 209 000,- Sk.

- 2) Výstavba športového areálu I. etapa (multifunkčné ihrisko, basketbalové ihrisko, atletická rovinka) pri Spojenej škole, Rosinská cesta 4, Žilina – 4 729 000,- Sk.
- 3) Výstavba plážového ihriska pri Strednej odbornej škole stavebnej, Tulipánová 2, Žilina – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 200 000 ,- Sk.

Investičné akcie naplánované na realizáciu v roku 2009:

- 1) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Obchodnej akadémii, Veľká okružná 32, Žilina – 100 000 €.
- 2) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Gymnáziu, Varšavská cesta 1, Žilina – 100 000 €.
- 3) Výstavba podlažia multifunkčného miniihriska pri Gymnáziu, Štefánikova 219/4, Bytča (vrchná stavba bude financovaná z finančných prostriedkov Úradu vlády SR) – 50 000 €.
- 4) Výstavba športového areálu II. etapa (multifunkčné ihrisko, basketbalové ihrisko, atletická rovinka) pri Spojenej škole, Rosinská cesta 4, Žilina – 99 582 €.
- 5) Spolufinancovanie zakúpenia basketbalových košov a elektronickej časomiere – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 6 640 €.

Investičné zámery na roky 2010 - 2013:

- 1) Revitalizovať antukové ihrisko pri Strednej odbornej škole stavebnej, Tulipánová 2, Žilina.
- 2) Revitalizovať športový areál (trávnaté ihrisko, atletický ovál) pri Gymnáziu, Hlinská 29, Žilina.
- 3) Revitalizovať palubovku telocvične Spojenej školy, Rosinská cesta 4, Žilina.
- 4) Revitalizovať palubovku telocvične Dopravnej akadémie, Rosinská cesta 2, Žilina.
- 5) Revitalizovať palubovku telocvične Gymnázia, Varšavská cesta 1, Žilina.
- 6) Revitalizovať asfaltové ihrisko pri Gymnáziu, Veľká okružná 22, Žilina.
- 7) Dokončiť výstavbu športového areálu pri Spojenej škole, Rosinská cesta 4, Žilina.

8.4.2.6 Región Turiec

Žilinský samosprávny kraj je zriaďovateľom 12 stredných škôl a školských zariadení v regióne Turiec. Školy a školské zariadenia v regióne Turiec disponujú nasledovnými športoviskami (tabuľka 8.6, graf 8.18):

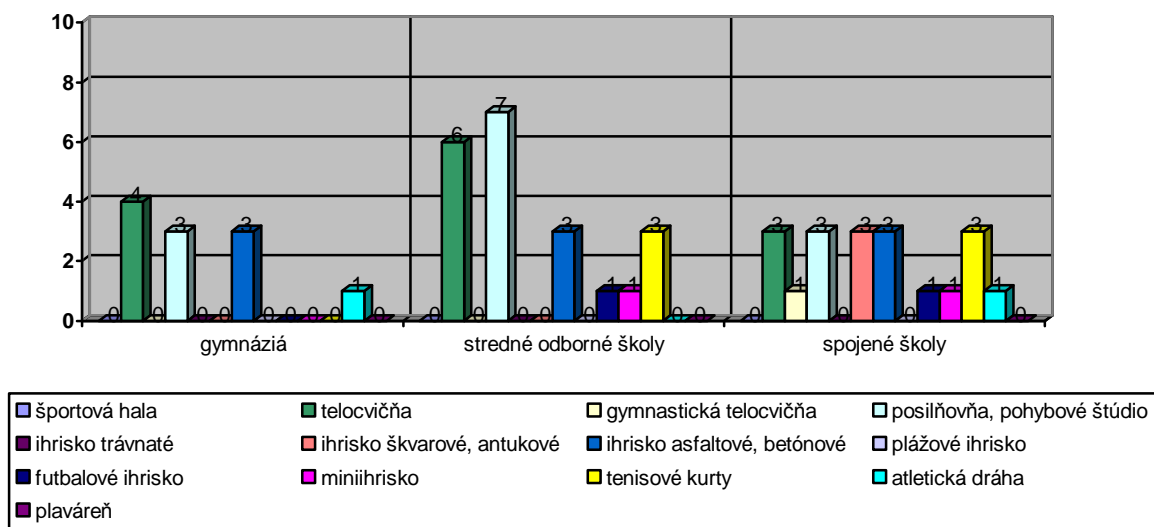
- a) vnútorný areál - 13 telocviční, 1 gymnastická telocvičňa, 13 posilňovní a pohybových štúdií,
- b) vonkajší areál - 2 atletické dráhy, 6 tenisových kurtov, 2 miniihriská, 2 futbalové ihriská, 9 ihrísk – asfaltové, betónové, 3 ihriská – antukové, škvarové.

Tabuľka 8.6: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

P. č.	Názov športoviska	druh školy			spolu
		gymnázium	stredná odborná škola	spojená škola	
1.	športová hala	0	0	0	0
2.	telocvičňa	4	6	3	13
3.	gymnastická telocvičňa	0	0	1	1
4.	posilňovňa, pohybové štúdio	3	7	3	13
5.	ihrisko – trávnaté	0	0	0	0
6.	ihrisko – škvarové, antukové	0	0	3	3
7.	ihrisko – asfaltové, betónové	3	3	3	9
8.	plážové ihrisko	0	0	1	1
9.	futbalové ihrisko	0	1	1	2
10.	miniihrisko	0	1	1	2
11.	tenisové kurty	0	3	3	6
12.	atletická dráha	1	0	1	2
13.	plaváreň	0	0	0	0
spolu		11	21	19	51

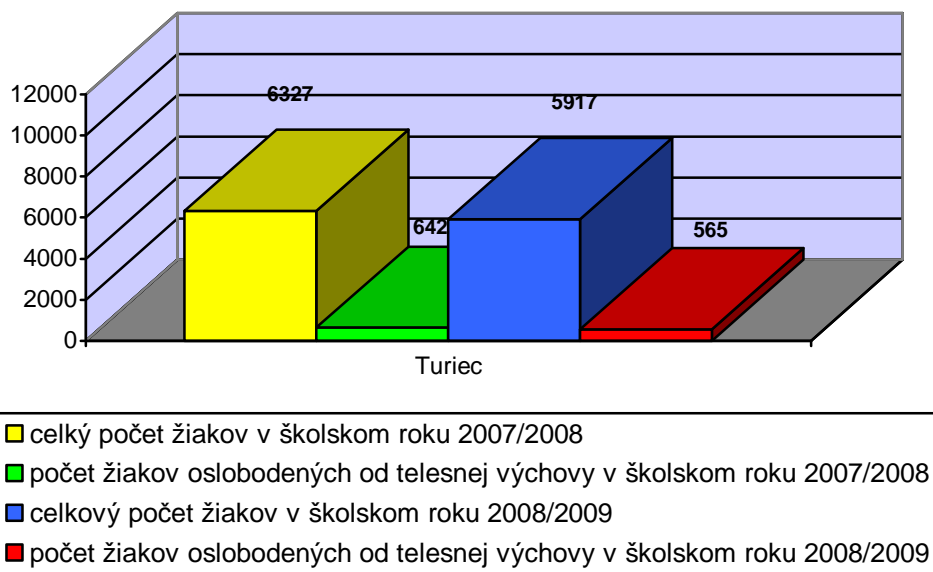
Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Graf 8.18: Pasportizácia športovísk, ktorými disponujú stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30.07.2008.

Graf 8.19: Počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja oslobodených od vyučovania telesnej výchovy v školských rokoch 2007/2008 a 2008/2009 v regióne Turiec

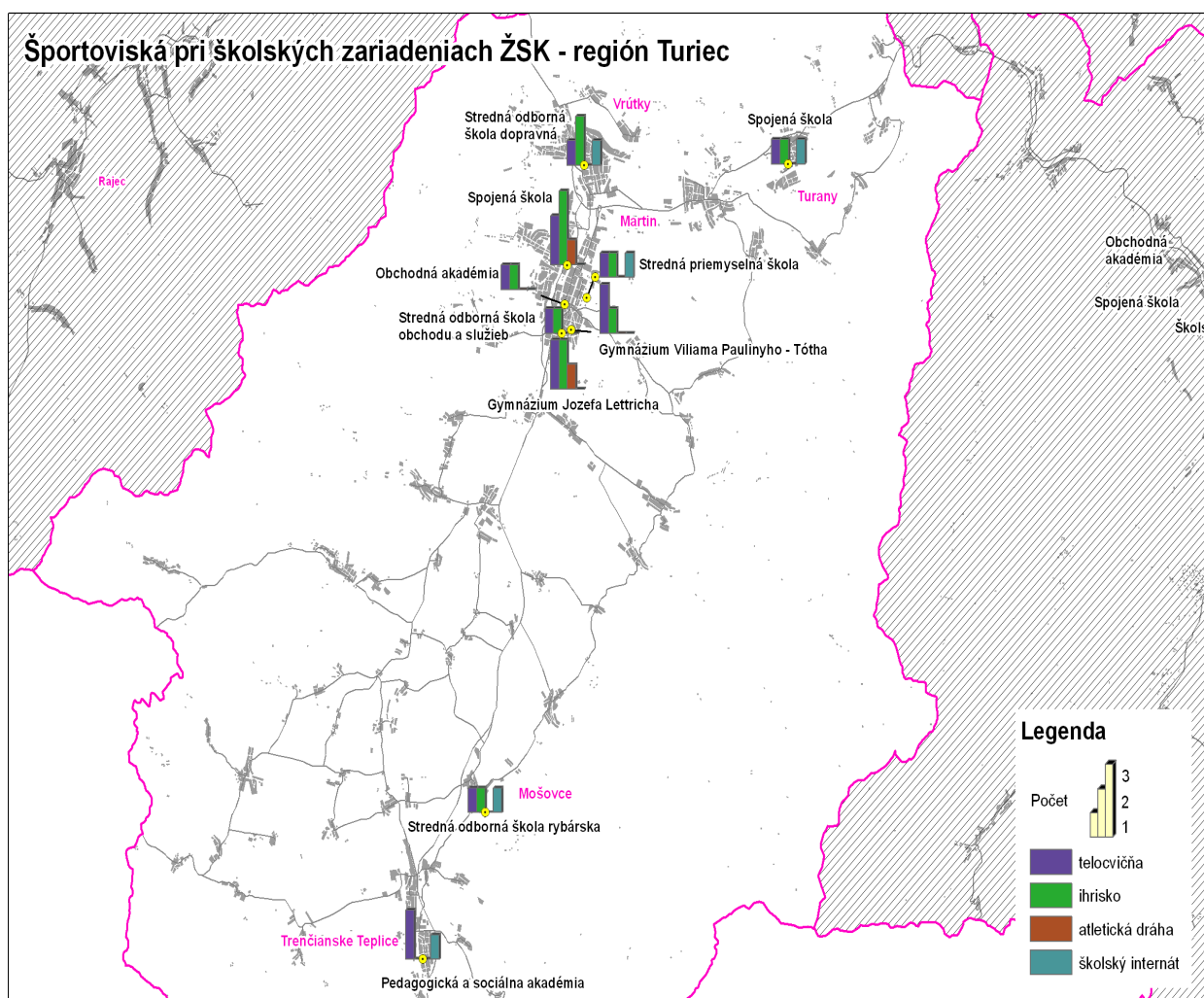

Zdroj: Pasportizačné formuláre športových objektov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja k 30. 07. 2008.

Z grafu č. 8.19 vyplývajú uvedené závery:

- v školskom roku 2007/2008 bolo 10,9 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- v školskom roku 2008/2009 bolo 9,5 % oslobodených žiakov od telesnej výchovy,
- pri porovnaní dvoch školských rokov počet oslobodených žiakov od telesnej výchovy v školskom roku 2008/2009 klesol o 1,5 %,
- v regióne Turiec je najvyšší počet žiakov oslobodených od telesnej výchovy.

Mapa 8.5: Prehľad športovísk pri stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Investičné akcie ukončené v roku 2008:

- 1) Výstavba multifunkčného miniihriska pri Strednej odbornej škole dopravnej, Zelená 2, Martin – Priekopa – 2 877 000 Sk.

Investičné akcie naplánované na realizáciu v roku 2009

- 1) Výstavba plážového ihriska pri Spojenej škole, Komenského 1049/23, Turany – finančná dotácia z grantového programu Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“ – 6 640 €.

- 2) Výstavba podlažia multifunkčného miniihriska pri Spojenej škole, Červenej armády 25, Martin (vrchná stavba bude financovaná z finančných prostriedkov Úradu vlády SR) – 50 000 €.

Investičné zámery na roky 2010 - 2013:

- 1) Vybudovať multifunkčné miniihrisko pri Gymnáziu Jozefa Lettricha, J. Lettricha 2, Martin.
- 2) Vybudovať multifunkčné miniihrisko pri Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin.
- 3) Revitalizovať asfaltovú plochu pri Gymnáziu Viliama Paulínyho – Tótha, Malá hora 3, Martin.
- 4) Revitalizovať hokejbalové ihrisko pri Obchodnej akadémii, Bernolákova 2, Martin.
- 5) Revitalizovať palubovku telocvične Spojenej školy, Komenského 1049/23, Turany.
- 6) Revitalizovať atletický ovál pri Gymnáziu Jozefa Lettricha, J. Lettricha 2, Martin.

8.4.3 Športové aktivity a možnosti financovania športových aktivít

8.4.3.1 Športové súťaže

Župná kalokagatia je športovo-vedomostná súťaž súladu tela a ducha pre študentov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, s vyvrcholením na celoslovenskej úrovni. Cieľom súťaže je spojiť krásu tela i ducha, využiť teoretické vedomosti z oblasti zdravotnej výchovy, geografie, prírodovedy, histórie športu, turistiky v prepojení s fyzickou zdatnosťou. Slovo kalokagatia pochádza z gréckeho kalos – krásny, agathos – dobrý a predstavuje filozofiu, šport a hry. Kalokagatia v starom Grécku bola ideálom harmonicky, fyzicky a duševne, ale hlavne mravne kultivovanej osobnosti. Išlo o snahu zosúladiť krásu a dobro tak, aby sa približovali starogréckemu ideálu dokonalosti.

Súťažia päťčlenné zmiešané družstvá, v ktorých musí byť aspoň dvojica dievčat. Súťaž spočíva v orientačnom behu na tri kilometre v teréne. Skladá zo štyroch postupových kôl. Prvé kolo je na úrovni škôl (školské kolo), z ktorého víťazné družstvo postupuje do regionálneho kola. Druhé kolo, regionálne, organizuje v každom regióne jedna škola. Z regionálneho kola postupujú prvé dve družstvá z každého regiónu do krajského kola. Z tretieho kola, krajského postupuje víťaz do celoslovenského finálového kola.

Termín súťaže: jún – október

Šachový turnaj o cenu riaditeľa úradu Žilinského samosprávneho kraja je súťaž, ktorú organizuje odbor školstva spolu s odborom sociálnych vecí pre žiakov stredných škôl a klientov domovov dôchodcov a domovov sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Cieľom súťaže je prelomiť generačné bariéry medzi juniormi a seniormi, zároveň poukázať na význam šachu pri rozvoji myslenia v každom veku.

Termín súťaže: marec

Župná liga predsedu Žilinského samosprávneho kraja je postupová súťaž pre žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v malom futbale a florbale. Súťaž sa skladá z dvoch postupových kôl. Prvé kolo je na

regionálnej úrovni, z ktorého najlepšie družstvo postúpi do krajského kola súťaže. Do krajského kola súťaže je automaticky zaradený víťaz posledného ročníka.

Termín súťaže: október - december

Môj slovenský športový idol je súťaž určená pre žiakov stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Cieľom súťaže je zvýrazniť význam športu v regióne a prezentovať najlepších športovcov z pohľadu mladých ľudí.

Úlohou žiakov škôl je nakresliť svoj športový vzor (slovenský športovec) a zdôvodniť svoj výber formou ľubovoľného literárneho útvaru (napr. esej, báseň, rozprávanie).

Termín súťaže: január - jún

Cena Fair play predsedu Žilinského samosprávneho kraja je prezentácia návrhov riaditeľov stredných škôl, školských zariadení, športových klubov a športových priaznivcov realizovaná formou dvoch ankiet:

- a) Anketa o najférovejší čin študenta strednej školy pri realizácii športových súťaží. Cieľom ankety je propagovať príkladné činy a vystupovanie študentov stredných škôl v duchu fair play na športových súťažiach. Cieľovou skupinou sú deti a mládež.
- b) Anketa o najvýraznejší prínos v oblasti športu. Cieľom ankety je propagovať príkladné činy a presadzovanie športovej etiky a výchovy prostredníctvom športu. Cieľovou skupinou sú pedagogickí zamestnanci stredných škôl.

Vyhlasovateľom ankiet je predseda Žilinského samosprávneho kraja, ktorý bude na vyhodnotení udeľovať vecné ceny, čestné diplomy a blahoprajné listy.

Termín súťaže: december - február

Olympijské festivaly detí a mládeže Slovenska sú viacšportovým, kultúrnym a výchovným podujatím, ktoré je určené deťom a mládeži Slovenska vo veku 5 – 18 rokov. Vyhlasujú ich Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, Slovenský olympijský výbor, Združenie miest a obcí Slovenska, Združenie SK8, Slovenská asociácia športu na školách spolu so samosprávnymi krajinami. Záštitu nad projektom prevzal prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič.

Termín súťaže: celoročná súťaž

8.4.3.2 Projekty

Grantový program Žilinského samosprávneho kraja s názvom „Vráťme šport do škôl“

Vráťme šport do škôl je grantový program Žilinského samosprávneho kraja, ktorý sa člení na štyri samostatné oblasti podpory:

1. Športová motivačná kampaň – cieľom podpory je zvýšiť povedomie občanov Žilinského samosprávneho kraja o význame športu a športových aktivít na zmenu hodnotovej orientácie a zdravého spôsobu života a zapojiť ich aktívne do športového diania. Finančné prostriedky sa využívajú na podporu flexibilne a operatívne organizovaných športových aktivít (turnaje, športové hry, atď.).

2. Škola ako centrum športu – cieľom podpory je vytvoriť zo stredných škôl a školských zariadení centrá športu s celoročnou prevádzkou, ktoré aktivizujú pohybové aktivity a sprístupňujú športoviská širokej športovej verejnosti.

3. Telesná výchova – cieľom podpory je vytvoriť materiálno-technické podmienky pre kvalitný výchovno-vzdelávací proces telesnej výchovy v stredných školách a školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach.

4. Športovo-talentovaná mládež – cieľom podpory je vytvoriť podmienky pre mladé športové talenty prostredníctvom spolufinancovania ich účasti na športových podujatiach a súťažiach celoslovenského a medzinárodného významu.

Program „**Vráťme šport do škôl**“ je určený na podporu žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov (projektov), ktoré predkladajú stredné školy a školské výchovno-vzdelávacie zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja. Cieľovou skupinou sú deti, mládež a populácia nad 26 rokov. Subjekty pracujúce s deťmi a mládežou v oblasti športu, ktoré nie sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja môžu využiť dotáciu v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia Žilinského samosprávneho kraja č. 4/2004 o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja.

Štruktúra grantového programu „Vráťme šport do škôl“

Oblasť podpory	Počet podporených žiadostí	Výška dotácie na projekt	Rozpočet		
			2010	2011	2012
I. Športová motivačná kampaň	15 žiadostí	663 €	9 945 €	9 945 €	9 945 €
II. Škola ako centrum športu	5 žiadostí	6 640 €	33 200 €	33 200 €	33 200 €
III. Telesná výchova	20 žiadostí	664 €	13 280 €	13 280 €	13 280 €
IV. Športovo-talentovaná mládež	10 žiadostí	996 €	9 960 €	9 960 €	9 960 €
Spolu:	45 žiadostí	–	69 385 €	69 385 €	69 385 €

Výzva grantového programu je vyhlásená v januári príslušného roku. Žiadosti sa posielajú na vyplnenom formulári odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja (príloha 1). Vyúčtovanie a účtovnú uzávierku je potrebné zaslať do 5. decembra príslušného roku, na tlačive odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja (príloha 2). Žiadosť na projekt spolu v formulári na vyúčtovanie nájdete na webovej stránke Žilinského samosprávneho kraja www.regionzilina.sk, **odbor školstva, sekcia infoservis**.

Projekt Ministerstva školstva v spolupráci so Žilinským samosprávnym krajom a Slovenskou asociáciou športu na školách.

Otvorená škola – oblasť športu je projekt Ministerstva školstva SR. Projekt je realizovaný v spolupráci so Slovenskou asociáciou športu na školách a samosprávnymi krajinami. Oprávnenými žiadateľmi sú materské školy, základné školy, stredné školy a školské zariadenia.

Do programu škôl v rámci projektu môžu byť zaradené organizované pohybové aktivity realizované v areáloch škôl a to najmä:

- a) činnosť športových krúžkov, školských stredísk záujmovej činnosti v športe, školských športových stredísk,
- b) tradičné regionálne podujatia,
- c) pravidelné cvičenia,
- d) športové aktivity počas letných prázdnin.

Projekt môže byť zameraný na doplnenie športového náradia a náčinia, športového materiálu, úpravy športových objektov investičného charakteru a ocenenie pedagogických zamestnancov (dohody o vykonaní práce). Finančná dotácia pre oprávneného žiadateľa je schválená v rozsahu od 1 660 € do 4 980 €.

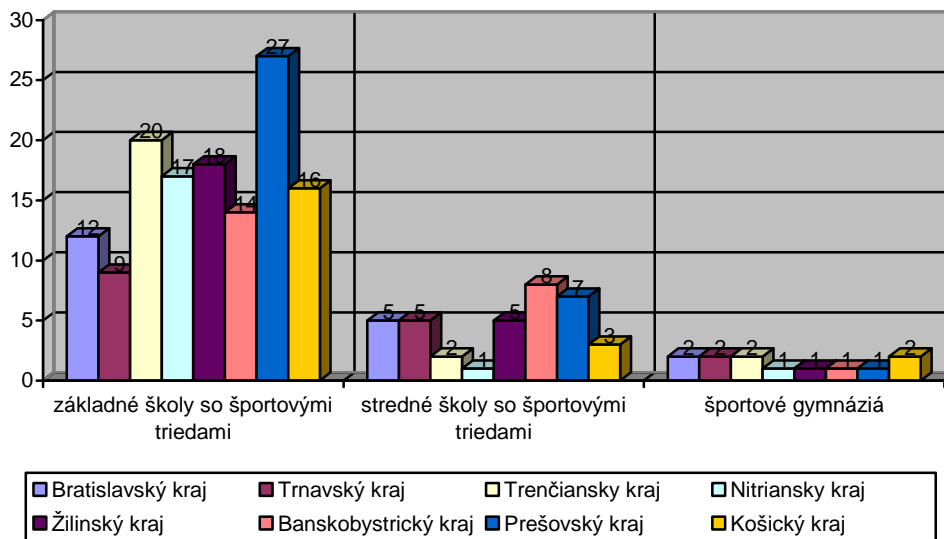
8.4.4 Športovo-talentovaná mládež

Vrcholom kariéry takmer každého športovca je športová reprezentácia krajiny na medzinárodnom poli. Mimo iných faktorov je aj výsledkom dlhodobej, náročnej prípravy v jednotlivých materských oddieloch, počnúc výberom talentov pre dané športové odvetvie až po úspešné vystúpenie na OH či iných svetových súťažiach. Dosiahnutie týchto cieľov predpokladá úzku súčinnosť niekoľkých štátnych aj neštátnych subjektov a väčšinou sú výsledkom dobre fungujúceho komplexného systému. Po roku 1990 bol tento dlhodobý budovaný a aj v zahraničí vysoko hodnotený systém výrazne narušený a jeho mnohé funkčné články (testovanie talentovanej mládeže, tréningové strediská mládeže, strediská vrcholového športu) boli z politicko-ekonomických dôvodov zrušené alebo výrazne obmedzené, napriek tomu, že v mnohých športovo vyspelých krajinách boli a sú rozvíjané ďalej (Nemecko, Rakúsko, Francúzsko, škandinávské krajiny, atď.).

Na Slovensku je v súčasnosti sústredených cca 44 000 mladých športovcov v 1544 útvaroch športovo-talentovanej mládeže, v ktorých najpočetnejšou skupinou sú športové triedy a školské športové strediská vytvárané v sieti ZŠ a SŠ. Ďalšou súčasťou školského systému tvoriacou sieť ÚTM sú športové školy, pričom dominantných je 7 štátnych športových gymnázií. Školské útvary, ktoré sú vo veľkej miere prepojené so športovými zväzmi dopĺňajú v systéme starostlivosti o športovo – talentovanú mládež centrá talentovanej mládeže a zväzové centrá prípravy mládeže.

Športová trieda strednej školy je trieda určená pre športovo-talentovaných žiakov, v ktorej prebieha systematická športová príprava a je súčasťou vyučovania. Činnosť v športovej triede je zameraná na optimálny rozvoj pohybových predpokladov žiakov pre konkrétne športové odvetvia s cieľom zvyšovania ich športovej výkonnosti. V športových triedach sa vyučuje podľa upraveného učebného plánu strednej školy. Predmet športová príprava sa ako súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu vyučuje podľa osobitných učebných osnov, vypracovaných v spolupráci so športovými zväzmi, v súlade so zásadami športového tréningu v priestoroch školy alebo v prenajatých priestoroch.

Športová škola – škola pre deti s nadaním – je škola, ktorá zabezpečuje vzdelávanie detí alebo žiakov s nadaním vo všetkých triedach a vo všetkých ročníkoch.

Graf 8.20: Prehľad škôl so športovými triedami podľa krajov k 31. 12. 2008

Zdroj: Šport v číslach za rok 2008. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Z grafu č. 8.20 vyplývajú uvedené závery:

V Žilinskom samosprávnom kraji je:

- 18 základných škôl so športovými triedami,
- 5 stredných škôl so športovými triedami,
- 1 športové gymnázium.

Športové triedy v stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK:

Región Liptov

Obchodná akadémia, Nábřežie K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš so zameraním športovej prípravy na športové odvetvia – hokej, futbal, kanoistika na divokej vode, moderná gymnastika.

Stredná odborná škola polytechnická, Bystrická cesta 2, Ružomberok so zameraním športovej prípravy na športové odvetvie – futbal.

Región Orava

Gymnázium, Školská 837, Tvrdošín so zameraním športovej prípravy na športové odvetvia – futbal, florbal, volejbal, tenis.

Región Turiec

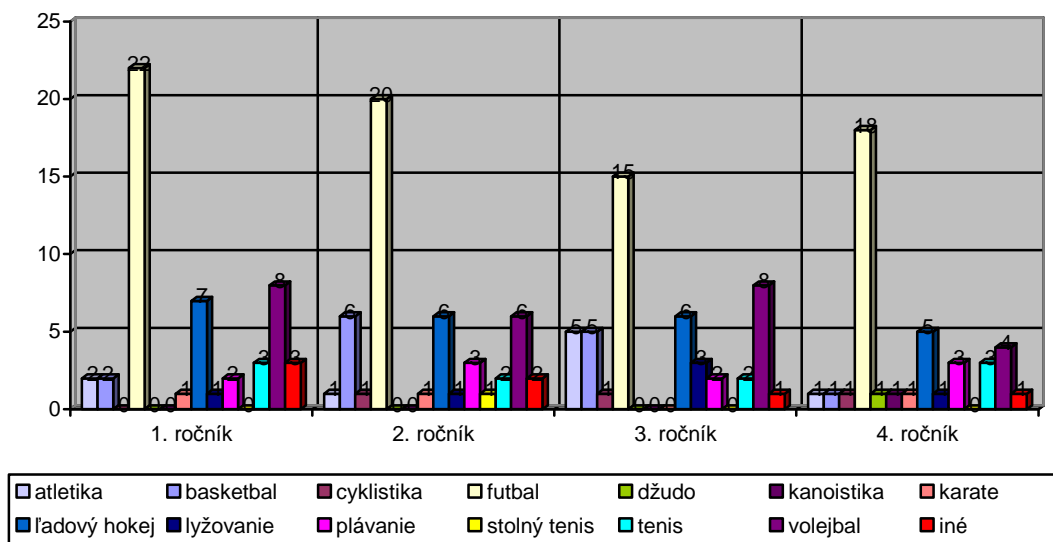
Spojená škola, Červenej armády 25, Martin so zameraním športovej prípravy na športové odvetvia – ľadový hokej, hokejbal, džudo a futbal.

Región Považie

Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina – organizačné zložky Stredná odborná škola drevárska a Športové gymnázium so zameraním športovej prípravy na športové

odvetvia – futbal, ľadový hokej, športová gymnastika, karate, kanoistika na divokej vode, cyklistika, plávanie, džudo, volejbal, lukostreľba, stolný tenis, basketbal, tenis, zjazdové lyžovanie, atletika, motorizmus, krasokorčuľovanie, jazdectvo.

Graf 8.21: Prehľad žiakov športového gymnázia so športovými triedami v Žilinskom samosprávnom kraji podľa druhov športov a ročníkov k 31. 12. 2008

Zdroj: Šport v číslach za rok 2008. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf č. 8.21:

- Žilinský samosprávny kraj má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti jedno športové gymnázium (Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina). Žiaci, ktorí navštevujú športové gymnázium, si môžu vybrať z 18 športových odvetví. Najväčší záujem je o športové odvetvie futbal, volejbal a ľadový hokej.

8.4.4.1 Centrum olympijskej prípravy

Ministerstvo školstva SR vyčlenilo v roku 2009 účelové finančné prostriedky na financovanie nového projektu „Centrá olympijskej prípravy“ (ďalej len „COP“). Poslaním COP je zabezpečenie komplexnej starostlivosti pre mladých a talentovaných športovcov za účelom ich budúcej úspešnej reprezentácie Slovenskej republiky v olympijských športoch a výchovy ako hodnotových vzorov pre občanov SR.

COP sa môže vytvoriť v športoch, ktoré sú v programe olympijských hier. Ministerstvo školstva SR prednostne podporí vytvorenie COP v: atletike, basketbale, hádzanej, lyžovaní, plávaní, streľbe, športovej gymnastike, volejbale. Ministerstvo školstva SR má záujem na vytvorení COP v: biatlone, cyklistike, džude, kanoistike na divokej vode, krasokorčuľovaní, modernej gymnastike, rýchlostnej kanoistike, stolnom tenise, vzpieraní, zápasení.

Štatút COP sa prideliť na 4 roky. Žiadateľ musí predložiť analýzu predpokladaného finančného zabezpečenia realizácie projektu, potrebný rozpočet predpokladaných príjmov a výdavkov potrebných na vytvorenie COP. Dotácia bude poskytovaná prostredníctvom zriaďovateľa športovej školy. Prijímateľ dotácie je povinný použiť na financovanie činnosti COP aj finančné prostriedky z iných zdrojov, najmenej vo výške 5% z poskytnutej dotácie.

Žiadosť o pridelenie štatútu COP predkladá zriaďovateľ strednej školy, ktorá je športovou školou podľa § 104 ods. 1 a 10 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zo stredných škôl, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, spĺňala podmienky pre pridelenie štatútu COP len Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina, organizačná zložka Športové gymnázium. Športové gymnázium bolo žiadateľom o pridelenie štatútu COP v nasledovných športových odvetviach: lyžovanie, plávanie, volejbal a kanoistika na divokej vode. Spojená škola, Rosinská cesta 4, Žilina predložila projekt so zámerom získania všetkých vyššie spomenutých športov.

Štatút Centra olympijskej prípravy škola získala podmienene na 2 roky len v športových odvetviach: **zjazdové lyžovanie a cyklistika**. V športových odvetviach volejbal – dievčatá, plávanie a kanoistika na divokej vode nebola škole udelená priorita č.1 od príslušných športových zväzov.

Štatút COP je udelený na 2 roky z dôvodu nedostatočného počtu športovcov zaradených do COP.

V ďalšom období (od školského roku 2010 – 2011) má škola záujem o zaradenie a doplnenie COP nasledujúcimi športovými odvetviami: snoubording, plávanie, volejbal – dievčatá, gymnastika, basketbal – chlapci.

Hlavné aktuálne problémy športovo-talentovanej mládeže:

- absencia uceleného vnútorne prepojeného systému od vyhľadávania a starostlivosti o športové talenty až k vrcholovej športovej príprave vrátane podpory v oblasti financovania,
- nízka úroveň podpory športových talentov, najmä zo sociálne slabšieho prostredia (mladé rodiny, zdravotne postihnutá populácia, atď.),
- nedostatočné podmienky pre prípravu a sústavný odborný rast trénerov a ďalších odborníkov na vrcholovú športovú prípravu,
- absencia aktuálnych právnych noriem súvisiacich so zabezpečením útvarov pre ŠTM v rámci výchovne – vzdelávacieho i mimo vyučovacieho procesu v školách, školských zariadení, ako aj s činnosťou ďalších subjektov,
- nedostatočné zabezpečenie primeranej zdravotnej starostlivosti detí a mládeže zaradených do športovej prípravy,
- absencia koordinačného, metodického a kontrolného riadenia výberu a športovej prípravy talentovanej mládeže,
- slabé ohodnotenie učiteľov – trénerov zabezpečujúcich výber a prípravu talentovanej mládeže.

8.4.5 Voľnočasové športové aktivity – záujmová činnosť

Záujmová činnosť v ponímaní základných a stredných škôl sa vykonáva s cieľom rozvinúť záujmy detí a mládeže v oblasti športu. Zároveň uspokojuje ich emocionálne športové vyžitie a kompenzuje duševné zaťaženie po vyučovaní. Aj keď nemožno každému dieťaťu nariadiť povinne sa zúčastňovať športovo – pohybovej činnosti v rámci záujmových krúžkov na školách, je potrebné vytvoriť podmienky pre fungovanie takýchto krúžkov na každej škole. Aj keď celkove poklesol záujem učiteľov TV o efektívnejšiu prácu, o vedenie záujmovej činnosti na školách v oblasti športu, z dôsledku ich slabého finančného a morálneho ohodnotenia, je úlohou škôl a ich zriaďovateľov prispieť k demokratizácii športu v zmysle jeho prístupnosti za každých okolností. Pozitívom bolo zavedenie výchovno-vzdelávacích poukazov na záujmovú činnosť, čo napomohlo k zvýšeniu záujmu detí a mládeže aj o pohybové aktivity.

Záujmová športová činnosť detí a mládeže prebieha v záujmových útvaroch – krúžkoch, školských športových kluboch, školských výchovno-vzdelávacích zariadeniach – školských strediskách záujmovej činnosti, centrách voľného času, školských kluboch detí, domovoch mládeže.

Centrum voľného času zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí, mládeže a ich rodičov. Centrum voľného času usmerňuje rozvoj záujmov, utvára podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov užitočného využívania voľného času detí a mládeže. Zriaďuje sa ako zariadenie s celoročnou prevádzkou.

Centrum voľného času v Žilinskom samosprávnom kraji je od 1. septembra 2008 súčasťou Spojenej školy, Hlavná 2 v Žiline – Bytčici. Centrum voľného času vytvára podmienky a zabezpečuje výchovno-vzdelávaciu činnosť pre deti a mládež počas celého roka v celom Žilinskom kraji. Zabezpečuje odbornú pomoc okresným centráм voľného času v Žilinskom kraji pri príprave a realizácii okresných kôl. Poskytuje metodickú a odbornú pomoc pri práci s mládežou. Ako súčasť tejto činnosti sa považujú postupové športové súťaže, postupové predmetové olympiády, kultúrne podujatia. Prostredníctvom týchto súťaží prispievame k rozvoju mimoriadne nadaných a talentovaných detí a mládeže. Vďaka týmto súťažiam je deťom umožnené prehlbovať a získavať nové vedomosti, rozvíjať svoj talent a záujmy. Centrum voľného času v Žiline – Bytčici zabezpečuje organizáciu krajských kôl predmetových olympiád. V spolupráci so Slovenskou asociáciou športu na školách organizuje celoštátne športové súťaže na území Žilinského kraja. Dôležitou úlohou centra voľného času je organizácia a realizácia školských športových súťaží základných a stredných škôl Žilinského kraja, ktorých vyhlasovateľom je Ministerstvo školstva a Slovenská asociácia športu na školách – SAŠŠ. Jednotlivé športové súťaže sú tiež realizované podľa harmonogramu schváleného Krajskou radou SAŠŠ, Krajským školským úradom v Žiline a centrom voľného času. Cieľom športových súťaží je zapojiť čo najviac detí a mládeže do športových aktivít.

Školské stredisko záujmovej činnosti zabezpečuje rozvíjanie záujmov a organizovanie oddychovej činnosti žiakov stredných škôl v ich voľnom čase. Pri plnení hlavných úloh sa činnosť stredísk zameriava na zložky výchovy: rozumovú, mravnú, estetickú, pracovnú a v neposlednom rade telesnú. Činnosť je realizovaná vo viacerých

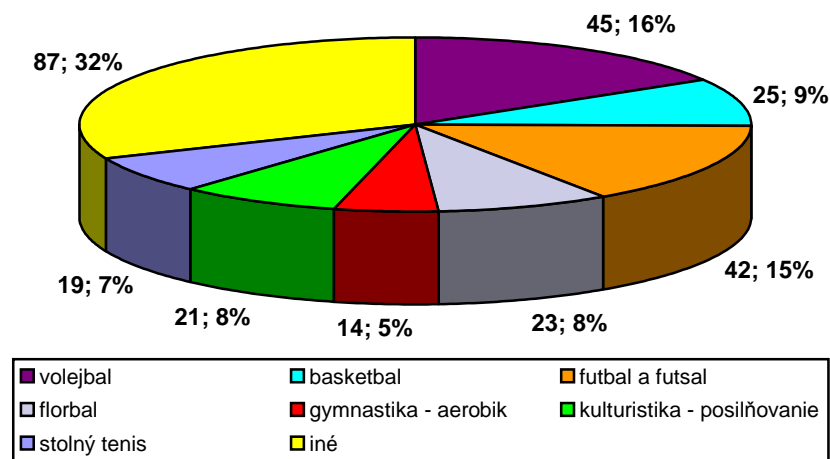
záujmových útvaroch zameraných na stolný tenis, tenis, kondičné posilňovanie, turistiku, volejbal, cykloturistiku, basketbal, futbal, atletiku, hádzanú a sebaobranu.

V Žilinskom samosprávnom kraji sú zriadené tri školské strediská záujmovej činnosti.

- 1) Školské stredisko záujmovej činnosti pri Strednej odbornej škole drevárskej, č. 1642, Krásno nad Kysucou. V školskom stredisku je zriadených 46 záujmových krúžkov.
- 2) Školské stredisko záujmovej činnosti pri Strednej odbornej škole technickej, Komenského 496/37, Námestovo. V školskom stredisku je zriadených 26 záujmových krúžkov.
- 3) Školské stredisko záujmovej činnosti pri Gymnáziu, Varšavská cesta 1, Žilina. V školskom stredisku počas školského roka 2008/2009 pracovali 4 záujmové krúžky.

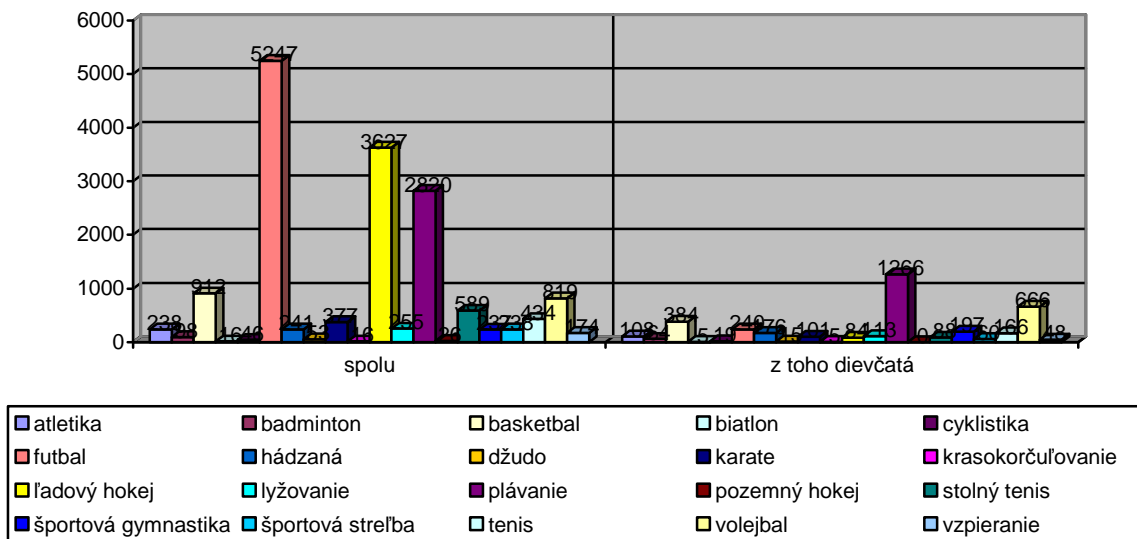
Školský klub detí zabezpečuje pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku, výchovu a vzdelávanie v čase mimo vyučovania a v čase školských prázdnin.

Graf 8.22: Prehľad športových aktivít mládeže vo voľnom čase v Žilinskom kraji

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 8.23: Žiaci v športových strediskách v Žilinskom samosprávnom kraji podľa druhov športov k 31. 12. 2008

Zdroj: Šport v číslach za rok 2008. Bratislava: Ústav informácií a prognóz školstva, 2009.

Graf 8.23:

- v športových strediskách (centrá voľného času, školské strediská záujmovej činnosti a školy) v rámci Žilinského samosprávneho kraja je najväčší záujem o športové odvetvie futbal, ľadový hokej a plávanie. U dievčat je najväčší záujem o športové odvetvia plávanie, volejbal a basketbal.

U mladých ľudí prevláda nízka organizovanosť v detských a mládežníckych organizáciách, čo je mnohokrát spôsobené nevyhovujúcou činnosťou organizácií, nedostatočnými materiálno-technickými a priestorovými podmienkami, relatívne slabou informovanosťou mladých ľudí a obsahom činnosti škôl a školských zariadení.

Spôsob využívania voľného času je subjektívnou záležitosťou. Určuje ho jedinec, na základe vlastných potrieb a záujmov. Voľný čas zohráva v živote človeka stále dôležitejšiu úlohu. Vzrastá kompenzačná funkcia (vyrovnávanie pracovnej a školskej záťaže) a preventívna funkcia (voľnočasové aktivity s možnosťami využitia hodnotových orientácií, ako súčasti ochrany pred negatívnymi spoločenskými javmi). Ak spoločnosť zabezpečí kvalitné trávenie voľného času detí a mládeže, urýchli tým rozvoj všeobecných a špecifických schopností mladej generácie - vo sfére voľného času sa rozhoduje o rozvoji talentu mladého človeka.

8.4.6 Šport pre všetkých

Šport pre všetkých je významnou súčasťou systému nášho športu. Ako špecifická športová činnosť, je určená všetkým vekovým skupinám obyvateľov, uskutočňovaná rôznymi formami telesných cvičení a druhmi športu za účelom ich telesného a duševného rozvoja, zlepšenia zdravia, duševnej pohody, tvorby optimálneho životného štýlu a

uspokojovania osobných záujmov a potrieb. Šport pre všetkých propaguje a sprístupňuje športovanie čo najširšiemu okruhu ľudí.

Cieľom športu pre všetkých je rozvoj tých foriem telesnej výchovy a športu, ktoré svojimi prostriedkami prispievajú k regenerácii telesných a duševných síl človeka, k upevneniu jeho zdravia a k zvyšovaniu jeho telesnej zdatnosti. Charakteristickou črtou športu pre všetkých je pohybový program, ktorým sa prezentuje spoločnosti a ktorý je prístupný všetkým vekovým a sociálnym skupinám obyvateľstva.

Realizovaný je individuálne, kolektívne ale hlavne v telovýchovných organizáciách, športových kluboch, na školách, v armáde, na pracoviskách, v rekreačných zariadeniach a inde. Pri tejto činnosti nie je potrebné dosahovať maximálny výkon, dôležitý je pozitívny vplyv na telesnú zdatnosť, zdravie, fyzickú a psychickú relaxáciu a znovunadobudnutie síl človeka. Z prostriedkov telesnej výchovy a športu využíva rôzne formy gymnastiky, fitness, aerobik, kalanetiku, beh, beh na lyžiach, plávanie, rôzne formy turistiky, cyklistiku, chôdzu, pohybové a športové hry a netradičné formy športov.

Žilinský samosprávny kraj aj v oblasti športu pre všetkých organizuje športové aktivity. V roku 2009 v spolupráci so Spojenou školou, Rosinská cesta 4, Žilina (usporiadateľ podujatia) a českou firmou PARA consulting, s. r. o. pripravili pri príležitosti Medzinárodného dňa detí (01. 06. 2009) 29. mája 2009 v areáli Spojenej školy, Rosinská cesta 4, Žilina projekt **„Parádny deň alebo športujeme bez bariér“**. Na projekte sa zúčastnilo 170 hendikepovaných a 190 zdravých detí.

Projekt rešpektoval princíp tzv. „opačnej integrácie“, t. z. medzi mentálne a zdravotne postihnutých žiakov sa zaradia a primajú zdraví žiaci. Mal za cieľ umožniť stretnutie osôb s rôznym typom postihnutia a spoločne so zdravými plniť úlohy vybraných športových disciplín. Účastníci – žiaci s mentálnym, zdravotným, telesným, zrakovým, sluchovým postihnutím si spolu so zdravými deťmi v pripravených disciplínach vyskúšali netradičné poňatie pohybu v spojení s kultúrnym programom. Súčasťou projektu bola aj prezentácia klasických a aplikovaných športových aktivít.

Projekt sa uskutočnil pod záštitou predsedu Žilinského samosprávneho kraja Ing. Juraja Blanára.

V oblasti športu pre všetkých už dlhšiu dobu zostáva hlavným cieľom postupná zmena spoločenských i materiálnych podmienok v prospech celoživotného, aktívneho využívania účinných foriem športu, čo najväčším počtom detí, mládeže a dospelaj populácie.

Predpokladom realizácie tohto procesu je najmä:

- zmena hodnotovej orientácie občanov,
- rozvoj materiálno – technickej základne,
- rozširovanie ponuky telovýchovných a športových programov pre rôzne skupiny populácie,
- prelomenie a prepojenie generačnej bariéry medzi mládežou so stredných škôl a seniormi z domovov dôchodcov a domovov sociálnych služieb.

Okrem tradičných telovýchovných jednôt a športových klubov sa vo sfére športu pre všetkých najviac aktivizujú aj iné subjekty s telovýchovným zameraním, napr. na rôzne netradičné pohybové aktivity, populárne najmä medzi mladými. Mimo organizovaných aktivít je badateľný zvýšený záujem o neorganizované pohybové aktivity, najmä vo

väčších mestách, pričom je rozhodujúce mnohokrát len zabezpečenie nenáročného športového zázemia.

Preto je najracionálnejším riešením zabezpečenia celej tejto spoločensky tak prospešnej oblasti, ktorá je nielen schopná zmiernovať riziko civilizačných ochorení, spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov, t. j. samosprávnych krajov, miest a obcí.

Hlavné aktuálne problémy:

- absencia dobrovoľných aj profesionálnych pracovníkov v športe pre všetkých – cvičiteľov, inštruktorov, učiteľov, trénerov a pod., nedostatočná úroveň ich vzdelávania,
- stav legislatívy prenájmu školských, obecných športových zariadení, ktorá jednoznačne neurčuje využitie finančných prostriedkov za prenájom na údržbu, opravy, nákup náradia, prevádzku zariadení a organizovanie záujmovej činnosti v TV,
- z dôvodu krátkej účinnosti zákona 300/2008 Z. z. o podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (01.09.2008) nie je dostatočne rozvinutá spolupráca samosprávneho kraja s obcami,
- v porovnaní s vyspelými krajinami EÚ pretrvávajúci nedostatok a väčšinou zlý stav ľahko prístupných športových objektov a zariadení, nenáročných ihrísk, cyklistických, lyžiarskych, vodáckych trás,
- zapojenie obyvateľov ŽSK, obzvlášť detí a mládeže do organizovaných i neorganizovaných športových aktivít,
- nárast civilizačných chorôb, zvyšujúci sa počet občanov s čiastočným aj plným invalidným dôchodkom, vysoký počet zdravotne oslabených detí,
- nedostatočná úroveň zdravotne preventívnej a socializačnej funkcie športu, malá mediálna podpora myšlienok športu pre všetkých, slabá koordinácia občianskych združení v tejto oblasti,
- nízka úroveň podnikateľských aktivít v telovýchove a športe v rámci regionálneho rozvoja.

8.5. Stratégia v oblasti športu a telesnej výchovy

Strategický cieľ: Ovplyvňovať kvalitu života verejnosti prostredníctvom športu a telesnej výchovy.

Čiastkové ciele:

1) Otvoriť školy a školské zariadenia žiakom, rodičom a širokej verejnosti

Aktivity:

- 1) revitalizovať staré športové priestory a budovať nové športoviská,
- 2) organizovať športové aktivity žiakov spolu s rodičmi žiakov,
- 3) ponúknuť a otvoriť športové priestory v popoludňajších hodinách pre širokú verejnosť,
- 4) prevádzkovať športoviská a ponúkať možnosť športovať cez víkendy a školské prázdniny.

2) Zvýšiť záujem žiakov a verejnosti o športové aktivity a problematiku športu

Aktivity:

- 1) prepojiť spoluprácu medzi Žilinským samosprávnym krajom a obcami v Žilinskom kraji,
- 2) podporovať prostredníctvom grantových programov vybavenosť športovísk,
- 3) podporovať činnosť športových krúžkov vo voľnom čase,
- 4) vykonávať pasportizáciu športových areálov a športovísk v školách a školských zariadeniach,
- 5) zlepšiť propagáciu organizovania športových súťaží,
- 6) organizovať športové súťaže pre žiakov a širokú verejnosť s cieľom prepojiť športovanie medzi generáciami.

3) Znížiť počet oslobodených a necvičiacich žiakov na hodinách telesnej výchovy

Aktivity:

- 1) integrovať nové, moderné a netradičné športové odvetvia do vyučovania telesnej výchovy,
- 2) vytvoriť samostatné cvičiace skupiny pre žiakov čiastočne oslobodených od telesnej výchovy,
- 3) organizovať besedy a informovať o dôležitosti športovej aktivity pre zdravie a všestranný rozvoj žiaka,
- 4) vzdelávanie učiteľov telesnej výchovy v nových, moderných a netradičných športových odvetviach.

8.6 Záver

Šport a pohybové aktivity sú neoddeliteľnou súčasťou životného štýlu moderného človeka. Pravidelná telovýchovná a športová činnosť, či už v rekreačnej, výkonnostnej alebo vo vrcholovej podobe, vedie všetky vekové kategórie k vytváraniu si pozitívnych zdravotných, hygienických a sociálnych návykov, ktoré vedú ku zdravému štýlu života a vyššej fyzickej zdatnosti a výkonnosti. To je dôvod, aby sme aj v našom kraji venovali športu a jeho podmienkam mimoriadnu pozornosť.

Žilinský samosprávny kraj si uvedomuje, že súčasný šport predstavuje prostriedok rozvoja osobnosti detí, mládeže a širokej verejnosti, upevňuje ich zdravie, je prostriedkom boja proti negatívnym javom ako sú drogová závislosť a netolerancia voči druhým, zvyšuje národné povedomie a je efektívnym prostriedkom trávenia voľného času. Dôležitý je jeho pozitívny vplyv na telesnú zdatnosť, zdravie, fyzickú a psychickú relaxáciu a znovunadobudnutie síl človeka. Športové aktivity sú najvhodnejšou náplňou voľného času a podieľajú sa na formovaní pozitívnych vôľových a osobnostných vlastností, ktoré chránia najmä mladých ľudí pred negatívnymi javmi. Športové areály v stredných školách Žilinského samosprávneho kraja v spojení so školskými internátmi ponúkajú veľmi dobré príležitosti na trávenie voľnočasových aktivít celých rodín.

Žilinský samosprávny kraj finančne podporuje a bude podporovať budovanie športovej infraštruktúry, rozvíjať športové aktivity detí a mládeže a vnášať do života škôl a školských zariadení ucelený program rozvoja športu, väčšiu intenzitu pohybovej aktivity a prácu so športovo-talentovanou mládežou. Aby mohli športoviská využívať všetky skupiny obyvateľstva, bude Žilinský samosprávny kraj pri budovaní a revitalizovaní športových areálov prihliadať na bezbariérový prístup k športoviskám.

Zapojenie samosprávnych krajov, miest a obcí do celkového riadenia a koordinácie športu na príslušnej úrovni je stále na začiatku a preto považujeme za potrebné vytvoriť Krajskú radu športu Žilinského samosprávneho kraja, ktorej hlavnou úlohou bude prepojiť spoluprácu miest a obcí a zaoberať sa problematikou rozvoja športu a telesnej kultúry v našom kraji.

Aj napriek všetkým skutočnostiam uvedeným v našej analýze, v snahe zlepšiť súčasný stav, veríme v aktuálnosť výroku Pierra de Coubertina:

„Šport nie je žiadnou luxusnou zábavou, činnosťou pre zámožných jedincov ani formou, ako svalmi kompenzovať duševnú prácu. Dáva každému mužovi, žene či dieťaťu príležitosť na zdokonalenie nehl'adiac na ich profesiu alebo miesto na svete. Je prirodzenou súčasťou všetkých rovnako, v rovnakej miere a nemôže byť ničím nahradený“.

Projektová činnosť na roky 2010 – 2013

**„Hlavným účelom vzdelávania nie je vedieť,
ale konať“**

Obsah

9.1	Úvod	300
9.2	SWOT analýza	301
9.3	Projekty Ministerstva školstva Slovenskej republiky	302
9.4	Európska územná spolupráca	311
9.5	Operačný program Vzdelávanie	314
9.5.1	Vyhodnotenie úspešných projektov odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja	315
9.5.2	Rozvoj automobilového priemyslu v Žilinskom samosprávnom kraji	318
9.5.3	Prehľad financovania projektov na jednotlivé roky	321
9.6	Regionálny operačný program	322
9.7	Záver	324

9.1 Úvod

Programové obdobie 2007 – 2013 je pre Slovenskú republiku prvým programovým obdobím, v ktorom bude mať možnosť využívať zdroje EÚ v priebehu celého jeho trvania, a to na základe dokumentu Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013 (NSRR). Tento dokument stanovuje národné priority v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti. Politika súdržnosti EÚ sa bude v programovom období 2007 – 2013 uskutočňovať prostredníctvom sústredovania príspevkov z fondov na tri hlavné ciele: Konvergenciu, Regionálnu konkurencieschopnosť a zamestnanosť a Európsku územnú spoluprácu. Príspevky zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú tematicky koncentrované na tri strategické priority:

- infraštruktúra a regionálna dostupnosť,
- vedomostná ekonomika,
- ľudské zdroje.

V rámci kohéznej politiky sa priority a ciele NSRR sa implementujú prostredníctvom operačných programov:

- **v ciele Konvergencia** – operačný program Doprava, operačný program Životné prostredie, Regionálny operačný program, operačný program Zdravotníctvo, operačný program Informatizácia spoločnosti, operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, operačný program Technická pomoc;
- **v ciele Konvergencia a Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť** – operačný program Výskum a vývoj, operačný program Vzdelávanie, operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia;
- **v ciele Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť** – operačný program Bratislavský kraj.

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa naskytla školám a školským zariadeniam v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja príležitosť využívať finančnú podporu z Európskych štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu prostredníctvom **operačného programu Vzdelávanie**. Jeho globálnym cieľom je zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti SR prostredníctvom prispôbenia vzdelávacieho systému potrebám vedomostnej spoločnosti. Základným krokom na dosiahnutie globálneho cieľa je dokončenie reformy základného a stredného školstva.

Reforma školstva má vytvoriť priestor pre tvorivú prácu pedagógov, pre posilnenie výchovy, má zabezpečiť poskytovanie vzdelávania pre ovládanie kľúčových kompetencií pre žiakov. Takýto žiak, vybavený novými kľúčovými kompetenciami je lepšie pripravený pre stále sa vyvíjajúci trh práce, ako aj pre nadväzujúce vzdelávanie v systéme vysokoškolského a ďalšieho vzdelávania.

9.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">▪ prínos finančných prostriedkov pre stredné školy,▪ prínos inovatívnych prvkov do výchovno-vzdelávacieho procesu,▪ tvorba nových vzdelávacích programov s inovatívnymi prvkami,▪ tvorba nových didaktických materiálov,▪ materiálne zabezpečenie a dovybavenie škôl informačno-komunikačnými technológiami,▪ vzdelávanie pedagogických a nepedagogických zamestnancov,▪ zvýšenie atraktívnosti a konkurencieschopnosti stredných škôl v regióne.	<ul style="list-style-type: none">▪ pracovné vyťaženie pedagogických zamestnancov počas prípravy, realizácie a implementácie projektov,▪ náročná administratíva počas implementácie projektov,▪ nedostatočná motivácia a neochota zo strany pedagogických zamestnancov,▪ zabezpečenie spolufinancovania projektov,▪ neoprávnené výdavky projektu, ktoré musí znášať žiadateľ o nenávratný finančný príspevok.
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">▪ inovácia vzdelávacieho systému v stredných školách,▪ kontinuálne vzdelávanie a podpora reformy systému vzdelávania v Slovenskej republike,▪ ďalšie vzdelávanie a zvyšovanie odbornej kvalifikácie a odbornej prípravy pedagogických a nepedagogických zamestnancov.	<ul style="list-style-type: none">▪ nedostatočná informovanosť o možnostiach čerpania finančných prostriedkov z EÚ,▪ výzvy neodzrkadľujú potreby slovenskej spoločnosti,▪ nejasne definované oprávnené aktivity a cieľové skupiny vo výzve.

9.3 Projekty Ministerstva školstva Slovenskej republiky

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky každoročne vyhlasuje výzvy na podávanie žiadostí o finančné prostriedky a poskytnutie dotácií podľa Smernice č. 6/2008-RI z 10. apríla 2008 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky, podľa Výnosu Ministerstva školstva Slovenskej republiky z 12. apríla 2006 č. CD 2006-141/348-1:sekr. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky a podľa zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Výzvy sú zverejňované na webovej stránke Ministerstva školstva SR www.minedu.sk, časť Regionálne školstvo – Výzvy na podávanie žiadostí.

Rok 2007

Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov zverejnené v roku 2007:

- Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2007,
- Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania 2007,
- Elektronizácia a revitalizácia domovov mládeže 2007,
- E – vzdelávanie pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov so zdravotným postihnutím 2007,
- Jazykové laboratória pre základné a stredné školy 2007,
- Otvorená škola 2007,
- Zdravie v školách 2007,
- Enviroprojekt 2007 – program pre financovanie projektov environmentálnej výchovy,
- Grafické systémy v odbornom vzdelávaní regionálneho školstva na rok 2007.

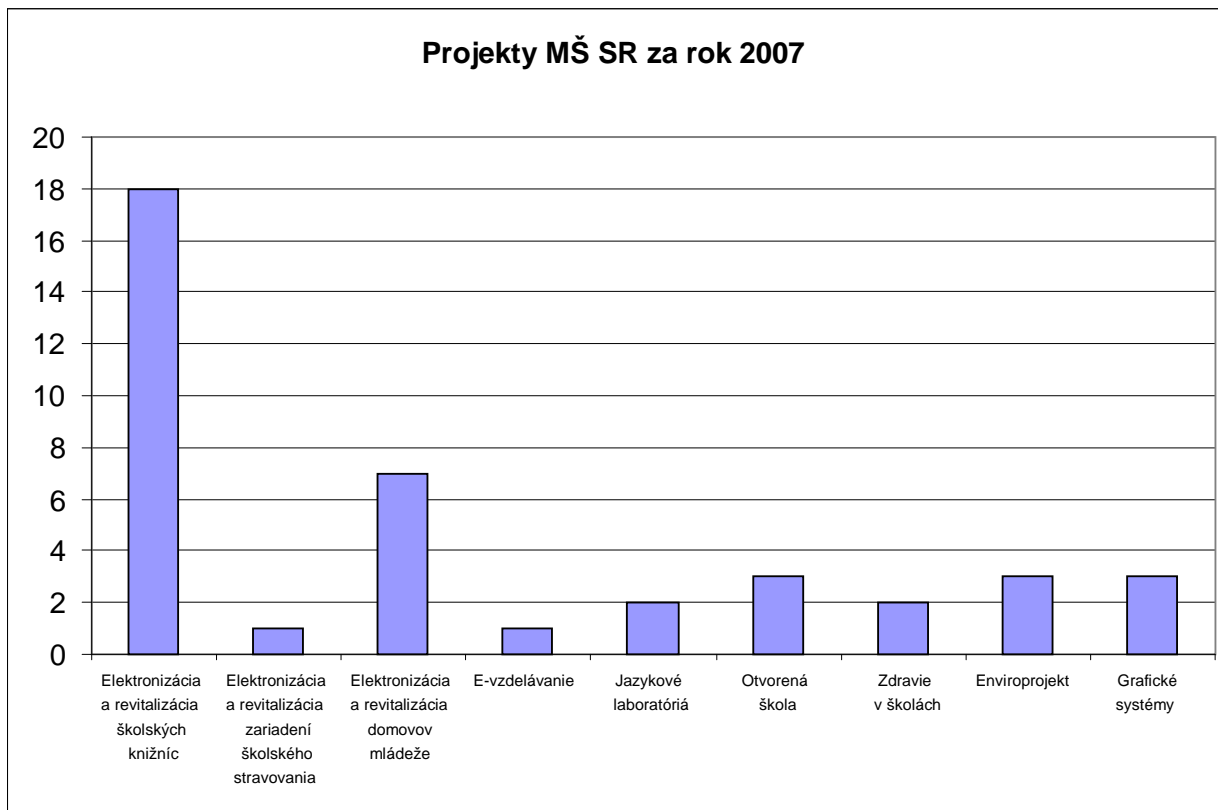
V rámci týchto výziev bolo za rok 2007 z rozpočtu Ministerstva školstva SR pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, vyčlenených 159 961,43 € (4 819 000,00 Sk), celkom na 40 projektov.

**Tabuľka 9.1: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2007 za školy a školské zariadenia
v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK**

Projekty z MŠ SR za rok 2007	Pridelené účelové finančné prostriedky v SK	Pridelené účelové finančné prostriedky v €	Počet projektov za jednotlivé programy
Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc	187 000,00	6 207,26	18
Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania	119 000,00	3 950,08	1
Elektronizácia a revitalizácia domovov mládeže	475 000,00	15 767,11	7
E-vzdelávanie	130 000,00	4 315,21	1
Jazykové laboratória	1 390 000,00	46 139,52	2
Otvorená škola	1 735 000,00	57 591,42	3
Zdravie v školách	100 000,00	3 319,39	2
Enviroprojekt	433 000,00	14 372,96	3
Grafické systémy v odbornom vzdelávaní	250 000,00	8 298,48	3
Spolu	4 819 000,00	159 961,43	40

Zdroj: www.minedu.sk

Graf 9.1: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2007 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Zdroj: www.minedu.sk

Rok 2008

Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie dotácií Ministerstva školstva Slovenskej republiky sa vyhlasujú v súlade s Výnosom Ministerstva školstva Slovenskej republiky z 12. apríla 2006 č. CD 2006-141/348-1:sekr. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky a Smernicou č. 6/2008-RI z 10. apríla 2008 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky:

- Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania 2008,
- Elektronizácia a revitalizácia domovov mládeže 2008,
- Výzva na podávanie žiadostí o poskytnutie dotácie na vydávanie odbornej pedagogickej tlače na rok 2008.

Výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojového projektu zverejňuje Ministerstvo školstva Slovenskej republiky v súlade § 4d zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov:

- Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008,
- E-vzdelávanie pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia 2008,
- Jazykové laboratória pre základné a stredné školy 2008,
- Otvorená škola 2008,

- Zdravie v školách 2008,
- ENVIROPROJEKT 2008 - program pre financovanie projektov environmentálnej výchovy,
- Grafické systémy v odbornom vzdelávaní regionálneho školstva na rok 2008.

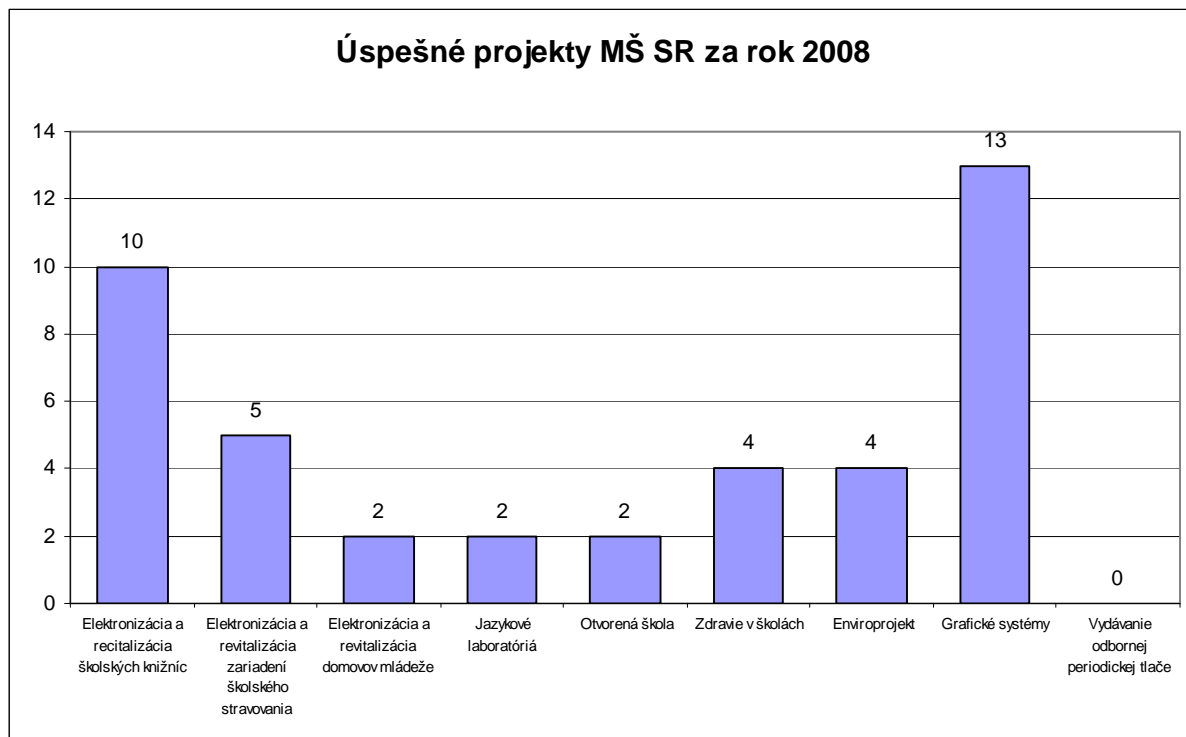
V rámci týchto výziev bolo za rok 2008 z rozpočtu Ministerstva školstva SR vyčlenených 190 134,74 € (5 728 000,00 Sk) pre školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja, celkom na 42 projektov.

Tabuľka 9.2: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2008 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Projekty z MŠ SR za rok 2008	Pridelené účelové finančné prostriedky v SK	Pridelené účelové finančné prostriedky v €	Počet projektov za jednotlivé programy
Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc	994 000,00	32 994,74	10
Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania	1 500 000,00	49 790,90	5
Enviroprojekt	244 000,00	8 099,31	4
Grafické systémy v odbornom vzdelávaní	1 122 000,00	37 243,53	13
Elektronizácia a revitalizácia domovov mládeže	500 000,00	16 596,96	2
Otvorená škola	487 000,00	16 165,44	2
Jazykové laboratória	580 000,00	19 252,48	2
Zdravie v školách	301 000,00	9 991,38	4
Vydávanie odbornej periodickej tlače	0,00	0,00	-
Spolu	5 728 000,00	190 134,74	42

Zdroj: www.minedu.sk

Graf 9.2: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2008 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Zdroj: www.minedu.sk

Rok 2009

V roku 2009 bolo vyhlásených 10 výziev na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov z rozpočtu Ministerstva školstva SR.

Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie dotácií Ministerstva školstva Slovenskej republiky sa vyhlasujú v súlade s Výnosom Ministerstva školstva Slovenskej republiky z 12. apríla 2006 č. CD 2006-141/348-1:sekr. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky a Smernicou č. 6/2008-RI z 10. apríla 2008 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky:

- Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania 2009,
- Elektronizácia a revitalizácia školských internátov 2009,
- Vydávanie odbornej pedagogickej tlače – periodík na rok 2009.

Výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojového projektu zverejňuje Ministerstvo školstva Slovenskej republiky v súlade § 4d zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov:

- E - vzdelávanie pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov so zdravotným znevýhodnením 2009,

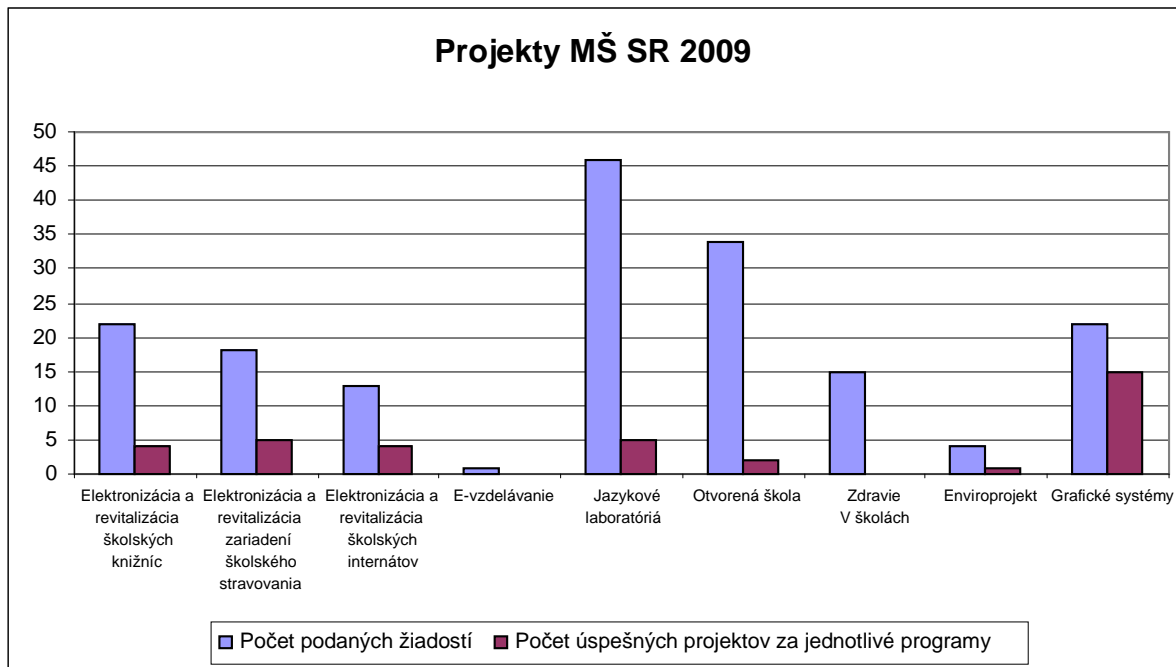
- Otvorená škola 2009,
- Jazykové laboratóriá 2009,
- Enviroprojekt 2009,
- Zdravie v školách 2009,
- Grafické systémy v odbornom vzdelávaní a príprave 2009,
- Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2009.

Tabuľka 9.3: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2009 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Projekty z MŠ SR za rok 2009	Pridelené účelové finančné prostriedky v €	Pridelené účelové finančné prostriedky v SK	Počet úspešných projektov za jednotlivé programy	Počet podaných žiadostí
Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc	12 335,00	371 604,21	4	22
Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania	20 010,00	602 821,26	5	18
Elektronizácia a revitalizácia školských internátov	15 370,00	643 036,62	4	13
E-vzdelávanie	-	-	-	1
Jazykové laboratóriá	43 746,00	1 317 891,97	5	46
Otvorená škola	16 200,00	488 041,20	2	34
Zdravie v školách	-	-	-	15
Enviroprojekt	2 600,00	78 327,60	1	4
Grafické systémy	53 764,00	1 619 694,26	15	22
Spolu	164 025,00	5 121 417,12	36	175

Zdroj: www.minedu.sk

Graf 9.3: Úspešné projekty MŠ SR za rok 2009 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Zdroj: www.minedu.sk

Odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja podporuje školy a školské zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, aby sa aktívne zapájali do rozvojových projektov vyhlásených Ministerstvom školstva SR. Každý jeden z projektov predstavuje neoceniteľný prínos pre školu. Odporúčame školám a školským zariadeniam, aby sa v nasledujúcom roku zapojili do rozvojových projektov:

- **Zdravie v školách** – podporuje aktivity zamerané na vzdelávanie a výchovu ku zdraviu, skvalitnenie psychosociálnej klímy v školách, prevenciu civilizačných ochorení, dentálne zdravie, starostlivosť o chrup a ústnu dutinu a pod.
- **Enviroprojekt** – je zameraný na podporu projektov environmentálnej výchovy a vzdelávania v zmysle princípov udržateľného rozvoja v stredných školách a na vytvorenie vlastného environmentálneho programu školy.
- **Otvorená škola** – oblasťou podpory sú aktivity a programy, prostredníctvom ktorých sa zlepši vyučovanie s podporou informačno – komunikačných technológií zameraných na spoluprácu škôl s rodičmi, s miestnou komunitou, s verejnou správou, s podnikmi a mimovládnyimi organizáciami a inštitúciami, na podporu partnerstva a výmenu skúseností v rámci regionálnej a národnej spolupráce.
- **Otvorená škola – oblasť športu** – cieľom projektu je vytvoriť zo školy alebo školského zariadenia centrum športu a zaktivizovať organizovanie pohybových aktivít pre deti, mládež a občanov v danom regióne.
- **Jazykové laboratóriá** - program je zameraný na vytvorenie nových jazykových učební a laboratórií, modernizáciu existujúcich učební, doplnenie študijných materiálov a odbornej literatúry, na inováciu vyučovania cudzích jazykov.
- **Elektronizácia a revitalizácia zariadení školského stravovania** – cieľom programu je podpora aktivít zameraných na zdravú výživu, na skvalitnenie činnosti zariadení

školského stravovania, na elektronizáciu procesu administrácie a organizácie školského stravovania. Do oblasti podpory patrí aj materiálne – technické zabezpečenie aktivít a podujatí pre deti, žiakov a dospelých so zameraním na prevenciu obezity, školský mliečny program, pitný režim a diétny stravovací systém.

- **Elektronizácia a revitalizácia školských internátov** – cieľom programu je podpora aktivít zameraných na zvyšovanie úrovne výchovno – vzdelávacej činnosti a skvalitnenie prevádzky školských internátov, na aplikáciu informačných a komunikačných technológií a internetizáciu a na skvalitnenie materiálneho zabezpečenia voľnočasových aktivít.
- **Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc** – oblasťou podpory sú aktivity zamerané na elektronizáciu vnútorných knižničných priestorov, aplikáciu informačných a komunikačných technológií, rozšírenie a skvalitnenie knižnično – informačných služieb a akvizičnej činnosti knižníc.
- **E – vzdelávanie pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov so zdravotným znevýhodnením** – oblasťou podpory sú aktivity zamerané na inováciu výchovno – vzdelávacieho procesu a využívanie IKT vo vyučovaní žiakov so zdravotným postihnutím, zaobstaranie špeciálnych zariadení na ovládanie PC a pod.
- **Grafické systémy v odbornom vzdelávaní a príprave** – cieľom je zvýšenie odborných kompetencií žiakov v používaní grafických systémov, zapracovanie požiadaviek trhu práce na kompetencie absolventov v oblasti grafických systémov, príprava pedagogických zamestnancov a tvorba učebných pomôcok, učebných textov a metodických listov.
- **Vydávanie odbornej pedagogickej tlače** – prioritnou témou pedagogických časopisov je odborná pomoc pedagógom s prihliadnutím na vzťah pedagóg, rodič, žiak, na podporu aktivít v oblasti výchovy k poznaniu historického a kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky a pod.

Porovnanie Žilinského samosprávneho kraja v rámci Slovenskej republiky

Žilinský samosprávny kraj patrí medzi vysoko aktívne samosprávne kraje v rámci Slovenskej republiky. Školy a školské zariadenia v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti sa zapájajú do programov každoročne pripravovaných Ministerstvom školstva SR. V roku 2009 bolo úspešných 53 školských projektov financovaných z rozpočtu MŠ SR.

Tabuľka 9.4: Porovnanie ŽSK s ostatnými samosprávnymi krajmi SR

Samosprávne kraje (SK)	Programy MŠ SR v roku 2009									
	Otvorená škola	Jazykové laboratória	Enviroprojekt	Zdravie v školách	Grafické systémy	Stravovanie	Internáty	Knižnice	Otvorená škola - šport	Spolu
Žilinský samosprávny kraj	2	5	1	-	15	5	4	4	17	53
Banskobystrický samosprávny kraj	3	2	2	2	2	1	2	2	30	46
Bratislavský samosprávny kraj	1	2	2	-	6	-	3	1	28	43
Košický samosprávny kraj	-	5	-	-	9	-	2	2	28	46
Nitriansky samosprávny kraj	3	2	3	1	3	7	4	2	31	56
Prešovský samosprávny kraj	4	4	5	3	8	3	3	3	34	67
Trenčiansky samosprávny kraj	1	2	1	1	3	1	2	1	24	36
Trnavský samosprávny kraj	1	1	3	1	3	1	2	2	18	32

Zdroj: www.minedu.sk

9.4 Európska územná spolupráca

Operačný program cezhraničnej spolupráce SR – PL 2007 – 2013

Finančná pomoc z Európskej únie v tejto oblasti začala vznikom Programu cezhraničnej spolupráce Phare Poľská republika – Slovenská republika (Phare CBC) v roku 2000. Program vznikol z iniciatívy Európskeho parlamentu a jeho hlavným cieľom bola podpora činností na rozvoj cezhraničnej spolupráce medzi komunitami na oboch stranách hranice. Operačný program cezhraničnej spolupráce PL – SR je v súlade s nariadeniami súvisiacimi so základnou stratégiou a s programovými dokumentmi EÚ. Operačný program zaručuje, aby pomoc z ERDF bola konzistentná s činnosťami, politikami a prioritami Spoločenstva. Činnosti podporované v rámci programu sledujú predovšetkým ciele rozvoja obsiahnuté v Lisabonskej stratégii a sú v súlade s trvalo udržateľnými princípmi rozvoja stanovenými v Göteborgskej stratégii. Program zohľadňuje dôležité nariadenia obsiahnuté v Nariadení Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja (ERDF), Európskom sociálnom fonde (ESF) a Kohéznom fonde, ako aj v Nariadení Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja.

Podporované prioritné osi v rámci operačného programu:

Prioritná os I:	Rozvoj cezhraničnej infraštruktúry;
Prioritná os II:	Sociálny a hospodársky rozvoj;
Prioritná os III:	Podpora miestnych iniciatív (mikroprojekty);
Prioritná os IV:	Technická asistencia.

Prioritná os III: Podpora miestnych iniciatív (mikroprojekty)

V rámci tejto prioritnej osi sú realizované malé projekty typu „ľudia – ľudom“. Predstavuje pokračovanie Spoločného fondu malých projektov realizovaného v rámci programu PHARE CBC a samostatného opatrenia realizovaného v rámci Programu Interreg IIIA Poľsko – Slovenská republika 2004 – 2006. Všeobecným cieľom podpory miestnych iniciatív je rozvoj a posilnenie spolupráce medzi komunitami na oboch stranách hranice s možnosťou zlepšenia v kultúrnej, vzdelávacej, turistickej, športovej ako aj v sociálnej a ekonomickej oblasti. Úzka spolupráca medzi ľuďmi žijúcimi v prihraničnej oblasti (napríklad spolupráca medzi miestnymi vzdelávacími a kultúrnymi inštitúciami), prehĺbuje dobré susedské vzťahy. Táto oblasť podpory taktiež umožňuje realizáciu aktivít pre skupiny sociálne ignorované (handicapovaných ľudí, menšín atď.). Realizovanie malých miestnych iniciatív vytvára základ pre dlhodobú cezhraničnú spoluprácu.

Oprávnené regióny Slovenskej republiky:

- Prešovský kraj;
- Žilinský kraj;

Oprávnené regióny Poľskej republiky:

- Bielsko – Bialski kraj;
- Nowosadecki kraj;
- Krošniensko – Przemyski kraj.

Do operačného programu sa svojimi projektmi zapojili aj školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK:

- Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo – projekt s názvom „Spoločná Orava inak“,
- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín – projekt s názvom „Rozvoj cezhraničnej spolupráce prezentáciou národného, kultúrneho, spoločenského a gastronomického dedičstva“,
- Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová, Žilina – projekt s názvom „Priateľstvo bez hraníc“.

Operačný program cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007 – 2013

Program cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a Českou republikou vychádza z predchádzajúcej cezhraničnej spolupráce zabezpečovanej v rámci Iniciatívy Spoločenstva pomoci INTERREG III. Hlavným zámerom operačného programu je podporovať spoločný rozvoj regiónu v rámci Schengenského priestoru. V operačnom programe cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika sú zohľadnené ustanovenia základných strategických a programových dokumentov Európskej únie, predovšetkým v oblasti definovania cieľov a rozsahu priorít.

Podporované prioritné osi v rámci operačného programu:

Prioritná os I:	Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce;
Prioritná os II:	Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia;
Prioritná os III:	Technická pomoc.

V súlade s cieľmi Prioritnej osi I je zriadený Fond mikroprojektov, v rámci ktorého sú podporované aktivity malého rozsahu, neinvestičného, prípadne menšieho investičného charakteru. Tematicky zahŕňa všetky oblasti pomoci v rámci programu.

Oprávnené regióny Slovenskej republiky:

- Trnavský kraj;
- Trenčiansky kraj;
- Žilinský kraj;

Oprávnené regióny Českej republiky:

- Juhomoravský kraj;
- Moravskoslezský kraj;
- Zlínsky kraj.

Školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK prejavili záujem o zapojenie sa do Operačného programu cezhraničnej spolupráce ČR – SR 2007 – 2013. Pred uzávierkou koncepcného materiálu nebola ešte výzva na predkladanie žiadostí o finančný príspevok, Fond mikroprojektov, uzavretá.

Operačný program INTEREG IVC

Cieľom Operačného programu INTEREG IVC je zlepšiť efektívnosť politík regionálneho rozvoja v oblasti inovácií, znalostnej ekonomiky, životného prostredia a prevencie rizík, prispieť k ekonomickej modernizácii a zvýšeniu konkurencieschopnosti Európy.

Žilinský samosprávny kraj je partnerom v projekte s názvom „**Výučba podnikania na stredných školách - prezentácie podnikania v budúcnosti**“, ktorý bol predložený v spolupráci so švédskym regiónom Lansstyrelsen Ostergotland. Cieľom projektu je výmena skúseností, poznatkov, osvedčených postupov a najmä tvorba nových vzdelávacích prístupov v oblasti výučby podnikania a ich následné zapracovanie do inovovaných regionálnych stratégií a koncepčných dokumentov v oblasti vzdelávania a samotná implementácia do praxe. Projekt bol predložený 30.01.2009 švédskym regiónom Lannstyrelsen Ostergotland. Ďalšími partnermi sú:

- Francúzsko – Spoločenstvo európskych regiónov,
- Írsko – Rada podnikateľov,
- Poľsko – Opolskie region,
- Estónsko – Young Enterprise Estonia,
- Fínsko – Regionálna rozvojová agentúra,
- Španielsko – CEEIM (Council of Education, Training and Employment of the Region of Murcia).

Aktivity projektu, do ktorých je zapojený Žilinský samosprávny kraj, sú:

- Preskúmať súčasné modely výučby podnikania a podnikateľských aktivít na stredných školách.
- Rozvíjanie nových modelov výučby podnikania a podnikateľských aktivít na stredných školách.
- Realizácia prieskumu v partnerských regiónoch, za akých podmienok a na základe akých pravidiel sa realizuje výučba podnikania a podnikateľských aktivít na stredných školách. Definovanie prekážok v rámci tejto aktivity a prezentovanie odporúčaní do regiónu.
- Analýza výsledkov projektu a ich zapracovanie do regionálnych stratégií a koncepčných dokumentov.

Celkový rozpočet projektu je 73 661,- € (2 219 111,29 Sk). Žilinský samosprávny kraj sa podieľa na spolufinancovaní projektu vo výške 15 % z celkových výdavkov projektu, čo predstavuje sumu 11 049,15 € (332 866,69 Sk).

Prostredníctvom implementácie výsledkov projektu do regionálnych stratégií a koncepčných dokumentov v oblasti vzdelávania projekt prispeje k reforme vzdelávacieho systému, ktorá práve prebieha na Slovensku. Inovácie učebných osnov v systéme výučby podnikania a podnikateľských aktivít na stredných školách v regióne a zapracovaním nových a inovatívnych metód do vzdelávacieho systému sa zabezpečí ekonomický rast nášho regiónu do budúcnosti.

9.5 Operačný program Vzdelávanie

Operačný program Vzdelávanie je referenčným dokumentom pre programové obdobie 2007 – 2013, na základe ktorého bude poskytovaná podpora na rozvoj ľudských zdrojov s využitím zdrojov Európskeho sociálneho fondu (ESF) a národných zdrojov. Dokument vychádza zo štruktúry Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky 2007 – 2013. Operačný program Vzdelávanie podporuje zvýšenie adaptability pracovnej sily prostredníctvom zvýšenia kvality a prístupu k celoživotnému vzdelávaniu. Konkrétne opatrenia sa zameriavajú na posilnenie ľudského kapitálu, prostredníctvom vzdelávania v jednotlivých segmentoch vzdelávacieho systému (regionálne vzdelávanie, vysokoškolské vzdelávanie a ďalšie vzdelávanie). Podpora sa uskutočňuje formou vytvárania a zavádzania reforiem do systémov vzdelávania a odbornej prípravy s ohľadom na zvyšovanie schopnosti ľudí reagovať na potreby vedomostnej spoločnosti a celoživotného vzdelávania.

Podporované prioritné osi v rámci operačného programu:

- Prioritná os 1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy;
- Prioritná os 2 Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja ľudských zdrojov;
- Prioritná os 3 Podpora vzdelávania osôb s osobitými vzdelávacími potrebami;
- Prioritná os 4 Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť pre Bratislavský kraj.

Prioritná os 1 sa zameriava na regionálne a vysoké školstvo, pokrýva teda základné, stredné a vysokoškolské vzdelávanie. Jej cieľom je uskutočniť reformu vzdelávania na základných a stredných školách, zvyšovať kvality vysokoškolského vzdelávania. Naplnenie cieľa sa bude realizovať v rámci dvoch opatrení:

Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú,

Opatrenie 1.2 Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti.

Prioritná os 2 podporuje systém neformálneho a informálneho vzdelávania. Cieľom prioritnej osi je vytvoriť a rozvíjať efektívny systém celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva zameraného na rozvíjanie kľúčových kompetencií a zvyšovanie kvalifikácií počas celého života. Naplnenie cieľa sa bude realizovať v rámci dvoch opatrení:

Opatrenie 2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania,

Opatrenie 2.2 Podpora ďalšieho vzdelávania v zdravotníctve.

Prioritná os 3 sa zameriava na základné, stredné a ďalšie vzdelávanie osôb s osobitými vzdelávacími potrebami a vytvára podmienky pre ďalšie vzdelávanie odborníkov. Cieľom prioritnej osi je zvyšovať vzdelanostnú úroveň osôb s osobitými potrebami so zreteľom na marginalizované rómske komunity. Naplnenie cieľa sa bude realizovať v rámci dvoch opatrení:

- Opatrenie 3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít,
Opatrenie 3.2 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne osôb s osobitými vzdelávacími potrebami.

Cieľom **Prioritnej osi 4** je zabezpečiť dlhodobú konkurencieschopnosť Bratislavského kraja a bude sa realizovať v rámci dvoch opatrení:

- Opatrenie 4.1 Premena tradičnej školy na modernú pre Bratislavský kraj,
Opatrenie 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja vysokoškolského a ďalšieho vzdelávania.

Z geografického hľadiska pokrýva operačný program Vzdelávanie celé územie Slovenskej republiky.

9.5.1 Vyhodnotenie úspešných projektov ŽSK

Žilinský samosprávny kraj sa v roku 2008 zapojil do Operačného programu Vzdelávanie, Prioritná os 1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú (kód výzvy OPV-2008/1.1/01-SORO) s projektom „**Pilotné centrá odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji**“, ktorý sa začal realizovať vo februári 2009. Do projektu je zapojených šesť stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja:

- Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca,
- Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- Stredná odborná škola elektrotechnická, Komenského 50, Žilina,
- Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová 2, Žilina,
- Stredná odborná škola technická, Komenského 496/37, Námestovo,
- Stredná odborná škola lesnícka Jozefa Dekréta Matejovie, Hradná 534, Liptovský Hrádok.

Cieľom projektu je inovovať jazykové a odborné vzdelávanie vo vybraných školách a vytvorenie nových rozvojových programov, ktoré budú korešpondovať s požiadavkami zamestnávateľov. Finančné prostriedky sa použijú na školenie odborných zručností pedagógov, tvorbu učebných materiálov v anglickom a nemeckom jazyku a inováciu didaktickej techniky v stredných odborných školách.

Celkové oprávnené výdavky projektu predstavujú čiastku **331 902,68 €** (9 998 900,- Sk) pričom na spolufinancovaní sa bude podieľať Žilinský samosprávny kraj vo výške 5 % z celkových výdavkov projektu sumou **16 595,13 €** (499 945,- Sk).

Žilinský samosprávny kraj v roku 2009 získal nenávratný finančný príspevok na dva nové projekty s názvami „**Vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku s využitím princípov CLIL – integrované odborné jazykové vzdelávanie**“ a „**Moderná škola v praxi**“ (kód výzvy OPV-2008/1.1/04-SORO). Žiadosti boli predložené v januári 2009 v rámci Operačného programu Vzdelávanie, Prioritná os 1 Reforma systému vzdelávania, **Opatrenie 1.1** Premena tradičnej školy na modernú.

Projekt CLIL je zameraný na zlepšenie jazykových zručností žiakov a pedagógov vyučujúcich odborné predmety. Odborný predmet sa rozvíja prostredníctvom cudzieho jazyka a cudzí jazyk prostredníctvom odborného predmetu. Takáto forma vyučovania napomáha rozvíjať základné komunikačné schopnosti, ktoré žiaci v budúcnosti využijú pri uplatňovaní sa na európskom trhu práce. Do projektu CLIL sa zapojili školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja:

- Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu, Ul. 17. novembra, Čadca,
- Obchodná akadémia, Bernoláková 2, Martin,
- Obchodná akadémia, Scota Viatora 4, Ružomberok,
- Obchodná akadémia, Nábr. K. Petroviča 1571, Liptovský Mikuláš,
- Obchodná akadémia, Radlinského 1725/55, Dolný Kubín,
- Spojená škola, Medvedzie 133/1, Tvrdošín,
- Stredná priemyselná škola stavebná, Veľká okružná 25, Žilina.

Do škôl sú určené finančné prostriedky vo výške **119 677,20 €** (3 605 395,33 Sk). Žilinský samosprávny kraj sa podieľa na spolufinancovaní projektu vo výške 5 % čo predstavuje **5 983,86 €** (180 269,77 Sk).

Projekt sa začal realizovať v školskom roku 2009/2010 a potrvá 22 mesiacov. Prvou aktivitou projektu je školenie učiteľov odborných predmetov (hospodárska geografia, účtovníctvo, ekonomika, ekonomika a právo), ktoré je zamerané na jazykovú prípravu. Učitelia sa oboznámia s metódou CLIL, zdokonalia si jazykové kompetencie slovom i písmom. Školenia budú prebiehať počas celého školského roka formou intenzívneho kurzu anglického jazyka. Počas vzdelávacej aktivity učitelia získajú zručnosti nevyhnutné pre vyučovanie odborných predmetov metódou CLIL a zdokonalia svoju jazykovú kompetenciu v cudzom jazyku i v oblasti vyučovania a práce v triede.

Druhým, úspešne schváleným projektom Žilinského samosprávneho kraja v roku 2009 je „**Moderná škola v praxi**“. Projekt bol taktiež podaný v rámci Opatrenia 1.1 Premena tradičnej školy na modernú. Tento projekt je zameraný na zmodernizovanie vyučovania na gymnáziách. Cieľom projektu je vytvoriť nový školský vzdelávací program pre stredné školy gymnaziálneho typu, ktorý odzrkadľuje potreby zamestnávateľov v Žilinskom regióne ale aj spoznať a stotožniť sa s novými modernými trendmi v oblasti vzdelávania a preniesť ich do praxe. Do projektu sa zapojili gymnáziá z viacerých regiónov Žilinského kraja:

- Gymnázium Michala Miloslava Hodžu, Hodžova 13, Liptovský Mikuláš,
- Gymnázium, Š. Moyzesa 21, Ružomberok,
- Gymnázium Pavla Országha Hviezdoslava, Hviezdoslavovo nám. 18, Dolný Kubín,
- Gymnázium Viliama Paulinyho – Tótha, Malá hora 3, Martin,
- Gymnázium, Hlinská 29, Žilina.

Finančný príspevok zo štrukturálnych fondov predstavuje **331 937,66 €** (cca 10 000 000,00 Sk). Žilinský samosprávny kraj sa aj na tomto projekte podieľa na spolufinancovaní sumou **16 596,88 €** (cca 500 000,- Sk), čo predstavuje 5 % z celkových nákladov projektu.

Projekt potrvá 19 mesiacov a jeho realizácia začala v školskom roku 2009/2010 vytvorením elektronického portálu, pomocou ktorého bude prebiehať e-learningové vzdelávanie pedagogických zamestnancov. Portál slúži v takmer všetkých aktivitách projektu pri vzdelávaní, pri výmene skúseností a informácií. Sú na ňom zverejnené všetky

materiálne výstupy projektu, ale aj diskusné fórum pre učiteľov, žiakov a ostatných zúčastnených.

Tabuľka 9.5: Prehľad financovania projektov podaných Žilinským samosprávnym krajom v rámci Operačného programu Vzdelávanie

Názov projektu	Celkové náklady projektu v €	Nenávratný finančný príspevok v €	Spolufinancovanie ŽSK vo výške 5 % z CN projektu v €
Pilotné centrá odborného vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji	331 902,68	315 307,55	16 595,13
Vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku s využitím princípov CLIL – integrované jazykové vzdelávanie	119 677,20	113 693,34	5 983,86
Moderná škola v praxi	331 937,66	315 340,78	16 596,88
Spolu	783 517,54	744 341,67	39 175,87

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2008 – 2009.

Možnosť poskytnutia finančných prostriedkov z Európskej únie vo forme NFP využilo aj 8 škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, ktoré si v rámci Operačného programu Vzdelávanie, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú, podali projekt individuálne. Žilinský samosprávny kraj sa bude, ako zriaďovateľ, finančne podieľať na každom z týchto projektov vo výške 5 % z celkových výdavkov jednotlivých projektov. Do škôl tak pribudne čiastka **95 403,17 €** (1 908 063,32 Sk) z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja. Medzi tieto školy patrí:

- Spojená škola, Nábrežná 1325, Kysucké Nové Mesto,
- Pedagogická a sociálna akadémia, SNP 509/116, Turčianske Teplice,
- Obchodná akadémia, Veľká okružná 32, Žilina,
- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin,
- Spojená škola, Komenského 1049/23, Turany,
- Gymnázium Antona Bernoláka, Mieru 307/23, Námestovo,
- Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín – Kňažia,
- Gymnázium, Ľ. Štúra 35, Turzovka.

Porovnanie Žilinského samosprávneho kraja v rámci Slovenskej republiky

Žilinský samosprávny kraj ako jediný má v realizácii tri projekty z operačného programu Vzdelávanie, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú. Do týchto projektov je celkom zapojených 18 škôl z celého Žilinského regiónu. V počte podaných projektov organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti, sa ŽSK nachádza na druhom mieste spolu s Prešovským samosprávnym krajom, kde obidva samosprávne kraje mali podaných 13 projektov.

Tabuľka 9.6: Porovnanie ŽSK s ostatnými samosprávnymi krajmi SR

Samosprávne kraje	Projekty podané organizáciami v ZP SK v rámci OP Vzdelávanie	Projekty podané SK v rámci OP Vzdelávanie	Spolu zapojených škôl
Žilinský samosprávny kraj	13	3	16
Banskobystrický samosprávny kraj	19	1	20
Bratislavský samosprávny kraj	5	-	5
Košický samosprávny kraj	10	-	10
Nitriansky samosprávny kraj	8	1	9
Prešovský samosprávny kraj	13	-	13
Trenčiansky samosprávny kraj	10	-	10
Trnavský samosprávny kraj	3	-	3

Zdroj: www.asfeu.sk

Vysvetlivky skratiek:

SK – samosprávny kraj,

ZP – zriaďovateľská pôsobnosť;

9.5.2 Rozvoj automobilového priemyslu v Žilinskom samosprávnom kraji

Žilinský samosprávny kraj sa od roku 2006 zapája do projektov zameraných na tvorbu nových vzdelávacích programov, ktoré budú reagovať na novovzniknuté potreby automobilového priemyslu na Slovensku. V roku 2006 Cech predajcov a servisov cestných motorových vozidiel, Združenie automobilového priemyslu SR a Štátny inštitút odborného vzdelávania zrealizovali projekt s názvom „**Optimalizácia odborného vzdelávania pre predaj a servis cestných motorových vozidiel**“. Cieľom projektu bolo zabezpečiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy školského i celoživotného vzdelávania, rovnováhu medzi kapacitami vzdelávacích zariadení a reálnymi požiadavkami trhu práce v oblasti predaja a servisu cestných motorových vozidiel. Pilotným centrom v rámci Žilinského samosprávneho kraja bola Stredná odborná škola dopravná, Zelená 2, Martin – Priekopa, ktorá v školskom roku 2006/2007 začala poskytovať vzdelávanie v učebných odboroch:

- autoopravár – mechanik,
- autoopravár – elektrikár,
- autoopravár – karosár,
- autoopravár – lakovník.

Štátny inštitút odborného vzdelávania sa taktiež v roku 2006 zapojil do celoslovenského národného projektu vyhláseného Ministerstvom školstva SR na základe priameho zadania s názvom „**Tvorba nových vzdelávacích programov v odbornom vzdelávaní pre potreby automobilového priemyslu**“ v rámci operačného programu Vzdelávanie, Prioritná os 1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú. Cieľom projektu bolo vzdelávať žiakov v učebnom odbore **mechanik špecialista automobilovej výroby** pre automobilky KIA Motors, PSA Peugeot a Volkswagen Slovakia. Do projektu sa za Žilinský samosprávny kraj zapojilo celkom 5 stredných škôl:

- Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina,
- Spojená škola, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto,
- Spojená škola, Tulipánová 2, Žilina,
- Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín – Kňažia.

Absolvent uvedeného učebného odboru bude kvalifikovaným odborným pracovníkom schopným vykonávať príslušné práce na špecializovaných pracoviskách vo výrobných podnikoch pri hromadnej výrobe automobilov, automobilových komponentov a príslušenstva.

V roku 2008 Ministerstvo školstva vyhlásilo druhé priame zadanie s názvom „**Tvorba nových vzdelávacích programov v odbornom vzdelávaní pre potreby automobilového priemyslu II**“, ktoré plynulo nadviazalo na národný projekt z roku 2006. Národný projekt sa zameriava na:

- tvorbu profilov absolventa strednej školy pre potreby výroby automobilových komponentov a automobilového príslušenstva s cieľom dosiahnuť vyššiu zamestnanosť v tejto skupine absolventov stredných škôl,
- tvorbu a implementáciu vzdelávacích programov pre potreby výroby automobilových komponentov a automobilového príslušenstva,
- vzdelávanie učiteľov pre tvorbu a implementáciu školského vzdelávacieho programu,
- tvorbu učebných textov a učebníc.

V rámci národného projektu sa v školskom roku 2009/2010 začali experimentálne overovať tieto študijné odbory:

Nadstavbové štúdium:

- manažér predaja a prevádzky autoservisu,
- manažér predaja a prevádzky autoservisu – predaj automobilov,
- manažér predaja a prevádzky autoservisu – prijímací technik,
- manažér predaja a prevádzky autoservisu – logistik.

4 – ročný študijný odbor:

- manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle,
- manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle – automobilové diely a príslušenstvo,
- manažér výroby a kontroly v automobilovom priemysle – autoelektronika.

Aj do druhého národného projektu sa zapojili stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja:

- Dopravná akadémia, Rosinská cesta 2, Žilina,
- Spojená škola, Športová 1326, Kysucké Nové Mesto,
- Stredná odborná škola technická, Okružná 693, Čadca,
- Spojená škola, Červenej armády 25, Martin,
- Stredná odborná škola polytechnická, Jelšavská 404, Dolný Kubín – Kňažia,

- Stredná odborná škola dopravná, Zelená 2, Martin – Priekopa,
- Spojená škola, Hattalova 471, Nižná.

9.5.3 Prehľad financovania projektov na jednotlivé roky**Tabuľka 9.7: Prehľad financovania projektov odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja**

Názov projektu	Operačný program	Rozpočet			Celkový rozpočet v €	Charakteristika	Spolu-financovanie ŽSK v €	Stav
		2009	2010	2011				
1. Pilotné centrá odborného vzdelávania v ŽSK	OP Vzdelávanie	294 831,71	34 355,71	2 715,26	331 902,68	rozvoj stredoškolského odborného vzdelávania a jazykových zručností žiakov	16 595,13	predložený k 19.05.2008, zač. realizácie február 2009
2. Vyučovanie odborných predmetov v cudzom jazyku s využitím princípov CLIL - integrované a odborné jazykové vzdelávanie	OP Vzdelávanie	41 101,98	64 069,67	14 505,55	119 677,20	rozvoj jazykových zručností žiakov obchodných akadémií	5 983,86	predložený k 19.01.2009, zač. realizácie október 2009
3. Moderná škola v praxi	OP Vzdelávanie	40 155,33	278 829,12	12 953,21	331 937,66	zavádzanie informačno-komunikačných technológií do výchovno-vzdelávacieho procesu gymnázií	16 596,88	predložený k 19.01.2009, zač. realizácie október 2009
4. Rozvoj tradičnej a prínos modernej gastronómie v stredných odborných školách	OP Vzdelávanie	-	40 000	300 000	340 000	inovácia školského vzdelávacieho programu odborov kuchár, čašník, cukrár.	17 000	predložený ku 20.01. 2010
Spolu		376 089,02	417 254,50	330 174,02	1 123 517,54		56 175,87	

9.6 Regionálny operačný program

regionálny
operačný
program

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky vyhlásilo v roku 2008 výzvu na predkladanie projektov v rámci Regionálneho operačného programu, Opatrenie 1.1 Infraštruktúra vzdelávania. Hlavným cieľom výzvy bolo zvýšenie kvality poskytovaných služieb v oblasti vzdelávania prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie predškolských zariadení, základných škôl a **stredných škôl**, vrátane obstarania ich vybavenia. Do tejto výzvy sa úspešne zapojilo 5 škôl:

Tabuľka 9.7: Zoznam schválených investičných projektov v roku 2008 v rámci Regionálneho operačného programu (kód výzvy ROP-1.1-2008/01)

Škola	Názov projektu	Celkové výdavky projektu v €	Spolufinancovanie ŽSK v €
Spojená škola Nábřežná 1325, 024 14 Kysucké Nové Mesto	Stavebné úpravy – zlepšenie technického a energetického štandardu Strednej priemyselnej školy	1 738 024,83	86 901,24
Stredná odborná škola drevárska Č. 1642, 023 02 Krásno nad Kysucou	Nadstavba, zateplenie, výmena okien – zníženie energetickej náročnosti ZŠŠ drevárskej	1 051 638,83	52 581,94
Stredná odborná škola technická Okružná 693, 022 01 Čadca	Stavebné úpravy – zníženie vysokiej energetickej náročnosti SOU strojárskeho	1 492 659,77	74 632,99
Obchodná akadémia Dušana Metoda Janotu Ul. 17. novembra 2701, 022 01 Čadca	Rekonštrukcia a modernizácia – zníženie energetickej náročnosti Obchodnej akadémie Dušana Metoda Janotu, Čadca	546 294,57	27 314,74
Gymnázium Viliama Paulinyho – Tótha Malá hora 3, 036 01 Martin	Rekonštrukcia objektov – zvýšenie energetického štandardu Gymnázia Viliama Paulinyho – Tótha, Martin	1 422 652,35	69 583,39*
Spolu		6 251 270,35	311 014,30

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2008.

* V projekte Rekonštrukcia objektov – zvýšenie energetického štandardu Gymnázia Viliama Paulinyho – Tótha, Martin vznikli neoprávnené výdavky vo výške 30 984,42 €, preto celkové oprávnené výdavky klesli na sumu 1 391 667,93 € z čoho 5 % predstavuje 69 583,39 €.

Vzhľadom na to, že neboli vyčerpané všetky zdroje poskytnuté Európskou úniou v rámci Regionálneho operačného programu, Opatrenie 1.1 Infraštruktúra vzdelávania, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR vyhlásilo v roku 2009 rovnakú výzvu. Do tejto výzvy sa zapojili ďalšie školy v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja.

Tabuľka 9.8: Zoznam schválených investičných projektov v roku 2009 v rámci Regionálneho operačného programu (kód výzvy ROP-1.1-2009/01)

Škola	Názov projektu	Celkové výdavky projektu v €	Spolufinancovanie ŽSK v €
Obchodná akadémia Bernolákova 2, 036 37 Martin	Stavebné úpravy, zníženie energetickej náročnosti Obchodnej akadémie, Martin	961 964,43	48 098,22
Dopravná akadémia Rosinská cesta 2, 010 04 Žilina	Nadstavba, stavebné úpravy a zateplenie Dopravnej akadémie, Žilina	1 316 298,00	65 814,90
Gymnázium Školská 837, 027 44 Tvrdošín	Stavebné úpravy a zateplenie Gymnázia, Tvrdošín	502 449,60	25 122,48
Spolu		2 780 712,03	139 035,60

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

V rámci Regionálneho operačného programu bolo schválených 8 projektov školám a školským zariadeniam v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, v celkovej sume 9 031 982,38 €. ŽSK sa podieľa na financovaní projektov vo výške 5 % z celkových výdavkov projektu, čo predstavuje sumu 450 049,90 €.

Tabuľka 9.9: Zoznam schválených investičných projektov za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Kód výzvy Regionálneho operačného programu	Celkové výdavky projektov v €	Spolufinancovanie ŽSK v €
ROP-1.1-2009/01 (3 projekty)	2 780 712,03	139 035,60
ROP-1.1-2008/01 (5 projektov)	6 251 270,35	311 014,30
Spolu (8 projektov)	9 031 982,38	450 049,90

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2008 – 2009.

9.7 Záver

Úsilím Žilinského samosprávneho kraja, prostredníctvom realizácie projektov financovaných z Európskeho sociálneho fondu, Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ale aj projektov financovaných z rozpočtu Ministerstva školstva Slovenskej republiky, je skvalitniť výchovno-vzdelávací proces v stredných školách v Žilinskom regióne, a tým uskutočniť reformu vzdelávania a odbornej prípravy na Slovensku. Implementácia nových trendov a inovácií v oblasti vzdelávania prispieva k zvýšeniu odbornej spôsobilosti pedagogických i nepedagogických zamestnancov, zvyšuje konkurencieschopnosť a atraktivnosť stredných škôl, a tým pripravuje žiakov na zaradenie sa do vedomostnej spoločnosti.

Odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja vidí vo využívaní finančných prostriedkov Európskej únie nesmiernu výhodu pre školy a školské zariadenia a podporuje iniciatívu škôl pri realizovaní projektov. Každý jeden projekt je veľkým prínosom či už z odborného, kvalitatívneho či materiálneho hľadiska a prináša nové inovatívne prvky, technické zabezpečenie a vybavenie do vzdelávacieho procesu. Odbor školstva plánuje aj v budúcnosti využívať možnosti, ktoré ponúka Európska únia a zapojiť do projektov aj ďalšie školy a školské zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. V januári 2010 plánuje predložiť žiadosť o nenávratný finančný príspevok v rámci Operačného programu Vzdelávanie, Opatrenie 1.1 Premena tradičnej školy na modernú, s projektom pre hotelové akadémie a stredné odborné školy obchodu a služieb s názvom **„Rozvoj tradičnej a prínos modernej gastronómie v stredných odborných školách“**. Hlavným cieľom projektu bude inovácia školského vzdelávacieho programu v oblasti hotelierstva a gastronómie a vytvorenie školiacich stredísk, ktoré by slúžili pre majstrov odborného výcviku ako aj žiakov stredných odborných škôl v Žilinskom regióne. Do projektu sú navrhnuté tieto školy:

- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Stavbárska 11, Martin,
- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Ul. 17. novembra, Čadca,
- Stredná odborná škola obchodu a služieb, Pelhřimovská 1186/10, Dolný Kubín,
- Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš,
- Spojená škola, Hlinská 31, Žilina.

Veľký význam má aj spolupráca s občianskym združením **Rescue Team Slovakia**, s ktorým odbor školstva už dlhodobo spolupracuje v oblastiach prevencie úrazov a násillia, drogovej závislosti a šikanovania detí a mládeže v stredných školách. Zvyšovanie povedomia medzi deťmi, mládežou a dospelou populáciou o danej problematike, nás núti zamyslieť sa nad možnými rizikami a problémami, s ktorými sa žiaci dennodenne stretávajú. Snahou tejto spolupráce je posilnenie dialógu medzi všetkými stranami a opätovné prinavrátenie základných ľudských hodnôt do povedomia žiakov. Odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja bude vystupovať ako partner v pripravovanom projekte občianskeho združenia Rescue Team Slovakia **„Mladý záchranár“**. Cieľom projektu je sprostredkovať žiakom základných a stredných škôl základy záchranárstva, pomôcť im zvládnuť a zorientovať sa v krízových situáciách.

Medzi významné partnerstvá patrí aj spolupráca **s vysokými školami**. Stredné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK sa zapojili do centrálného rozvojového projektu MŠ SR s názvom „Elektronizácia prihlasovania na vysoké školy“, ktorého cieľom je zefektívniť a zjednodušiť prihlasovanie na vysokú školu prostredníctvom portálu VŠ. Do projektu sú

zapojené tri vysoké školy: Žilinská univerzita v Žiline, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, a 12 stredných škôl z celej Slovenskej republiky, za Žilinský región sú to: Gymnázium, Hlinská 29, Žilina, Gymnázium Michala Miloslava Hodžu, Liptovský Mikuláš, Spojená škola, Tvrdošín, Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina. V roku 2009 bola spustená pilotná prevádzka a momentálne prebieha jej testovanie. Uchádzači o vysokoškolské štúdium na vybrané univerzity sa prihlasujú prostredníctvom elektronickej prihlášky.

Školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja pripravujú projekty aj individuálne na základe grantov a dotácií zo súkromného sektora. Všetky finančné prostriedky získané pre školy, a to nie len u Európskych fondov, predstavujú zlepšenie a skvalitnenie vyučovacieho procesu, vedú k zvýšenej konkurencieschopnosti našich stredných škôl a k zatraktívneniu vyučovania pre samotných žiakov. Pedagogickí zamestnanci zvyšovaním svojej kvalifikácie a odborných zručností pripravujú žiakov na uplatnenie sa na európskom trhu práce alebo na ďalšie vysokoškolské štúdium.

Financovanie stredných škôl a školských zariadení na obdobie rokov 2010 –2013

„Zodpovednosť – spolupráca – prosperita“

Obsah

10.1	Financovanie stredných škôl a školských zariadení	328
10.2	Prehľad hospodárenia v stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v rokoch 2006 – 2009	330
10.2.1	Región Kysuce	338
10.2.2	Región Liptov	352
10.2.3	Región Horné Považie	369
10.2.4	Región Orava	386
10.2.5	Región Turiec	401
10.3	Financovanie neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení	416
10.4	Materiálno-technické zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu	423
10.5	Stratégia v oblasti financovania stredných škôl a školských zariadení	425

10.1 Financovanie stredných škôl a školských zariadení

Súčasný systém financovania stredných škôl a školských zariadení sa riadi zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004. Základným kritériom tohto zákona je normatívne prideľovanie finančných prostriedkov podľa počtu žiakov.

Normatív vyjadruje rozpis finančných prostriedkov z kapitoly ministerstva školstva zriaďovateľom štátnych škôl na kalendárny rok pre jednotlivé školy v pôsobnosti zriaďovateľa.

Normatívny príspevok pre školu na kalendárny rok je určený počtom jej žiakov a normatívnym objemom finančných prostriedkov prislúchajúcim na jedného žiaka školy na bežný kalendárny rok.

Normatív je súčtom mzdového normatívu a prevádzkového normatívu.

Mzdový normatív vyjadruje normované ročné náklady na mzdy a platy vrátane poistného a príspevku zamestnávateľa do poisťovní zamestnancov, ktorí zabezpečujú výchovno-vzdelávací proces, a zamestnancov, ktorí zabezpečujú prevádzku školy, pripadajúce na jedného žiaka. Mzdový normatív sa určuje v závislosti od druhu školy, typu školy, zaradenia pedagogických zamestnancov do platových tried, personálnej náročnosti študijného odboru alebo učebného odboru, formy štúdia a vyučovacieho jazyka.

Prevádzkový normatív vyjadruje normované ročné náklady na výchovno-vzdelávací proces a prevádzku školy bez osobných nákladov pripadajúce na jedného žiaka. Prevádzkový normatív sa určuje v závislosti od druhu školy, typu školy, ekonomickej náročnosti študijného odboru alebo učebného odboru, formy štúdia, vyučovacieho jazyka a teplotných podmienok v mieste školy.

Odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja uskutočňoval od roku 2007 racionalizačné opatrenia, ktoré vychádzali z demografického vývoja obyvateľstva v regióne, analýz štatistických materiálov, ekonomického vývoja, potrieb jednotlivých okresov samosprávneho kraja, uplatňovania absolventov na trhu práce a podobne.

K 30. 09. 2009 bolo v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK:

↪ **38 rozpočtových organizácií.** Z toho:

16 gymnázií, 1 konzervatórium, 20 stredných odborných škôl (*1 škola úžitkového výtvarníctva, 2 stredné priemyselné školy, 1 stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, 1 stredná odborná lesnícka škola, 1 pedagogická a sociálna akadémia, 7 obchodných akadémií, 3 stredné odborné školy zdravotnícke, 3 spojené školy, 1 stredná odborná škola*) a 1 školský internát s právnou subjektivitou;

↪ **32 príspevkových organizácií.** Z toho:

31 stredných odborných škôl (*7 spojených škôl, 1 hotelová akadémia, 1 dopravná akadémia a 22 stredných odborných škôl*) a 1 jazyková škola s právnou subjektivitou.

Presnejšie sa definuje úloha štátu v oblasti financovania školstva tým, že sa dôsledne oddeľuje financovanie preneseného výkonu štátnej správy v školstve (tzv. prenesené kompetencie) od financovania správy školstva v rámci výkonu samosprávnych funkcií (tzv. originálne kompetencie). V rámci tejto separácie sa finančné prostriedky, určené na financovanie prenesených kompetencií, rozpočtujú v kapitole MŠ SR a poskytujú sa zriaďovateľom účelovo, a finančné prostriedky, určené na financovanie originálnych kompetencií, sa rozpočtujú v kapitole Súhrnný finančný vzťah a poskytujú sa neúčelovo.

Od 1. januára 2009 nastali zmeny vo financovaní škôl a školských zariadení, kedy nadobudlo platnosť nariadenie vlády SR č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia.

Toto nariadenie rozdeľuje stredné odborné školy do jednotlivých kategórií (25 kategórií) podľa študijných a učebných odborov, kde sú zohľadnené:

- v mzdovom normatíve pre školu koeficienty personálnej náročnosti prislúchajúcej kategórie a koeficienty kvalifikačnej štruktúry pedagogických zamestnancov,
- v prevádzkovom normatíve pre školu koeficienty ekonomickej náročnosti výchovno-vzdelávacieho procesu a koeficient prevádzkovej náročnosti.

Porovnanie normatívnych finančných prostriedkov za roky 2008 až 2010:

- **v roku 2008** boli pridelené OvZP ŽSK na úseku vzdelávania (ďalej len „organizáciám“) normatívne finančné prostriedky z MŠ SR vo výške **52 013 377,- €**;
- **k 30.09.2009** bol *upravený rozpočet* normatívnych finančných prostriedkov z MŠ SR pre organizácie vo výške **58 327 409,- €**, čo predstavovalo **11,1 %-ný nárast** oproti roku 2008 aj napriek **poklesu** žiakov v školskom roku 2008/2009 **o 907 žiakov** oproti školskému roku 2007/2008;
- **návrh rozpočtu na rok 2010** vychádzal z oznámenia MŠ SR „Návrh výdavkov na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy na úseku školstva pre VÚC Žilina na rok 2010“ a bol vo výške **61 057 938 €**, čo predstavovalo **4,7 %-ný nárast** oproti roku 2009 aj napriek **poklesu** žiakov v školskom roku 2009/2010 **o 767 žiakov** oproti školskému roku 2008/2009;
- najväčší nárast normatívnych finančných prostriedkov bol u príspevkových organizácií z dôvodu rozdelenia stredných odborných škôl do jednotlivých kategórií podľa stupňa ekonomickej náročnosti študijných a učebných odborov.

Upravený rozpočet 2008	Upravený rozpočet k 30.09.2009	Medziročný nárast rozpočtu	Návrh rozpočtu na rok 2010	Nárast rozpočtu v roku 2010 oproti roku 2009
52 013 377 €	58 327 409 €	11,1 %	61 057 938 €	4,7 %

Normatívny príspevok v roku 2009, po uvedených navýšeníach, bol postačujúci. Väčšina organizácií bola k 30.09.2009 financovaná vo výške minimálneho normatívu (hlavne osobné náklady na 90 %). Po zbere údajov o počte žiakov k 15.09. (EDUZBER) bol rozpočet jednotlivých organizácií upravený podľa nového stavu počtu žiakov.

Veľké riziko môže nastať v dôsledku klesajúceho počtu žiakov, narastajúcich nákladov na energie a zastaralých budov. Pridelený normatív nebude postačovať na pokrytie prevádzkových nákladov jednotlivých organizácií.

10.2 Prehľad hospodárenia v stredných školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v rokoch 2006 - 2009

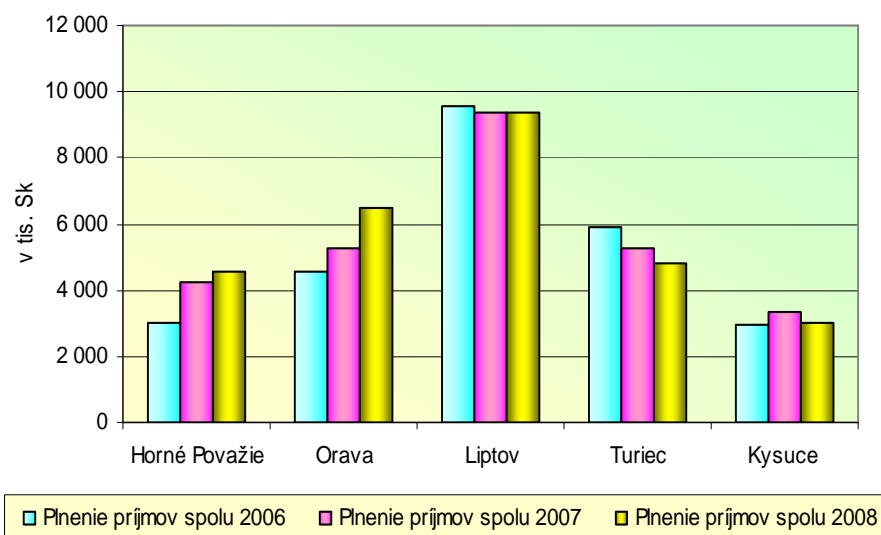
U organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja pri financovaní je okrem zdroja financovania zo štátneho rozpočtu (školy - prenesené kompetencie, tu je možnosť financovania aj z iných zdrojov, napr. aj od zriaďovateľa) a od zriaďovateľa (školské zariadenia - originálne kompetencie) dôležitá aj forma hospodárenia (rozpočtová alebo príspevková). V nasledujúcich kapitolách sú osobitne vyhodnotené rozpočtové a osobitne príspevkové organizácie.

Plnenie príjmov rozpočtových organizácií podľa regiónov Žilinského kraja v období rokov 2006 - 2008 malo stúpajúcu tendenciu.

V tomto období najväčšie plnenie príjmov vykazoval región Liptov. V tomto regióne boli najväčšie možnosti získavania finančných prostriedkov z prenájmu školských priestorov, hlavne počas zimných mesiacov. Značnú časť príjmov tvorili aj poplatky za ubytovanie v školských internátoch.

Najnižšie plnenie príjmov za sledované obdobie vykazoval región Kysuce. Bolo to dané najmenšou rozlohou regiónu v rámci Žilinského kraja a najnižším počtom škôl a školských zariadení.

Graf 10.1: Plnenie príjmov rozpočtových organizácií podľa jednotlivých regiónov za obdobie rokov 2006 - 2008

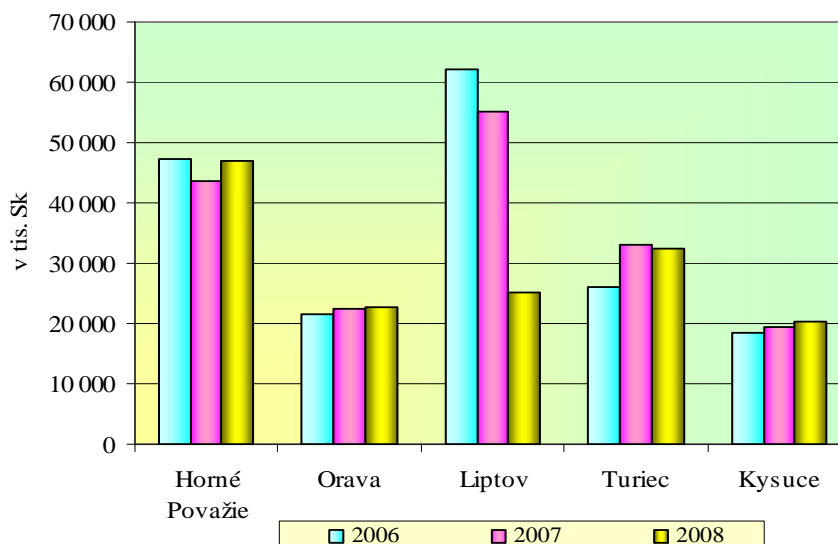

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V grafe 10.2 je uvedené porovnanie plnenia príjmov podľa jednotlivých regiónov u príspevkových organizácií v regiónoch Žilinského samosprávneho kraja. Plnenie príjmov malo celkovo klesajúcu tendenciu. V roku 2006 plnenie príjmov u príspevkových organizácií na úseku vzdelávania predstavovalo 175 387 tis. Sk a v roku 2008 bolo plnenie príjmov vo výške 147 510 tis. Sk, čo bol pokles o 27 877 tis. Sk. Najvýraznejší pokles plnenia príjmov vykazoval región Liptov o 37 070 tis. Sk (Hotelová akadémia, Liptovský

Mikuláš vykazovala za obdobie rokov 2006 a 2007 zvýšenie plnenie príjmov za prostriedky z podnikateľskej činnosti po zdanení).

Graf 10.2: Plnenie príjmov príspevkových organizácií podľa jednotlivých regiónov za obdobie rokov 2006 - 2008

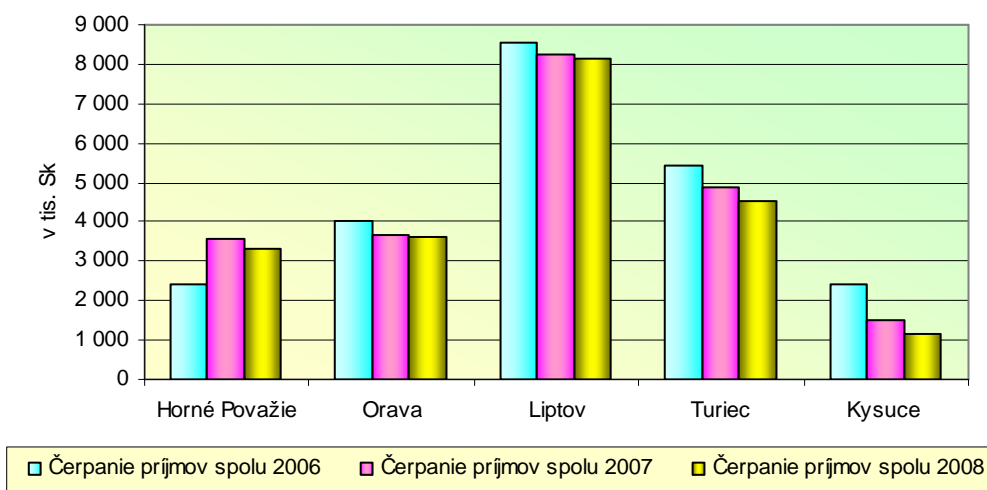

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Čerpanie príjmov rozpočtových organizácií podľa regiónov Žilinského kraja v období rokov 2006 - 2008 malo klesajúcu tendenciu.

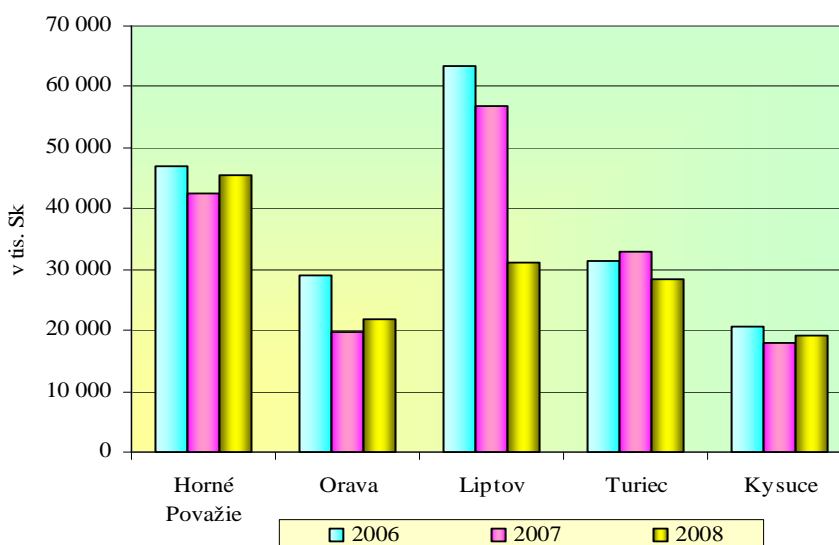
Najväčšie čerpanie príjmov v rokoch 2006 – 2008 bolo v regióne Liptov, čo bolo primerané plneniu príjmov. Z celkom naplnených príjmov v regióne Liptov bolo v roku 2006 čerpanie príjmov vo výške 90,0 %, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov 88,0 %-tné a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov 86,4 %-tné. Organizácie čerpali príjmy prevažne na úhradu energií a na podporu materiálno-technického vybavenia škôl.

Ostatné regióny čerpali príjmy primerane k plneniu.

Graf 10.3: Čerpanie príjmov rozpočtových organizácií podľa jednotlivých regiónov za obdobie rokov 2006 - 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Graf 10.4 uvádza porovnanie čerpania príjmov u príspevkových organizácií v jednotlivých regiónoch Žilinského samosprávneho kraja. V roku 2008 bolo celkové čerpanie vlastných príjmov primerané k plneniu. Najvýraznejší pokles čerpania príjmov nastal v regióne Liptov. V roku 2008 bolo čerpanie príjmov v regióne Liptov vo výške 31 076 tis. Sk, čo predstavovalo pokles oproti roku 2006 o 32 235 tis. Sk (z dôvodu, že v Hotelovej akadémii, Liptovský Mikuláš došlo k výraznému zníženiu plnenia príjmov za obdobie rokov 2006 a 2007, čo sa následne odzrkadlilo aj v znížení čerpania vlastných príjmov).

Graf 10.4: Čerpanie príjmov príspevkových organizácií podľa jednotlivých regiónov za obdobie rokov 2006 - 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Pri rozpise finančných prostriedkov na osobné náklady sa vychádza z upraveného rozpočtu k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roku. Zohľadňuje sa počet žiakov na základe EDUZBERu k 15. septembru príslušného roku, premieta sa valorizácia platov v celoročnom vyjadrení. Pri prevádzkových nákladoch sa okrem počtu žiakov zohľadňuje aj inflácia.

V nasledujúcich tabuľkách sú uvedené normatívne určené finančné prostriedky na stredné školy (prenesené kompetencie) za rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja a upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 -2008 podľa jednotlivých regiónov.

Tabuľka 10.1: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

v tis. Sk

Región	2006			2007			2008		
	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Horné Považie	206 954	209 002	99,02 %	225 107	228 352	98,58 %	214 191	221 295	96,79 %
Liptov	108 399	107 347	100,98 %	113 824	109 418	104,03 %	124 472	116 998	106,39 %
Orava	128 624	128 526	100,08 %	135 819	136 149	99,76 %	146 005	147 136	99,23 %
Turiec	124 860	124 383	100,38 %	123 888	123 575	100,25 %	126 962	127 276	99,75 %
Kysuce	78 617	78 053	100,72 %	84 531	82 776	102,12 %	88 462	87 043	101,63 %
Spolu:	647 454	647 311	100,02%	683 169	680 270	100,43%	700 093	699 748	100,05%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 – 2008.

Tabuľka 10.2: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

v tis. Sk

Región	2006			2007			2008		
	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Horné Považie	170 992	178 137	95,99 %	177 002	192 708	91,85 %	215 586	231 273	93,22 %
Liptov	170 235	164 374	103,57 %	181 527	174 637	103,95 %	196 310	182 988	107,28 %
Orava	144 092	141 497	101,83 %	159 188	155 387	102,45 %	167 476	168 730	99,26 %
Turiec	117 189	111 399	105,20 %	132 113	120 046	110,05 %	138 389	131 171	105,50 %
Kysuce	132 739	139 983	94,83 %	136 792	143 745	95,16 %	144 445	148 388	97,34 %
Spolu:	735 247	735 390	99,98%	786 622	786 523	100,00%	862 206	862 550	99,95%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 – 2008.

Financovanie prevádzky je dlhodobým problémom a finančné prostriedky určené v rámci kategórie 630 v prevažnej miere vykrývajú len energie, vodu, služby.

V školách a v školských zariadeniach je nákladovosť na energie veľmi rozdielna. Dĺžka vykurovacieho obdobia je niekoľkonásobne vyššia v regiónoch Orava a Kysuce, a to z dôvodu nízkych teplôt počas zimného obdobia.

Prevádzkové náklady energií na žiaka v príspevkových školách v priebehu rokov 2006 – 2008 mali mierne klesajúcu tendenciu. V roku 2006 čerpanie energií na žiaka predstavovalo výšku 4 536,9 Sk a v roku 2008 predstavovalo výšku 3 734,5 Sk.

Čerpanie energií na žiaka v rozpočtových školách v priebehu rokov 2006 – 2008 malo mierne rastúcu tendenciu. V roku 2008 čerpanie energií na žiaka vzrástlo oproti roku 2006 o sumu 152,7 Sk.

Prevádzkové náklady na vodné a stočné na žiaka v príspevkových školách výrazne pokleslo, v rozpočtových školách nestala žiadna výrazná zmena.

Tabuľka 10.3: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 - 2008

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Horné Považie	5 788,3	1 867,4	301,7	5 388,0	1 964,0	223,4	5 343,7	2 112,5	261,2
Liptov	3 101,0	3 434,8	287,5	2 999,3	3 438,9	447,9	2 941,3	3 485,6	420,5
Orava	4 076,4	2 829,3	240,2	4 024,0	2 585,7	233,5	3 999,7	2 647,2	232,3
Turiec	4 006,0	2 367,2	289,0	3 638,7	2 963,8	328,8	3 435,0	2 752,1	282,8
Kysuce	2 447,7	3 711,7	373,0	2 378,7	3 502,8	391,3	2 309,0	3 792,3	364,4
Spolu:	19 419,4	2 655,2	292,9	18 428,7	2 672,8	301,0	18 028,7	2 807,9	299,8

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

Tabuľka 10.4: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 - 2008

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Horné Považie	4 489,0	3 314,2	486,4	5 067,6	2 619,3	314,6	5 019,0	2 702,7	266,1
Liptov	4 216,9	5 637,2	643,7	4 139,0	4 864,2	614,4	3 967,3	4 086,0	427,3
Orava	3 579,1	5 176,5	309,1	3 660,3	5 388,0	289,6	3 629,7	4 355,5	355,4
Turiec	2 713,4	5 445,3	739,0	2 972,0	5 654,8	661,5	2 856,0	4 519,7	533,7
Kysuce	3 411,9	3 392,5	246,6	3 374,7	3 267,6	283,9	3 203,3	3 008,4	226,0
Spolu:	18 410,3	4 536,9	480,7	19 213,6	4 213,8	422,7	18 675,3	3 734,5	361,7

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

POHĽADÁVKY

Od 1. januára 2008 sa v účtovníctve zaviedol pojem „transfery“ pre popis vzájomných zúčtovacích vzťahov vznikajúcich z rôznych spôsobov financovania organizácií v rámci

subjektov verejnej správy. V prípade rozpočtových organizácií ide o zúčtovanie voči štátnemu rozpočtu. Z tohto dôvodu sú pohľadávky v roku 2008 vo výške 16 531 192 Sk, pretože zahŕňajú aj pohľadávky „Zúčtovanie transferov“. V predchádzajúcich rokoch sa táto položka v účtovníctve neevidovala.

V prípade príspevkových organizácií pohľadávky počas obdobia 2006 – 2008 mali klesajúcu tendenciu. Časť pohľadávok bola odpísaná ako nevymožiteľné pohľadávky schválením cez Zastupiteľstvo ŽSK a niektoré pohľadávky boli vymáhané súdnou cestou.

Pohľadávky po lehote splatnosti u rozpočtových a príspevkových organizáciách v roku 2008 zaznamenali oproti roku 2006 výrazný pokles.

**Tabuľka 10.5: Prehľad pohľadávok v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 – 2008**

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia
Horné Považie	33 078	15 122	0	182 939	6 000	32 210	3 796 263	4 000	12 916
Liptov	306 569	214 802	124 644	721 640	315 187	158 274	4 607 357	262 908	9 492
Orava	714 749	11 700	22 050	494 082	17 400	79 405	2 159 875	5 100	12 785
Turiec	439 125	79 032	2 280	213 831	56 751	3 890	4 034 945	43 885	681
Kysuce	99 110	99 110	0	43 700	42 974	0	1 932 752	0	0
Spolu:	1 592 631	419 766	148 974	1 662 192	438 312	273 779	16 531 192	315 893	35 874

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

**Tabuľka 10.6: Prehľad pohľadávok v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 – 2008**

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia
Horné Považie	10 269 089	2 667 202	6 487 953	9 638 546	7 136 971	5 907 879	9 284 708	6 337 199	5 664 058
Liptov	22 506 293	1 398 135	7 195 446	6 902 042	1 483 453	5 870 183	4 421 381	1 270 000	3 254 454
Orava	6 824 573	3 527 307	5 939 806	7 233 727	2 355 848	5 385 786	5 035 375	1 647 000	2 955 492
Turiec	10 015 472	4 335 694	6 668 882	9 938 603	5 241 558	6 887 282	5 006 767	3 324 197	3 849 855
Kysuce	5 710 071	4 708 796	5 491 633	4 116 665	2 949 545	3 993 751	3 674 947	3 037 015	3 558 964
Spolu:	55 325 498	16 637 134	31 783 720	37 829 583	19 167 375	28 044 881	27 423 177	15 615 411	19 282 824

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

ZÁVÄZKY

Závazky voči dodávateľom tvoria najväčšiu položku záväzkov v priebehu rokov 2006 – 2008 u rozpočtových aj príspevkových organizáciách. Túto položku tvoria väčšinou dodávateľské faktúry za energie, vodné a stočné. V dôsledku zastaralých a

nezateplených budov škôl dochádza ešte stále k únikom energií (teplo) a tým aj k zvyšovaniu prevádzkových nákladov a zároveň k zvyšovaniu záväzkov za energie.

Záväzky v rokoch 2006 a 2007 nezahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Od roku 2008 sa tieto záväzky začali evidovať z dôvodu lepšej kontroly a odsúhlasenia na výkazy a účtovníctvo. Preto sú celkové záväzky v rokoch 2006 a 2007 nižšie ako v roku 2008.

**Tabuľka 10.7: Prehľad záväzkov v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 – 2008**

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia
Horné Považie	1 149 773	1 006 117	1 143 339	1 465 387	817 806	1 124 630	16 165 225	0	773 490
Liptov	1 225 884	1 077 294	1 134 960	1 228 771	582 942	1 206 139	13 423 674	254 743	276 502
Orava	4 223 148	2 714 108	3 239 776	3 877 806	1 388 487	2 590 751	19 784 614	1 326 835	2 026 204
Turiec	3 119 874	1 525 031	1 675 470	2 108 931	340 469	490 870	11 782 452	269 128	561 388
Kysuce	1 693 289	1 685 283	1 491 928	1 897 623	1 727 642	838 826	8 359 772	665 925	686 545
Spolu:	11 411 968	8 007 833	8 685 473	10 578 518	4 857 346	6 251 216	69 515 737	2 516 631	4 324 129

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

**Tabuľka 10.8: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK za roky 2006 – 2008**

v Sk

Región	2006			2007			2008		
	spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia
Horné Považie	5 498 787	109 163	4 701 946	4 954 496	555 678	2 322 441	13 100 389	90 008	1 967 704
Liptov	5 009 516	1 271 448	2 717 399	4 125 457	228 629	2 697 228	18 383 450	208 000	3 191 768
Orava	12 559 285	3 736 974	8 139 952	9 444 383	1 307 449	6 352 043	21 335 981	1 322 000	5 636 651
Turiec	6 134 747	4 424 267	3 425 474	8 112 280	1 496 528	3 585 241	15 576 739	867 631	2 400 388
Kysuce	3 299 905	2 384 813	3 237 452	2 782 938	2 159 853	2 529 428	10 634 210	707 000	1 660 274
Spolu:	32 502 240	11 926 665	22 222 223	29 419 554	5 748 137	17 486 381	79 030 769	3 194 639	14 856 785

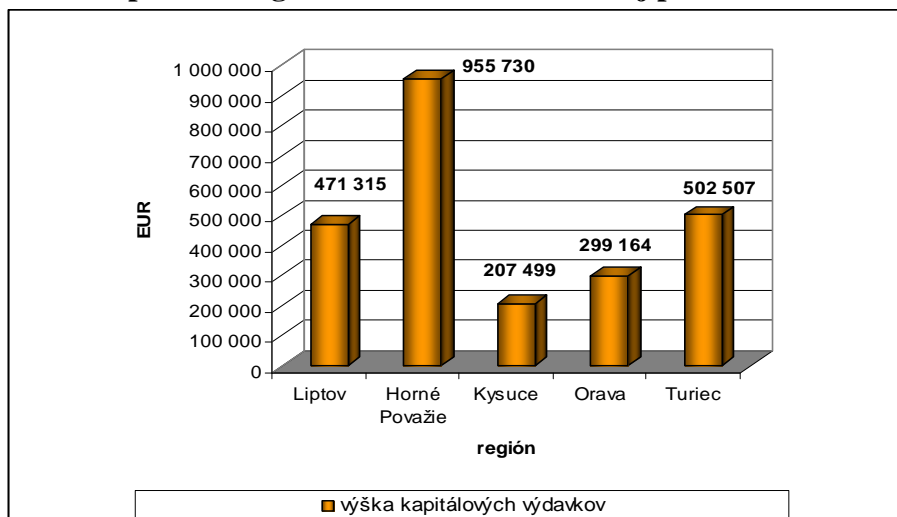
Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

Upravený rozpočet kapitálových výdavkov k 30.09.2009 predstavuje 3 684 464 €, z toho rozpočtové organizácie sú 2 436 215 € a príspevkové 1 248 249 €. V rámci rozpočtových a príspevkových organizácií sa do stavieb investovalo 3 548 253 € a do nákupov strojových zariadení a prístrojov sa investovalo 136 211 €.

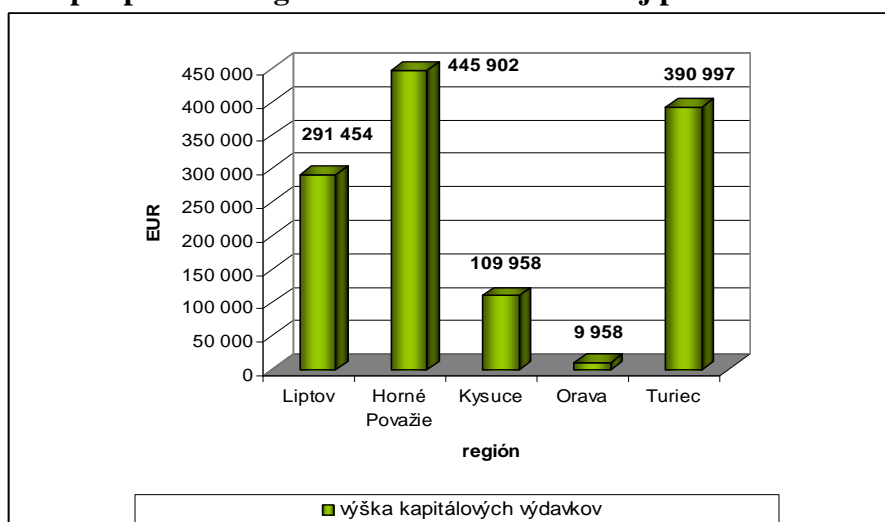
Graf dáva prehľad o upravenom rozpočte kapitálových výdavkoch k 30.09.2009 za školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja osobitne za rozpočtové a osobitne za príspevkové organizácie podľa regiónov.

Graf 10.5: Prehľad o upravenom rozpočte kapitálových výdavkov k 30.09.2009 za rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 10.6: Prehľad o upravenom rozpočte kapitálových výdavkov k 30.09.2009 za príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

10.2.1 Región Kysuce

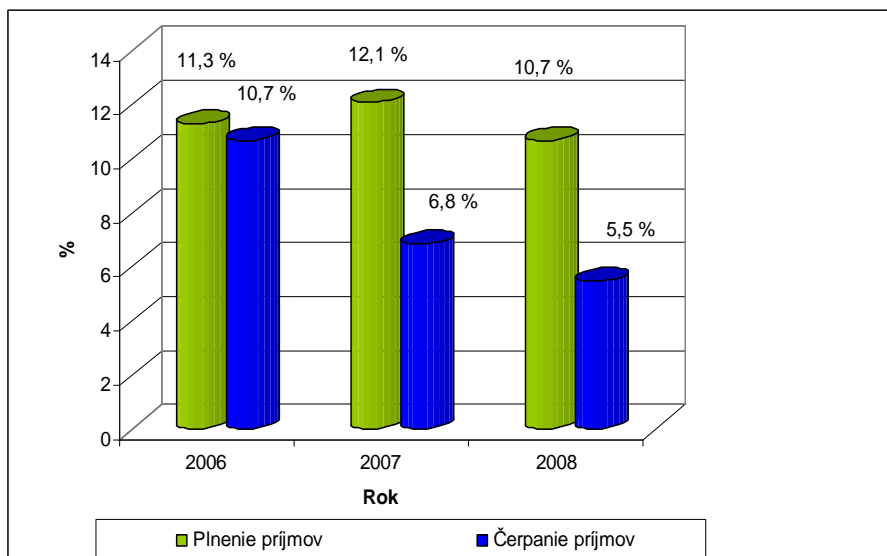
Rozpočtové organizácie

PRÍJMY

Za región Kysuce bolo v roku 2006 plnenie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK vo výške 2 928 tis. Sk, čo predstavuje 11,3 %-tné plnenie príjmov zo všetkých regiónov ŽSK, v roku 2007 bolo plnenie príjmov vo výške 3 305 tis. Sk, (12,1 %), a v roku 2008 bolo plnenie príjmov vo výške 3 016 tis. Sk (10,7 %). Plnenie príjmov za región Kysuce bolo v roku 2008 najnižšie.

Čerpanie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK bolo v roku 2006 vo výške 2 437 tis. Sk, čo predstavuje 10,7 %-tné čerpanie príjmov zo všetkých regiónov ŽSK, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov vo výške 1 495 tis. Sk (6,8 %) a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov vo výške 1 135 tis. Sk (5,5 %). Za sledované roky čerpanie príjmov má klesajúcu úroveň.

Graf 10.7: Plnenie a čerpanie príjmov v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Finančné prostriedky v regióne Kysuce v rokoch 2006 - 2008 boli predovšetkým pridelené na prevádzkové náklady z dôvodu umiestnenia regiónu. V roku 2008 bolo pridelených najviac finančných prostriedkov Spojenej škole, Kysucké Nové Mesto a to vo výške 36 641 tis. Sk. (spojenie Obchodnej akadémie a Strednej priemyselnej školy v Kysuckom Novom Meste).

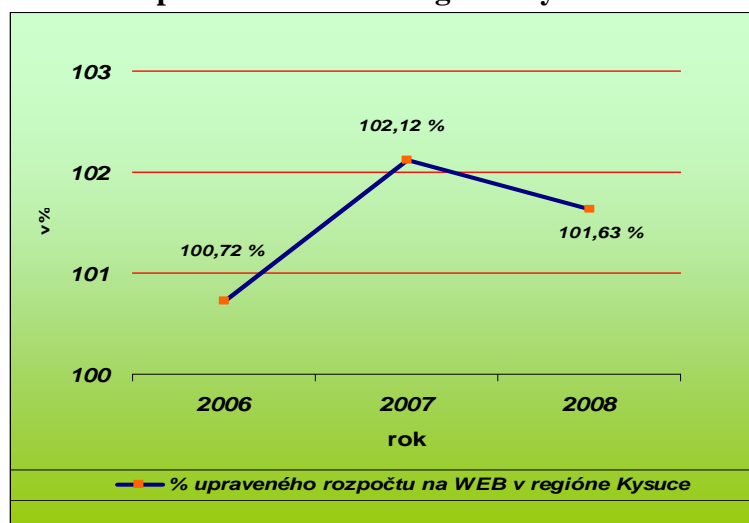
**Tabuľka 10.9: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 - 2008
v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných
školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti
Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce**

v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Čadca	Dievčenská odborná škola, Čadca	9 286	9 894	93,85 %	10 396	10 370	100,25 %	8 818	8 583	102,74 %
	Obchodná akadémia, Čadca	20 759	20 691	100,33 %	21 788	22 177	98,25 %	22 763	23 452	97,06 %
	Gymnázium, Turzovka	6 747	6 722	100,37 %	6 948	7 004	99,20 %	7 878	7 667	102,75 %
	Spolu	36 792	37 307	98,62 %	39 132	39 551	98,94 %	39 459	39 702	99,39 %
Kysucké Nové Mesto	Gymnázium, Kysucké Nové Mesto	10 988	10 189	107,84 %	11 830	10 846	109,07 %	12 362	11 630	106,29 %
	Obchodná akadémia, Kysucké Nové Mesto	4 018	4 005	100,32 %	4 202	4 400	95,50 %	0	0	0,00 %
	Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto	26 819	26 552	101,01 %	29 367	27 979	104,96 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Nábřežná, Kysucké Nové Mesto	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	36 641	35 711	102,60 %
	Spolu	41 825	40 746	102,65 %	45 399	43 225	105,03 %	49 003	47 341	103,51 %
	Región Kysuce – spolu:	78 617	78 053	100,72%	84 531	82 776	102,12%	88 462	87 043	101,63%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

**Graf 10.8: Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej
pôsobnosti ŽSK v regióne Kysuce**

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatív určený Ministerstvom školstva SR dosiahol najvyššiu úroveň v roku 2007, kedy bolo pridelených o 1 755 tis. Sk viac ako

bol normatívny príspevok určený Ministerstvom školstva SR. V roku 2008 sa percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok Ministerstvom školstva SR znížilo na 101,63 %.

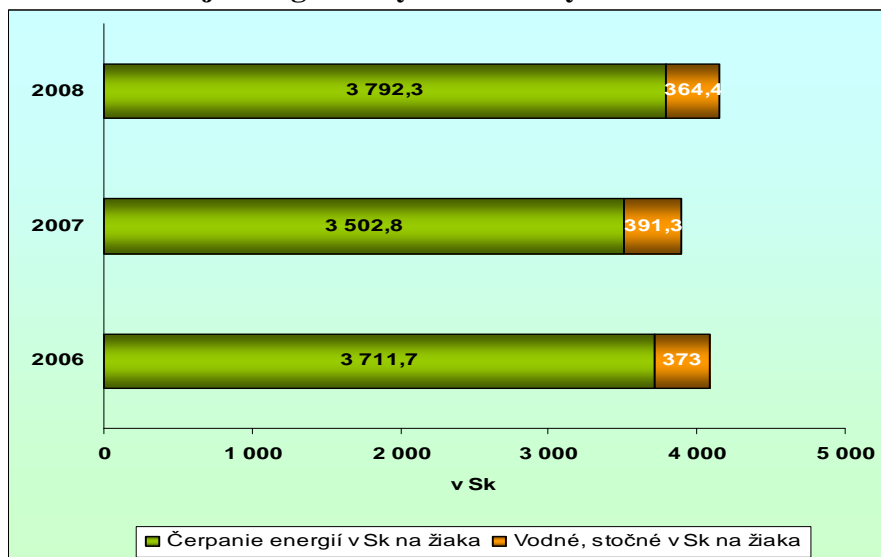
Tabuľka 10.10: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Čadca	Dievčenská odborná škola, Čadca	274,7	3 044,7	770,4	267,3	4 832,7	555,6	203,0	4 186,0	1 111,7
	Obchodná akadémia, Čadca	682,7	2 505,1	231,2	667,0	2 367,7	389,4	652,0	2 927,5	218,1
	Gymnázium, Turzovka	230,0	2 874,6	54,8	222,7	2 313,6	57,6	223,0	2 104,1	60,9
	Spolu	1 187,4	2 701,5	321,8	1 157,0	2 926,8	363,9	1 078,0	2 994,1	353,9
Kysucké Nové Mesto	Gymnázium, Kysucké Nové Mesto	351,3	3 622,7	261,0	339,7	2 897,2	180,9	333,3	4 197,1	182,7
	Obchodná akadémia, Kysucké Nové Mesto	133,3	2 604,8	1 126,1	140,1	2 830,1	1 070,7	0,0	0,0	0,0
	Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto	775,7	5 488,6	372,5	742,5	4 801,5	401,7	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Kysucké Nové Mesto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	897,7	4 600,6	444,6
	Spolu	1 260,3	4 663,3	421,2	1 222,3	4 046,3	417,0	1 231,0	4 491,4	373,7
Región Kysuce – spolu:		2 447,7	3 711,7	373,0	2 378,7	3 502,8	391,3	2 309,0	3 792,3	364,4

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

Graf 10.9: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce za roky 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

Región Kysuce spolu s regiónom Liptov patria medzi regióny s vysokou spotrebou energií. Čerpanie energií na 1 žiaka v regióne Kysuce dosahovalo v roku 2008 výšku až 3 792,3 Sk na 1 žiaka. V porovnaní s rokom 2007, sa v roku 2008 čerpanie energií na 1 žiaka zvýšilo o 289,5 Sk na 1 žiaka.

Vodné a stočné na 1 žiaka v roku 2008 pokleslo na sumu 26,9 Sk na 1 žiaka. (spojenie Obchodnej akadémie a Strednej priemyselnej školy v Kysuckom Novom Meste)

V regióne Kysuce bol zaznamenaný v priebehu troch rokov mierny pokles prepočítaného počtu žiakov.

b) Kapitálové výdavky

Rok 2006

2 471 tis. Sk	Rekonštrukcia strechy (Obchodná akadémia, Čadca),
800 tis. Sk	Havarijný stav strechy na športovej hale (Dievčenská odborná škola, Čadca),
55 tis. Sk	Havarijný stav rozdeľovačov ÚK (Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto);
3 326 tis. Sk	SPOLU

Rok 2007

616 tis. Sk	Rekonštrukcia strechy (Obchodná akadémia, Čadca),
3 529 tis. Sk	Havarijný stav strechy na športovej hale (Dievčenská odborná škola, Čadca),
5 133 tis. Sk	Havarijný stav rozdeľovačov ÚK (Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto),

200 tis. Sk Softvér pre riadenie vykurovania (Stredná priemyselná škola, Kysucké
Nové Mesto);
4 350 tis. Sk SPOLU

POHĽADÁVKY

V regióne Kysuce tvorili pohľadávky k 31. 12. 2008 za rozpočtové organizácie 1 932 752 Sk.

**Tabuľka 10.11: Pohľadávky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Čadca	Dievčenská odborná škola, Čadca	0	0	0	0	0	0	72 902	0	0
	Obchodná akadémia, Čadca	76 881	76 881	0	725	0	0	263 818	0	0
	Gymnázium, Turzovka	6 300	6 300	0	0	0	0	17 000	0	0
	Spolu	83 181	83 181	0	725	0	0	353 720	0	0
Kysucké Nové Mesto	Gymnázium, Kysucké Nové Mesto	0	0	0	0	0	0	252 225	0	0
	Obchodná akadémia, Kysucké Nové Mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto	15 929	15 929	0	42 974	42 974	0	1 326 807	0	0
	Spolu	15 928	15 928	0	42 974	42 974	0	1 579 032	0	0
Región Kysuce – spolu:		99 110	99 110	0	43 700	42 974	0	1 932 752	0	0

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

Od 1. 1. 2008 sa v účtovníctve zaviedol pojem „transfery“ pre popis vzájomných zúčtovacích vzťahov vznikajúcich z rôznych spôsobov financovania organizácií v rámci subjektov verejnej správy. V prípade rozpočtových a príspevkových organizácií ide o zúčtovanie voči štátnemu rozpočtu. Z tohto dôvodu sú pohľadávky v roku 2008 vo výške 1 932 752 Sk, pretože zahŕňajú aj pohľadávky „Zúčtovanie transferov“. V predchádzajúcich rokoch sa táto položka v účtovníctve neevidovala.

ZÁVÄZKY

Pri úpravách rozpočtu bežných výdavkov sa prihliada na skutočné čerpanie finančných prostriedkov a na aktuálny stav záväzkov. V rámci finančných možností došlo v rokoch 2007 a 2008 k čiastočnému oddĺženiu záväzkov. V roku 2008 vykazoval región Kysuce v porovnaní s ostatnými rokmi najnižšie záväzky po lehote splatnosti, a to vo výške 665 925 Sk.

**Tabuľka 10.12: Závazky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Čadca	Dievčenská odborná škola, Čadca	321 613	321 613	321 613	62 617	0	62 617	169 350	27 350	27 350
	Obchodná akadémia, Čadca	862 323	862 323	753 551	57 044	0	57 044	964 674	42 000	60 619
	Gymnázium, Turzovka	14 190	6 184	14 190	11 365	2 700	11 365	78 741	10 000	16 745
	Spolu	1 198 126	1 190 120	1 089 354	131 026	2 700	131 026	1 212 765	79 350	104 714
Kysucké Nové Mesto	Gymnázium, Kysucké Nové Mesto	0	0	0	142 098	127 596	142 092	415 609	34 788	34 788
	Obchodná akadémia, Kysucké Nové Mesto	8 740	8 740	8 739	0	0	0	0	0	0
	Stredná priemyselná škola, Kysucké Nové Mesto	486 423	486 423	393 835	1 624 499	1 597 346	565 708	6 731 398	551 787	547 043
	Spolu	495 163	495 163	402 574	1 766 597	1 724 942	707 800	7 147 007	586 575	581 831
Región Kysuce – spolu:		1 693 289	1 685 283	1 491 928	1 897 623	1 727 642	838 826	8 359 772	665 925	686 545

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

Závazky v rokoch 2006 a 2007 nezahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Od roku 2008 sa tieto záväzky začali evidovať z dôvodu lepšej kontroly a odsúhlasenia na výkazy a účtovníctvo. Preto sú celkové záväzky v rokoch 2006 a 2007 nižšie ako v roku 2008.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

Upravený rozpočet k 30. 9. 2009 nepresahuje výšku normatívneho príspevku určeného Ministerstvom školstva SR. Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Kysuce je vo výške 97,06 %.

Tabuľka 10.13: Upravený rozpočet k 30. 09. 2009 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

v EUR

Okres	Názov školy a školského zariadenia	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatív
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Čadca	Stredná odborná škola, Čadca	206 259	40 500	246 759	203 527	63 931	267 458	108,39 %
	Obchodná akadémia, Čadca	703 503	155 836	859 339	655 323	133 539	788 862	91,80 %
	Gymnázium, Turzovka	226 603	54 053	280 656	220 403	51 915	272 318	97,02 %
	Spolu	1 136 365	250 389	1 386 754	1 079 253	249 385	1 328 638	95,81 %
Kysucké Nové Mesto	Gymnázium, Kysucké Nové Mesto	341 987	78 464	420 451	331 043	87 686	418 729	99,60 %
	Spojená škola, Nábřežná, Kysucké Nové Mesto	1 069 673	208 929	1 278 602	1 009 290	238 565	1 247 855	97,60 %
	Spolu	1 411 660	287 393	1 699 053	1 340 333	326 251	1 666 584	98,10 %
	Región Kysuce – spolu:	2 548 025	537 782	3 085 807	3 570 856	575 636	2 995 222	97,06 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

b) Kapitálové výdavky

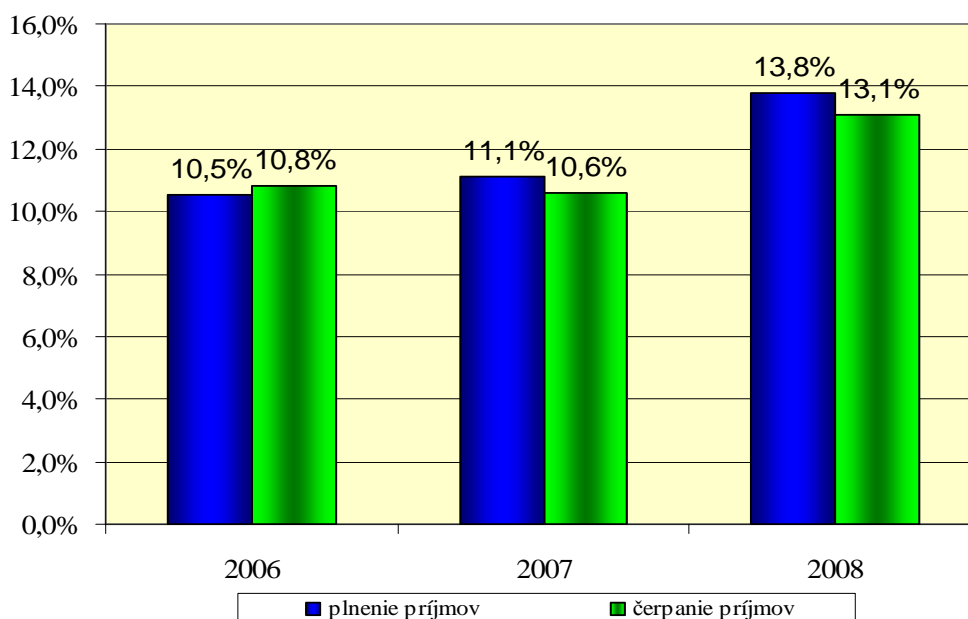
50 000,- €	Výstavba ihriska – spolufinancovanie spodnej stavby (Spojená škola, Kysucké Nové Mesto),
5 700,- €	Odstránenie havarijného stavu UK (Spjená škola, Kysucké Nové Mesto),
141 352,- €	Rekonštrukcia striech na budove školy(Gymnázium, Turzovka),
6 002,- €	Nákup univerzálneho robota (Spojená škola, Kysucké Nové Mesto),
4 445,- €	Nákup elektrického kotla (Obchodná akadémia D. M. Janotu, Čadca);
207 499,- €	SPOLU

Príspevkové organizácie

PRÍJMY

Plnenie príjmov príspevkových organizácií na úseku vzdelávania za región Kysuce v roku 2006 predstavovalo 18 490 tis. Sk a čerpanie príjmov bolo vo výške 20 629 tis. Sk. V tomto roku bolo čerpanie príjmov vyššie ako ich plnenie, čo bolo spôsobené čerpaním finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov. V nasledujúcich rokoch bol zaznamenaný nárast plnenia príjmov v regióne Kysuce (rok 2008 – 20 297 tis. Sk).

Graf 10.10: Plnenie vlastných príjmov príspevkových organizácií v regióne Kysuce za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Príspevkové školy vykazujú zvýšené prevádzkové náklady. Strojárske a drevárske školy patria skladbou jednotlivých odborov medzi školy s vysokou energetickou a materiálovou náročnosťou. Okrem teoretického vyučovania sa na školách zabezpečuje aj praktické vyučovanie, ktoré je veľmi nákladné. Značnú časť finančných prostriedkov bolo potrebné vyčleniť na prevádzku strojov, na zabezpečenie pravidelných revízií, materiál, nákup osobných ochranných pomôcok pre žiakov a zamestnancov.

Tabuľka 10.14: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

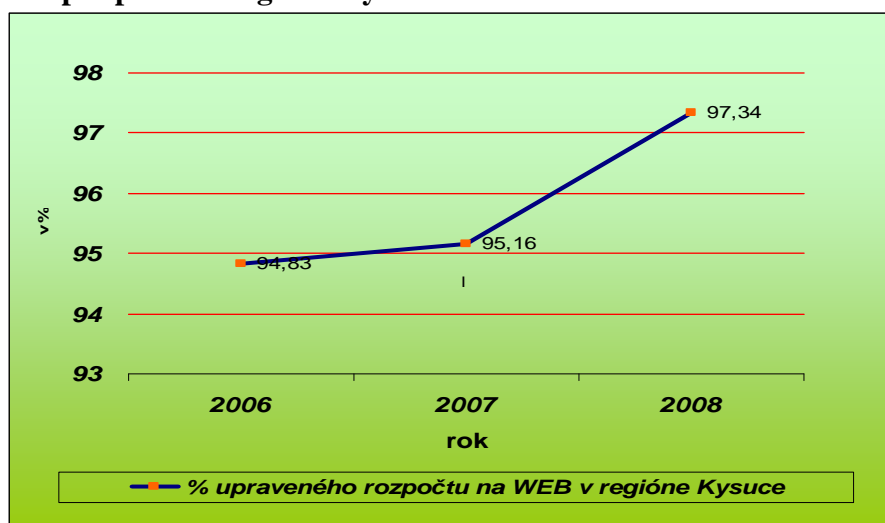
v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Čadca	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	44 599	51 707	86,25 %	47 062	54 563	86,25 %	52 397	57 649	90,89 %
	Stredná odborná škola technická, Čadca	28 870	29 096	99,22 %	31 490	31 060	101,38 %	33 713	33 633	100,24 %
	Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou	24 654	24 421	100,95 %	24 124	23 324	103,43 %	24 551	23 453	104,68 %
	Spolu	98 123	105 224	93,25 %	102 676	108 947	94,24 %	110 661	114 735	96,45 %
Kysucké Nové Mesto	Stredné odborné učilište, Kysucké Nové Mesto	34 616	34 759	99,59 %	34 116	34 798	98,04 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Športová, Kysucké Nové Mesto	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	33 784	33 653	100,39 %
	Spolu	34 616	34 759	99,59 %	34 116	34 798	98,04 %	33 784	33 653	100,39 %
	Región Kysuce – spolu:	132 739	139 983	94,83 %	136 792	143 745	95,16 %	144 445	148 388	97,34 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Príspevkové organizácie v regióne Kysuce, v období rokov 2006 až 2008, aj napriek odborom technického zamerania nemali upravený rozpočet nad rámec prideleného normatívneho príspevku, čo je zobrazené aj v nasledujúcom grafe.

Graf 10.11: Porovnanie percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Kysuce za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Výdavky na čerpanie energií v prepočte na jedného žiaka za obdobie rokov 2006 až 2008 boli druhé najnižšie v Žilinskom kraji a výdavky na vodné a stočné na žiaka boli najnižšie u príspevkových organizácií v Žilinskom kraji.

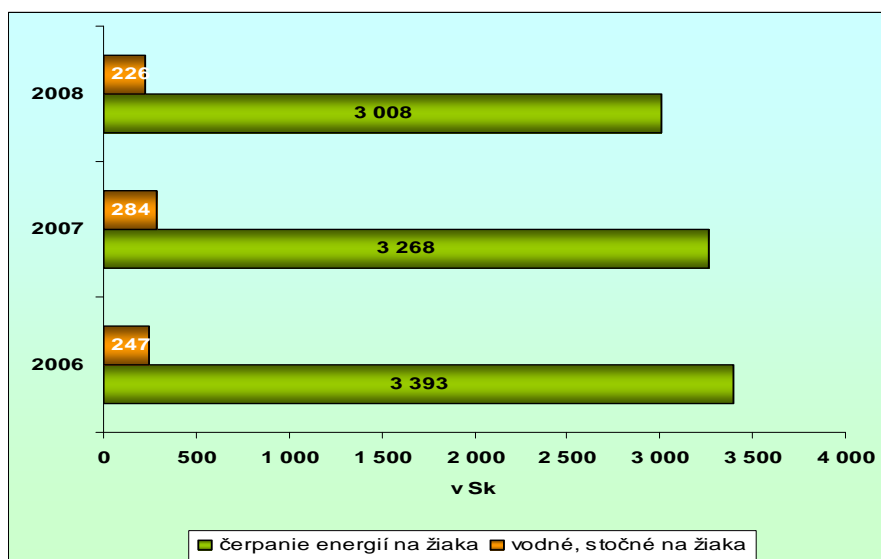
Tabuľka 10.15: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Čadca	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	1 309,1	2 427,4	263,1	1 304,0	2 534,9	274,4	1 268,0	2 227,9	219,6
	Stredná odborná škola technická, Čadca	721,0	3 491,8	538,4	717,3	3 087,0	518,5	713,0	3 064,9	415,6
	Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou	562,9	2 381,3	54,5	553,3	2 145,2	50,9	507,3	2 181,3	69,5
	Spolu	2 593,0	2 713,4	294,4	2 574,7	2 605,0	294,4	2 488,3	2 458,3	245,2
Kysucké Nové Mesto	Stredné odborné učilište, Kysucké Nové Mesto	818,9	5 542,9	95,2	800,0	5 400,4	250,3	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Športová, Kysucké Nové Mesto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	715,0	4 923,2	159,2
	Spolu	818,9	5 542,9	95,2	800,0	5 400,4	250,3	715,0	4 923,2	159,2
Región Kysuce – spolu:		3 411,9	3 392,5	246,6	3 374,7	3 267,6	283,9	3 203,3	3 008,4	226,0

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Graf 10.12: Prehľad čerpania energií, vodného a stočného na žiaka v regióne Kysuce za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Vynaložené finančné prostriedky čerpané na energie v roku 2006 boli vo výške 3 392,50 Sk na žiaka a v roku 2008 boli už vo výške 3 008,40 Sk na žiaka. Na poklese čerpania finančných prostriedkov na energie sa vo veľkej miere podieľali investičné akcie zamerané na rekonštrukcie a zateplenia budov škôl a rekonštrukcie plynových kotolní.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Kysuce boli kapitálové výdavky za obdobie rokov 2006 až 2008 vo výške 14 083 tis. Sk.

Rok 2006 – spolu 4 136 tis. Sk, z toho:

- 1 700 tis. Sk Havária strechy (Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou),
- 1 178 tis. Sk Rekonštrukcia strechy budovy praktického vyučovania (Stredná odborná škola technická, Čadca),
- 600 tis. Sk Havarijný stav vykurovacích telies (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca),
- 420 tis. Sk Rekonštrukcia terasy (Stredná odborná škola technická, Čadca),
- 238 tis. Sk Príspevok na futbalové ihrisko (Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou);

Rok 2007 – spolu 3 837 tis. Sk, z toho:

- 2 731 tis. Sk Havária strechy (Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou),
- 912 tis. Sk Výstavba futbalového miniihriska (Stredná odborná škola technická, Čadca),
- 194 tis. Sk Rekonštrukcia strechy budovy praktického vyučovania (Stredná odborná škola technická, Čadca);

Rok 2008 – spolu 6 110 tis. Sk, z toho:

- 4 549 tis. Sk Rekonštrukcia a modernizácia vnútorných rozvodov ústredného kúrenia (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca),
- 1 561 tis. Sk Dobudovanie a vybavenie stravovacieho pavilónu (Spojená škola, Športová, Kysucké Nové Mesto).

POHĽADÁVKY

Pohľadávky príspevkových organizácií v regióne Kysuce mali za rok 2006 až 2008 klesajúcu tendenciu, čo bolo spôsobené odpismi nevymožiteľných pohľadávok voči zaniknutým organizáciám.

**Tabuľka 10.16: Prehľad pohľadávok v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Kysuce za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Čadca	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	442 728	319 339	334 495	375 216	209 262	305 190	398 676	171 000	295 871
	Stredná odborná škola technická, Čadca	261 511	197 093	261 511	131 839	33 760	131 839	86 187	23 000	86 187
	Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou	1 866 084	1 579 028	1 822 129	567 733	233 352	518 295	386 702	254 015	373 524
	Spolu	2 570 323	2 095 460	2 418 135	1 074 788	476 374	955 324	871 565	448 015	755 582
Kysucké Nové Mesto	Stredné odborné učilište, Kysucké Nové Mesto	3 139 748	2 613 336	3 073 498	3 041 877	2 473 171	3 038 427	0	0	0
	Spojená škola, Športová, Kysucké Nové Mesto	0	0	0	0	0	0	2 803 382	2 589 000	2 803 382
	Spolu	3 139 748	2 613 336	3 073 498	3 041 877	2 473 171	3 038 427	2 803 382	2 589 000	2 803 382
Región Kysuce – spolu:		5 710 071	4 708 796	5 491 633	4 116 665	2 949 545	3 993 751	3 674 947	3 037 015	3 558 964

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008.

Najväčší pokles pohľadávok v tomto regióne bol zaznamenaný u Strednej odbornej školy drevárskej, Krásno nad Kysucou, kde došlo k odpísaniu nevymožiteľných pohľadávok najmä za prax žiakov v súkromných firmách.

ZÁVÄZKY

Závazky v roku 2008 zahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu sú celkové záväzky v roku 2008 vyššie ako v predchádzajúcich rokoch. Závazky po lehote splatnosti mali klesajúci charakter, čo bolo spôsobené ich vykryvaním v rozpočte škôl (úpravy rozpočtov).

**Tabuľka 10.17: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Kysuce za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Čadca	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	226 934	0	164 481	297 395	0	126 855	901 534	2 000	305 713
	Stredná odborná škola technická, Čadca	329 916	118 933	329 916	144 454	686	144 454	3 800 740	0	270 955
	Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou	348 796	244 549	348 796	333 107	151 185	250 137	2 373 628	0	25 275
	Spolu	905 646	363 482	843 193	774 956	151 871	521 446	7 075 902	65 363	601 943
Kysucké Nové Mesto	Stredné odborné učilište, Kysucké Nové Mesto	2 394 259	2 021 331	2 394 259	2 007 982	2 007 982	2 007 982	0	0	0
	Spojená škola, Športová, Kysucké Nové Mesto	0	0	0	0	0	0	3 558 308	705 000	1 058 332
	Spolu	2 394 259	2 021 331	2 394 259	2 007 982	2 007 982	2 007 982	3 558 308	705 000	1 058 332
Región Kysuce – spolu:		3 299 905	2 384 813	3 237 452	2 782 938	2 159 853	2 529 428	10 634 210	707 000	1 660 274

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008.

Najvyššie záväzky voči dodávateľom v tomto regióne vykazovala Stredná odborná škola strojnícka, Kysucké Nové Mesto, z ktorých najväčšiu časť tvorili dlhodobou neuhradené faktúry KLF – ZVL a investičná faktúra za dobudovanie stravovacieho pavilónu (v roku 2008 bola uhradená).

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

V regióne Kysuce v roku 2009 neprevyšuje upravený rozpočet k 30.09.2009 normatívne pridelené finančné prostriedky.

Tabuľka 10.18: Upravený rozpočet bežných výdavkov k 30.09.2009 na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Kysuce

Okres	Názov školy	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			v EUR % upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Čadca	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Čadca	1 886 287	334 887	2 221 174	1 697 659	272 556	1 970 215	88,70 %
	Stredná odborná škola technická, Čadca	1 132 312	214 891	1 347 203	1 019 082	184 479	1 203 561	89,34 %
	Stredná odborná škola drevárska, Krásno nad Kysucou	763 390	138 507	901 897	689 935	137 622	827 557	91,76 %
	Spolu	3 781 989	688 285	4 470 274	3 406 676	594 657	4 001 333	89,51 %
Kysucké Nové Mesto	Stredná odborná škola strojnícka, Kysucké Nové Mesto	1 102 229	197 809	1 300 038	1 001 494	191 871	1 193 365	91,79 %
	Spolu	1 102 229	197 809	1 300 038	1 001 494	191 871	1 193 365	91,79 %
Región Kysuce – spolu:		4 884 218	886 094	5 770 312	4 408 170	786 528	5 194 698	90,02 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Kysuce sú pridelené kapitálové výdavky k 30.09.2009 vo výške 109 958 €. Tieto sú čerpané priebežne, podľa vykonaných prác.

Rok 2009

100 000,- € Rekonštrukcia plochej strechy na budove učební (Stredná odborná škola strojnícka, Kysucké Nové Mesto),

9 958,- € Nákup PC vybavenia pre výučbu cudzích jazykov (Stredná odborná škola technická, Čadca);

109 958,- € SPOLU

10.2.2 Región Liptov

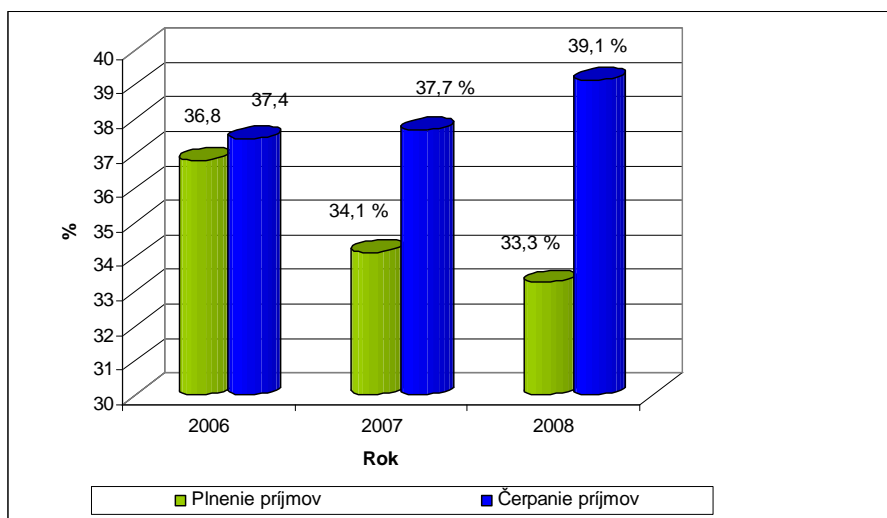
Rozpočtové organizácie

PRÍJMY

Za región Liptov bolo v roku 2006 plnenie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK vo výške 9 551 tis. Sk, čo predstavuje 36,8 %-tné plnenie zo všetkých regiónov ŽSK, v roku 2007 bolo plnenie príjmov vo výške 9 352 tis. Sk, (34,1 %), a v roku 2008 bolo plnenie príjmov vo výške 9 397 tis. Sk, (33,3 %). Z uvedeného vyplýva, že plnenie príjmov za región Liptov má mierne klesajúcu tendenciu.

Čerpanie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Liptov bolo v roku 2006 vo výške 8 556 tis. Sk, čo predstavuje 37,4 %-tné čerpanie zo všetkých regiónov ŽSK, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov vo výške 8 228 tis. Sk, (37,7 %), a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov vo výške 8 122 tis. Sk, (39,1 %). Čerpanie príjmov v priebehu rokov 2006 - 2008 malo mierne stúpajúcu tendenciu.

Graf 10.13: Plnenie a čerpanie príjmov v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Pridelené finančné prostriedky v regióne Liptov počas obdobia 2006 – 2008 presahovali výšku finančných prostriedkov určených Ministerstvom školstva SR z dôvodu polohy regiónu a materiálnej náročnosti škôl. Dievčenskej odbornej škole v Liptovskom Mikuláši v roku 2008 už neboli pridelené žiadne finančné prostriedky z dôvodu jej zrušenia.

Tabuľka 10.19: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 - 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Liptovský Mikuláš	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	17 511	17 255	101,48 %	18 298	17 897	102,24 %	21 591	19 795	109,07 %
	Gymnázium, Liptovský Hrádok	11 232	11 294	99,45 %	11 922	12 442	95,82 %	12 819	13 569	94,47 %
	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš	9 203	9 158	100,49 %	11 673	10 868	107,41 %	13 275	12 555	105,73 %
	Dievčenská odborná škola, Liptovský Mikuláš	4 171	4 089	102,01 %	1 692	2 206	76,70 %	0	0	0,00 %
	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok	9 937	9 661	102,86 %	11 225	10 034	111,87 %	12 020	10 919	110,08 %
	Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš	7 103	6 982	101,73 %	7 728	7 118	108,57 %	8 125	7 134	113,89 %
	Spolu	59 157	58 439	101,23 %	62 538	60 565	103,26 %	67 830	63 972	106,03 %
Ružomberok	Gymnázium, Ružomberok	15 574	15 812	98,49 %	17 506	17 977	97,38 %	19 855	20 357	97,53 %
	Obchodná akadémia, Ružomberok	11 002	10 738	102,46 %	11 612	11 429	101,60 %	12 378	11 501	107,63 %
	Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok	22 666	22 358	101,38 %	22 168	19 447	113,99 %	24 409	21 168	115,31 %
	Spolu	49 242	48 908	100,68 %	51 286	48 853	104,98 %	56 642	53 026	106,82 %
Región Liptov – spolu:		108 399	107 347	100,98%	113 824	109 418	104,03%	124 472	116 998	106,39%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Graf 10.14: Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Liptov

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

V regióne Liptov sa percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok počas rokov 2006 - 2008 mierne zvýšilo v dôsledku vysokých nákladov na prevádzku. V roku 2008 bolo školám v regióne Liptov pridelených 124 472 tis. Sk. V porovnaní s rokom 2006, kedy bolo pridelených 108 399 tis. Sk, bolo v roku 2008 pridelených finančných prostriedkov o 16 073 tis. Sk viac ako v roku 2006.

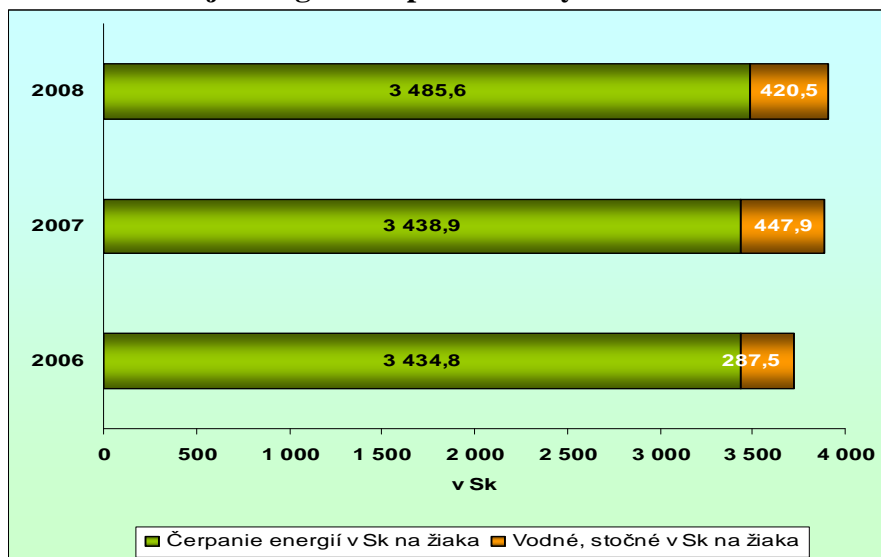
Tabuľka 10.20: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Liptovský Mikuláš	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	588,0	2 303,2	234,7	562,3	2 486,1	266,7	562,0	1 977,9	59,8
	Gymnázium, Liptovský Hrádok	386,3	1 695,1	238,1	389,3	1 812,7	261,0	390,7	2 176,8	250,7
	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš	298,3	1 447,8	336,4	322,3	2 565,7	366,4	342,0	2 890,7	672,4
	Dievčenská odborná škola, Liptovský Mikuláš	114,0	2 369,3	479,4	54,7	910,4	0,0	0,0	0,0	0,0
	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok	267,3	9 040,4	486,3	255,7	6 141,8	2 491,1	253,0	5 327,4	1 937,9
	Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš	185,0	991,4	244,5	170,0	1 823,1	519,1	153,7	1 276,0	274,3
	Spolu	1 839,0	2 888,2	304,6	1 754,3	2 770,7	624,1	1 701,3	2 641,8	525,4
Ružomberok	Gymnázium, Ružomberok	541,3	2 890,1	145,1	555,3	3 702,7	145,0	581,7	3 183,9	148,6
	Obchodná akadémia, Ružomberok	370,0	2 975,4	244,0	355,7	2 184,0	246,4	322,3	2 036,7	318,6
	Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok	350,7	7 626,2	463,1	334,0	7 846,3	240,7	336,0	9 670,8	457,9
	Spolu	1 262,0	4 231,2	262,5	1 245,0	4 380,5	199,7	1 240,0	4 643,5	276,6
Región Liptov – spolu:		3 101,0	3 434,8	287,5	2 999,3	3 438,9	447,9	2 941,3	3 485,6	420,5

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Graf 10.15: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov za roky 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Čerpanie energií na 1 žiaka na stredných školách v regióne Liptov malo počas rokov 2006 – 2008 mierne stúpajúcu tendenciu. Vodné a stočné na 1 žiaka sa v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 zvýšilo o 133,- Sk na 1 žiaka. Tento nárast je spôsobený tuhšími a dlhšími zimami, dlhším vykurovacím obdobím.

b) Kapitálové výdavky

Rok 2006

- 17 126 tis. Sk Rekonštrukcia (ŠÚV a ZSS obchodu a služieb, Ružomberok),
- 300 tis. Sk Nákup strešných okien (Gymnázium, Liptovský Hrádok),
- 271 tis. Sk Rekonštrukcia výmenníkovej stanice (DM, Ružomberok),
- 350 tis. Sk Rekonštrukcia strešného plášťa (SOŠ lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok),
- 72 tis. Sk Havária regulátora tlaku plynu (Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš),
- 200 tis. Sk Nákup kamery a hardvéru (ŠÚV, Ružomberok);
- 18 319 tis. Sk SPOLU**

Rok 2007

- 7 722 tis. Sk Rekonštrukcia (ŠÚV a ZSS obchodu a služieb, Ružomberok),
- 6 916 tis. Sk Rekonštrukcia strešného plášťa (SOŠ lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok),
- 200 tis. Sk Vybudovanie hygienických zariadení v jedálni (DM, Ružomberok),
- 109 tis. Sk Zakúpenie a výmena detektorov plynu a elektromag. ventilu (Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš),
- 1 172 tis. Sk Rekonštrukcia vykurovacieho systému (OA, Liptovský Mikuláš),

248 tis. Sk Rekonštrukcia balkónov (DM, Liptovský Mikuláš);
16 367 tis. Sk SPOLU

Rok 2008

5 967 tis. Sk Rekonštrukcia strešnej krytiny, zateplenie krovu (Gymnázium, Ružomberok),
3 403 tis. Sk Dokončenie prestavby podkrovia (Gymnázium, Liptovský Hrádok),
2 436 tis. Sk Komplexná rekonštrukcia vzduchotechniky a okien v kuchyni (DM, Ružomberok),
98 tis. Sk Zakúpenie CPR simulátora/resuscitačný model (SZŠ, Liptovský Mikuláš),
220 tis. Sk Nákup umývačky riadu pre ŠJ (DM, Liptovský Mikuláš),
165 tis. Sk Nákup vyprážacej panvice pre ŠJ (DM, Liptovský Mikuláš),
440 tis. Sk Nákup elektrického konvektomatu s príslušenstvom (DM, Ružomberok),
200 tis. Sk Lezecká stena (Gymnázium, Liptovský Hrádok),
200 tis. Sk Modernizácia športového areálu (OA, Liptovský Mikuláš),
55 tis. Sk Bezpečnostný systém (SZŠ, Liptovský Mikuláš);
13 184 tis. Sk SPOLU

POHĽADÁVKY

V regióne Liptov tvorili pohľadávky k 31. 12. 2008 za rozpočtové organizácie 4 607 357 Sk.

**Tabuľka 10.21: Pohľadávky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia
Liptovský Mikuláš	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	65 060	0	59 740	149 980	0	149 980	752 921	0	0
	Gymnázium, Liptovský Hrádok	2 079	0	2 079	16 451	0	2 736	357 770	0	0
	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš	58 200	58 200	58 200	4 500	4 500	4 500	655 420	0	0
	Dievčenská odborná škola, Liptovský Mikuláš	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok	156 565	156 565	4 058	310 687	310 687	1 058	717 400	262 908	9 492
	Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš	0	0	0	5 160	0	0	105 738	0	0
	Domov mládeže, Liptovský Mikuláš	24 439	0	567	10 786	0	0	0	0	0
	Spolu	306 343	214 765	124 644	497 564	315 187	158 274	2 589 249	262 908	9 492
Ružomberok	Gymnázium, Ružomberok	0	0	0	222 281	0	0	1 675 219	0	0
	Obchodná akadémia, Ružomberok	0	0	0	1 036	0	0	38 836	0	0
	Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok	190	0	0	329	0	0	303 617	0	0
	Domov mládeže, Ružomberok	36	36	0	430	0	0	436	0	0
	Spolu	226	36	0	224 076	0	0	2 018 108	0	0
Región Liptov – spolu:		306 589	214 801	124 644	721 640	315 187	158 274	4 607 357	262 908	9 492

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008

Od 1. 1. 2008 sa v účtovníctve zaviedol pojem „transfery“ pre popis vzájomných zúčtovacích vzťahov vznikajúcich z rôznych spôsobov financovania organizácií v rámci subjektov verejnej správy. V prípade rozpočtových a príspevkových organizácií ide o zúčtovanie voči štátnemu rozpočtu. Z tohto dôvodu sú pohľadávky v roku 2008 vo výške 4 607 357 Sk, pretože zahŕňajú aj pohľadávky „Zúčtovanie transferov“. V predchádzajúcich rokoch sa táto položka v účtovníctve neevidovala.

ZÁVÄZKY

Pri úpravách rozpočtu bežných výdavkov sa prihliada na skutočné čerpanie finančných prostriedkov a na aktuálny stav záväzkov. V rámci finančných možností došlo v rokoch 2007 a 2008 k čiastočnému oddĺženiu záväzkov. Záväzky voči dodávateľom sa v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 znížili o 858 458 Sk.

**Tabuľka 10.22: Záväzky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	dodávatelia	spolu	z toho	dodávatelia	spolu	z toho	dodávatelia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Liptovský Mikuláš	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	0	0	0	0	0	0	330 000	0	0
	Gymnázium, Liptovský Hrádok	7 220	0	7 220	22 659	0	22 324	1 900 754	0	12 220
	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš	8 442	0	8 405	0	0	0	2 279 231	0	0
	Dievčenská odborná škola, Liptovský Mikuláš	17	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok	586 142	466 027	495 271	341 986	300 272	326 715	3 130 715	0	9 539
	Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš	198 561	198 561	198 561	87 168	87 168	87 168	314 484	254 743	254 743
	Domov mládeže, Liptovský Mikuláš	12 797	0	12 797	0	0	0	0	0	0
	Spolu	813 179	664 588	722 254	451 813	387 440	436 207	7 955 184	254 743	276 502
Ružomberok	Gymnázium, Ružomberok	335 377	335 377	335 377	79 320	0	79 320	1 001 244	0	0
	Obchodná akadémia, Ružomberok	0	0	0	251 745	195 502	251 745	1 638 086	0	0
	Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok	17 650	17 650	17 650	438 867	0	438 867	744 487	0	0
	Domov mládeže, Ružomberok	59 679	59 679	59 679	7 026	0	0	2 084 673	0	0
	Spolu	412 706	412 706	412 706	776 958	195 502	769 932	5 468 490	0	0
Región Liptov – spolu:		1 225 884	1 077 294	1 134 960	1 228 771	582 942	1 206 139	13 423 674	254 743	276 502

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

Záväzky v rokoch 2006 a 2007 nezahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Od roku 2008 sa tieto záväzky začali evidovať z dôvodu lepšej kontroly a odsúhlasenia na výkazy a účtovníctvo. Preto sú celkové záväzky v rokoch 2006 a 2007 nižšie ako v roku 2008.

Najvyššie záväzky po lehote splatnosti v roku 2008 vykazovala Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš a to vo výške 254 743 Sk. Tieto záväzky vznikli v súvislosti so sťahovaním školy do nových priestorov.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

Upravený rozpočet k 30. 9. 2009 nepresahuje výšku normatívneho príspevku určeného Ministerstvom školstva SR. Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Liptov je vo výške 99,50 %.

Tabuľka 10.23: Upravený rozpočet k 30. 09. 2009 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

v EUR

Okres	Názov školy a školského zariadenia	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Liptovský Mikuláš	Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš	572 056	138 037	710 093	585 351	118 502	703 853	99,12 %
	Gymnázium, Liptovský Hrádok	386 074	93 225	479 299	355 183	82 321	437 504	91,28 %
	Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš	354 487	81 520	436 007	368 336	76 644	444 980	102,10 %
	Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok	348 799	70 684	419 483	340 238	67 653	407 891	97,24 %
	Stredná zdravotnícka škola, Liptovský Mikuláš	258 093	43 922	302 015	232 284	46 160	278 444	92,20 %
	Spolu	1 919 509	427 388	2 346 897	1 881 392	391 280	2 272 672	96,84 %
Ružomberok	Gymnázium, Ružomberok	588 878	137 347	726 225	566 775	137 347	704 122	96,96 %
	Obchodná akadémia, Ružomberok	346 867	76 518	423 385	354 770	76 518	431 288	101,87 %
	Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok	649 752	112 420	762 172	649 505	179 878	829 383	108,82 %
	Spolu	1 585 497	326 285	1 911 782	1 571 050	393 743	1 964 793	102,77 %
Región Liptov – spolu:		3 505 006	753 673	4 258 679	3 452 442	785 023	4 237 465	99,50 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

b) Kapitálové výdavky

- 332 000,- € Rekonštrukcia konštrukcie krovu a strešnej krytiny na historickej budove (Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok),
- 100 000,- € Multifunkčné ihrisko (Gymnázium M. M. Hodžu, Liptovský Mikuláš),
- 3 500,- € Rekonštrukcia hygienických zariadení (Gymnázium, Ružomberok),
- 9 958,- € PC vybavenie pre výučbu (ŠÚV, Ružomberok),
- 6 217,- € Vybavenie do školskej jedálne (Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš),
- 2 190,- € Nákup kosačky (Obchodná akadémia, Liptovský Mikuláš),
- 7 311,- € PC pre výučbu cudzích jazykov (Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie, Liptovský Hrádok),

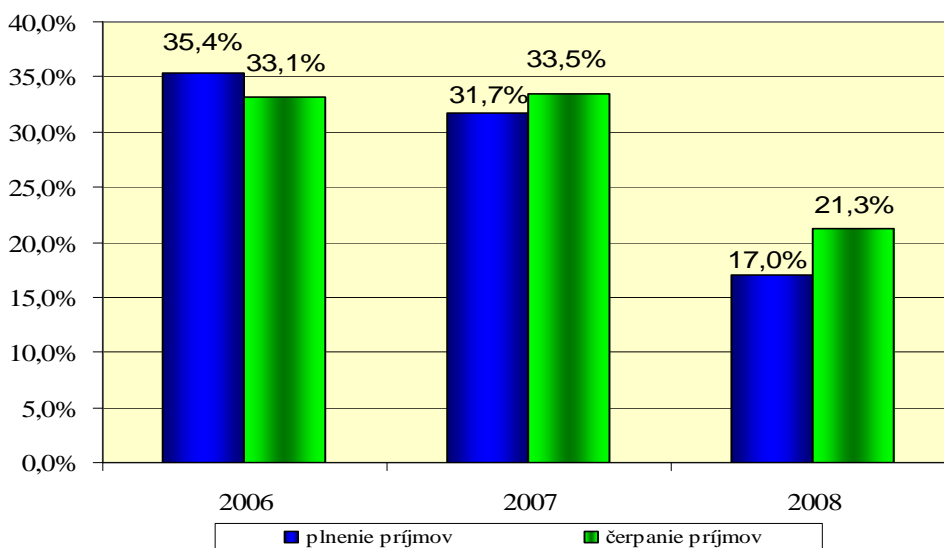
6 639,- € Nákup elektrickej panvice (Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie,
Liptovský Hrádok),
3 500,- € Nákup štiepkovača (Stredná odborná škola lesnícka J. D. Matejovie,
Liptovský Hrádok);
471 315,- € SPOLU

Príspevkové organizácie

PRÍJMY

Plnenie príjmov príspevkových organizácií na úseku vzdelávania za región Liptov v roku 2006 predstavovalo 62 102 tis. Sk a v roku 2008 bolo plnenie príjmov už len vo výške 25 032 tis. Sk (Hotelová akadémia vykazovala za obdobie rokov 2006 a 2007 zvýšené plnenie príjmov za prostriedky z podnikateľskej činnosti po zdanení). V rokoch 2007 a 2008 bolo čerpanie príjmov vyššie ako ich plnenie, čo bolo spôsobené čerpaním finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Graf 10.16: Plnenie vlastných príjmov príspevkových organizácií v regióne Liptov za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

VÝDAVKY**a) Bežné výdavky**

Najväčším problémom u príspevkových organizácií je zvýšená nákladovosť na energie. Školské objekty sú rozsiahle, majú viacero budov, väčšie množstvo strojov a zariadení potrebných na vykonávanie odborného výcviku, čo prispieva k nárastu spotreby energií.

Tabuľka 10.24: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

v tis. Sk

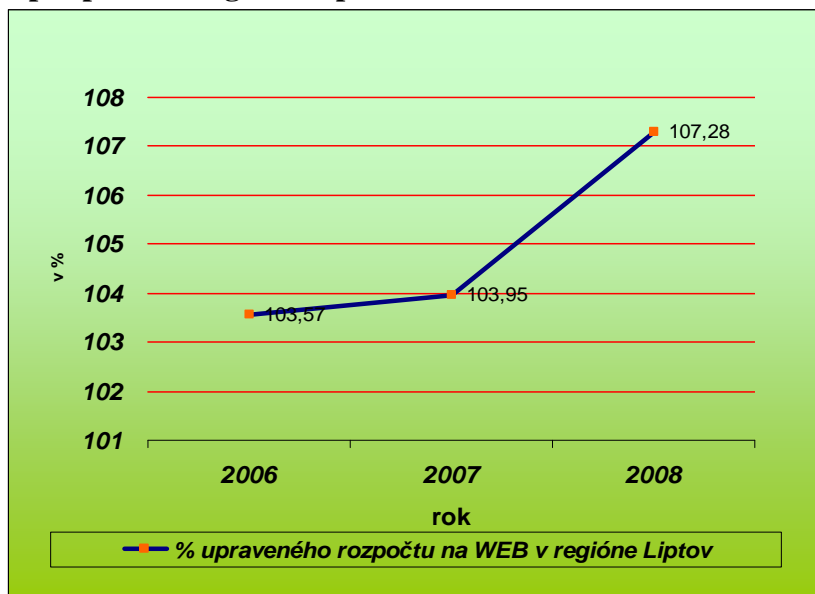
Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Liptovský Mikuláš	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	21 662	21 710	99,78 %	23 461	24 388	96,20 %	25 296	25 549	99,01 %
	Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš	27 781	28 143	98,71 %	29 601	29 714	99,62 %	32 833	32 383	101,39 %
	Združená stredná škola, Liptovský Mikuláš	13 059	13 090	99,76 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Demänovská, Liptovský Mikuláš	0	0	0,00 %	14 123	14 492	97,45 %	15 535	16 400	94,73 %
	Stredné odborné učilište, Liptovský Mikuláš	12 504	12 267	101,93 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš	0	0	0,00 %	11 617	10 942	106,17 %	12 044	10 118	119,04 %
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	29 473	25 633	114,98 %	31 686	26 513	119,51 %	31 396	26 639	117,86 %
	Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok	11 494	10 497	109,50 %	11 992	10 122	118,47 %	11 909	9 346	127,42 %
	Spolu	115 973	111 340	104,16 %	122 480	116 171	105,43 %	129 013	120 435	107,12 %
Ružomberok	Združená stredná škola obchodu a služieb, Ružomberok	19 391	20 151	96,23 %	23 296	25 326	91,98 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Ružomberok	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	28 639	31 479	90,98 %
	Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok	34 871	32 883	106,05 %	35 751	33 140	107,88 %	38 658	31 074	124,41 %
	Spolu	54 262	53 034	102,32 %	59 047	58 466	100,99 %	67 297	62 553	107,58 %
Región Liptov – spolu:		170 235	164 374	103,57%	181 527	174 637	103,95%	196 310	182 988	107,28%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Najväčší nárast percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok bol v roku 2008 zaznamenaný u Strednej odbornej školy polytechnickej, Ružomberok, a to z dôvodu, že od roku 2008 bola plaváreň financovaná z normatívnych finančných prostriedkov. Do roku 2007 boli tieto náklady na plaváreň financované z daňových príjmov ŽSK.

Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok nemala zohľadnený umelecký odbor v pridelenom normatívnom príspevku, preto poskytnutá výška upraveného rozpočtu bola nad rámec normatívneho príspevku.

Graf 10.17: Porovnanie percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Liptov za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Liptov v priebehu rokov 2006 až 2008 došlo k nárastu percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok z toho dôvodu, že sa v normatívnom príspevku nezohľadňoval umelecký odbor a od roku 2008 bola plaváreň financovaná z oblasti prenesených kompetencií.

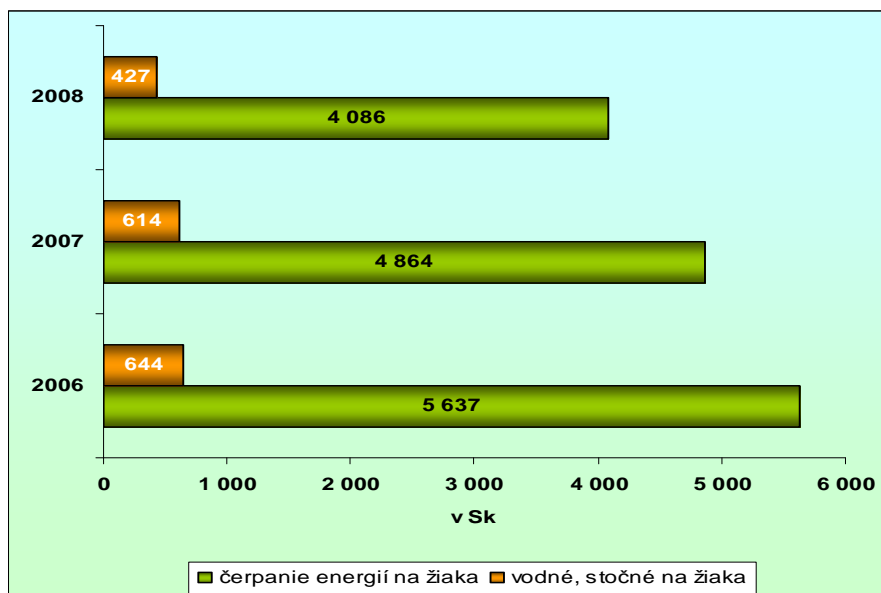
Príspevkové organizácie na úseku vzdelávania za región Liptov v priebehu rokov 2006 až 2008 vykazovali zvýšené prevádzkové náklady. Z nich prevažovali náklady na teplo z dôvodu polohy regiónu.

Tabuľka 10.25: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov za roky 2006 – 2008

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Liptovský Mikuláš	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	579,0	3 520,7	270,7	576,3	3 004,5	213,2	565,7	2 993,0	286,3
	Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš	713,1	1 774,0	472,6	746,0	2 259,0	410,8	741,7	2 017,1	230,6
	Združená stredná škola, Liptovský Mikuláš	347,4	1 720,9	141,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Demänovská, Liptovský Mikuláš	0,0	0,0	0,0	333,0	2 896,2	299,8	343,3	3 300,6	413,2
	Stredné odborné učilište, Liptovský Mikuláš	257,3	10 557,0	1 873,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš	0,0	0,0	0,0	237,0	9 763,2	1 754,0	202,0	6 016,0	976,8
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	654,3	7 186,2	1 040,7	654,3	5 392,1	911,7	624,0	5 023,1	428,6
	Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok	245,8	7 984,7	740,3	211,7	6 556,3	695,5	173,7	5 580,8	535,9
	Spolu	2 796,9	4 748,9	675,0	2 758,3	4 209,5	612,2	2 650,3	3 637,7	389,6
Ružomberok	Združená stredná škola obchodu a služieb, Ružomberok	602,0	6 247,8	263,5	610,0	5 384,2	219,1	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Ružomberok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	667,0	4 150,8	264,2
	Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok	818,0	8 225,1	816,3	770,7	6 796,2	935,4	650,0	5 847,7	748,2
	Spolu	1 420,0	14 472,9	581,9	1 380,7	6 172,4	618,9	1 317,0	4 988,3	503,1
Región Liptov – spolu:		4 216,9	5 637,2	643,7	4 139,0	4 864,2	614,4	3 967,3	4 086,0	427,3

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Graf 10.18: Prehľad čerpania energií, vodného a stočného na žiaka v regióne Liptov za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Vynaložené finančné prostriedky čerpané na energie v roku 2006 boli vo výške 5 637,20 Sk na žiaka a v roku 2008 boli už vo výške 4 086,00 Sk na žiaka. Priaznivý vplyv na pokles čerpania energií na žiaka mali aj investičné akcie zamerané na rekonštrukcie a zateplenia budov škôl a rekonštrukcie plynových kotolní. Najvýraznejších pokles čerpania energií na žiaka bol zaznamenaný v Strednej odbornej škole obchodu a služieb, Liptovský Mikuláš, kde prebehli v roku 2008 stavebné úpravy školy z dôvodu presťahovania Strednej zdravotníckej školy, Liptovský Mikuláš do priestorov školy.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Liptov boli kapitálové výdavky za obdobie rokov 2006 až 2008 vo výške 12 414 tis. Sk.

Rok 2006 – spolu 2 516 tis. Sk, z toho:

- 2 166 tis. Sk Havarijný stav ležatých rozvodov (Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš),
- 350 tis. Sk Havária elektroinštalácie (Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok);

Rok 2007 – spolu 4 243 tis. Sk, z toho:

- 3 797 tis. Sk Havarijný stav plynovej kotolne (Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok),
- 270 tis. Sk Strojné zariadenie SPV (Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš),
- 176 tis. Sk Rekonštrukcia hygienických zariadení (Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš);

Rok 2008 – spolu 5 655 tis. Sk, z toho:

- 4 768 tis. Sk Stavebné úpravy (Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš),
- 512 tis. Sk Vybudovanie kanalizačných prípojok (Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok),
- 200 tis. Sk Grantový program – Vráťme šport do škôl (Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš),
- 175 tis. Sk Rekonštrukcia okien ŠJ (Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok).

POHĽADÁVKY

Pohľadávky príspevkových organizácií v regióne Liptov mali v roku 2006 najvyššiu hodnotu v celom kraji. V ďalších rokoch mali klesajúci charakter, čo bolo spôsobené odpismi nevymožiteľných pohľadávok voči zaniknutým organizáciám.

Tabuľka 10.26: Prehľad pohľadávok v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Liptovský Mikuláš	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	391 101	241 707	319 207	557 320	0	232 056	564 967	0	239 442
	Školské hospodárstvo, Demänová	19 317 553	641 120	5 314 468	0	0	0	0	0	0
	Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš	640 503	113 967	280 757	778 694	415 406	403 319	1 045 455	523 000	638 550
	Združená stredná škola, Liptovský Mikuláš	64 662	37 699	49 150	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Demänovská, Liptovský Mikuláš	0	0	0	3 976 365	699 198	3 966 875	1 277 799	194 000	1 212 563
	Stredné odborné učilište, Liptovský Mikuláš	110 380	0	67 722	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš	0	0	0	58 442	0	58 442	339 443	211 000	339 443
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	45 612	4 555	11 212	20 290	5 454	20 290	34 289	1 000	24 089
	Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok	1 547 752	161 605	774 351	856 330	69 678	540 740	616 405	108 000	348 919
	Spolu	22 117 563	1 200 653	6 816 867	6 247 441	1 189 736	5 221 722	3 878 358	1 037 000	2 803 006
Ružomberok	Združená stredná škola obchodu a služieb, Ružomberok	166 350	107 807	159 769	160 395	119 683	158 305	449 860	233 000	366 877
	Spojená škola, Ružomberok	222 380	89 675	218 810	494 206	174 034	490 156	0	0	0
	Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok	0	0	0	0	0	0	93 163	0	84 571
	Spolu	388 730	197 482	378 579	654 601	293 717	648 461	543 023	233 000	451 448
Región Liptov – spolu:		22 506 293	1 398 135	7 195 446	6 902 042	1 483 453	5 870 183	4 421 381	1 270 000	3 254 454

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008.

Najvyššie pohľadávky v regióne Liptov vykazovalo v roku 2006 Školské hospodárstvo, Demänová (neuhradené splátky za odpredaj zvierat – firmy boli už

v likvidácii). V roku 2007 došlo k zlúčeniu Strednej odbornej školy polytechnickej, Liptovský Mikuláš so Školským hospodárstvom, Demänová, s následným prevzatím všetkých pohľadávok novej organizačnej zložky školy. V tomto roku došlo aj k odpísaniu týchto nevymožiteľných pohľadávok.

ZÁVÄZKY

Závazky v roku 2008 zahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu sú celkové záväzky v roku 2008 vyššie ako v predchádzajúcich rokoch. Závazky po lehote splatnosti mali klesajúci charakter, čo bolo spôsobené ich vykrývaním v rozpočte škôl (úpravy rozpočtov).

Tabuľka 10.27: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Liptovský Mikuláš	Školský majetok, Demänová	11 189	0	11 189	0	0	0	0	0	0
	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	90 287	0	90 287	1 298 906	0	285 173	2 333 412	0	253 245
	Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš	1 737 959	0	303 837	184 245	38 694	177 437	3 837 425	40 000	240 042
	Združená stredná škola, Liptovský Mikuláš	53 853	0	34 283	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Demänovská, Liptovský Mikuláš	0	0	0	279 817	0	235 251	2 066 213	162 000	312 612
	Stredné odborné učilište, Liptovský Mikuláš	87 703	0	87 703	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Vrbická, Liptovský Mikuláš	0	0	0	138 264	0	126 790	963 016	0	48 585
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	816 030	14 235	815 313	683 009	152 671	649 368	3 537 522	0	707 535
	Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok	850 622	0	119 789	413 036	0	119 804	277 938	0	93 083
	Spolu	3 647 643	14 235	1 451 212	2 997 277	191 366	1 593 823	13 015 526	202 000	1 655 102
Ružomberok	Združená stredná škola obchodu a služieb, Ružomberok	256 187	247 213	256 187	28 310	4 353	28 310	0	0	0
	Spojená škola, Ružomberok	0	0	0	0	0	0	688 657	0	573 581
	Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok	1 116 875	1 010 000	1 010 000	1 099 870	32 910	1 075 095	4 679 267	6 000	963 085
	Spolu	1 373 062	1 257 213	1 266 187	1 128 180	37 263	1 103 405	5 367 924	6 000	1 536 666
Región Liptov – spolu:		5 020 705	1 271 448	2 717 399	4 125 457	228 629	2 697 228	18 383 450	208 000	3 191 768

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Finančné prostriedky škôl na prevádzkové náklady nepostačovali ani na úhradu nevyhnutných platieb (úhrada energií), čo viedlo k nedostatku finančných prostriedkov na financovanie bežných opráv, údržby a celkovú modernizáciu škôl.

Najvyššie záväzky voči dodávateľom v tomto regióne vykazovala Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok, ktorá má v správe plaváreň, čo si vyžaduje zvýšené prevádzkové náklady.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

V regióne Liptov v roku 2009 prevyšuje upravený rozpočet k 30.09.2009 normatívne pridelené finančné prostriedky.

Tabuľka 10.28: Upravený rozpočet bežných výdavkov k 30.09.2009 na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Liptov

Okres	Názov školy	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			v EUR % upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Liptovský Mikuláš	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	894 555	167 056	1 061 611	805 100	148 293	953 393	89,81 %
	Hotelová akadémia, Liptovský Mikuláš	1 062 198	196 141	1 258 339	975 197	161 561	1 136 758	90,34 %
	Stredná odborná škola polytechnická, Liptovský Mikuláš	541 313	105 679	646 992	487 182	96 896	584 078	90,28 %
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Liptovský Mikuláš	323 690	54 951	378 641	328 996	86 791	415 787	109,81 %
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok	715 897	142 941	858 838	921 928	182 102	1 104 030	128,55 %
	Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok	309 716	55 775	365 491	346 578	68 579	415 157	113,59 %
	Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš	894 555	167 056	1 061 611	805 100	148 293	953 393	89,81 %
	Spolu	4 741 924	889 599	5 631 523	4 670 081	892 515	5 562 596	98,78 %
Ružomberok	Spojená škola, Ružomberok	1 150 631	200 229	1 350 860	1 030 359	164 829	1 195 188	88,48 %
	Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok	927 446	174 721	1 102 167	1 064 599	272 320	1 336 919	121,30 %
	Spolu	2 078 077	374 950	2 453 027	2 094 958	437 149	2 532 107	103,22 %
Región Liptov – spolu:		6 820 001	1 264 549	8 084 550	6 765 039	1 329 664	8 094 703	100,13 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Nad rámec prideleného normatívneho príspevku v roku 2009 sú v regióne Liptov:

- Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok – nízky normatívny príspevok na osobné náklady (vekovo starší pedagogickí zamestnanci),
- Stredná odborná škola polytechnická, Ružomberok nemá v normatívnom príspevku zahrnutú plaváreň,
- Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok – nezaradený umelecký odbor;

b) Kapitálové výdavky

V regióne Liptov sú pridelené kapitálové výdavky k 30.09.2009 vo výške 291 454 €. Tieto sú čerpané priebežne, podľa vykonaných prác.

Rok 2009 – spolu 291 454,- €, z toho:

- 141 582,- € Stavebné úpravy (Stredná odborná školadrevárska, Liptovský Hrádok),
- 141 222,- € Stavebné úpravy budovy (Stredná odborná škola stavebná, Liptovský Mikuláš),
- 5 000,- € Nákup ohrevného pultu (Hotelová akadémia Liptovský Mikuláš),
- 3 650,- € Nákup kosačky (Stredná odborná škola drevárska, Liptovský Hrádok).

10.2.3 Región Horné Považie

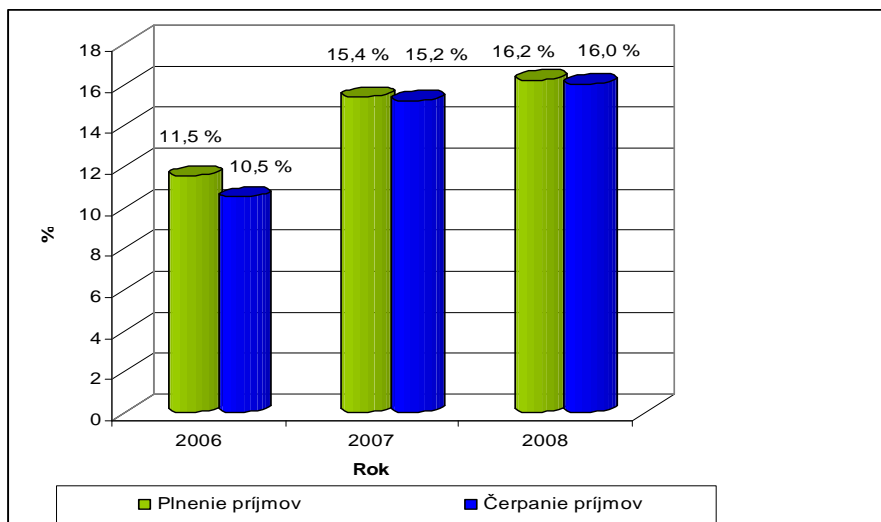
Rozpočtové organizácie

PRÍJMY

Za región Horné Považie bolo v roku 2006 plnenie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK vo výške 2 992 tis. Sk, čo predstavuje 11,5 % z celkového plnenia príjmov za stredné školy a zariadenia v pôsobnosti ŽSK, v roku 2007 bolo plnenie príjmov vo výške 4 211 tis. Sk, čo predstavuje 15,4 % z celkového plnenia a v roku 2008 bolo plnenie príjmov vo výške 4 579 tis. Sk, čo predstavuje 16,2 % z celkového plnenia príjmov za organizácie. Z uvedeného vyplýva, že plnenie príjmov za región Horné Považie má stúpajúcu tendenciu.

Čerpanie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK bolo v roku 2006 vo výške 2 404 tis. Sk, čo predstavuje 10,5 % z celkového čerpania príjmov za stredné školy a zariadenia v pôsobnosti ŽSK, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov vo výške 3 571 tis. Sk, čo predstavuje 15,2 % z celkového čerpania príjmov a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov vo výške 3 325 tis. Sk, čo predstavuje 16,0 % z celkového čerpania príjmov za stredné školy a zariadenia v pôsobnosti ŽSK.

**Graf 10.19: Plnenie a čerpanie príjmov v rokoch 2006 - 2008
na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej
pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie**

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

VÝDAVKY**a) Bežné výdavky**

V regióne Horné Považie v rokoch 2007 a 2008 upravený rozpočet nepresiahol výšku určeného normatívneho príspevku Ministerstvom školstva SR. Väčšia časť pridelených finančných prostriedkov sa použila na vykrytie osobných nákladov a z prevádzkových nákladov prevažne na úhradu energií.

Tabuľka 10.29: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 - 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

v tis. Sk

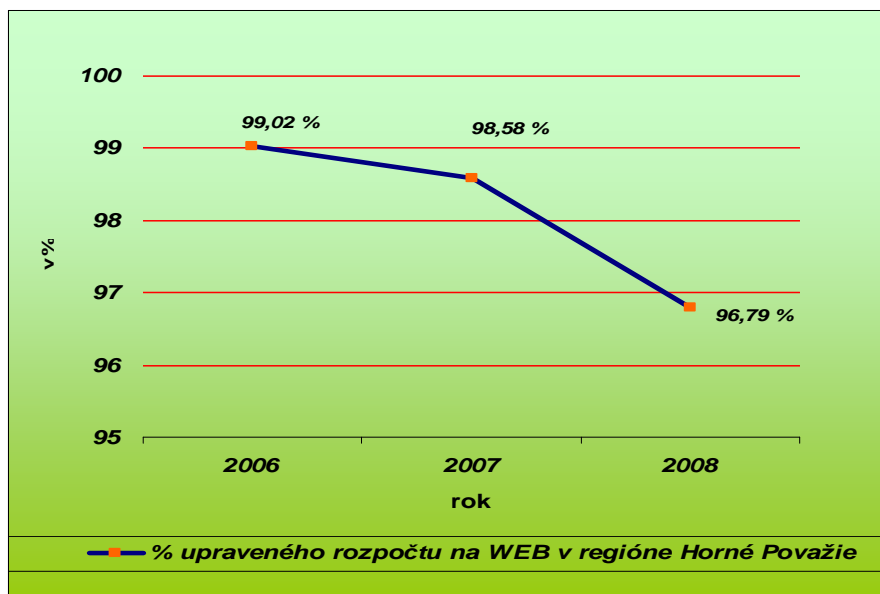
Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Bytča	Gymnázium, Bytča	14 004	14 107	99,27 %	14 797	15 400	96,08 %	16 329	16 986	96,13 %
	Spolu	14 004	14 107	99,27 %	14 797	15 400	96,08 %	16 329	16 986	96,13 %
Rajec	Gymnázium, Rajec	7 042	7 033	100,13 %	7 680	7 623	100,75 %	8 659	8 602	100,66 %
	Spolu	7 042	7 033	100,13 %	7 680	7 623	100,75 %	8 659	8 602	100,66 %
Žilina	Gymnázium Hlinská 29, Žilina	21 576	22 156	97,38 %	23 582	24 716	95,41 %	26 508	26 728	99,18 %
	Športové gymnázium, Žilina	9 984	10 306	96,88 %	10 126	10 191	99,36 %	0	0	0,00 %
	Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina	14 994	14 909	100,57 %	18 979	16 390	115,80 %	17 082	17 548	97,34 %
	Gymnázium, Veľká okružná, Žilina	17 804	18 222	97,71 %	19 212	20 469	93,86 %	20 546	22 221	92,46 %
	Dievčenská odborná škola, Žilina	8 065	8 440	95,56 %	8 662	8 927	97,03 %	0	0	0,00 %
	Hotelová akadémia, Žilina	5 237	5 333	98,20 %	5 600	5 745	97,48 %	0	0	0,00 %
	Obchodná akadémia, Žilina	18 372	18 142	101,27 %	19 805	19 311	102,56 %	22 712	21 676	104,78 %
	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	14 573	14 655	99,44 %	16 512	17 353	95,15 %	18 376	19 182	95,80 %
	Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina	24 653	25 421	96,98 %	27 089	29 042	93,28 %	28 745	31 937	90,01 %
	Stredná zdravotnícka škola, Žilina	24 178	24 358	99,26 %	25 119	25 504	98,49 %	24 828	26 768	92,75 %
	Konzervatórium, Žilina	26 472	25 920	102,13 %	27 944	27 681	100,95 %	30 406	29 647	102,56 %
	Spolu	185 908	187 862	98,96 %	202 630	205 329	98,69 %	189 203	195 707	96,68 %
Región Horné Považie – spolu:		206 954	209 002	99,02 %	225 107	228 352	98,58 %	214 191	221 295	96,79 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Pridelený normatívny príspevok za región Horné Považie je v roku 2008 ponížený, pretože nevykazujeme údaje za Dievčenskú odbornú školu, Hotelovú akadémiu a Športové gymnázium. Z dôvodu racionalizačných opatrení došlo k spájaniu škôl s príspevkovými školami. Novovzniknuté školy majú príspevkovú formu hospodárenia a údaje sú zahrnuté pri príspevkových organizáciách.

Medzi najviac dofinancované školy patrí Obchodná akadémia, Žilina a Konzervatórium, Žilina, pretože normatív stanovený pre obchodné akadémie a umelecké školy bol nepostačujúci.

Graf 10.20: Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok Ministerstvom školstva SR v priebehu rokov 2006 – 2008 má mierne klesajúcu tendenciu z dôvodu poklesu žiakov, spájania škôl a prechodu do kategórie príspevkových organizácií.

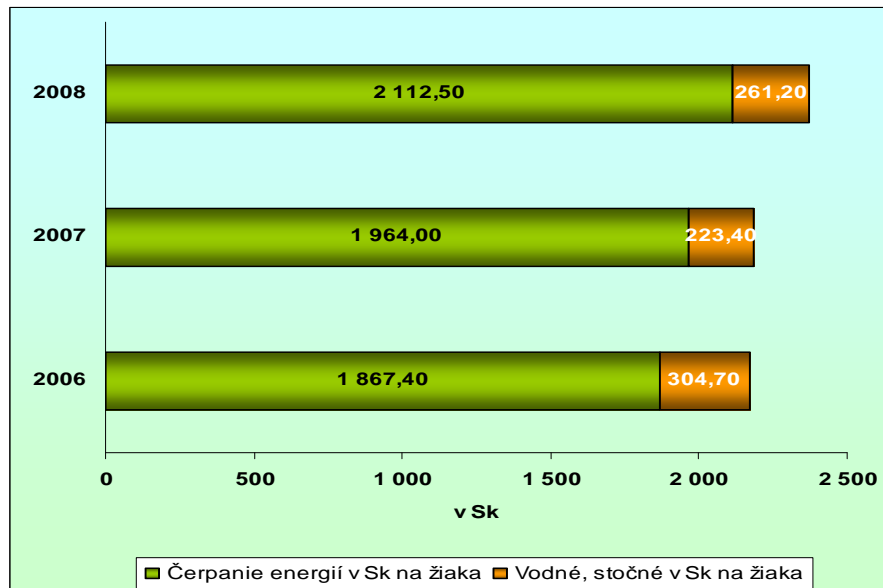
Tabuľka 10.30: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Bytča	Gymnázium, Bytča	487,0	2 339,7	144,5	483,7	1 924,3	128,3	491,3	2 226,4	133,3
	Spolu	487,0	2 339,7	144,5	483,7	1 924,3	128,3	491,3	2 226,4	133,3
Rajec	Gymnázium, Rajec	241,7	2 062,4	162,7	239,0	2 373,2	293,9	248,0	2 681,8	314,7
	Spolu	241,7	2 062,4	162,7	239,0	2 373,2	293,9	248,0	2 681,8	314,7
Žilina	Gymnázium Hlinská 29, Žilina	762,3	1 157,3	365,5	783,7	1 398,3	191,3	780,7	1 263,6	251,6
	Športové gymnázium, Žilina	211,7	0,0	0,0	204,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina	514,7	2 676,1	516,1	512,0	2 874,1	203,5	504,7	2 645,0	271,7
	Gymnázium, Veľká okružná, Žilina	626,0	1 651,4	305,6	638,7	895,5	158,4	640,7	1 695,3	181,9
	Dievčenská odborná škola, Žilina	235,3	1 731,1	141,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Hotelová akadémia, Žilina	148,3	1 526,3	140,0	148,7	984,6	242,6	0,0	0,0	0,0
	Obchodná akadémia, Žilina	604,0	1 668,6	361,3	587,0	1 740,7	346,1	607,7	1 293,0	214,9
	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	409,0	2 260,3	178,4	440,0	2 513,1	108,7	450,7	2 468,8	272,0
	Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina	707,0	2 270,3	312,1	733,0	2 116,0	352,7	740,7	2 203,4	308,4
	Stredná zdravotnícka škola, Žilina	569,3	1 108,3	367,2	548,7	1 206,0	334,3	516,0	1 588,8	398,5
	Konzervatórium, Žilina	272,0	3 954,9	462,6	273,7	4 150,4	152,3	262,0	6 763,1	439,1
	Spolu	5 059,6	1 812,6	323,4	5 100,0	1 781,2	229,1	4 503,0	2 116,3	278,1
Región Horné Považie – spolu:		5 788,3	1 867,4	301,7	5 822,7	1 817,4	223,4	5 242,3	2 153,3	266,3

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

Graf 10.21: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava za roky 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Čerpanie energií na 1 žiaka na stredných školách v regióne Horné Považie v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 a 2007 predstavuje nárast v priemere o 9,1 %. Čerpanie vodného a stočného v roku 2007 oproti roku 2006 malo klesajúcu tendenciu a v roku 2008 zaznamenalo mierny nárast.

b) Kapitálové výdavky

Rok 2006

- 1 500 tis. Sk Zastrešenie (Gymnázium, Bytča),
- 1 800 tis. Sk Viacúčelová sála a stavebné úpravy (Konzervatórium, Žilina),
- 2 301 tis. Sk Havarijný stav komínov a horákov (Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina),
- 1 500 tis. Sk Rekonštrukcia elektroinštalácie (Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina),
- 60 tis. Sk Havarijný stav regulátorov plynu (Obchodná akadémia, Žilina),
- 200 tis. Sk Zhotovenie kabeláže (Gymnázium, Hlinská Žilina),
- 500 tis. Sk Havária výmenníkovej stanice (Stredná zdravotnícka škola, Žilina);
- 7 861 tis. Sk Spolu**

Rok 2007

- 625 tis. Sk Rekonštrukcia hygienických zariadení (Obchodná akadémia, Žilina),
- 1 500 tis. Sk Rekonštrukcia elektroinštalácie (Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina),
- 2 500 tis. Sk Rekonštrukcia strechy (Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina),
- 516 tis. Sk Viacúčelová sála a stavebné úpravy (Konzervatórium, Žilina),

4 568 tis. Sk	Havária výmenníkovej stanice (Stredná zdravotnícka škola, Žilina),
1 506 tis. Sk	Rekonštrukcia palubovky v telocvični (Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina),
214 tis. Sk	Rekonštrukcia hygienických zariadení v telocvični (Gymnázium, Veľká Okružná, Žilina),
183 tis. Sk	Výmena čerpadiel výmenníkovej stanice (Domov mládeže, Žilina),
100 tis. Sk	Rekonštrukcia plynovej kotolne (Gymnázium, Bytča),
40 tis. Sk	Nákup klavíra (Konzervatórium, Žilina),
<u>4 000 tis. Sk</u>	Športový areál školy (Športové gymnázium, Žilina);
15 752 tis. Sk	Spolu

Rok 2008

384 tis. Sk	Športový areál školy (Športové gymnázium, Žilina),
4 705 tis. Sk	Rekonštrukcia a zateplenie strechy, rekonštrukcia plynovej kotolne (Gymnázium, Bytča),
3 560 tis. Sk	Rekonštrukcia a zateplenie plochej strechy (Gymnázium Hlinská, Žilina),
2 228 tis. Sk	Rekonštrukcia plochých striech so zateplením (Gymnázium Varšavská cesta, Žilina),
2 458 tis. Sk	Rekonštrukcia a zateplenie plochej strechy na DM (Stredná zdravotnícka škola, Žilina),
2 650 tis. Sk	Rekonštrukcia hygienických zariadení a podlahových krytín na schodiskách (Obchodná akadémia, Žilina),
300 tis. Sk	Rekonštrukcia strechy bloku „A“ a vybudovanie hydroizolácie v bloku „B-D“ (Konzervatórium, Žilina),
400 tis. Sk	Rekonštrukcia rozvodov ÚK (Gymnázium Varšavská cesta, Žilina),
<u>900 tis. Sk</u>	Havária ÚK (Stredná zdravotnícka škola, Žilina);
17 585 tis. Sk	Spolu

POHĽADÁVKY

V regióne Horné Považie boli pohľadávky k 31.12.2008 za rozpočtové organizácie 3 796 263 Sk, z toho po lehote splatnosti vo výške 4 000 Sk.

**Tabuľka 10.31: Pohľadávky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia		po lehote splatnosti	odberatelia
Bytča	Gymnázium, Bytča	9 402	5 402	0	6 000	6 000	0	498 867	4 000	0
	Spolu	9 402	5 402	0	6 000	6 000	0	498 867	4 000	0
Rajec	Gymnázium, Rajec	0	0	0	0	0	0	144 650	0	0
	Spolu	0	0	0	0	0	0	144 650	0	0
Žilina	Gymnázium Hlinská 29, Žilina	0	0	0	32 210	0	32 210	13 917	0	12 916
	Športové gymnázium, Žilina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina	0	0	0	0	0	0	181 629	0	0
	Gymnázium, Veľká okružná, Žilina	0	0	0	0	0	0	789 235	0	0
	Dievčenská odborná škola, Žilina	740	0	0	10 371	0	0	0	0	0
	Hotelová akadémia, Žilina	592	0	0	6 202	0	0	0	0	0
	Obchodná akadémia, Žilina	0	0	0	0	0	0	632 894	0	0
	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	11 662	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina	0	0	0	0	0	0	482 127	0	0
	Stredná zdravotnícka škola, Žilina	9 720	9 720	0	94 163	0	0	699 099	0	0
	Konzervatórium, Žilina	0	0	0	0	0	0	355 000	0	0
	Domov mládeže, Žilina	284	0	0	33 693	0	0	0	0	0
	Centrum voľného času, Žilina	678	0	0	300	0	0	0	0	0
	Spolu	23 676	9 720	0	176 939	0	32 210	3 152 746	0	12 916
Región Horné Považie – spolu:		33 078	15 122	0	182 939	6 000	32 210	3 796 263	4 000	12 916

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008

Pohľadávky v roku 2008 v regióne Horné Považie sú v porovnaní s rokom 2006 a 2007 pomerne vysoké z dôvodu, že od 01.01.2008 bola zavedená metodika jednotného štátneho účtovníctva a výkazníctva, zaviedol sa pojem „zúčtovanie transferov“ (popis vzájomných zúčtovacích vzťahov), ktoré za región Horné Považie predstavuje sumu 3 581 tis. Sk.

ZÁVÄZKY

Závazky za región Horné Považie v rokoch 2007 a 2008 porovnaní s rokom 2006 vzrástli.

**Tabuľka 10.32: Závazky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia
Bytča	Gymnázium, Bytča	0	0	0	0	0	0	2 361 193	0	26 968
	Spolu	0	0	0	0	0	0	2 361 193	0	26 968
Rajec	Gymnázium, Rajec	0	0	0	0	0	0	205 070	0	59 688
	Spolu	0	0	0	0	0	0	205 070	0	59 688
Žilina	Gymnázium, Hlinská 29, Žilina	0	0	0	0	0	0	1 339 087	0	286 087
	Športové gymnázium, Žilina	0	0	0	533 683	533 683	533 683	0	0	0
	Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina	0	0	0	206 890	4 493	4 493	2 597 888	0	109 710
	Gymnázium, Veľká okružná, Žilina	0	0	0	0	0	0	3 655 943	0	31 810
	Dievčenská odborná škola, Žilina	11 100	0	11 100	52 953	40 510	52 953	0	0	0
	Hotelová akadémia, Žilina	41 294	0	41 294	43 960	1 153	43 960	0	0	0
	Obchodná akadémia, Žilina	0	0	0	0	0	0	826 607	0	81 607
	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	234 837	168 966	228 403	78 123	77 747	77 747	477 518	0	110 694
	Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina	0	0	0	0	0	0	477 220	0	21 220
	Stredná zdravotnícka škola, Žilina	25 391	0	25 391	43 366	0	43 366	1 145 718	0	6 326
	Konzervatórium, Žilina	358 205	358 205	358 205	55 280	55 280	55 280	3 078 981	0	39 381
	Domov mládeže, Žilina	405 370	405 370	405 370	346 192	0	208 208	0	0	0
	Centrum voľného času, Žilina	73 576	73 576	73 576	104 940	104 940	104 940	0	0	0
	Spolu	1 149 773	1 006 117	1 143 339	1 465 387	817 806	1 124 630	13 598 962	0	686 835
Región Horné Považie – spolu:		1 149 773	1 006 117	1 143 339	1 465 387	817 806	1 124 630	16 165 225	0	773 491

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Závazky v rokoch 2006 a 2007 nezahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu boli celkové záväzky v rokoch 2006 a 2007 podobne ako v ostatných regiónoch nižšie ako v roku 2008.

Z dodávateľských záväzkov najvyššie záväzky vykazovali v roku 2006 Domov mládeže, Žilina v roku 2007 Športové gymnázium, Žilina a v roku 2008 Gymnázium, Hlinská, Žilina.

Dodávateľské záväzky predstavovali neuhradené faktúry za energie, neuhradené faktúry za potraviny v školských jedálňach, investičné záväzky.

V školách a školských zariadeniach je nákladovosť na energie rozdielna podľa dĺžky vykurovacieho obdobia, ceny za mernú jednotku za energie a vybavenosti budov škôl.

FINANCOVANIE K 30. 9. 2009

a) Bežné výdavky

Upravený rozpočet k 30. 9. 2009 nepresahuje výšku normatívneho príspevku určeného Ministerstvom školstva SR. Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Horné Považie je vo výške 95,32 %.

Tabuľka 10.33: Upravený rozpočet k 30. 09. 2009 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

v EUR

Okres a oblasť	Názov školy a školského zariadenia	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Bytča	Gymnázium, Bytča	499 947	114 394	614 341	455 221	99 694	554 915	90,33 %
	Spolu	499 947	114 394	614 341	455 221	99 694	554 915	90,33 %
Rajec	Gymnázium, Rajec	259 462	60 960	320 422	242 669	60 960	303 629	94,76 %
	Spolu	259 462	60 960	320 422	242 669	60 960	303 629	94,76 %
Žilina	Gymnázium, Hlínská 29, Žilina	740 763	172 551	913 314	745 013	148 485	893 498	97,83 %
	Gymnázium, Varšavská cesta, Žilina	502 312	115 204	617 516	462 026	114 094	576 120	93,29 %
	Gymnázium, Veľká okružná, Žilina	644 783	147 311	792 094	593 936	122 496	716 432	90,45 %
	Obchodná akadémia, Žilina	664 237	142 928	807 165	671 246	118 237	789 483	97,81 %
	Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina	565 570	108 151	673 721	538 739	105 967	644 706	95,69 %
	Stredná priemyselná škola stavebná, Žilina	952 751	180 309	1 133 060	857 476	149 970	1 007 446	88,91 %
	Stredná zdravotnícka škola, Žilina	811 222	128 823	940 045	773 750	111 863	885 613	94,21 %
	Konzervatórium, Žilina	866 059	91 861	957 920	937 728	96 085	1 033 813	107,92 %
	Spolu	5 747 697	1 087 118	6 834 815	5 579 914	967 177	6 547 091	95,79 %
	Región Horné Považie – spolu:	6 507 106	1 262 472	7 769 578	6 277 804	1 127 831	7 405 635	95,32 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009

b) Kapitálové výdavky

- 115 936,- € Rekonštrukcia plynovej kotolne (Gymnázium, Bytča),
- 135 908,- € Rekonštrukcia strechy školy, hygienických zariadení (Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Žilina),
- 100 000,- € Multifunkčné ihrisko (Obchodná akadémia, Žilina),
- 100 000,- € Multifunkčné ihrisko (Gymnázium, Varšavská, Žilina),
- 17 132,- € Odstránenie havarijného stavu kanalizácie (Obchodná akadémia, Žilina),

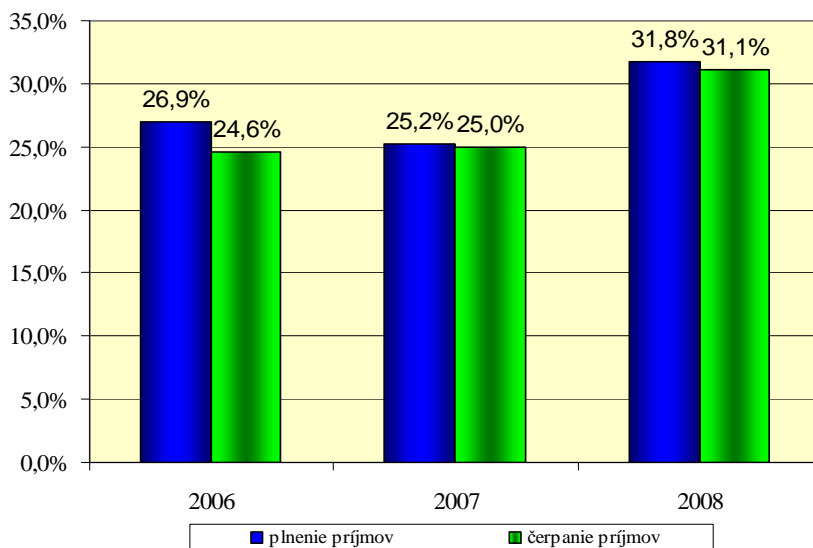
- 420 000,- € Vybavenie koncertnej sály bloku B-D, sanácia vlhkosti muriva budovy (Konzervatórium, Žilina),
50 000,- € Výstavba ihriska – spolufinancovanie spodnej stavby (Gymnázium, Bytča),
5 950,- € Odstránenie havarijného stavu VST (Stredná zdravotnícka škola, Žilina),
3 184,- € Kombinovaný sporák (Stredná zdravotnícka škola, Žilina),
3 320,- € Nákup kosáčky (Gymnázium, Hlinská, Žilina),
4 300,- € Nákup elektrického kotla (Gymnázium, Vašavská, Žilina);
955 730,- € SPOLU

Príspevkové organizácie

PRÍJMY

Plnenie príjmov príspevkových organizácií na úseku vzdelávania za región Horné Považie bolo v roku 2008 najväčšie zo všetkých regiónov Žilinského kraja (plnenie príjmov bolo 46 835 tis. Sk a čerpanie príjmov bolo 45 501 tis. Sk). V predchádzajúcich rokoch 2006 a 2007 mal tento región druhé najväčšie plnenie vlastných príjmov za regiónom Liptov.

Graf 10.22: Plnenie vlastných príjmov príspevkových organizácií v regióne Horné Považie za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Pri financovaní osobných nákladov v priebehu rokov 2006 až 2008 v tomto regióne nedochádzalo k veľkým rozdielom medzi stanoveným normatívnym príspevkom a skutočnou potrebou škôl. Vzhľadom na skladbu študijných a učebných odborov príspevkových organizácií a polohu regiónu boli aj prevádzkové náklady primerané.

Tabuľka 10.34: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

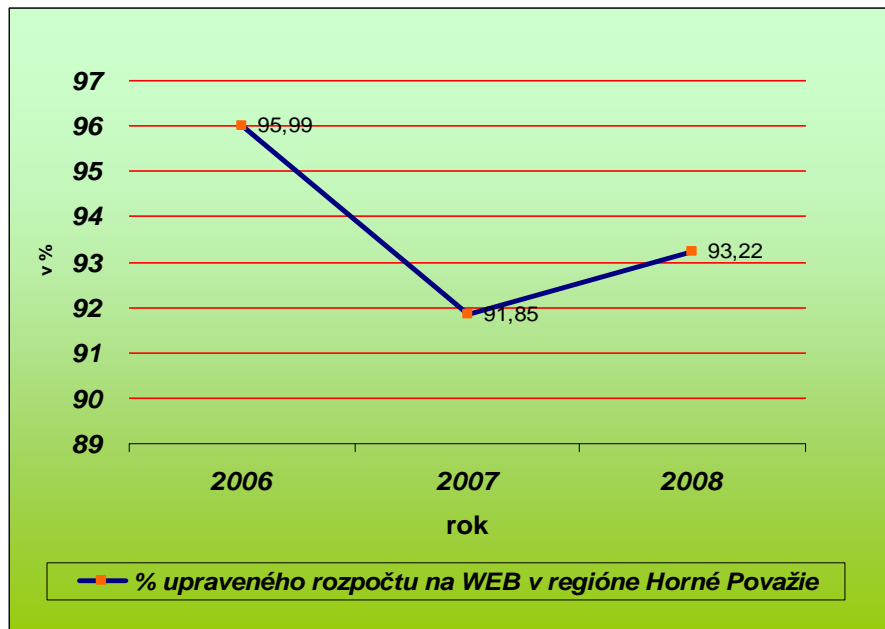
v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Žilina	Združená stredná škola odievania a služieb, Žilina	28 741	30 606	93,91 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Žilina - Bytčica	0	0	0,00 %	29 809	31 993	93,17 %	31 615	33 742	93,70 %
	Dopravná akadémia, Žilina	28 010	28 476	98,36 %	27 021	29 778	90,74 %	29 956	32 793	91,35 %
	Stredné odborné učilište stavebné, Rosínska cesta, Žilina	12 156	12 147	100,07 %	14 089	13 424	104,95 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Rosinská, Žilina	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	24 392	23 932	101,92 %
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina	22 714	23 781	95,51 %	24 332	27 635	88,05 %	28 714	31 468	91,25 %
	Stredné odborné učilište obchodné, Žilina	24 330	26 599	91,47 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Stredná odborná škola podnikania, Žilina	0	0	0,00 %	25 500	29 243	87,20 %	26 704	29 062	91,89 %
	Stredné odborné učilište stavebné, Tulipánová, Žilina	35 801	37 195	96,25 %	35 512	39 714	89,42 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Tulipánová, Žilina	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	37 838	42 459	89,12 %
	Stredné odborné učilište spoločného stravovania, Žilina	19 240	19 333	99,52 %	20 739	20 921	99,13 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Hlinská, Žilina	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %	36 367	37 817	96,17 %
	Spolu	170 992	178 137	95,99 %	177 002	192 708	91,85 %	215 586	231 273	93,22 %
Región Horné Považie – spolu:		170 992	178 137	95,99 %	177 002	192 708	91,85 %	215 586	231 273	93,22 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Horné Považie došlo v roku 2008 oproti roku 2006 k poklesu percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok z toho dôvodu, že sa v normatívnom príspevku postupne zohľadňovala aj náročnosť jednotlivých študijných a učebných odborov.

Graf 10.23: Porovnanie percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Horné Považie za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

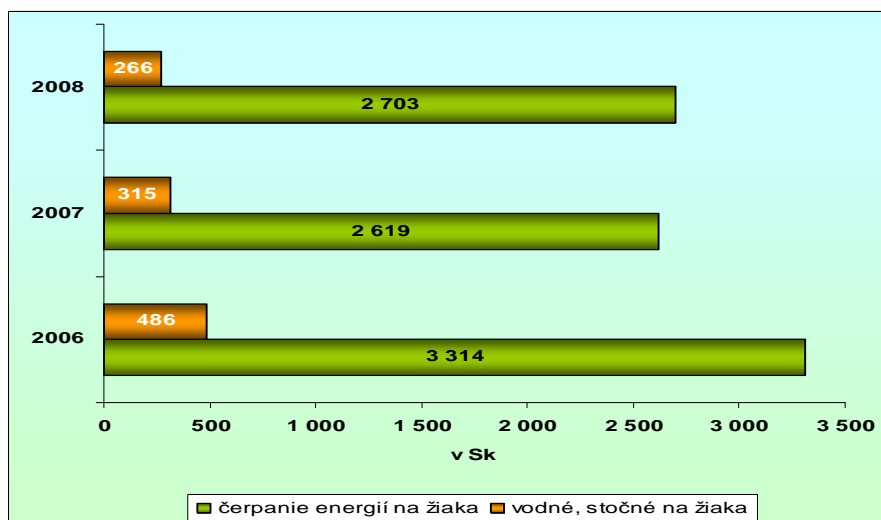
Príspevkové organizácie na úseku vzdelávania za región Horné Považie v priebehu rokov 2006 až 2008 vykazovali najnižšie prevádzkové náklady v Žilinskom kraji.

Tabuľka 10.35: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Žilina	Združená stredná škola odievania a služieb, Žilina	717,5	4 623,1	76,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Žilina - Bytčica	0,0	0,0	0,0	730,7	3 786,3	0,0	715,3	3 616,5	0,0
	Dopravná akadémia, Žilina	711,2	2 872,1	264,3	760,7	2 331,5	211,2	737,7	2 306,0	177,0
	Stredné odborné učilište stavebné, Rosínska cesta, Žilina	320,4	4 230,3	1 014,8	512,3	3 033,6	660,5	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Rosinská, Žilina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	468,7	2 315,0	488,9
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina	624,0	3 680,8	773,6	680,0	3 860,7	332,5	693,7	2 932,1	333,2
	Stredné odborné učilište obchodné, Žilina	671,8	1 018,8	123,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Stredná odborná škola podnikania, Žilina	0,0	0,0	0,0	683,0	706,3	88,2	623,3	1 222,8	82,5
	Spojená škola, Tulipánová, Žilina	956,4	3 106,6	483,2	946,7	2 360,2	351,1	0,0	0,0	0,0
	Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová, Žilina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	915,0	3 282,7	297,8
	Stredné odborné učilište spoločného stravovania, Žilina	487,7	4 530,8	1 204,8	754,3	2 435,9	632,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Hlinská, Žilina	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	865,3	2 764,6	486,3
	Spolu	4 489,0	3 314,2	486,4	5 067,6	2 619,3	314,6	4 917,7	2 702,7	266,1
Región Horné Považie – spolu:		4 489,0	3 314,2	486,4	5 067,6	2 619,3	314,6	4 917,7	2 702,7	266,1

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Graf 10.24: Prehľad čerpania energií, vodného a stočného na žiaka v regióne Horné Považie za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Vynaložené finančné prostriedky čerpané na energie v roku 2006 boli vo výške 3 314,20 Sk na žiaka a v roku 2008 boli už vo výške 2 702,70 Sk na žiaka. V tomto regióne boli realizované investičné akcie zamerané na rekonštrukcie a zateplenia budov škôl, rekonštrukcie plynových kotolní a vodovodných potrubí. Najvýraznejšie poklesy čerpania energií na žiaka boli zaznamenané v Spojenej škole, Rosinská, Žilina a v Spojenej škole, Hlinská, Žilina. V týchto školách bol navýšený počet žiakov z dôvodu zlúčenia viacerých organizačných zložiek škôl.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Horné Považie boli kapitálové výdavky za obdobie rokov 2006 až 2008 vo výške 52 533 tis. Sk.

Rok 2006 – spolu 28 354 tis. Sk, z toho:

- 14 338 tis. Sk Rekonštrukcia školského internátu (Spojená škola, Rosinská, Žilina),
- 12 000 tis. Sk Rekonštrukcia objektov strediska praktického vyučovania (Dopravná akadémia, Žilina),
- 736 tis. Sk Výstavba futbalového miniihriska (Spojená škola, Rosinská, Žilina),
- 700 tis. Sk Rekonštrukcia rozvodov kúrenia (Dopravná akadémia, Žilina),
- 380 tis. Sk Rekonštrukcia školského internátu (Stredná odborná škola stavebná, Žilina),
- 200 tis. Sk Havarijný stav vodovodných potrubí (Spojená škola, Žilina – Bytčica);

Rok 2007 – spolu 5 914 tis. Sk, z toho:

- 2 489 tis. Sk Rekonštrukcia objektov strediska praktického vyučovania (Dopravná akadémia, Žilina),
- 2 200 tis. Sk Rekonštrukcia kotolne (Spojená škola, Žilina – Bytčica),
- 700 tis. Sk Havária kanalizácie (Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina),
- 431 tis. Sk Havarijný stav vonkajších rozvodov ústredného kúrenia (Spojená škola, Žilina – Bytčica),
- 94 tis. Sk Výstavba futbalového miniihriska (Spojená škola, Rosinská, Žilina);

Rok 2008 – spolu 18 265 tis. Sk, z toho:

- 7 209 tis. Sk Rekonštrukcia a zateplenie strechy telocvične (Stredná odborná škola stavebná, Žilina),
- 4 729 tis. Sk Športový areál (Spojená škola, Rosinská, Žilina),
- 2 932 tis. Sk Rekonštrukcia plynovej kotolne (Spojená škola, Žilina – Bytčica),
- 1 470 tis. Sk Zateplenie obvodných stien (Stredná odborná škola podnikania, Žilina),
- 1 445 tis. Sk Kanalizačná prípojka (Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina),
- 380 tis. Sk Nákup varného zariadenia (Dopravná akadémia, Žilina),
- 100 tis. Sk Nákup umývačky riadu (Dopravná akadémia, Žilina).

POHLÁDKY

Pohládavy príspevkových organizácií v regióne Horné Považie mali za rok 2006 až 2008 klesajúcu tendenciu, ale pohľadavy po lehote splatnosti v roku 2007 oproti roku 2006 narástli.

Tabuľka 10.36: Prehľad pohľadavok v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Žilina	Jazyková škola, Žilina	1 073 907	0	0	1 073 907	1 073 907	0	1 073 907	1 073 907	0
	Združená stredná škola odievania a služieb, Žilina	511 257	323 259	149 903	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Žilina - Bytčica	0	0	0	244 502	161 606	69 295	88 255	1 350	44 342
	Dopravná akadémia, Žilina	1 612 320	0	198 644	1 586 748	1 410 438	173 103	1 678 272	1 410 438	265 308
	Stredné odborné učilište stavebné, Rosinská cesta, Žilina	1 860 944	1 860 944	1 860 944	1 816 808	1 441 034	1 816 808	0	0	0
	Spojená škola, Rosinská, Žilina	0	0	0	0	0	0	1 329 893	0	1 329 893
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina	722 267	468 829	657 660	681 795	296 014	461 084	545 378	321 504	327 716
	Stredné odborné učilište obchodné, Žilina	272 851	0	258 007	0	0	0	0	0	0
	Stredná odborná škola podnikania, Žilina	0	0	0	213 218	0	207 518	150 160	0	145 590
	Stredné odborné učilište stavebné, Tulipánová, Žilina	3 891 915	0	3 067 533	3 635 554	2 737 802	2 939 612	0	0	0
	Spojená škola, Tulipánová, Žilina	0	0	0	0	0	0	4 174 944	3 514 000	3 493 374
	Stredné odborné učilište spoločného stravovania, Žilina	323 628	16 170	295 262	386 014	16 170	240 459	0	0	0
	Spojená škola, Hlinská, Žilina	0	0	0	0	0	0	243 899	16 000	57 835
	Spolu	10 269 089	2 669 202	6 487 953	9 638 546	7 136 971	5 907 879	9 284 708	6 337 199	5 664 058
Región Horné Považie – spolu:		10 269 089	2 669 202	6 487 953	9 638 546	7 136 971	5 907 879	9 284 708	6 337 199	5 664 058

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006 - 2008.

Najväčší nárast pohľadavok po lehote splatnosti bol zaznamenaný v Strednej odbornej škole stavebnej, Žilina, ktorý bol spôsobený prechodnou platobnou neschopnosťou nájomcu školskej kuchyne a neuhradením faktúr za produktívne práce žiakov školy od firmy DOSS, spol. s r. o. Ďalšie navýšenie bolo v Dopravnej akadémii, Žilina a Jazykovej školy, Žilina, ktoré evidujú nevymožiteľné pohľadavy voči zaniknutým bankám (napr. AG banka, SKB Žilina).

ZÁVÄZKY

Závazky v roku 2008 zahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu sú celkové záväzky v roku 2008 vyššie ako v predchádzajúcich rokoch.

**Tabuľka 10.37: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Horné Považie za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Žilina	Jazyková škola, Žilina	5	0	0	19 713	0	0	35 338	0	0
	Združená stredná škola odievania a služieb, Žilina	801 476	0	801 476	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Žilina - Bytčica	0	0	0	279 046	160 454	279 046	2 620 789	1 008	9 745
	Dopravná akadémia, Žilina	2 255 573	0	2 180 361	402 230	0	298 277	413 455	0	291 048
	Stredné odborné učilište stavebné, Rosinská cesta, Žilina	323 778	109 163	323 778	335 722	0	335 722	0	0	0
	Spojená škola, Rosinská, Žilina	0	0	0	0	0	0	853 926	0	640 896
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina	404 412	0	389 100	2 033 874	395 224	778 223	1 268 988	89 000	330 236
	Stredné odborné učilište obchodné, Žilina	257 162	0	28 687	0	0	0	0	0	0
	Stredná odborná škola podnikania, Žilina	0	0	0	159 277	0	125 169	158 366	0	146 823
	Stredné odborné učilište stavebné, Tulipánová, Žilina	1 137 747	0	659 910	1 526 436	0	342 206	0	0	0
	Spojená škola, Tulipánová, Žilina	0	0	0	0	0	0	4 823 231	0	427 467
	Stredné odborné učilište spoločného stravovania, Žilina	318 634	0	318 634	198 198	0	163 798	0	0	0
	Spojená škola, Hlinská, Žilina	0	0	0	0	0	0	2 926 296	0	121 489
	Spolu	5 498 787	109 163	4 701 946	4 954 496	555 678	2 322 441	13 100 389	90 008	1 967 704
Región Horné Považie – spolu:		5 498 787	109 163	4 701 946	4 954 496	555 678	2 322 441	13 100 389	90 008	1 967 704

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Horné Považie bol zaznamenaný najvýraznejší pokles záväzkov v roku 2008 voči dodávateľom u Dopravnej akadémie, Žilina. V roku 2007 škola uhradila kapitálové záväzky po lehote splatnosti za rekonštrukciu objektov strediska praktického vyučovania vo výške 1 900 tis. Sk.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

V regióne Horné Považie v roku 2009 neprevyšuje upravený rozpočet k 30.09.2009 normatívne pridelené finančné prostriedky.

Tabuľka 10.38: Upravený rozpočet bežných výdavkov k 30.09.2009 na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Horné Považie

Okres	Názov školy	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			v EUR % upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Žilina	Spojená škola, Žilina - Bytčica	1 173 445	199 741	1 373 186	1 056 102	164 440	1 220 542	88,88 %
	Dopravná akadémia, Žilina	1 134 662	207 175	1 341 837	1 021 195	170 386	1 191 581	88,80 %
	Spojená škola, Rosinská, Žilina	741 054	132 454	873 508	713 437	132 012	845 449	96,79 %
	Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina	1 036 468	199 225	1 235 693	932 822	164 026	1 096 848	88,76 %
	Stredná odborná škola podnikania, Žilina	875 306	149 609	1 024 915	796 521	138 186	934 707	91,20 %
	Stredná odborná škola stavebná, Tulipánová, Žilina	1 520 910	272 947	1 793 857	1 368 818	223 005	1 591 823	88,74 %
	Spojená škola, Hlinská, Žilina	1 201 506	212 121	1 413 627	1 081 356	188 043	1 269 399	89,80 %
	Spolu	7 683 351	1 373 272	9 056 623	6 970 251	1 180 098	8 150 349	89,99 %
Región Horné Považie – spolu:		7 683 351	1 373 272	9 056 623	6 970 251	1 180 098	8 150 349	89,99 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Horné Považie sú pridelené kapitálové výdavky k 30.09.2009 vo výške 445 902,- €. Tieto súčerpané priebežne, podľa vykonaných prác.

Rok 2009 – spolu 445 902,- €, z toho:

- 140 000,- € Rekonštrukcia výmenníkovej stanice (Spojená škola, Rosinská, Žilina),
- 120 000,- € Rekonštrukcia výmenníkovej stanice (Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina),
- 99 582,- € Výstavba športového areálu II. etapa (Spojená škola, Rosinská, Žilina),
- 52 624,- € Rekonštrukcia strechy na telocvični a šatniach, výmena okien na telocvični (Spojená škola, Žilina - Bytčica),
- 11 456,- € Nákup osobného motorového vozidla pre autoškolu (Dopravná akadémia, Žilina),
- 9 958,- € Nákup PC vybavenia pre výučbu cudzích jazykov (Stredná odborná škola elektrotechnická, Žilina),
- 9 958,- € Nákup PC vybavenia pre výučbu cudzích jazykov (Stredná odborná škola stavebná, Žilina),
- 2 324,- € Spolufinancovanie zakúpenia basketbalových košov a elektronickej časomiere (Spojená škola, Rosinská, Žilina).

10.2.4 Región Orava

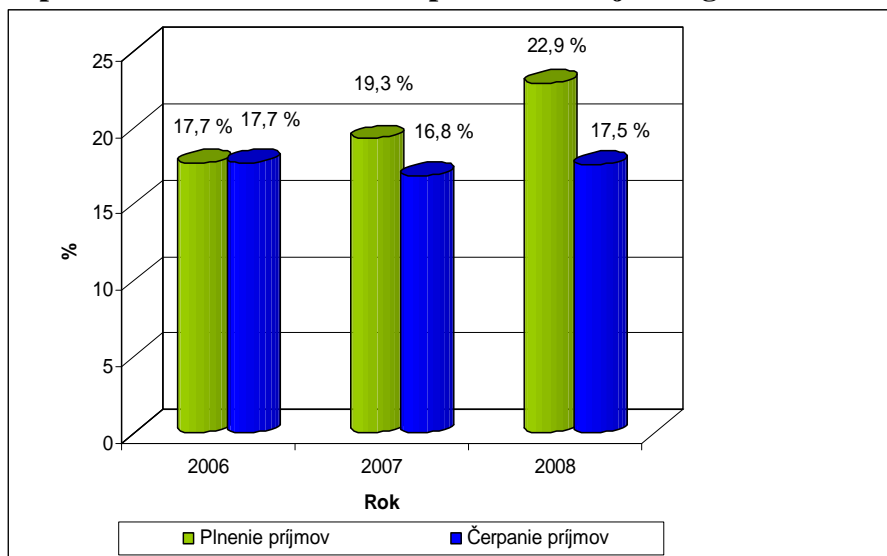
Rozpočtové organizácie

PRÍJMY

Za región Orava bolo v roku 2006 plnenie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK vo výške 4 580 tis. Sk, čo predstavuje 17,7 %-tné plnenie z celkových príjmov, v roku 2007 bolo plnenie príjmov vo výške 5 276 tis. Sk (19,3 %), a v roku 2008 bolo plnenie príjmov vo výške 6 465 tis. Sk (22,9 %). Z uvedeného vyplýva, že plnenie príjmov za región Orava má stúpajúcu tendenciu.

Čerpanie príjmov organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK bolo v roku 2006 vo výške 4 043 tis. Sk, čo predstavuje 17,7 %-tné čerpanie z celkových príjmov, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov vo výške 3 676 tis. Sk (16,8 %) a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov vo výške 3 641 tis. Sk (17,5 %).

Graf 10.25: Plnenie a čerpanie príjmov v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

V regióne Orava v rokoch 2007 a 2008 upravený rozpočet nepresiahol výšku určeného normatívneho príspevku Ministerstvom školstva SR. Väčšia časť pridelených finančných prostriedkov sa použila na vykrytie osobných nákladov a z prevádzkových nákladov prevažne na úhradu energií.

Najviac finančných prostriedkov za roky 2006 - 2008 bolo pridelených školám v okrese Dolný Kubín.

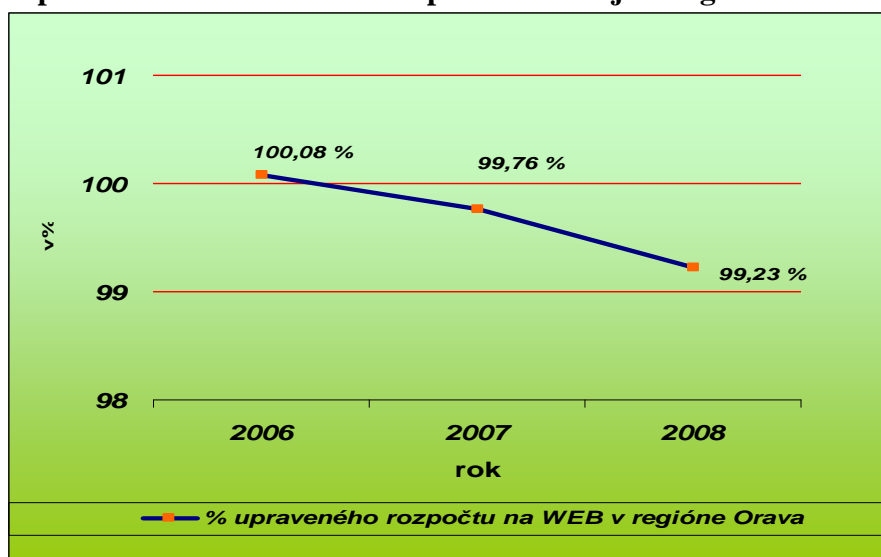
**Tabuľka 10.39: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008
v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných
školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského
samosprávneho kraja v regióne Orava**

v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Dolný Kubín	Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín	17 826	18 087	98,56 %	19 705	19 235	102,44 %	21 065	21 119	99,74 %
	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	17 675	17 557	100,67 %	18 991	19 158	99,13 %	21 224	21 101	100,58 %
	Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín	10 206	9 703	105,18 %	10 865	10 066	107,94 %	11 758	10 020	117,35 %
	Spolu	45 707	45 347	100,79 %	49 561	48 459	102,27 %	54 047	52 240	103,46 %
Námestovo	Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo	32 686	33 100	98,75 %	34 710	37 147	93,44 %	36 573	40 986	89,23 %
	Hotelová akadémia, Námestovo	5 786	6 013	96,22 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Obchodná akadémia, Námestovo	4 104	4 111	99,83 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Námestovo	0	0	0,00 %	10 630	10 950	97,08 %	10 861	11 511	94,35 %
	Spolu	42 576	43 224	98,50 %	45 340	48 097	94,27 %	47 434	52 497	90,36 %
Tvrdošín	Gymnázium ,Tvrdošín	10 119	10 001	101,18 %	11 533	10 645	108,34 %	12 997	11 964	108,63 %
	Obchodná akadémia, Tvrdošín	8 050	8 045	100,06 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Stredná priemyselná škola, Tvrdošín	20 406	19 837	102,87 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Tvrdošín	0	0	0,00 %	29 385	28 948	101,51 %	31 527	30 435	103,59 %
	Stredná umelecká škola, Nižná	1 766	2 072	85,23 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spolu	40 341	39 955	100,97 %	40 918	39 593	103,35 %	44 524	42 399	105,01 %
Región Orava – spolu:		128 624	128 526	100,08%	135 819	136 149	99,76%	146 005	147 136	99,23%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Graf 10.26: Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatív Ministerstvom školstva SR v priebehu rokov 2006 – 2008 malo mierne klesajúcu tendenciu. V rokoch 2007 a 2008 pridelené finančné prostriedky nepresiahli výšku normatívu určenú Ministerstvom školstva SR.

Tabuľka 10.40: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava za roky 2006 – 2008

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Dolný Kubín	Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín	623,0	2 155,9	141,8	629,7	2 370,9	215,2	634,0	2 117,2	205,6
	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	576,3	2 442,0	309,0	566,7	1 514,7	252,8	575,0	2 350,0	235,5
	Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín	250,3	3 683,1	458,9	243,7	4 862,0	257,9	212,0	5 485,9	251,0
	Spolu	1 449,6	2 533,3	263,0	1440,1	2 455,5	237,2	1 421,0	2 714,0	224,5
Námestovo	Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo	1 131,7	3 001,7	181,2	1 168,3	1 838,2	181,0	1 190,3	1 894,9	186,6
	Hotelová akadémia, Námestovo	166,0	4 104,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Obchodná akadémia, Námestovo	135,7	4 074,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Námestovo	0	0	0	302,3	4 161,9	0,0	291,7	3 713,9	0,0
	Spolu	1 433,4	3 230,9	143,1	1 470,7	2 315,9	143,8	1 482,0	2 252,9	149,9

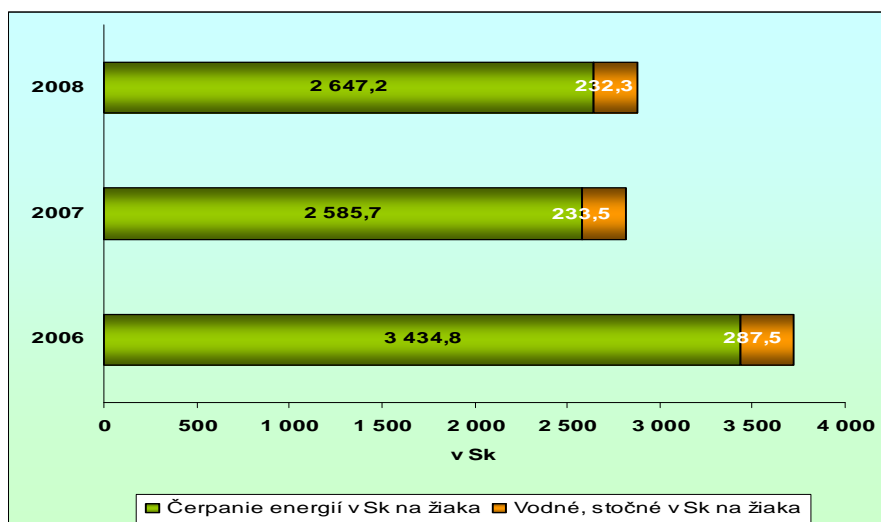
v Sk

Tvrdošín	Gymnázium ,Tvrdošín	343,7	2 106,3	401,4	333,7	2 963,5	196,5	346,0	2 983,4	114,8
	Obchodná akadémia, Tvrdošín	266,7	3 187,3	168,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Stredná priemyselná škola, Tvrdošín	549,7	2 615,0	303,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Stredná umelecká škola, Nižná	33,3	6 556,5	1 281,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Tvrdošín	0	0	0	779,7	3 173,3	411,9	750,7	3 144,2	463,9
	Spolu	1 193,4	2 706,4	329,0	1 113,3	3 110,5	347,3	1 096,7	3 093,5	353,8
Región Orava – spolu:		4 076,4	2 829,3	240,2	4 024,0	2 585,7	233,5	3 999,7	2 647,2	232,3

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Graf 10.27: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava za roky 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Čerpanie energií na 1 žiaka na stredných školách v regióne Orava v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 kleslo o 787,6 Sk na 1 žiaka, čo predstavuje pokles o 22,9 %. Vodné a stočné na 1 žiaka v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 kleslo o 55,2 Sk na 1 žiaka, čo predstavuje pokles o 19,2 %.

Pokles čerpania energií a vodného a stočného na 1 žiaka je na jednej strane spôsobený znížením počtu žiakov v regióne Orava a zároveň šetrnejším prístupom škôl k využívaniu energií, vodného a stočného.

b) Kapitálové výdavky

Rok 2006

- 12 500 tis. Sk Prístavba (Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín),
- 8 000 tis. Sk Nadstavba (Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo);
- 20 500 tis. Sk SPOLU**

Rok 2007

- 7 700 tis. Sk Prístavba (Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín),

3 806 tis. Sk Nadstavba (Gymnázium A. Bernoláka, Námestovo),
200 tis. Sk Bleskozvodné zariadenie (SPŠ, Tvrdošín);
11 706 tis. Sk SPOLU

Rok 2008

4 829 tis. Sk Prístavba (Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín),
122 tis. Sk Odpredaj prebytočného majetku (Gymnázium P. O. Hviezdoslava,
Dolný Kubín);
4 951 tis. Sk SPOLU

POHĽADÁVKY

V regióne Orava tvoria pohľadávky k 31. 12. 2008 za rozpočtové organizácie 2 159 875,- Sk, čo je najvyššia suma evidovaných pohľadávok v porovnaní s rokmi 2006 a 2007.

**Tabuľka 10.41: Pohľadávky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Dolný Kubín	Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín	40 740	0	0	0	0	0	308 684	0	0
	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	51 860	7 200	0	24 156	1 500	19 720	300 035	900	900
	Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín	4 500	4 500	0	15 900	15 900	4 500	168 718	4 200	0
	Spolu	97 100	11 700	0	40 056	17 400	24 220	777 830	5 100	900
Námestovo	Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo	1 001	0	0	3 132	0	0	409 375	0	0
	Hotelová akadémia, Námestovo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Obchodná akadémia, Námestovo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Námestovo	0	0	0	0	0	0	410 167	0	0
	Spolu	1 001	0	0	3 132	0	0	819 542	0	0
Tvrdošín	Gymnázium Tvrdošín	971	0	0	155	0	0	506 454	0	0
	Obchodná akadémia, Tvrdošín	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná priemyselná škola, Tvrdošín	615 677	0	22 050	0	0	0	0	0	0
	Stredná umelecká škola, Nižná	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Tvrdošín	0	0	0	450 739	0	55 185	56 049	0	11 885
	Spolu	616 648	0	22 050	450 894	0	55 185	562 503	0	11 885
Región Orava – spolu:		714 749	11 700	22 050	494 082	17 400	79 405	2 159 875	5 100	12 785

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Od 1. 1. 2008 sa v účtovníctve zaviedol pojem „transfery“ pre popis vzájomných zúčtovacích vzťahov vznikajúcich z rôznych spôsobov financovania organizácií v rámci

subjektov verejnej správy. V prípade rozpočtových a príspevkových organizácií ide o zúčtovanie voči štátnemu rozpočtu. Z tohto dôvodu sú pohľadávky v roku 2008 vo výške 2 159 875,- Sk, pretože zahŕňajú aj pohľadávky „Zúčtovanie transferov“. V predchádzajúcich rokoch sa táto položka v účtovníctve neevidovala.

ZÁVÄZKY

Pri úpravách rozpočtu bežných výdavkov sa prihliada na skutočné čerpanie finančných prostriedkov a na aktuálny stav záväzkov. V rámci finančných možností došlo v rokoch 2007 a 2008 k čiastočnému oddĺženiu záväzkov. Rozpočtové organizácie k 31. 12. 2008 evidujú záväzky až vo výške 19 784 614 Sk, je to najvyššia suma evidovaných záväzkov v porovnaní s rokmi 2006 a 2007.

**Tabuľka 10.42: Záväzky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Orava za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho		spolu	z toho		spolu	z toho	
			po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia		po lehote splatnosti	dodávateľia
Dolný Kubín	Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín	120 984	0	120 984	529 401	299 438	529 401	3 284 900	1 191 926	1 191 926
	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	1 651 250	667 361	712 612	1 404 254	367 519	485 696	3 499 660	0	137 407
	Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín	538 489	374 964	538 489	193 856	0	193 856	261 304	0	89 663
	Spolu	2 310 723	1 042 325	1 372 085	2 127 511	666 957	1 208 953	7 045 864	1 191 926	1 418 996
Námestovo	Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo	195 908	0	195 908	380 964	0	12 467	3 869 310	0	239 839
	Hotelová akadémia, Námestovo	231 318	231 318	231 318	0	0	0	0	0	0
	Obchodná akadémia, Námestovo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Námestovo	0	0	0	96 530	96 530	96 530	1 344 630	123 909	123 909
	Spolu	427 226	231 318	427 226	477 494	96 530	108 997	5 213 940	123 909	363 748
Tvrdošín	Gymnázium ,Tvrdošín	841 618	841 618	841 618	625 929	625 000	625 929	2 201 343	11 000	44 410
	Obchodná akadémia, Tvrdošín	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Stredná priemyselná škola, Tvrdošín	643 581	598 847	598 847	0	0	0	0	0	0
	Stredná umelecká škola, Nižná	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Tvrdošín	0	0	0	646 872	0	646 872	5 323 467	0	199 050
	Spolu	1 485 199	1 440 465	1 440 465	1 272 801	625 000	1 272 801	7 524 810	11 000	243 460
Región Orava – spolu:		4 223 148	2 714 108	3 239 776	3 877 806	1 388 487	2 590 751	19 784 614	1 326 835	2 026 204

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Záväzky v rokoch 2006 a 2007 nezahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu sú celkové záväzky v rokoch 2006 a 2007 nižšie ako v roku 2008.

Najvyššie záväzky po lehote splatnosti v roku 2008 vykazovalo Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín, a to vo výške 1 191 926,- Sk (TEHOS, s. r. o., Dolný Kubín).

Školy v regióne Orava vykazujú vyššie záväzky za energie, nakoľko táto oblasť je energeticky náročnejšia z dôvodu tuhých zím, dlhého vykurovacieho obdobia.

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

Upravený rozpočet k 30. 9. 2009 nepresahuje výšku normatívneho príspevku určeného Ministerstvom školstva SR. Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Orava je vo výške 96,56 %.

Tabuľka 10.43: Upravený rozpočet k 30. 09. 2009 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

v EUR

Okres	Názov školy a školského zariadenia	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Dolný Kubín	Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín	626 300	149 609	775 909	602 053	134 648	736 701	94,94 %
	Obchodná akadémia, Dolný Kubín	621 956	136 873	758 829	621 956	117 042	738 998	97,39 %
	Stredná zdravotnícka škola, Dolný Kubín	292 844	50 804	343 648	338 126	64 749	402 875	117,23 %
	Spolu	1 541 100	337 286	1 878 386	1 562 135	316 439	1 878 574	100,01 %
Námestovo	Gymnázium Antona Bernoláka, Námestovo	1 188 468	297 910	1 486 378	1 069 622	251 947	1 321 569	88,91 %
	Spojená škola, Námestovo	334 770	73 686	408 456	311 425	67 549	378 974	92,78 %
	Spolu	1 523 238	371 596	1 894 834	1 381 047	319 496	1 700 543	89,75 %
Tvrdosín	Gymnázium ,Tvrdosín	370 223	89 278	459 501	370 222	77 695	447 917	97,48 %
	Spojená škola, Tvrdosín	864 593	180 386	1 044 979	900 618	169 330	1 069 948	102,39 %
	Spolu	1 234 816	269 664	1 504 480	1 270 840	247 025	1 517 865	100,89 %
Región Orava – spolu:		4 299 154	978 546	5 277 700	4 214 022	882 960	5 096 982	96,56 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

b) Kapitálové výdavky

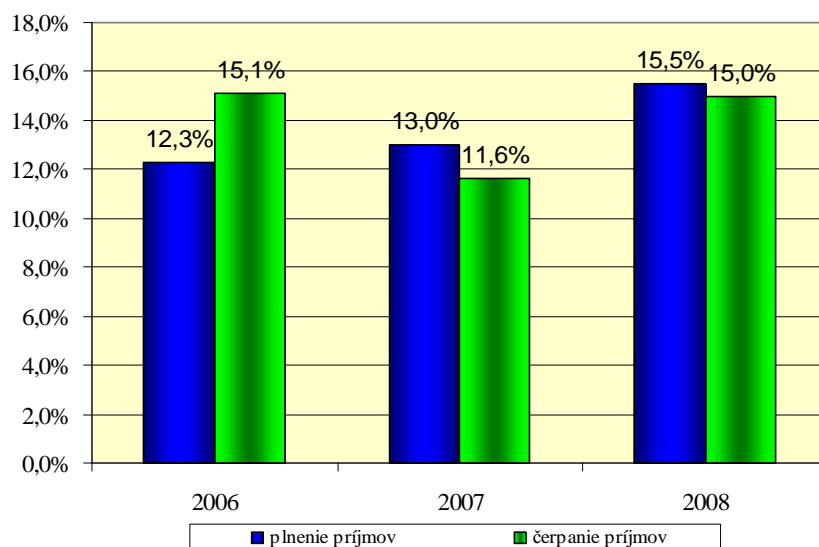
199 164,- € Prístavba gymnázia (Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín),
 100 000,- € Multifunkčné ihrisko (Spojená škola, Tvrdosín);
290 164,- € SPOLU

Príspevkové organizácie

PRÍJMY

Plnenie príjmov príspevkových organizácií na úseku vzdelávania za región Orava v roku 2006 predstavovalo 21 538 tis. Sk a čerpanie príjmov bolo vo výške 28 907 tis. Sk. V nasledujúcich rokoch bol zaznamenaný nárast plnenia príjmov v tomto regióne (rok 2008 – 22 812 tis. Sk). V roku 2006 bolo čerpanie príjmov vyššie ako ich plnenie, čo bolo spôsobené čerpaním finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Graf 10.28: Plnenie vlastných príjmov príspevkových organizácií v regióne Orava za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Pri financovaní osobných nákladov sa v priebehu rokov 2006 až 2008 vyskytli problémy na viacerých školách – normatívny príspevok nezohľadňoval vekovú a kvalifikačnú štruktúru zamestnancov. Prevádzkové náklady boli vysoko poddimenzované, nezohľadňovali skutočnú potrebu škôl. Strojárske, drevárske, energetické a lesnícke školy patria skladbou jednotlivých odborov medzi školy s vysokou energetickou a materiálovou náročnosťou. Okrem teoretického vyučovania sa na školách zabezpečuje aj praktické vyučovanie, ktoré je veľmi nákladné. Značnú časť finančných prostriedkov bolo potrebné vyčleniť na prevádzku strojov, na zabezpečenie pravidelných revízií, materiál, pohonné hmoty, nákup osobných ochranných pomôcok pre žiakov a zamestnancov.

Tabuľka 10.44: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

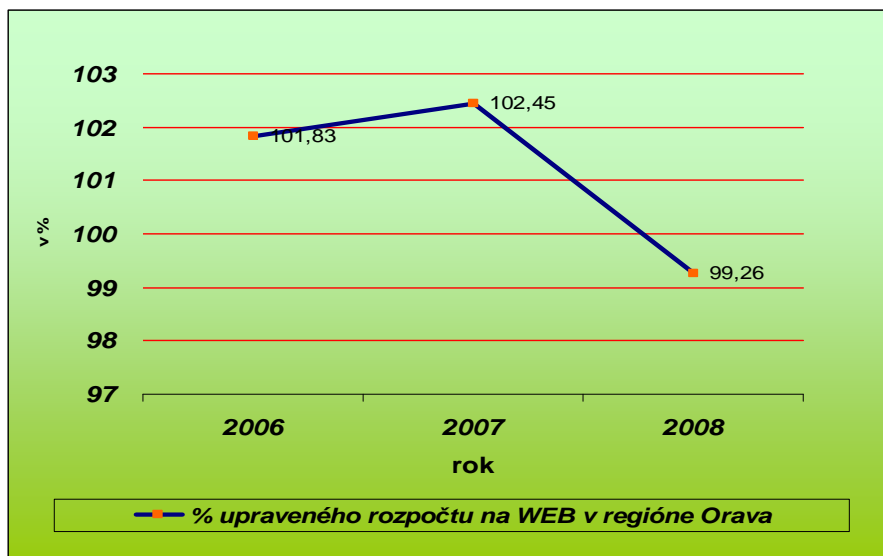
v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Dolný Kubín	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín	35 554	37 726	94,24 %	37 818	40 566	93,23 %	40 538	42 946	94,39 %
	Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín	21 882	19 639	111,42 %	22 786	20 429	111,54 %	22 975	20 996	109,43 %
	Stredné odborné učilište, Istebné	13 908	14 211	97,87 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Istebné	0	0	0,00 %	15 634	15 439	101,26 %	15 311	14 378	106,49 %
	Spolu	71 344	71 576	99,68 %	76 238	76 434	99,74 %	78 824	78 320	100,64 %
Námestovo	Stredná odborná škola, Námestovo	13 653	14 110	96,76 %	14 740	16 012	92,06 %	16 310	18 433	88,48 %
	Stredná odborná škola technická, Námestovo	22 524	20 533	109,70 %	23 618	21 564	109,53 %	24 835	24 650	100,75 %
	Spolu	36 177	34 643	104,43 %	38 358	37 576	102,08 %	41 145	43 083	95,50 %
Tvrdošín	Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín	8 525	7 663	111,25 %	10 648	9 350	113,88 %	12 403	10 574	117,30 %
	Stredné odborné učilište, Nižná	28 046	27 615	101,56 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Nižná	0	0	0,00 %	33 944	32 027	105,99 %	35 104	36 753	95,51 %
	Spolu	36 571	35 278	109,63 %	44 592	41 377	107,77 %	47 507	47 327	100,38 %
Región Orava – spolu:		144 092	141 497	101,83%	159 188	155 387	102,45%	167 476	168 730	99,26 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Najväčšie pretrvávajúce a narastajúce problémy s prideleným normatívnym príspevkom v regióne Orava mala Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín. Škola vyučuje ekonomicky náročné odbory, pričom odborný výcvik sa z časti vykonáva na rizikových pracoviskách s osobitným režimom výuky a spotrebou špeciálnych osobných ochranných pracovných pomôcok. Nemalé náklady školy tvoria aj náklady na pohonné hmoty pre dopravné prostriedky, lesné stroje a ich opravy a údržby.

Graf 10.29: Porovnanie percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Orava za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Orava v priebehu rokov 2006 až 2008 došlo k poklesu percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok z toho dôvodu, že sa v normatívnom príspevku postupne zohľadňovala aj náročnosť jednotlivých študijných a učebných odborov.

Príspevkové organizácie na úseku vzdelávania za región Orava v priebehu rokov 2006 až 2008 vykazovali zvýšené prevádzkové náklady. Z nich prevažovali náklady na teplo z dôvodu polohy regiónu.

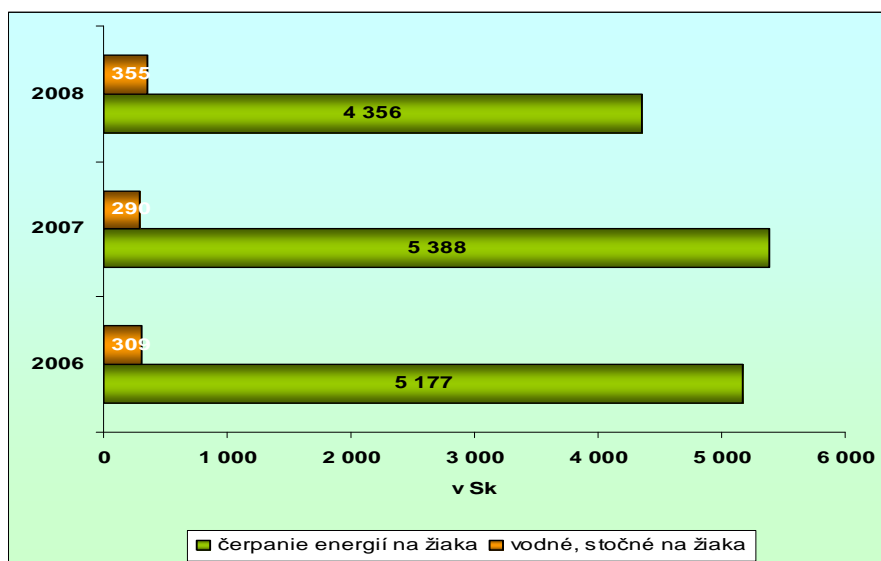
Tabuľka 10.45: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava za roky 2006 - 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Dolný Kubín	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín	984,7	3 578,2	405,0	1 020,3	2 583,6	427,9	977,7	2 358,4	318,1
	Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín	480,5	6 709,2	380,7	462,7	7 025,4	345,4	436,3	5 293,2	94,3
	Stredné odborné učilište, Istebné	362,8	4 234,0	293,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Istebné	0,0	0,0	0,0	355,0	4 979,3	559,0	309,3	5 458,8	496,8
	Spolu	1 828,0	4 531,4	376,4	1 838,0	4 164,4	432,5	1 723,3	3 658,0	293,5
Námestovo	Stredná odborná škola, Námestovo	405,3	2 014,6	187,6	402,7	1 902,4	126,9	416,3	2 165,5	136,3
	Stredná odborná škola technická, Námestovo	483,0	4 816,9	606,6	492,3	4 134,5	388,3	521,0	4 562,2	221,4
	Spolu	888,3	3 538,3	415,4	895,0	3 130,3	270,7	937,3	3 497,7	183,6
Tvrdošín	Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín	217,2	2 752,4	226,6	220,7	2 179,0	104,5	226,3	4 812,2	23,4
	Stredné odborné učilište, Nižná	645,6	10 072,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Nižná	0,0	0,0	0,0	706,7	12 431,8	0,0	742,7	6 917,5	816,9
	Spolu	862,8	8 229,9	57,0	927,3	9 992,0	24,9	969,0	6 425,8	631,6
Región Orava – spolu:		3 579,1	5 176,5	309,1	3 660,3	5 388,0	289,6	3 629,7	4 355,5	355,4

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Graf 10.30: Prehľad čerpania energií, vodného a stočného na žiaka v regióne Orava za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Vynaložené finančné prostriedky čerpané na energie v roku 2006 boli vo výške 5 176,50 Sk na žiaka a v roku 2008 boli už vo výške 4 355,50 Sk na žiaka, čo bolo spôsobené investičnými akciami zameranými na rekonštrukcie a zateplenia budov škôl a rekonštrukcie plynových kotolní. Najvýraznejších pokles čerpania energií na žiaka bol zaznamenaný v Spojenej škole, Nižná, kde prebehli tri investičné akcie tohto charakteru.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Orava boli kapitálové výdavky za obdobie rokov 2006 až 2008 vo výške 10 448 tis. Sk.

Rok 2006 – spolu 276 tis. Sk

276 tis. Sk Rekonštrukcia strechy a zateplenie (Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín).

Rok 2007 – spolu 4 327 tis. Sk, z toho:

2 629 tis. Sk Rekonštrukcia strechy (Spojená škola, Nižná),
627 tis. Sk Prestavba krajčírskej dielne na kadernícke pracoviská (Stredná odborná škola, Námestovo),
572 tis. Sk Havária sekundárneho rozvodu tepla (Spojená škola, Nižná),
172 tis. Sk Rekonštrukcia plynového kotla (Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín),
119 tis. Sk Nákup brúsky na plocho (Stredná odborná škola technická, Námestovo),
108 tis. Sk Počítačové prepojenie školy a dielní (Stredná odborná škola technická, Námestovo),
100 tis. Sk Zakúpenie kozmetického kresla (Stredná odborná škola, Námestovo).

Rok 2008 – spolu 5 845 tis. Sk, z toho:

3 154 tis. Sk Zateplenie telocvične, kuchyne a jedálne (Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín),
2 101 tis. Sk Rekonštrukcia strechy so zateplením (Spojená škola, Nižná),
450 tis. Sk Zakúpenie varného zariadenia (Stredná odborná škola technická, Námestovo),
80 tis. Sk Zakúpenie osobného motorového vozidla (Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín),
60 tis. Sk Zakúpenie kopírovacieho zariadenia (Stredná odborná škola technická, Námestovo).

POHĽADÁVKY

Pohľadávky príspevkových organizácií v regióne Orava mali za rok 2006 až 2008 klesajúcu tendenciu, čo bolo spôsobené odpismi nevymožiteľných pohľadávok voči zaniknutým organizáciám.

**Tabuľka 10.46: Prehľad pohľadávok v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Orava za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	odberatelia	spolu	z toho	odberatelia	spolu	z toho	odberatelia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Dolný Kubín	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín	783 019	136 656	783 019	1 947 504	324 826	1 900 953	1 832 153	167 000	435 084
	Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín	1 846 952	1 142 858	1 610 839	873 825	291 206	693 905	983 792	810 000	672 032
	Stredné odborné učilište, Istebné	160 401	77 736	115 406	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Istebné	0	0	0	204 749	36 800	112 397	329 687	54 000	71 960
	Spolu	2 790 372	1 357 250	2 509 264	3 026 078	652 832	2 707 255	3 145 632	1 031 000	1 179 077
Námestovo	Stredná odborná škola, Námestovo	133 694	0	20 200	8 920	3 100	8 800	2 880	0	2 880
	Stredná odborná škola technická, Námestovo	1 350 134	984 923	1 300 419	1 326 443	928 474	1 284 572	261 518	62 000	215 925
	Spolu	1 483 828	984 923	1 320 619	1 335 363	931 574	1 293 372	264 398	62 000	218 805
Tvrdošín	Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín	1 127 743	0	974 985	721 756	0	675 092	707 116	0	664 170
	Stredné odborné učilište, Nižná	1 422 630	1 185 134	1 134 938	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Nižná	0	0	0	2 150 530	771 442	710 067	918 229	554 000	893 441
	Spolu	2 550 373	1 185 134	2 109 923	2 872 286	771 442	1 385 159	1 625 345	554 000	1 557 611
Región Orava – spolu:		6 824 573	3 527 307	5 939 806	7 233 727	2 355 848	5 385 786	5 035 375	1 647 000	2 955 492

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Za roky 2006 až 2008 mali narastajúci charakter pohľadávky u Strednej odbornej školy obchodu a služieb, Dolný Kubín, a to z dôvodu evidovaných pohľadávok z grantov ESF. Pohľadávky evidované v školách za región Orava po lehote splatnosti mali klesajúci charakter.

ZÁVÄZKY

Závazky v roku 2008 zahŕňajú mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu sú celkové záväzky v roku 2008 vyššie ako v predchádzajúcich rokoch.

**Tabuľka 10.47: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Orava za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Dolný Kubín	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín	4 544 714	67 075	347 337	4 463 850	324 270	1 474 408	5 931 011	758 000	1 383 350
	Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín	943 060	322 692	939 902	416 889	14 869	410 712	3 290 188	212 000	915 744
	Stredné odborné učilište, Istebné	613 454	217 167	550 412	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Istebné	0	0	0	629 009	489 992	629 009	1 662 092	130 000	333 190
	Spolu	6 101 228	606 934	1 837 651	5 509 748	829 131	2 514 129	10 883 291	1 100 000	2 632 284
Námestovo	Stredná odborná škola, Námestovo	114 242	0	114 242	242 116	65 607	242 116	1 915 322	0	167 224
	Stredná odborná škola technická, Námestovo	1 012 996	395 083	894 400	1 152 532	361 012	1 116 121	2 812 604	148 000	605 639
	Spolu	1 127 238	395 083	1 008 642	1 394 648	426 619	1 358 237	4 727 926	148 000	772 863
Tvrdošín	Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín	1 331 201	0	1 331 201	1 557 093	0	1 557 093	2 255 496	0	1 086 977
	Stredné odborné učilište, Nižná	3 999 618	2 734 957	3 962 458	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Nižná	0	0	0	982 894	51 699	922 584	3 469 268	74 000	1 144 527
	Spolu	5 330 819	2 734 957	5 293 659	2 539 987	51 699	2 479 677	5 724 764	74 000	2 231 504
Región Orava – spolu:		12 559 285	3 736 974	8 139 952	9 444 383	1 307 449	6 352 043	21 335 981	1 322 000	5 636 651

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Finančné prostriedky škôl na prevádzkové náklady nepostačovali ani na úhradu nevyhnutných platieb (úhrada energií), čo viedlo k nedostatku finančných prostriedkov na financovanie bežných opráv, údržby a celkovú modernizáciu škôl.

Najvyššie záväzky voči dodávateľom v tomto regióne vykazovala v roku 2008 Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín vo výške 1 383 tis. Sk, ktoré predstavovali záväzky z grantov ESF (Leonardo, E-portal).

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

V regióne Orava v roku 2009 neprevyšuje upravený rozpočet k 30.09.2009 normatívne pridelené finančné prostriedky.

Tabuľka 10.48: Upravený rozpočet bežných výdavkov k 30.09.2009 na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Orava

Okres	Názov školy	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			v EUR % upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Dolný Kubín	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Dolný Kubín	1 401 219	253 153	1 654 372	1 252 296	219 150	1 471 446	88,94 %
	Stredná odborná škola polytechnická, Dolný Kubín	701 262	129 205	830 467	674 301	141 820	816 121	98,27 %
	Spojená škola, Istebné	471 870	80 310	552 180	432 297	100 034	532 331	96,41 %
	Spolu	2 574 351	462 668	3 037 019	2 358 894	461 004	2 819 898	92,85 %
Námestovo	Stredná odborná škola, Námestovo	619 033	125 279	744 312	557 129	104 870	661 999	88,94 %
	Stredná odborná škola technická, Námestovo	889 551	171 030	1 060 581	800 597	147 701	948 298	89,41 %
	Spolu	1 508 584	296 309	1 804 893	1 357 726	252 571	1 610 297	89,22 %
Tvrdošín	Stredná odborná škola lesnícka, Tvrdošín	394 858	79 704	474 562	355 372	90 109	445 481	93,87 %
	Spojená škola, Nižná	1 134 989	220 961	1 355 950	1 021 491	251 517	1 273 008	93,88 %
	Spolu	1 529 847	300 665	1 830 512	1 376 863	341 626	1 718 489	93,88 %
Región Orava – spolu:		5 612 782	1 059 642	6 672 424	5 093 483	1 055 201	6 148 684	92,15 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Orava sú pridelené kapitálové výdavky k 30.09.2009 vo výške 9 958,- €. Tieto sú čerpané priebežne, podľa vykonaných prác.

Rok 2009

9 958,- € Nákup PC vybavenia pre výučbu cudzích jazykov (Stredná odborná škola technická, Námestovo).

10.2.5 Región Turiec

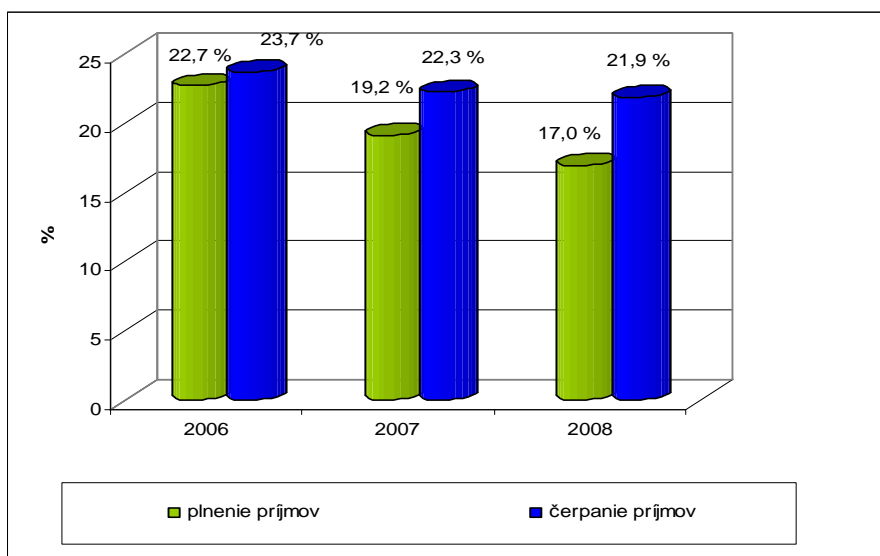
Rozpočtové organizácie

PRÍJMY

Za región Turiec bolo v roku 2006 plnenie príjmov organizácií vo výške 5 895 tis. Sk, čo predstavuje 22,7 % z celkového plnenia príjmov za rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK, v roku 2007 bolo plnenie príjmov vo výške 5 246 tis. Sk, čo predstavuje 19,2 % celkového plnenia príjmov a v roku 2008 bolo plnenie príjmov organizácií za región vo výške 4 791 tis. Sk, čo predstavuje 17,0 % plnenia príjmov. Z uvedeného vyplýva, že plnenie príjmov za región Turiec má klesajúcu tendenciu.

Čerpanie príjmov organizácií za región Turiec bolo v roku 2006 vo výške 5 423 tis. Sk, čo predstavuje 23,7 % z celkom vyčerpaných príjmov za stredné školy a zariadenia v pôsobnosti ŽSK, v roku 2007 bolo čerpanie príjmov vo výške 4 862 tis. Sk, čo je 22,3 %-tné čerpanie a v roku 2008 bolo čerpanie príjmov vo výške 4 542 tis. Sk, čo je 21,9 %-tné čerpanie z celkových príjmov.

Graf 10.31: Plnenie a čerpanie príjmov v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

V regióne Turiec v rokoch 2006 a 2007 upravený rozpočet bežných výdavkov presiahol výšku určeného normatívneho príspevku Ministerstvom školstva SR.

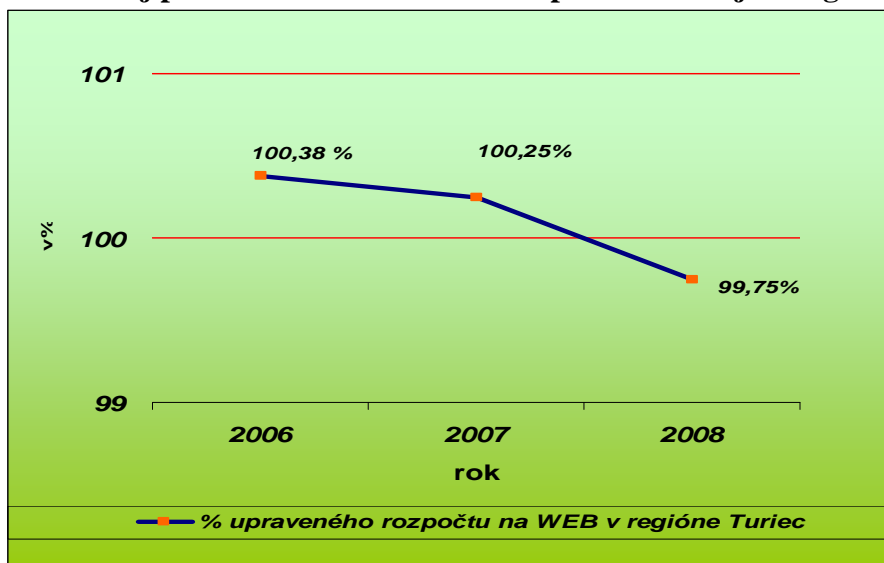
Tabuľka 10.49: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 - 2008 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Turčianske Teplice	Gymnázium, Turčianske Teplice	10 390	9 701	107,10 %	12 687	10 655	119,07 %	7 649	7 649	100,00 %
	Obchodná akadémia, Turčianske Teplice	3 332	3 138	106,18 %	2 479	2 291	108,21 %	1 930	1 419	136,01 %
	Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice	17 559	17 677	99,33 %	18 358	18 999	96,63 %	20 116	20 698	97,19 %
	Spolu	31 281	30 516	102,51 %	33 524	31 945	104,94 %	29 695	29 766	99,76 %
Martin	Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin	25 304	25 753	98,26 %	27 282	28 447	95,90 %	29 519	30 225	97,66 %
	Gymnázium, Vrútky	11 084	10 982	100,93 %	11 690	11 212	104,26 %	12 182	10 972	111,03 %
	Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin	13 797	14 079	98,00 %	14 767	15 570	94,84 %	15 707	16 937	92,74 %
	Obchodná akadémia, Martin	16 475	16 254	101,36 %	17 182	17 547	97,92 %	18 388	19 037	96,59 %
	Stredná priemyselná škola, Martin	18 329	17 966	102,02 %	19 443	18 854	103,12 %	21 471	20 339	105,57 %
	Stredná škola podnikania, Martin	8 590	8 833	97,25 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spolu	93 579	93 867	99,69 %	90 364	91 630	98,62 %	97 267	97 510	99,75 %
Región Turiec – spolu:		124 860	124 383	100,38%	123 888	123 575	100,25%	126 962	127 276	99,75%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

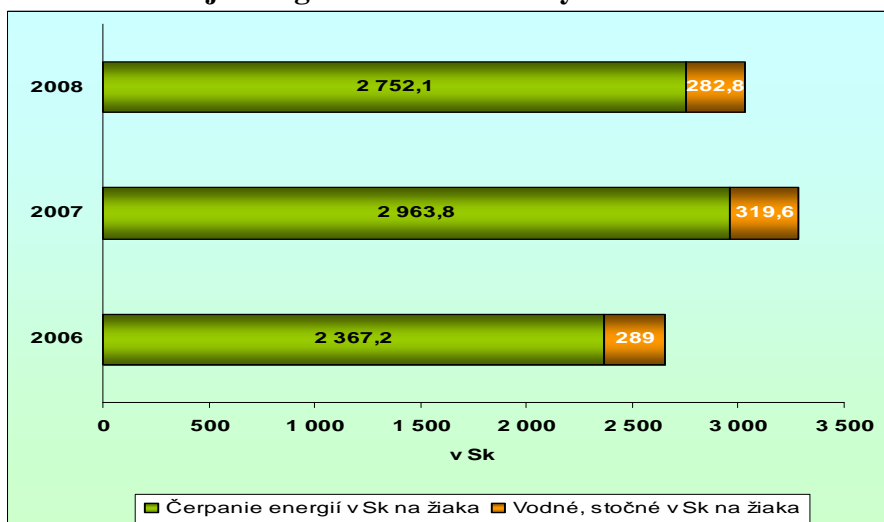
Graf 10.32: Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v rokoch 2006 - 2008 na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

V tomto regióne viaceré školy presiahli 100 % normatívny príspevok (Obchodná akadémia, Turčianske Teplice; Gymnázium, Turčianske Teplice; Obchodná akadémia, Martin; Stredná priemyselná škola, Martin). Značná časť finančných prostriedkov sa vyčerpala na osobné náklady a u prevádzkových nákladoch na úhradu faktúr a vyúčtovaní za energie.

Graf 10.33: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec za roky 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Tabuľka 10.50: Čerpanie energií, vodného, stočného na 1 žiaka v stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec za roky 2006 – 2008

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Turčianske Teplice	Gymnázium, Turčianske Teplice	333,3	3 365,0	171,6	331,0	6 389,1	100,5	219,3	3 762,7	133,1
	Obchodná akadémia, Turčianske Teplice	103,0	2 870,9	58,3	69,3	1 442,3	0,0	40,0	0,0	0,0
	Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice	503,3	2 174,6	153,5	484,7	1 593,1	101,3	481,0	2 450,7	88,8
	Spolu	939,7	2 673,2	149,5	885,0	3 375,0	130,6	740,3	2 707,0	97,1
Martin	Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin	889,0	2 484,7	362,7	887,3	2 665,7	347,2	870,7	2 953,1	240,3
	Gymnázium, Vrútky	375,7	1 845,3	207,5	352,3	1 916,3	307,2	316,0	2 389,6	183,5
	Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin	486,0	2 631,7	196,8	488,3	3 511,0	183,7	489,3	3 595,0	183,4
	Obchodná akadémia, Martin	570,3	1 907,9	464,0	547,3	2 588,2	410,7	545,7	2 060,4	372,7
	Stredná priemyselná škola, Martin	499,7	3 406,2	513,3	478,3	3 398,5	731,6	473,0	2 620,7	716,9
	Stredná škola podnikania, Martin	245,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spolu	3 066,3	2 273,5	331,7	2 753,7	2 831,6	392,4	2 694,7	2 764,5	333,8
Región Turiec – spolu:		4 006,0	2 367,2	289,0	3 638,7	2 963,8	328,8	3 435,0	2 752,1	282,8

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Čerpanie energií na 1 žiaka na stredných školách v regióne Turiec v roku 2007 v porovnaní s rokom 2006 vzrástlo o 596,6 Sk na 1 žiaka, a v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 o 384,9 Sk. Vodné a stočné na 1 žiaka v roku 2007 v porovnaní s rokom 2006 vzrástlo o 30,6 Sk na 1 žiaka, a v roku 2008 v porovnaní s rokom 2006 je mierny pokles o 6,20 Sk na žiaka.

Výška čerpania energií, vodného a stočného na 1 žiaka je závislá od počtu žiakov škôl, celkových nákladov na energie a prístupu škôl k využívaniu energií.

b) Kapitálové výdavky

Rok 2006

540 tis. Sk Havarijný stav hygienických zariadení (Gymnázium Viliama Paulinyho -Tótha, Martin),

560 tis. Sk Havarijný stav okien na DM (Stredná priemyselná škola, Martin),

668 tis. Sk Havarijný stav plynovej kotolne (Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice),

194 tis. Sk Havarijný stav dažďových vpustí (Gymnázium J. Lettricha, Martin);

1 962 tis. Sk SPOLU

Rok 2007

2 090 tis. Sk	Havarijný stav hygienických zariadení (Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin),
3 019 tis. Sk	Havarijný stav plynovej kotolne - I. a II. etapa (Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice),
769 tis. Sk	Havarijný stav odsávačov pár (Stredná priemyselná škola, Martin),
150 tis. Sk	Oprava elektroinštalácie (Obchodná akadémia, Martin),
<u>1 852 tis. Sk</u>	<u>Zastrešenie (Gymnázium, Vrútky);</u>
7 880 tis. Sk	SPOLU

Rok 2008

1 174 tis. Sk	Rekonštrukcia a zateplenie striech (Gymnázium, Vrútky),
1 500 tis. Sk	Ukončenie rekonštrukcie hygienických zariadení (Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin),
720 tis. Sk	Zakúpenie varných zariadení do školskej jedálne (Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin),
60 tis. Sk	Zakúpenie softvérového vybavenia (Gymnázium J. Lettricha, Martin),
<u>60 tis. Sk</u>	<u>Zakúpenie softvérového vybavenia (Gymnázium J. Lettricha, Martin);</u>
3 514 tis. Sk	SPOLU

POHĽADÁVKY

V regióne Turiec tvoria pohľadávky k 31. 12. 2008 za rozpočtové organizácie výšku 4 034 945,- Sk, čo je najvyššia suma evidovaných pohľadávok v porovnaní s rokmi 2006 a 2007. Je to spôsobené podobne ako u ostatných regiónov vytvorením položky „Zúčtovanie transferov“, ktorá za región Turiec predstavuje sumu 3 741 073,- Sk. Zvyšnú časť pohľadávok tvoria pohľadávky z nedaňových príjmov, pohľadávky voči odberateľom a iné pohľadávky.

**Tabuľka 10.51: Pohľadávky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Turčianske Teplice	Gymnázium, Turčianske Teplice	21 667	21 667	0	0	0	0	0	0	0
	Obchodná akadémia, Turčianske Teplice	0	0	0	0	0	0	40 917	0	0
	Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice	156 714	34 036	2 280	185 450	29 922	390	1 051 720	10 160	681
	Spolu	178 381	55 703	2 280	185 450	29 922	390	1 092 637	10 160	681
Martin	Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin	920	0	0	1 033	0	0	1 047 327	0	0
	Gymnázium, Vrútky	23 329	23 329	0	23 329	23 329	0	23 329	23 329	0
	Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Obchodná akadémia, Martin	668	0	0	519	0	0	1 129 256	0	0
	Stredná priemyselná škola, Martin	235 827	0	0	3 500	3 500	3 500	742 396	10 396	0
	Stredná škola podnikania, Martin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	260 744	23 329	0	28 381	26 829	3 500	2 942 308	33 725	0
Región Turiec – spolu:		439 125	79 032	2 280	213 831	56 751	3 890	4 034 945	43 885	681

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

ZÁVÄZKY

Rozpočtové organizácie regiónu Turiec k 31. 12. 2008 evidujú záväzky vo výške 19 784 614,- Sk, je to najvyššia suma evidovaných záväzkov v porovnaní s rokmi 2006 a 2007. Je to z dôvodu vykazovania mzdových záväzkov (nevyplatené mzdy a odvody za mesiac december).

**Tabuľka 10.52: Záväzky v stredných školách (rozpočtové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec
za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Turčianske Teplice	Gymnázium, Turčianske Teplice	454 903	454 903	454 903	56 061	56 061	56 061	0	0	0
	Obchodná akadémia, Turčianske Teplice	0	0	0	0	0	0	125 954	0	0
	Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice	1 046 973	0	52 731	1 144 052	0	29 272	5 586 536	0	132 140
	Spolu	1 501 876	454 903	507 634	1 200 113	56 061	85 333	5 712 490	0	132 140
Martin	Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin	269 128	269 128	269 128	269 128	269 128	269 128	1 857 995	269 128	269 128
	Gymnázium, Vrútky	74 398	0	74 398	46 577	0	46 577	553 450	0	63 981
	Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin	233 586	0	0	74 552	0	74 552	1 107 509	0	96 139
	Obchodná akadémia, Martin	216 576	0	0	167 051	0	0	1 509 434	0	0
	Stredná priemyselná škola, Martin	824 311	801 000	824 311	351 510	15 280	15 280	1 041 574	0	0
	Stredná škola podnikania, Martin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	1 617 998	1 070 128	1 167 837	908 818	284 408	405 537	6 069 962	269 128	429 248
Región Turiec – spolu:		3 119 874	1 525 031	1 675 471	2 108 931	340 469	490 870	11 782 452	269 128	561 388

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006–2008.

Najväčšiu časť vykazovaných záväzkov tvoria dodávateľské záväzky. Dlhodobé záväzky po lehote splatnosti vykazuje Gymnázium Viliama Paulinyho - Tótha, Martin, (záväzok voči Jesseniovej lekárskej fakulte UK, Martin).

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

Upravený rozpočet k 30. 9. 2009 nepresahuje výšku normatívneho príspevku určeného Ministerstvom školstva SR. Percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Turiec je vo výške 95,74 %.

Tabuľka 10.53: Upravený rozpočet k 30. 09. 2009 v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných školách (rozpočtové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

v EUR

Okres	Názov školy a školského zariadenia	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatív
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Turčianske Teplice	Obchodná akadémia, Turčianske Teplice	20 713	4 567	25 280	20 713	4 110	24 823	98,19 %
	Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice	613 056	119 941	732 997	582 958	112 723	695 681	94,91 %
	Spolu	633 769	124 508	758 277	603 671	116 833	720 504	95,02 %
Martin	Gymnázium Viliama Paulinyho -Tótha, Martin	871 311	197 943	1 069 254	803 434	172 210	975 644	91,25 %
	Gymnázium, Vrútky	297 680	68 447	366 127	337 469	79 765	417 234	113,96 %
	Gymnázium Jozefa Lettricha, Martin	493 999	112 757	606 756	444 599	96 528	541 127	89,18 %
	Obchodná akadémia, Martin	579 229	124 667	703 896	560 088	109 951	670 039	95,19 %
	Stredná priemyselná škola, Martin	604 464	115 130	719 594	604 465	115 130	719 595	100,00 %
	Spolu	2 846 683	618 944	3 465 627	2 750 055	573 584	3 323 639	95,90 %
Región Turiec – spolu:		3 480 452	743 452	4 223 904	3 353 726	690 417	4 044 143	95,74 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

b) Kapitálové výdavky

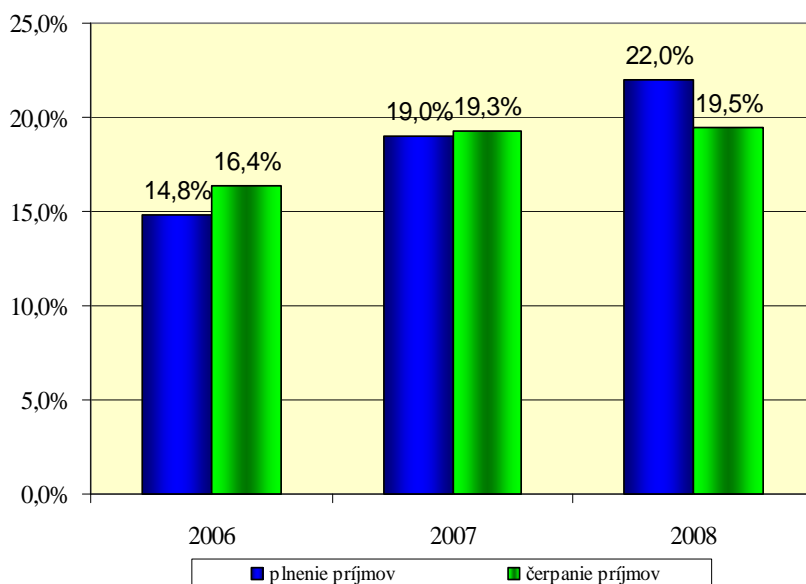
- 182 019,- € Stavebné úpravy, rekonštrukcia podláh (Pedagogická a sociálna akadémia, Turčianske Teplice),
- 210 000,- € Rekonštrukcia výplní okenných otvorov (Stredná priemyselná škola, Martin),
- 8 298,- € Vybavenie do školskej jedálne (Stredná priemyselná škola, Martin),
- 2 190,- € Nákup kosačky (Gymnázium J. Lettricha, Martin);
- 402 507,- € SPOLU**

Príspevkové organizácie

PRÍJMY

Plnenie príjmov príspevkových organizácií na úseku vzdelávania za región Turiec v roku 2006 predstavovalo 25 999 tis. Sk a čerpanie príjmov bolo vo výške 31 359 tis. Sk. V nasledujúcich rokoch bol zaznamenaný nárast plnenia príjmov v tomto regióne (rok 2008 = 32 533 tis. Sk). V rokoch 2006 a 2007 bolo čerpanie príjmov vyššie ako ich plnenie, čo bolo spôsobené čerpaním finančných prostriedkov z predchádzajúcich rokov.

Graf 10.34: Plnenie vlastných príjmov príspevkových organizácií v regióne Turiec za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

VÝDAVKY

a) Bežné výdavky

Pre zabezpečenie riadneho chodu vyučovacieho procesu a výučby v zmysle tematických plánov a profilu absolventov, niektoré príspevkové školy prekračovali počet pedagogických a nepedagogických zamestnancov oproti normatívu v zmysle nariadenia vlády SR č. 2/2004 Z. z., ktorým sa ustanovovali podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre základné školy, stredné školy, strediská praktického vyučovania, základné umelecké školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov.

**Tabuľka 10.54: Upravený rozpočet bežných výdavkov v rokoch 2006 – 2008
v porovnaní s normatívne pridelenými finančnými prostriedkami na stredných
školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského
samosprávneho kraja v regióne Turiec**

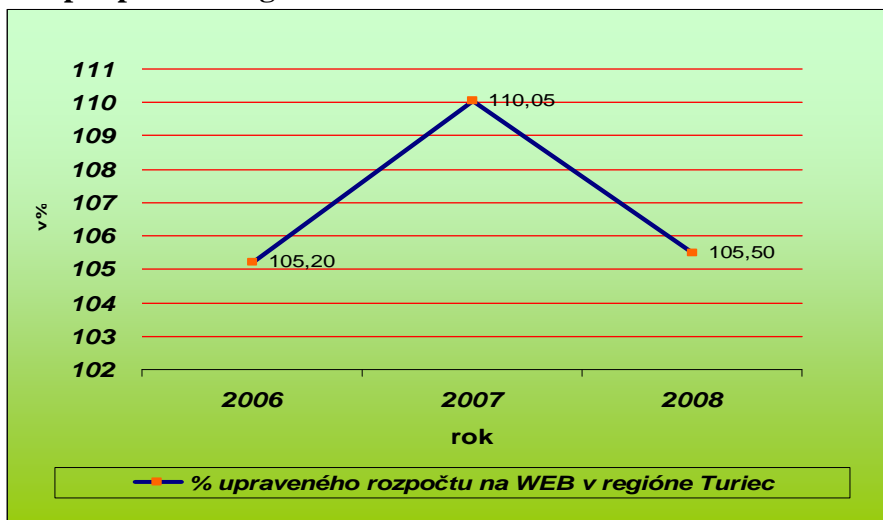
v tis. Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok	Upravený rozpočet	Normatívne určené finančné prostriedky	% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
Martin	Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa	25 697	23 381	109,91 %	25 119	24 425	102,84 %	26 677	25 753	103,59 %
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin	46 991	47 148	99,67 %	47 197	41 959	112,48 %	48 186	47 980	100,43 %
	Stredné odborné učilište strojárske, Martin	26 004	25 792	100,82 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Martin	0	0	0,00 %	38 647	38 337	100,81 %	41 766	42 800	97,58 %
	Stredné odborné učilište drevárske, Turany	11 493	10 607	108,35 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Učilište, Turany	170	198	85,86 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Turany	0	0	0,00 %	14 613	11 221	130,23 %	14 284	11 415	125,13 %
	Združená stredná škola poľnohospodárska a rybárska, Mošovce	6 834	4 273	159,93 %	0	0	0,00 %	0	0	0,00 %
	Spojená škola, Mošovce	0	0	0,00 %	6 537	4 104	159,28 %	7 476	3 223	231,96 %
	Spolu	117 189	111 399	105,20 %	132 113	120 046	110,05 %	138 389	131 171	105,50 %
Región Turiec – spolu:		117 189	111 399	105,20%	132 113	120 046	110,05%	138 389	131 171	105,50%

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Stredná odborná škola rybárska, Mošovce vykazovala najvyššie percento prideleného normatívneho príspevku. Táto škola so svojim zameraním je jedinou školou v Žilinskom kraji, a aj napriek tomu nie je dostatočný záujem o tento druh štúdia. Pridelené normatívne finančné prostriedky na počet žiakov nepostačujú na vykrytie nákladov spojených so špecifickosťou jednotlivých odborov.

Graf 10.35: Porovnanie percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok v regióne Turiec za obdobie rokov 2006 – 2008

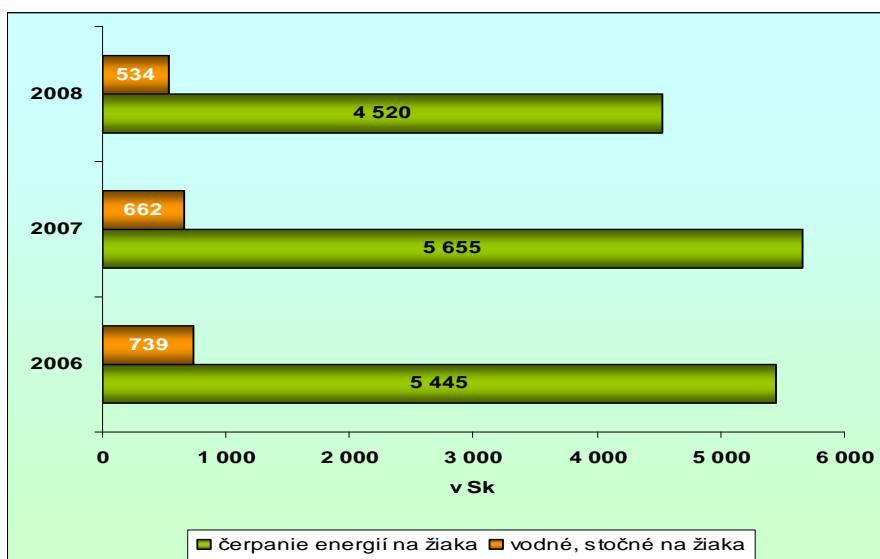

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Turiec v roku 2007 došlo k nárastu percenta upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok z toho dôvodu, že v upravenom rozpočte Spojenej školy, Turany boli v tomto roku vykryté záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia.

Príspevkové organizácie na úseku vzdelávania za región Turiec v priebehu rokov 2006 až 2008 vykazovali priemerné prevádzkové náklady.

Graf 10.36: Prehľad čerpania energií, vodného a stočného na žiaka v regióne Turiec za obdobie rokov 2006 – 2008

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Tabuľka 10.55: Financovanie prevádzkových nákladov v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec za roky 2006 – 2008

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka	Prepočítaný počet žiakov	Čerpanie energií v Sk na žiaka	Vodné, stočné v Sk na žiaka
Martin	Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa	574,8	6 395,8	847,1	555,3	7 474,0	819,2	535,3	7 302,0	775,7
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin	1 129,0	3 657,6	437,1	1 118,0	3 937,5	466,4	1 046,0	3 681,5	497,6
	Stredné odborné učilište strojárské, Martin	649,0	5 329,6	1 370,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Martin	0,0	0,0	0,0	905,0	6 193,1	917,8	919,0	3 828,2	466,6
	Stredné odborné učilište drevárske, Turany	247,6	7 820,5	311,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Učilište, Turany	15,0	2 623,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Turany	0,0	0,0	0,0	302,3	5 477,8	377,8	281,7	4 054,4	524,3
	Združená stredná škola poľnohospodárska a rybárska, Mošovce	98,0	15 663,2	592,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Spojená škola, Mošovce	0,0	0,0	0,0	91,3	10 868,1	489,2	74,0	6 597,5	161,5
	Spolu	2 713,4	5 445,3	739,0	2 972,0	5 654,8	661,5	2 856,0	4 519,7	533,7
Región Turiec – spolu:		2 713,4	5 445,3	739,0	2 972,0	5 654,8	661,5	2 856,0	4 519,7	533,7

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V regióne Turiec vykazuje najvyššie náklady energií na žiaka Stredná odborná škola rybárska, Mošovce z dôvodu nízkeho počtu žiakov na tejto škole a tým spojených vysokých nákladov na prevádzku jedinej špecifickej školy v našom kraji (spravovanie rybníkov, nákup krmiva pre ryby, atď.).

Vynaložené finančné prostriedky čerpané na energie v roku 2006 boli vo výške 5 445,30 Sk na žiaka a v roku 2008 boli už vo výške 4 519,70 Sk na žiaka. K poklesu finančných prostriedkov na žiaka došlo aj z dôvodu investičných akcií zameraných na rekonštrukcie a zateplenia budov, striech škôl a okien dielní. Najvýraznejší pokles čerpania energií na žiaka bol zaznamenaný v Spojenej škole, Martin, kde boli uskutočnené dve investičné akcie tohto charakteru.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Turiec boli kapitálové výdavky za obdobie rokov 2006 až 2008 vo výške 23 670 tis. Sk.

Rok 2006 – spolu 5 253 tis. Sk, z toho:

- 2 650 tis. Sk Havarijný stav okien na dielňach (Spojená škola, Martin),
- 2 389 tis. Sk Havarijný stav strechy (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin),
- 214 tis. Sk Nákup diagnostického prístroja BOSCH (Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa).

Rok 2007 – spolu 294 tis. Sk

294 tis. Sk Prístavba vstupu a šatní školskej jedálne (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin).

Rok 2008 – spolu 18 123 tis. Sk, z toho:

9 080 tis. Sk Rekonštrukcia a zateplenie striech (Spojená škola, Martin),

3 710 tis. Sk Prístavba vstupu a šatní školskej jedálne (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin),

2 877 tis. Sk Multifunkčné ihrisko s umelým povrchom (Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa),

2 456 tis. Sk Rekonštrukcia a zateplenie strechy (Spojená škola, Turany).

POHĽADÁVKY

Pohľadávky príspevkových organizácií v regióne Turiec mali za rok 2006 až 2008 klesajúcu tendenciu, čo bolo spôsobené odpismi nevymožiteľných pohľadávok voči zaniknutým organizáciám.

Tabuľka 10.56: Prehľad pohľadávok v stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec za roky 2006 – 2008

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia	spolu	z toho po lehote splatnosti	odberatelia
Martin	Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa	4 917 788	235 032	2 402 626	4 836 909	2 298 213	2 392 402	207 954	102 285	175 604
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin	813 808	643 319	711 712	837 111	702 446	779 289	860 375	663 875	715 404
	Stredné odborné učilište strojárské, Martin	2 448 012	1 384 287	1 334 144	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Martin	0	0	0	2 071 270	704 959	1 609 582	2 183 722	948 063	1 390 579
	Stredné odborné učilište drevárske, Turany	1 484 904	1 432 209	1 482 359	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Turany	0	0	0	1 525 426	1 418 721	1 523 096	1 414 721	1 34 3000	1 346 494
	Združená stredná škola poľnohospodárska a rybárska, Mošovce	350 960	640 847	738 041	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Mošovce	0	0	0	667 887	117 219	582 913	339 995	266 974	221 774
	Spolu	10 015 472	4 335 694	6 668 882	9 938 603	5 241 558	6 887 282	5 006 767	3 324 197	3 849 855
Región Turiec – spolu:		10 015 472	4 335 694	6 668 882	9 938 603	5 241 558	6 887 282	5 006 767	3 324 197	3 849 855

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

V roku 2008 bol zaznamenaný najväčší pokles pohľadávok u Strednej odbornej školy dopravnej, Martin – Priekopa z dôvodu odpisu nevymožiteľných pohľadávok za vykonanú prax žiakov v súkromných firmách, ktoré zanikli.

ZÁVÄZKY

Závazky v roku 2008 zahŕňali mzdové záväzky a záväzky voči inštitúciám sociálneho zabezpečenia. Z tohto dôvodu boli celkové záväzky v roku 2008 vyššie ako v predchádzajúcich rokoch.

**Tabuľka 10.57: Prehľad záväzkov v stredných školách (príspevkové organizácie)
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
v regióne Turiec za roky 2006 – 2008**

v Sk

Okres	Názov školy a školského zariadenia	2006			2007			2008		
		Spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia	spolu	z toho	dodávateľia
			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti			po lehote splatnosti	
Martin	Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa	-254 451	0	-294 228	594 331	0	243 190	3 511 277	0	642 879
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin	540 798	44 141	540 798	871 242	-120 339	866 651	3 633 256	16 000	165 400
	Stredné odborné učilište strojárské, Martin	2 110 750	1 538 948	1 659 330	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Martin	0	0	0	4 682 500	252 489	1 264 438	4 487 261	50 261	690 975
	Stredné odborné učilište drevárske, Turany	2 790 723	2 326 825	572 647	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Turany	0	0	0	858 936	749 999	105 690	2 540 847	89 000	146 537
	Združená stredná škola poľnohospodárska a rybárska, Mošovce	946 927	514 353	946 927	0	0	0	0	0	0
	Spojená škola, Mošovce	0	0	0	1 105 272	614 379	1 105 272	1 404 098	712 370	754 597
	Spolu	6 134 747	4 424 267	3 425 474	8 112 280	1 496 528	3 585 241	15 576 739	867 631	2 400 388
Región Turiec – spolu:		6 134 747	4 424 267	3 425 474	8 112 280	1 496 528	3 585 241	15 576 739	867 631	2 400 388

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2006-2008.

Prevažnú časť záväzkov tvorili neuhradené faktúry za elektrickú energiu, paru, plyn, za tepelnú energiu, vodu a neuhradené faktúry za služby, údržbu, nájom, poštovné služby. Najvyššie záväzky voči dodávateľom v tomto regióne vykazovala v roku 2008 Stredná odborná škola rybárska, Mošovce vo výške 755 tis. Sk, pretože pridelené finančné prostriedky na prevádzkové náklady školy nepostačovali ani na úhradu nevyhnutných platieb (energie, materiál).

FINANCOVANIE V ROKU 2009

a) Bežné výdavky

V regióne Turiec v roku 2009 prevyšuje upravený rozpočet k 30.09.2009 normatívne pridelené finančné prostriedky len v dvoch školách – Spojená škola, Turany a Stredná odborná škola rybárska, Mošovce.

Tabuľka 10.58: Upravený rozpočet bežných výdavkov k 30.09.2009 na stredných školách (príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja v regióne Turiec

v EUR

Okres	Názov školy	Normatívne určené finančné prostriedky 2009			Upravený rozpočet 2009			% upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok
		Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	Mzdy, odvody	Prevádzka	Spolu	
Martin	Stredná odborná škola dopravná, Martin - Priekopa	818 710	148 624	967 334	793 303	148 624	941 927	97,37 %
	Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin	1 617 796	283 795	1 901 591	1 456 017	237 834	1 693 851	89,08 %
	Spojená škola, Martin	1 500 366	271 743	1 772 109	1 350 330	222 043	1 572 373	88,73 %
	Spojená škola, Turany	404 895	67 069	471 964	412 003	79 776	491 779	104,20 %
	Stredná odborná škola rybárska, Mošovce	64 804	11 621	76 425	172 708	67 736	240 444	314,61 %
Región Turiec – spolu:		4 406 571	782 852	5 189 423	4 184 361	756 013	4 940 374	95,20 %

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Najvyššie percento upraveného rozpočtu na pridelený normatívny príspevok vykazuje Stredná odborná škola rybárska, Mošovce. Táto škola má nízky počet žiakov, je to škola so špecifickým študijným a učebným zameraním, a preto jej nepostačuje pridelený normatívny príspevok.

b) Kapitálové výdavky

V regióne Turiec sú pridelené kapitálové výdavky k 30.09.2009 vo výške 390 977,- €. Tieto sú čerpané priebežne, podľa vykonaných prác.

Rok 2009

334 582,- € Stavebné úpravy jedálne, vzduchotechnika (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin),

50 000,- € Výstavba ihriska financované prostredníctvom Úradu vlády SR – spolufinancovanie spodnej stavby (Spojená škola, Martin),

6 395,- € Nákup chladiarenskej technológie (Stredná odborná škola obchodu a služieb, Martin).

10.3 Financovanie neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení

Analýza súčasnej legislatívy financovania neštátnych školských zariadení z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja

Výchova a vzdelanie dáva človeku rozmer, ktorý mu umožňuje rozvíjať sa a rásť ako osobnosti. Človek bez výchovy a vzdelania nie je plnohodnotný. Medzi hlavné princípy výchovy a vzdelania patria aj rovnoprávnosť postavenia škôl a školských zariadení bez rozdielu zriaďovateľa a rovnocennosť vzdelania získaného v štátnych školách, školách zriadených štátom uznanou cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou a v školách zriadených inou fyzickou osobou alebo právnickou osobou. Žilinský samosprávny kraj sa snaží vytvárať rovnaké podmienky pri financovaní školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom a pri financovaní neštátnych školských zariadení.

Žilinský samosprávny kraj poskytuje dotáciu zo svojho rozpočtu na mzdy a prevádzku pre neštátne školské zariadenia, ktoré sú zriadené na území samosprávneho kraja, na základe žiadosti zriaďovateľa podľa § 9 ods. 12 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Samosprávny kraj poskytuje z finančných prostriedkov poukázaných z výnosu dane zriaďovateľovi súkromného školského zariadenia na základe jeho žiadosti dotácie na mzdy a prevádzku. Zriaďovateľ súkromného školského zariadenia, ktoré je zriadené na území samosprávneho kraja, môže požiadať samosprávny kraj o dotáciu na žiaka nad 15 rokov veku na mzdy a prevádzku takého školského zariadenia, ktorého zriaďovateľom môže byť aj samosprávny kraj alebo krajský školský úrad, a na dieťa alebo žiaka do 15 rokov veku takého školského zariadenia, ktorého zriaďovateľom nemôže byť obec a nemôže byť krajský školský úrad.

Výška dotácie, ktorú ŽSK poskytuje na žiakov nad 15 rokov veku zriaďovateľovi školského zariadenia *na roky 2007 až 2009*, je podľa § 39a ods. 2 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov najmenej vo výške 90 % objemu finančných prostriedkov pripadajúcich na žiaka základnej umeleckej školy a školského zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo najmenej vo výške 90 % finančných prostriedkov vypočítaných podľa nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane v znení neskorších predpisov, ak nezriaďuje školské zariadenie vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti.

ŽSK dodržaním princípu rovnoprávnosti postavenia škôl a školských zariadení bez rozdielu na zriaďovateľa (neoprávneným zvýhodňovaním cirkevných resp. znevýhodnením súkromných školských zariadení) bude v roku 2010 vyplácať rovnakú výšku dotácie (finančných prostriedkov) pre súkromné a cirkevné základné umelecké školy, jazykové školy a školské zariadenia.

Výška dotácie *na rok 2010*, ktorú poskytne ŽSK žiadateľovi na žiaka cirkevnej základnej umeleckej školy, poslucháča cirkevnej jazykovej školy a dieťa cirkevného školského zariadenia, je podľa § 9 ods. 12 písm. g) zákona NR SR č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov najmenej vo výške 88 % z objemu finančných prostriedkov pripadajúcich na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy a dieťa školského zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo najmenej vo výške 88 % z objemu finančných prostriedkov vypočítaných podľa osobitného predpisu, ak samosprávny kraj nemá zriadenú základnú umeleckú školu alebo nezriaďuje školské zariadenie vo svojej pôsobnosti.

Prehľad počtu cirkevných a súkromných zriaďovateľov financovaných z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja

V roku 2008 Žilinský samosprávny kraj financoval zo svojho rozpočtu 34 zriaďovateľov neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení. Z toho financoval 10 cirkevných zriaďovateľov a 24 súkromných zriaďovateľov.

V roku 2009 pribudli oproti roku 2008 štyria zriaďovatelia financovaní z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja, a to Biofeedback, s. r. o., Informačné centrum mladých, n. o., Alena Hrivnáková, Ružomberský katolícky kruh a ubudli dvaja zriaďovatelia Katarína Martinková, ktorá ukončila svoju činnosť a JUVENTAS Žilina, n. o., ktorý prešiel pod financovanie z rozpočtu Mesta Žilina. Celkový počet zriaďovateľov v roku 2009, financovaných z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja, je 36 z toho 10 cirkevných a 26 súkromných zriaďovateľov.

Najväčší počet neštátnych zriaďovateľov v rokoch 2008 a 2009 je na Hornom Považí. Prehľad počtu neštátnych zriaďovateľov podľa regiónov vyjadruje tabuľka 10.59.

Tabuľka 10.59: Prehľad počtu neštátnych zriaďovateľov podľa regiónov v rokoch 2008 a 2009

Región	2008			2009		
	Cirkevní zriaďovatelia	Súkromní zriaďovatelia	Spolu	Cirkevní zriaďovatelia	Súkromní zriaďovatelia	Spolu
Kysuce	3	0	3	3	0	3
Horné Považie	4	6	10	4	7	11
Liptov	2	6	8	2	5	7
Orava	0	5	5	0	6	6
Turiec	1	7	8	1	8	9
Spolu	10	24	34	10	26	36

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Výčíslenie a porovnanie výšky dotácie pre neštátne základné umelecké školy, neštátne jazykové školy a neštátne školské zariadenia za roky 2007, 2008 a 2009

Od 01.01.2007 podľa § 9 ods. 12 písm. b) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov prešlo financovanie neštátnych ZUŠ, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení pod samosprávu kraja. Na rok 2007 boli schválené dve mimoriadne dotácie z MF SR.

V zmysle návrhu uznesenia vlády SR č. 72/2007 zo dňa 24.01.2007 bola schválená prvá mimoriadna dotácia z MF SR na financovanie bežných výdavkov neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení a v zmysle uznesenia vlády SR č. 506/2007 zo dňa 06.06.2007 bola schválená druhá mimoriadna dotácia na dofinancovanie neštátnych ZUŠ, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení.

Od roku 2008 v zmysle zákona č. 689/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov financuje Žilinský samosprávny kraj neštátne ZUŠ, neštátne jazykové školy a neštátne školské zariadenia z podielových daní. V roku 2008 Žilinský samosprávny kraj vydal Všeobecne záväzné nariadenie číslo 14/2008 o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja zriaďovateľom neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení, ktorým stanovuje podmienky poskytovania dotácií, v rámci ktorých upravuje najmä okruh subjektov žiadateľov o poskytnutie dotácie, účel a výšku dotácie, náležitosti žiadosti, použitie dotácie a podmienky vyúčtovania dotácií.

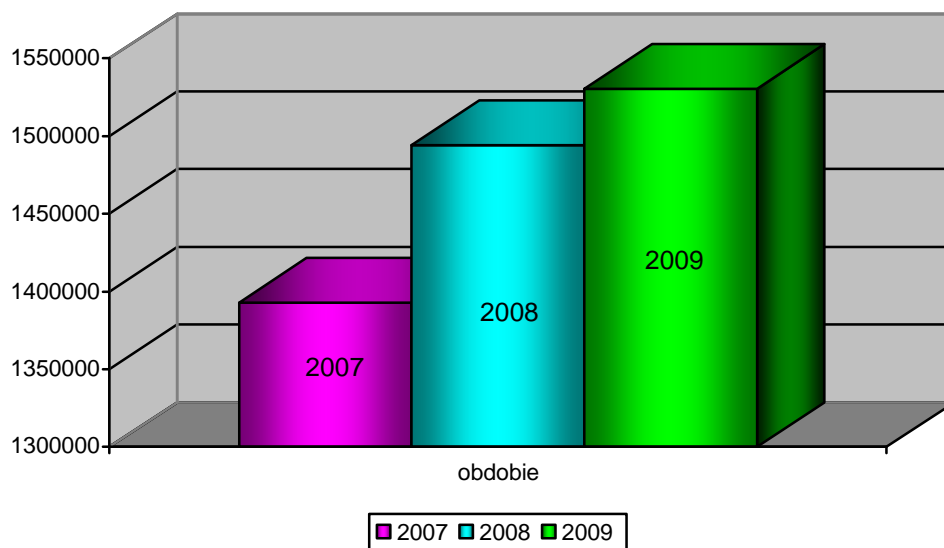
V tabuľke č. 10.60 a v grafe č. 10.37 je uvedené porovnanie poskytnutej mimoriadnej dotácie z Ministerstva financií Slovenskej republiky za rok 2007 a poskytnutej dotácie z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja za rok 2008 a 2009 neštátnym školským zariadeniam. Celkový rozpočet pre neštátne školské zariadenia z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja je v roku 2009 vo výške 1 530 512 €. Z toho podľa regiónov:

- *Horné Považie* vo výške **535 862 €**,
- *Kysuce* vo výške **123 370 €**,
- *Liptov* vo výške **196 601 €**,
- *Orava* vo výške **378 618 €**,
- *Turieč* vo výške **296 061 €**.

Tabuľka 10.60: Porovnanie poskytnutej mimoriadnej dotácie z MF SR a poskytnutej dotácie z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraj neštátnym školským zariadeniam

Obdobie	Mimoriadna dotácia z MF SR v €	Schválený rozpočet v €	Upravený rozpočet v €	Čerpaný rozpočet v €	Počet zriaďovateľov	Počet školských zariadení
2007	1 392 916	0	0	1 392 916	33	44
2008	0	1 292 571	1 551 019	1 494 125	34	46
k 30.06.2009	0	1 600 046	1 530 512	736 215	36	49

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 10.37: Grafické znázornenie poskytnutej dotácie neštátnym školským zariadeniam podľa rozpočtov na roky 2007, 2008 a 2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Podmienky poskytnutia dotácie z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja pre neštátne školské zariadenia

Žilinský samosprávny kraj Všeobecne záväzným nariadením číslo 14/2008 o poskytovaní dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja zriaďovateľom neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení vymedzil podmienky poskytovania dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja na mzdy a prevádzku pre neštátne školské zariadenia. Žiadateľ o poskytnutie dotácií musí spĺňať nasledovné podmienky:

- sídlo neštátnej ZUŠ, neštátnej JŠ alebo neštátneho školského zariadenia, pre ktoré žiadateľ požaduje dotáciu musí byť na území ŽSK,
- neštátna ZUŠ, neštátna jazyková škola a neštátne školské zariadenie je zaradené v sieti škôl a školských zariadení MŠ SR,

- c) neštátnu ZUŠ, neštátnu jazykovú školu, neštátne školské zariadenie navštevujú deti (žiaci) nad 15 rokov veku,
- d) jedná sa o takú neštátnu ZUŠ, neštátnu jazykovú školu alebo neštátne školské zariadenie, ktorej zriaďovateľom môže byť aj samosprávny kraj alebo krajský školský úrad.

O poskytnutie dotácie pri splnení uvedených podmienok, môžu žiadať tieto subjekty:

- a) právnické osoby:
 - zriaďovatelia neštátnych ZUŠ,
 - zriaďovatelia neštátnych JŠ,
 - zriaďovatelia neštátnych školských zariadení,
- b) fyzické osoby:
 - zriaďovatelia neštátnych ZUŠ,
 - zriaďovatelia neštátnych JŠ,
 - zriaďovatelia neštátnych školských zariadení.

O poskytnutie dotácie môže požiadať aj zriaďovateľ účelového školského zariadenia - školy v prírode, ktorého zriaďovateľom nemôže byť obec ani krajský školský úrad, a to aj na dieťa alebo žiaka do 15 rokov veku.

Porovnanie financovania školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja a školských zariadení neštátnych zriaďovateľov podľa regiónov v roku 2009

Zo všetkých neštátnych školských zariadení financovaných z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja v školskom roku 2008/2009 predstavovali najväčší počet základné umelecké školy 22,5 %, centrá voľného času 22,5 % a školské internáty 10,2 %. Najmenší počet predstavovali špeciálnopedagogické poradne 4 %, pedagogicko-psychologické poradne 2 % a školy v prírode 2 %.

Tabuľka 10.61: Počet neštátnych školských zariadení v roku 2009 podľa regiónov

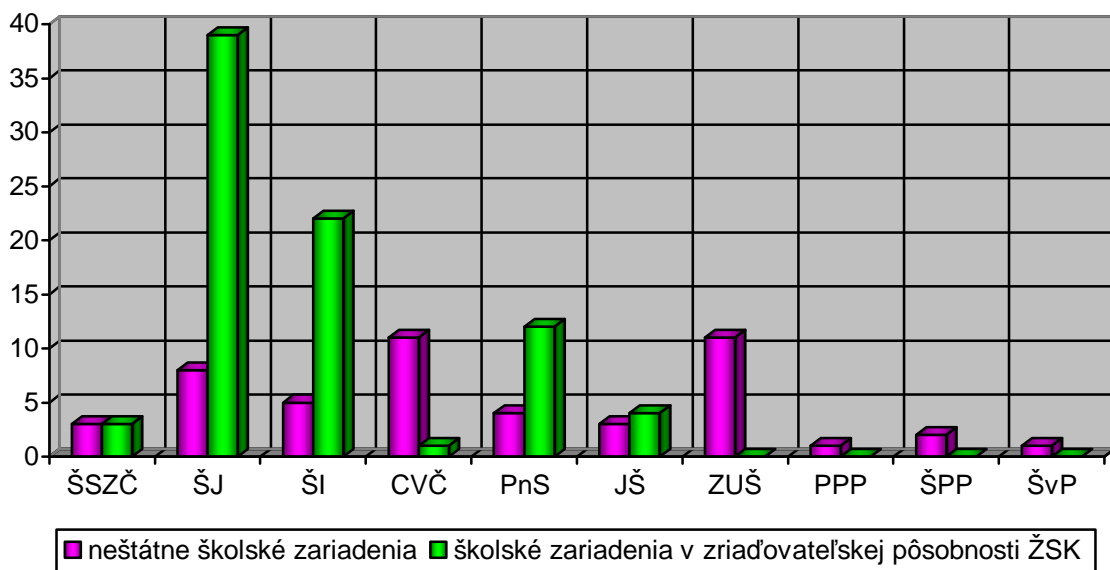
Zariadenie	Región					
	Kysuce	Horné Považie	Liptov	Orava	Turiec	Spolu:
školský internát (ŠI)	1	3	0	1	0	5
školská jedáleň (ŠJ)	2	4	1	1	0	8
centrum voľného času (CVČ)	1	3	1	1	5	11
školské stredisko záujmovej činnosti (ŠSZČ)	0	2	0	0	1	3
základná umelecká škola (ZUŠ)	0	1	4	3	3	11
jazyková škola (JŠ)	0	1	1	0	1	3
pedagogicko-psychologická poradňa (PPP)	0	1	0	0	0	1
špeciálnopedagogická poradňa (ŠPP)	0	2	0	0	0	2
príspevok na stravovanie (PnS)	0	3	0	1	0	4
škola v prírode (ŠvP)	0	0	1	0	0	1
Spolu:	4	20	8	7	10	49

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Tabuľka 10.62: Počet školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK podľa regiónov v roku 2009

Zariadenie	Región					Spolu:
	Kysuce	Horné Považie	Liptov	Orava	Turiec	
školský internát (ŠI)	1	4	5	7	5	22
školská jedáleň (ŠJ)	4	7	11	8	9	39
centrum voľného času (CVČ)	0	1	0	0	0	1
školské stredisko záujmovej činnosti (ŠSZČ)	1	1	0	1	0	3
jazyková škola (JŠ)	0	1	1	1	1	4
príspevok na stravovanie (PnS)	0	7	2	1	2	12
Spolu:	7	21	20	18	17	81

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 10.38: Porovnanie školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK a neštátnych školských zariadení

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Žilinský samosprávny kraj v roku 2009 financuje zo svojho rozpočtu 36 neštátnych zriaďovateľov. Z toho 26 súkromných a 10 cirkevných zriaďovateľov. Z poskytnutej dotácie môže prijímateľ hradiť len náklady spojené s prevádzkou (t. j. bežné výdavky – mzdy a prevádzku) neštátnych ZUŠ, neštátnych JŠ a neštátnych školských zariadení, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti príjemcu. Prehľad poskytnutých dotácií z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja zriaďovateľom neštátnych základných umeleckých škôl, neštátnych jazykových škôl a neštátnych školských zariadení podľa regiónov poskytuje tabuľka č. 11.63 a graf 11.39.

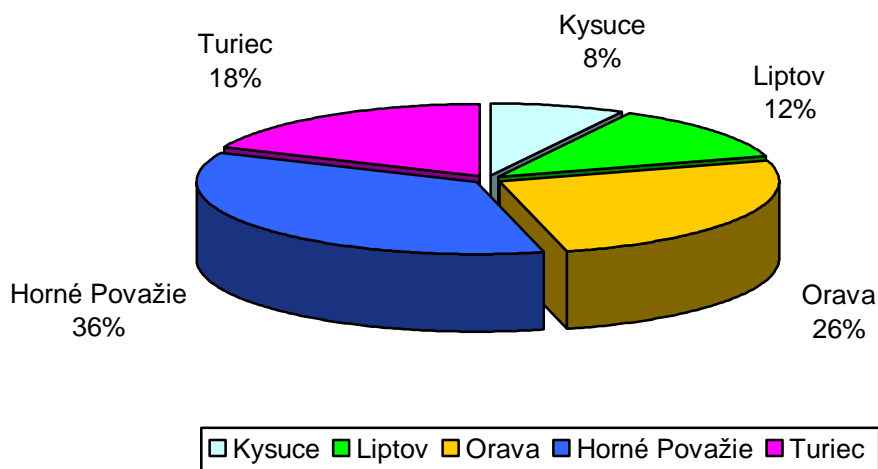
Tabuľka 10.63: Prehľad poskytnutej dotácie z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja pre neštátne školské zariadenia v roku 2008 a k 30.06.2009

v EUR

Obdobie	Počet neštátnych školských zariadení			Výška poskytnutej dotácie z rozpočtu ŽSK neštátnym školským zariadeniam					Spolu
				Kysuce	Liptov	Orava	Horné Považie	Turiec	
2008	46	z toho cirkevní	18	86 005	162 849	400 949	655 315	189 006	1 494 124
		z toho súkromní	28						
k 30.06.2009	49	z toho cirkevní	17	57 303	92 104	189 486	263 074	134 248	736 215
		z toho súkromní	32						

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Graf 10.39: Percentuálne porovnanie poskytnutej dotácie neštátnym školským zariadeniam z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja k 30.06.2009

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

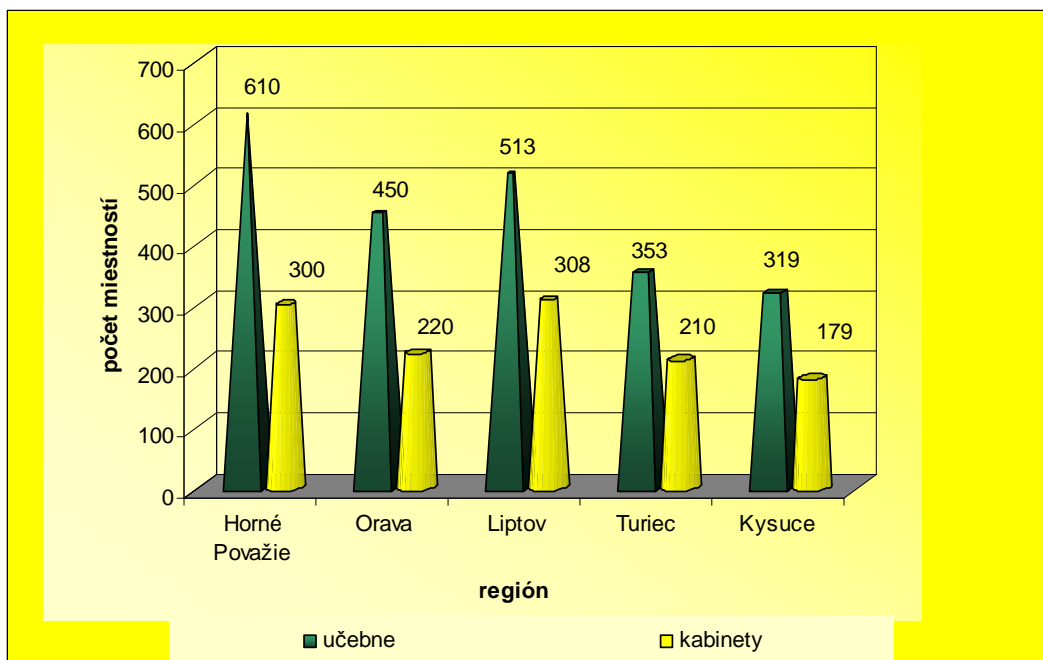
Najväčšia časť poskytnutej dotácie z vlastných príjmov Žilinského samosprávneho kraja k 30.06.2009 bola pre regióny Horné Považie 36 % a Oravu 26 %. Regiónom Kysuce 8 % a Liptov 12 % sa poskytla najmenšia časť dotácie, z dôvodu, že v uvedených regiónoch je najmenší počet neštátnych školských zariadení financovaných z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja.

10.4 Materiálno-technické zabezpečenie výchovno - vzdelávacieho procesu

Budovy mnohých škôl si vyžadujú rekonštrukciu s výraznými finančnými investíciami. Najväčšie zmeny boli realizované v regióne Orava v Gymnáziu Antona Bernoláka v Námestove a Gymnáziu Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, kde sa realizovali investičné akcie „Prístavba a nadstavba gymnázia“. Investičná akcia v Gymnáziu Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne nie je ukončená.

Najviac učební v stredných školách je v regióne Horné Považie (610) a v regióne Liptov (513). V školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja je k 30.06.2009 evidovaných 2 245 učební. V týchto učebniach sú zahrnuté učebne IKT, laboratória, jazykové učebne a učebne určené pre záujmové činnosti.

Graf 10.40: Prehľad počtu učební a kabinetov k 30. 06. 2009 na stredných školách (rozpočtové a príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

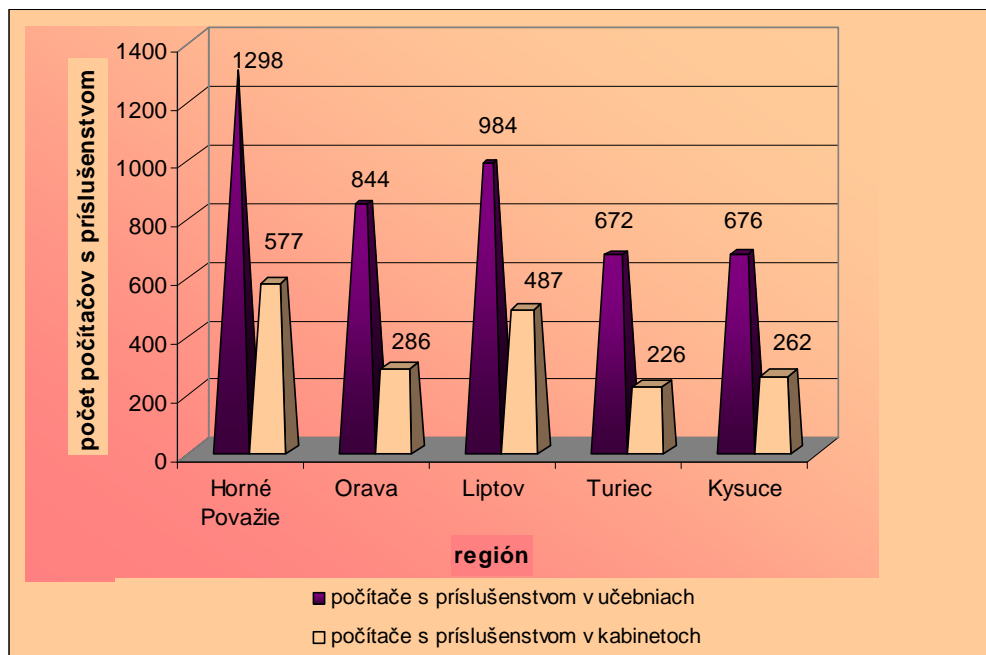
Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

Materiálno – technické zabezpečenie

V oblasti materiálno-technických podmienok možno pozitívne hodnotiť vybavenosť informačno-komunikačnými technológiami, ktoré školy získali cez projekty, resp. sponzorské dary. Najviac počítačov s príslušenstvom je evidovaných v regióne Horné Považie z dôvodu najväčšieho počtu stredných škôl, a to vo výške 1 298 počítačov vrátane príslušenstva. Kysuce, ako región s najmenšou rozlohou a s najmenším počtom stredných škôl, vykazuje stav 676 počítačov vrátane príslušenstva. Kvalitu vyučovacieho procesu

negatívne ovplyvňuje nedostatok učebných pomôcok (stroje, prístroje a zariadenia) pri odbornom výcviku.

Graf 10.41: Prehľad výpočtovej techniky v učebniach a kabinetoch k 30. 06. 2009 na stredných školách (rozpočtové a príspevkové organizácie) v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Zdroj: Štatistické materiály odboru školstva Žilinského samosprávneho kraja, 2009.

10.5 Stratégia financovania stredných škôl a školských zariadení

Všeobecné opatrenia

- a) vyšpecifikovať príčiny vzniku záväzkov a hľadať možnosti ako znižovať ich výšku,
- b) znižovať stav záväzkov organizácií nielen prostredníctvom dofinancovania v rámci úprav rozpočtu v priebehu roka zo zdrojov Žilinského samosprávneho kraja, ale aj hľadanie iných zdrojov vykrytia týchto záväzkov zo strany jednotlivých organizácií v rámci vlastných zdrojov a rezerv,
- c) dôslednejšie pristupovať k vymáhaniu pohľadávok v spolupráci s právnym odborom a redukovať nevymožiteľné pohľadávky po lehote splatnosti odpismi v zmysle „Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom Žilinského samosprávneho kraja,
- d) zamedziť vzniku nových pohľadávok dôslednejšou kontrolou sledovania lehoty splatnosti pohľadávok,
- e) znížiť výšku dlhodobých pohľadávok upomienkami, vymáhaním, prípadne riešením súdnou cestou,
- f) obmedzovať spotrebu vody individuálnym prístupom a zodpovednosťou, drobnými opravami, pravidelnou údržbou, prípadne výmenou nenáročnou na finančné prostriedky znižovať spotrebu (napr. výmena vodovodných batérií za pákové),
- g) znižovať energetické náklady na žiaka rekonštrukciou budov škôl a školských zariadení (zateplovanie budov, výmena okien, rekonštrukcia striech, modernizácia plynových kotolní a pod.),
- h) pri vysokej spotrebe tepelnej energie by bolo optimálne u škôl s centrálnym vykurovaním nainštalovať jednotlivým odberným miestam merače, poprípade vybudovať samostatné vykurovanie,
- i) šetrenie elektrickej energie – výmena žiaroviek za úsporné žiarivky, namontovanie spínačov na automatické vypínanie svetla na WC, poučenie žiakov o zásadách šetrenia s energiami,
- j) na základe spracovaných a vyhodnotených energetických úspor energií z titulu rekonštrukcie a zateplenia budov, striech pristúpiť k ďalším investičným akciám zameraným na zníženie energetickej náročnosti budov,
- k) pravidelnou údržbou a drobnými údržbami predchádzať ďalšiemu zhoršovaniu technického stavu objektov a zariadení,
- l) na originálnych kompetenciách rozdeľovať finančné prostriedky pre školské zariadenia s prihliadnutím na výkonové ukazovatele jednotlivých školských zariadení (počty stravníkov v školských jedálňach, počty ubytovaných žiakov v školských internátoch, počty poslucháčov v jazykových školách a pod.).

Návrhy na zvyšovanie príjmov organizácií

- a) zvýšiť úsilie škôl a školských zariadení o získavanie mimorozpočtových zdrojov, ktoré budú smerovať ku skvalitneniu celkovej úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu na školách a školských zariadeniach,
- b) rozvinúť podnikateľskú činnosť škôl a školských zariadení primerane k podmienkam jednotlivých škôl, ako aj k nadväznosti na požiadavky trhu práce,
- c) prehodnotiť využívanie priestorov škôl, aby boli využívané na účely výchovno-vzdelávacieho procesu čo najefektívnejšie a čo najhospodárnejšie,

- d) prenajímať školské priestory - využívať možnosti prenájímania bytových a nebytových priestorov v čase mimo vyučovania,
- e) využívať ubytovacie služby v období prázdnin,
- f) zlepšiť marketing v súvislosti s prenájomom budov,
- g) rozšíriť stravovacie služby v školských jedálňach pre rodinné a spoločenské akcie,
- h) rozšíriť ponuky kurzov cudzích jazykov a počítačových kurzov pre verejnosť,
- i) hľadať ďalšie zdroje príjmov od fyzických a právnických osôb podľa osobitného predpisu,
- j) rozširovať a inovovať sortiment výrobkov a služieb určených na predaj,
- k) oslovovať sponzorov,
- l) úzko spolupracovať s mestom,
- m) zapájať sa do realizácie rôznych projektov za spoluúčasti financovania EÚ, prípadne štátnych fondov tak, aby školy v spolupráci so ŽSK dokázali zabezpečiť bezproblémovú prevádzku školy,
- n) využívanie plavárni v Spojenej škole, Nižná a v Strednej odbornej škole polytechnickej, Ružomberok pre účely verejnosti.

Financovanie neštátnych škôl a školských zariadení

- a) zachovať rovnocenné postavenie súkromných a cirkevných školských zariadení pri ich financovaní v roku 2010;
- b) podporovať spoluprácu Žilinského samosprávneho kraja a zriaďovateľov neštátnych školských zariadení pri financovaní neštátnych školských zariadení; Žilinský samosprávny kraj poskytuje dotáciu pre neštátne školské zariadenia zo svojho rozpočtu a neštátne školské zariadenia rozširujú ponuku, vytvárajú alternatívu v oblasti výchovy a vzdelávania, čím zvyšujú konkurenčný tlak a kvalitu služieb; Žilinský samosprávny kraj vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí a mládeže a v súlade so svojím zámerom v budúcnosti víta iniciatívy neštátnych zriaďovateľov škôl a školských zariadení s cieľom umožniť obyvateľom vybrať si tie najkvalitnejšie výchovno-vzdelávacie služby;
- c) zabezpečiť efektívne využívanie poskytnutých finančných prostriedkov, účelovosť a hospodárnosť nakladania s finančnými prostriedkami poskytnutými z rozpočtu Žilinského samosprávneho kraja pre neštátne školské zariadenia odbor školstva navrhne hlavnému kontrolórovi Žilinského samosprávneho kraja, aby do svojho plánu kontrol zahrnul aj plán kontrol pre neštátne školské zariadenia.

Záver

Význam stredoškolského vzdelávania pre rozvoj konkurencieschopnosti Žilinského samosprávneho kraja zohľadnil i odbor školstva Žilinského samosprávneho kraja, ktorý v predložennom koncepčnom dokumente kladie dôraz na oblasť kvality výchovy a vzdelávania v stredných školách a školských zariadeniach a prepojenie vzdelávacieho systému s požiadavkami trhu práce.

Koncepcia rozvoja výchovy a vzdelávania v Žilinskom samosprávnom kraji „Úspešný žiak – šťastný človek – prosperujúca spoločnosť“ bude úspešne realizovaná pri splnení uvedených podmienok:

- a) legislatívne prostredie,
- b) priaznivý demografický vývoj počtu obyvateľov,
- c) dostatočná sieť gymnázií a stredných odborných škôl, širokospektrálna štruktúra študijných a učebných odborov a ich zameraní,
- d) materiálno-technické, priestorové a personálne podmienky pre výchovno-vzdelávací proces,
- e) dostatok finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu, príjmov Žilinského samosprávneho kraja a štrukturálnych fondov Európskej únie,
- f) úroveň pedagogicko-psychologického a špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie,
- g) podmienky pre rozvoj kariérového poradenstva a celoživotného vzdelávania,
- h) kvalifikovanosť a odbornosť pedagogických zamestnancov stredných škôl a školských zariadení,
- i) uplatnenie absolventov stredných škôl na trhu práce,
- j) prepojenie spolupráce stredných škôl s vysokými školami a univerzitným prostredím,
- k) spolupráca zainteresovaných subjektov v oblasti všeobecného a odborného vzdelávania na rôznych úrovniach.

Vzdelávacia politika Žilinského samosprávneho kraja je zameraná na dlhodobé strategické investovanie do vzdelania a do profesií, ktoré sú potrebné pre trh práce v súčasnosti i pre trh práce v blízkej budúcnosti. Veríme, že uvedený koncepčný dokument prispeje ku zvýšeniu konkurencieschopnosti Žilinského samosprávneho kraja a naplnenie strategických cieľov zabezpečí nielen úspešné uplatnenie žiakov škôl na trhu práce, ale aj ich plnohodnotný a spokojný život v našej spoločnosti.

Autori:

Ing. Dana Weichselgärtner, PhD., Mgr. Janka Šebestová, PaedDr. Peter Majer,
Mgr. Mária Benedeková, Mgr. Janka Školová, Mgr. Ján Vilček, Mgr. Ľuboš Berešík, Ing.
Mária Hanuliaková, Ing. Marta Gajdičiarová,
Ing. Zuzana Šuveríková, Ing. Alexandra Žiaková, Zuzana Mešková, Štefánia Nemčáková,
Eva Chvasteková.